Jaarstukken 2020

gemeente ooststellingwerf

gemeente ooststellingwerf

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3
Inleiding Jaarstukken 5
Algemeen 12
Programma 1 | Sociaal domein 16
Thema 1.1 Jeugd 16
Thema 1.2 WMO 19
Thema 1.3 Uitvoering Participatiewet 22
Thema 1.4 Inkomensverstrekking, armoedebeleid, schuldhulpverlening 26
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 1 29
Programma 2 | Welzijn en educatie 32
Thema 2.1.1 Kunst en cultuur 32
Thema 2.1.2 Maatschappelijke activering 33
Thema 2.1.3 Dorpsbudgetten 34
Thema 2.2 Onderwijs 34
Thema 2.3 Sport 38
Thema 2.4 Volksgezondheid 39
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 2 41
Programma 3 | Ruimtelijke en economische ontwikkeling 43
Thema 3.1.1 Recreatie en Toerisme 43
Thema 3.1.2 BioBased Economy 45
Thema 3.1.3 Werkgelegenheid 46
Thema 3.2 Verkeer, wegen en groen 47
Thema 3.3.1 Milieu 2030 CO2 neutraal, zonneweides 49
Thema 3.3.2 Afval 51
Thema 3.4 Bouwen en wonen (inclusief volkshuisvesting) 52
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 3 54
Programma 4 | Strategische projecten en ontwikkelingen 59
Thema 4.1 Venekoten Centrum Oosterwolde 59
Thema 4.2 Masterplan regio Appelscha 59
Thema 4.3 Biosintrum 61
Thema 4.4 Participatie 61
Thema 4.5 Het Fonds 2018-2021 62
Thema 4.6 Visie op Samenleven (inclusief adviesraad) 63
Thema 4.7 Visie op demografische ontwikkelingen 66
Thema 4.8 Glasvezel 66
Thema 4.9 Omgevingswet, bestemmingsplannen 67
Thema 4.10 Regio Deal Zuidoost Friesland 68
Programma 5 | Openbare orde en veiligheid 72
Thema 5.1 Openbare orde en veiligheid 72
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 5 73

Programma 6 | Bestuur en dienstverlening 74
Thema 6.1 Bestuur 74
Thema 6.2 Dienstverlening 75
Thema 6.3 Financiën 76
Toelichting belangrijkste afwijkingen Programma 6 78
Paragrafen 82
Paragraaf 1 | Lokale Heffingen 82
Paragraaf 2 | Weerstandsvermogen en risicobeheersing 89
Paragraaf 3 | Onderhoud kapitaalgoederen 95
Paragraaf 4 | Financiering 99
Paragraaf 5 | Bedrijfsvoering 102
Paragraaf 6 | Verbonden partijen 105
Paragraaf 7 | Grondbeleid 111
Paragraaf 8 | Gebiedsuitwerking 114
Paragraaf 9 | Duurzaamheid 116
Paragraaf 10 | OWO-samenwerking 118
Paragraaf 11 | Corona 124
Jaarrekening 133
Balans 133
Overzicht baten en lasten 135
Waarderingsgrondslagen 137
Toelichting op de balans activa 140
Toelichting op de balans passiva 146
Toelichting op de balans niet uit de balans blijkende verplichtingen 149
Toelichting overzicht baten en lasten 150
Overzicht onvoorzien 151
Overzicht algemene dekkingsmiddelen 152
Overzicht incidentele baten en lasten 153
Bijlagen 155
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen 155
Overzicht wet normering bezoldiging topfunctionarissen 167
Overzicht schatkistbankieren. 168
Begrotingsrechtmatigheid 169
Kerngegevens 171
Overzicht taakvelden 173
Beleidsindicatoren 178

Inleiding Jaarstukken

Aanbieding

Hierbij ontvangt u het Jaarverslag en de Jaarrekening over 2020. Met het Jaarverslag leggen wij verantwoording af. Wij gaan in op de belangrijkste beleids- en financiële resultaten in relatie tot de plannen, die staan in de Programmabegroting 2020. In de Jaarrekening zit de volledige financiële verantwoording en de balans met toelichting.

In deze aanbieding leggen wij, op hoofdlijnen, een aantal belangrijke ontwikkelingen van het afgelopen jaar aan u voor.

Coronacrisis

De coronacrisis heeft op iedereen een enorme impact. Ook op de (werkzaamheden van de) gemeente Ooststellingwerf. We moesten thuiswerken en er kwam andere en nieuwe problematiek op ons af. We hebben laten zien dat we zo flexibel zijn om ook in deze situatie door te gaan. Er kwamen onverwachte nieuwe taken op ons af, zoals het uitvoeren van de Tozo-regeling, maar ook het faciliteren van noodopvang voor de kinderen en het opstellen van regelingen voor (maatschappelijke) organisaties in nood. Daarnaast zijn met (zorg)leveranciers afspraken gemaakt over continuïteitsbijdragen, om zo ook na de coronacrisis nog goede hulp en zorg te kunnen bieden. Natuurlijk heeft corona invloed gehad op wat we in dit jaar hebben bereikt. Maar met wat aanpassingen hebben we heel veel nog wel kunnen uitvoeren en met ons de (maatschappelijke) organisaties in de samenleving. Zo kon er toch nog heel veel doorgaan.

Financieel gezien is het lastig om aan te geven wat eventuele structurele gevolgen door corona zijn. We blijven alle ontwikkelingen nauwgezet volgen en bieden hulp waar dat nodig en mogelijk is.

Sociaal Domein

Er zijn voor de Visie op Samenleven vijf doe-agenda's opgesteld. In de doe-agenda's zijn inspanningen opgenomen die we de komende jaren gaan uitvoeren om de doelen te bereiken.

In 2020 zijn diverse interventies gepleegd waarmee we de uitgaven op het terrein van jeugd hebben beperkt (Taskforce Grip op Uitgaven). Daarnaast zijn maatregelen op het gebied van Wmo geformuleerd en gepresenteerd aan de raad.

In september 2020 zijn we gestart met de pilot 'Gebiedsteam in de school', waarbij gebiedsteammedewerkers (met specialisatie jeugd) in de school aanwezig zijn. Het doel hiervan is het bevorderen van preventie als het gaat om jeugd- en gezinsproblematiek. De drempel is hiermee lager en ook kan de juiste hulpverlening eerder worden ingezet.

Jongeren ontwikkelden, samen met Stichting Scala, zelf hun activiteiten. Dit gebeurde mede naar aanleiding van de dorpsgesprekken. Zo was er meer te doen voor jeugdigen in hun dorp. Tijdens de coronamaatregelen zijn verschillende activiteiten georganiseerd voor en door jongeren in samenwerking met het jongerenwerk, buurtsportcoaches en gemeente. Vanuit jongerenwerk wordt er ook gesproken met de jongeren over de coronasituatie.

Samen met aanbieders is de Wmo zorg zoveel mogelijk doorgegaan. Zorgaanbieders die tijdelijk geen hulp konden leveren hebben we vanuit het oogpunt van bedrijfscontinuïteit gedeeltelijk doorbetaald. DRIVE is ingezet om knelpunten in het vervoer op te vangen.

In 2020 is tweemaal een waardering verstuurd aan de geregistreerde (jonge) mantelzorgers in de vorm van een VVV-bon en een ondersteunende boodschap van de wethouder. Ook vrijwilligers in de gemeente zijn ondersteund en gewaardeerd tijdens de vrijwilligersawards.

Ook dit jaar zijn er weer kansen geboden aan werkzoekenden. Een mooi voorbeeld hiervan is een statushouder die in het kader van zijn opleiding de mogelijkheid kreeg om zijn stage in de rol van budgetcoach specifiek voor statushouders uit te voeren.

Naast het reguliere contact met ondernemers hebben we snel en slagvaardig de tijdelijke overbruggingslening zelfstandig ondernemers (Tozo) ingericht en uitgevoerd. Daardoor hebben we ondernemers en ZZP'ers die dit nodig hebben de financiële ondersteuning geboden. Daarnaast is samen met ondernemers en belangenverenigingen een klankbordgroep corona gevormd. Hierdoor is snel ingespeeld op vraagstukken waar ondernemers mee geconfronteerd worden door de coronamaatregelen.

Door corona is het aanbod aan culturele activiteiten beperkt geweest. Daar waar het kon hebben we meegewerkt en -gedacht aan alternatieven die uitgevoerd konden worden.

Er zijn dit jaar meer VVE doelgroepkinderen (VVE: voor- en vroegschoolse educatie) bereikt en toegeleid naar een passend aanbod. Dit is gerealiseerd door met diverse partijen samen te werken. Sinds augustus 2020 geldt de wetswijziging waarin peuters 16 uur per week gebruik kunnen maken van het VVE-aanbod. Hiervoor ontvangen gemeenten vanaf 2019 een hoger budget van het Rijk.

Het Lokaal Sport- en beweegakkoord 2020-2022 is in 2020 vastgesteld met verschillende lokale organisaties, sportaanbieders, sportverenigingen, onderwijs-welzijn en zorgorganisaties. Hieruit zijn diverse activiteiten en projecten voortgekomen zoals MQ-scan (beweegvaardigheid meten van basisschoolleerlingen), uitleen van sportmateriaalkisten voor de kinderopvang en het basisonderwijs en het opzetten van Sportplatform Oosterwolde (groepsapp voor alle sportverenigingen in Oosterwolde).

Met de uitkomsten van de Chats&Quests is een breed en samenhangend programma opgesteld om een gezonde leefstijl onder jongeren te stimuleren. In gesprek met jongeren, ouders en experts verkenden we waar hun behoeften liggen, waar hun motivatie zit om gezond te leven en wat hen zou helpen. We sloten aan bij de uitgangspunten van positieve gezondheid (omgaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen en zo veel mogelijk eigen regie voeren). Binnen de zorgeconomie (onderdeel Regio Deal) wordt ook gewerkt aan positieve gezondheid (van ouderen) door in te zetten op de principes van de Blue Zone.

Ruimtelijke en economische ontwikkelingen

Recreatie en toerisme

Met financiële ondersteuning van de gemeente heeft de Coöperatie Appelscha 3.0 stevig aan de weg getimmerd met promotie en marketing van ons gebied. Met hun slogan 'Bij Appelscha' zet de coöperatie in op toeristische promotie van onze hele regio, waarbij de aantrekkingskracht en landelijke naamsbekendheid van Appelscha goed wordt benut.

In de toerisme- en recreatiebranche zijn de maatregelen vanwege de coronacrisis extra hard aangekomen. Daarom hebben we ook qua ontwikkeling van nieuwe werkgelegenheid even een pas op de plaats gemaakt. Vanaf het begin van de coronacrisis hebben we ondernemers zo goed mogelijk gefaciliteerd om van financiële compensatieregelingen gebruik te maken. We hebben ook meegedacht over het tijdelijk verruimen van mogelijkheden voor aangepaste vormen van bedrijfsvoering, zodat ondernemers zo goed mogelijk door de crisis konden komen. Bijvoorbeeld door het verruimen van terrassen. Zowel de dag- als verblijfsrecreatie heeft tijdens het zomerseizoen toch een deel van het verloren voorseizoen goed kunnen maken.

In de maanden juli en augustus is met grote inzet van medewerkers, ondernemers en torenwachters de Bosbergtoren opengesteld. In deze periode is de Bosbergtoren druk bezocht. Er is een nieuw toegangssysteem aangebracht en er is een nieuwe website gelanceerd. De nieuwe website is goed bezocht.

Het Recreatieschap Drenthe heeft onderzoek laten doen naar mogelijkheden voor een nieuwe systematiek voor de toeristenbelasting in de Drentse gemeentes en Ooststellingwerf. We hebben als lid van het Recreatieschap onze input geleverd en inmiddels is het definitieve advies hierover door de raad vastgesteld.

Naast ons lidmaatschap van Recreatieschap Drenthe zijn we ook partner en uitvoerende partij geworden in de Regio Deal voor Zuidoost Friesland. Ook nemen we weer deel aan het netwerk voor Toeristische Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF). In beide regionale samenwerkingsvormen hebben we samen met andere gemeenten en partijen aan een stevige promotiecampagne voor 'Het Andere Friesland' meegedaan. Een enorm succes, de Bosbergtoren is inmiddels de 'selfiespot' van de regio.

Economische ontwikkelingen

We zijn continu aan het werk om gevestigde bedrijven te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken.

Hierin speelt het ondernemersloket samen met de vakafdelingen een uitstekende rol. De lijntjes zijn kort er wordt snel geschakeld waar het kan en gecommuniceerd wanneer dit niet lukt. We hebben eind 2020, ondanks de coronacrisis, veel bedrijfskavels verkocht. De bedrijfskavels worden schaars. We zijn gestart met een behoefte-onderzoek voor het creëren van nieuwe bedrijfslocaties We hebben in het kader van een bedrijfsuitbreiding de procedurele begeleiding van een bedrijf gefaciliteerd en hebben contact met het bedrijf onderhouden. Dit heeft de voortgang bespoedigd en vertrouwen gewonnen bij de multinational. In 2021 start de bouw van de uitbreiding en de komende jaren wordt een groei van de werkgelegenheid van circa 120 medewerkers verwacht.

Openbare ruimte
We zijn begonnen met maatregelen om de bermen langs A-routes, die tevens landbouwroute zijn, structureel te verbeteren. Hiervoor zijn hoofdzakelijk graskeien aangebracht. We hebben diverse maatregelen uit het GVVP uitgevoerd in combinatie met de Meerjaren Onderhoudsplanning (MOP) wegen. Hiermee hebben we gezorgd voor veiligere wegen en ontmoedigen we onder andere het verkeer op het onderliggend wegennet N381. Het gaat hierbij onder meer om het kruispunt Zwetteweg-Haulerdiek en de fietsoversteek Verlaat tussen Oosterwolde en Appelscha. Daarnaast hebben we invulling gegeven aan uw motie fietsroute Appelscha - Ravenswoud. Voor deze drie maatregelen hebben we subsidie aangevraagd en ontvangen via de provinciale subsidieregeling ‘regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021’. De maatregelen worden afgerond in 2021.

We hebben plantvakken en bermen aangepast om daarmee de biodiversiteit te verhogen.
De eikenprocessierups was ook in 2020 volop aanwezig. We hebben de rups bestreden om de overlast te beperken. Daarnaast hebben we in 2020 een proef gehouden met een preventieve biologische bestrijding van de eikenprocessierups om de plaag beheersbaar te houden.

Duurzaamheid
In 2020 is de Nota van Uitgangspunten Duurzaam Ooststellingwerf 2021 - 2025 vastgesteld. Dit is een doorstart van de Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030. Op basis van ervaringen en resultaten zijn de doelen en ambities aangescherpt. De focus ligt op de thema’s Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulaire Economie. Daarnaast is ook het nieuwe Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) vastgesteld.

In 2020 is de bewustwording over duurzame energie en energiebesparing gestimuleerd mede door uitvoering van de rijksregeling RRE (reductie regeling energie). Binnen dit project, waarvan de looptijd verlengd is tot 31 december 2021 vanwege corona, zijn acties opgenomen die zijn gericht op deelname van (jeugdige) inwoners.

Als uitvloeisel van het Nationaal Klimaatakkoord is Nederland opgedeeld in 30 verschillende regio’s. Fryslân is als provincie aangewezen als één regio. Binnen deze regio’s worden strategieën (de regionale energie strategieën RES) opgesteld om duurzame opwek van elektriciteit en duurzame warmte te realiseren.

We maken vorderingen op het gebied van pilots Waterstof en Smart Grids. Voor de pilot Waterstof wordt door de exploitant gestreefd naar realisatie van een elektrolyser, waarmee zonne-energie kan worden omgezet in waterstofgas. Voor een locatie op het Ecomunitypark worden op dit moment de ruimtelijke procedures voorbereid, met aandacht voor communicatie met de omgeving. Daarnaast is in samenhang met deze pilot een onderzoek opgestart naar de realisering van een ‘waterstofwerkplaats’ in deze omgeving.

Tot eind 2020 is in totaal nu circa 77 hectare aan zonneweides gerealiseerd. Hiermee kan circa 77 miljoen kWh aan duurzame elektriciteit worden opgewekt. Daarnaast is er veel belangstelling voor duurzaamheidsleningen.

De ontwikkeling van een Biobased Economy is zichtbaar geworden in Ooststellingwerf. In het programma Biobased Economy zijn inmiddels 21 projecten afgerond. Binnen deze projecten is onderzoek naar Biobased Economy gedaan en zijn de afgelopen jaren biobased producten ontwikkeld, zoals de biobased koffiebeker en een biobased vloer in het Biosintrum. Ook is er een voedselbos in Elsloo ontwikkeld en is er onderzoek gedaan naar streekproducten in de lokale horeca. Samenwerkingen met ondernemers en kennisinstellingen zijn gesmeed en kunnen ook binnen het nieuwe Programma Duurzaamheid worden benut. Ook hebben we het biobased programma en de projecten geëvalueerd.

Wonen
De coronacrisis lijkt geen negatieve invloed te hebben op de woningbehoefte in onze gemeente. Sterker nog, het lijkt erop dat de aantrekkelijkheid en potentie van onze gemeente juist is toegenomen. We zagen de druk op de woningmarkt in 2020 verder toenemen, met name in de koopsector. Om invulling te geven aan deze woningbehoefte en daarnaast te voldoen aan de oproep van de raad om te 'bouwen, bouwen, bouwen', hebben wij bij de provincie aangedrongen op meer woningbouwruimte. De huidige afspraken geven ons niet voldoende mogelijkheden. We hebben daarom de gedeputeerde van de provincie uitgenodigd voor een bezoek aan onze gemeente om de woningbouw situatie en initiatieven te bespreken. Dit heeft ertoe geleid dat we in regionaal verband in overleg zijn met de provincie om te komen tot nieuwe woningbouwafspraken.

Daarnaast hebben we verschillende plannen uit het uitvoeringsprogramma woningbouw gerealiseerd, is gestart met de bouw of de ruimtelijke procedure. De gemeentelijke woningbouwlocaties raken uitverkocht. Langedijke is in 2020 bijna volledig ingevuld, in Elsloo zijn twee kavels onder optie en de overige negen bouwterreinen zijn verkocht. In Donkerbroek-West zijn twee kavels onder optie en de overige negen verkocht. Ook particuliere initiatieven lopen zoals het project Sinnesicht in Haulerwijk met 6 bungalows en 15 appartementen en het project ‘Klein Appelscha’ aan Het Oldehof met zowel koopwoningen als sociale huurwoningen.

Een plan waarbij geen extra woningen aan de voorraad toegevoegd worden, maar waar wel impuls aan de woonkwaliteit gegeven wordt, is de herstructurering van de wijk Haerenkwartier in Oosterwolde. Hier zijn de eerste 44 levensloopbestendige woningen opgeleverd en is daarna gestart met het bloksgewijs vervangen van woningen. Niet alleen de fysieke omgeving krijgt hier aandacht, maar ook het verbeteren van de leefbaarheid is een van de doelstellingen.

Taskforce woningbouw
De druk op de woningmarkt is hoog en er zijn veel woningbouwlocaties in de gemeente die al in beeld zijn, actueel zijn of waar er een grote kans van slagen is om tot een succesvol plan te komen. We hebben momenteel veel plannen in realisatie, maar daarnaast is er behoefte om nieuwe plannen te ontwikkelen. Op deze ambitie kan gericht worden ingezet door een Taskforce woningbouw in het leven te roepen. De Taskforce woningbouw moet zorgen voor verdergaande economische ontwikkeling door woningbouwplannen op gang te krijgen. Bij deze Taskforce worden verschillende beleidsvelden betrokken (ruimte, stedenbouw, economie, ruimtelijke ontwikkeling, wonen, juridische zaken), zowel binnen als buiten de gemeente. De focus ligt hierbij op binnenstedelijke projecten (herstructurering), maar waar in de dorpen binnenstedelijk weinig opties zijn, of er sprake is van laaghangend fruit, wordt ook ingezet op buitenstedelijke plannen. Om te zorgen voor versnelling in de ontwikkeling van plannen willen wij tijdelijk een trekker/projectleider (achtergrond planeconomie) aanstellen. Het gaat hierbij om een functie op projectbasis voor de duur van 2 jaar voor ca. 0,5 fte. De inhuurlasten hiervoor zijn € 170.000. We stellen voor dit via resultaatsbestemming beschikbaar te stellen. Zie ook het hoofdstuk resultaatsbestemming in de jaarstukken.

Omgevingswet en bestemmingsplannen
In 2021 moet met name in de informatievoorziening rondom de Omgevingswet richting onze inwoners een forse inspanning worden geleverd. De afgelopen periode is met name gericht geweest op de interne organisatie en de interne werkprocessen.

In 2020 zijn verschillende bestemmingsplannen voor woningbouw vastgesteld. Daarnaast is ook de afronding van het bedrijventerrein in Haulerwijk en de uitbreiding van het onderstation in Oosterwolde mogelijk gemaakt. De procedure voor de herbestemming van de oude Poiesz-locatie is Appelscha is opgestart. Door de nieuwe werkwijze van de behandeling van principeverzoeken, werken we structureel volgens de 'ja, mits'-benadering.

Centrum Oosterwolde
Samen met ondernemers en eigenaren is gewerkt aan het Eindrapport 'Samenwerken aan een krachtig en prachtig winkelgebied in Oosterwolde'. Ook is er voldoende draagvlak voor het oprichten van een bedrijveninvesteringszone (BIZ) in het winkelgebied van Oosterwolde. De promotie van het winkelhart van Oosterwolde als regionale winkelvoorziening is een belangrijk onderdeel van de Regio Deal.

Regio Deal Zuidoost Friesland
Medio juli 2020 hebben de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Heerenveen en de Provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân een Regio Deal gesloten met het Rijk. De vaststelling van de Regio Deal betekent een investering van € 30 miljoen in de regio Zuidoost Friesland in de komende vier jaar. Het Rijk levert een bijdrage van € 15 miljoen en de regio Zuidoost Friesland investeert met bestaande projecten en plannen de andere € 15 miljoen. Wij zijn trekker van de volgende projecten: Zorgeconomie, masterplan Oosterwolde, uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme en het leer- en kenniscentrum bodem. Alle partners dragen € 25.000 per jaar bij aan centrale proceskosten. Wij stellen in de nota reserves en voorzieningen voor om dit voor de komende twee jaar uit het restant van de reserve strategische projecten te betalen.

Veiligheid, bestuur en dienstverlening
Door corona zijn de prioriteiten veranderd. Ondanks die verschuiving is er nog steeds aandacht voor de veiligheidsthema's in de gemeente bijvoorbeeld bij zorgelijke signalen rondom personen en vanuit het ondermijningsthema. Sinds de uitbraak van corona werkten we, totdat de coronawet in werking trad, in een grip4/structuur. Dat betekent een grote inzet op de crisisorganisatie. De gemeente levert ook medewerkers aan die crisisorganisatie.

Het afgelopen jaar is er gewerkt aan de ontwikkeling van programmamanagement en integraal werken. Die ontwikkeling is nog steeds gaande. Daarnaast staat de kwaliteit van de voorstellen, waaronder het schetsen van context, centraal in het project 'Rake voorstellen'. De sjablonen zijn onder de loep genomen en er zijn trainingen georganiseerd voor medewerkers. Het doel is zo te komen tot een betere ondersteuningsvorm van het besluitvormingstraject.

Er is een vierde wethouder geïnstalleerd, naar aanleiding van het advies dat Hayo Apotheker in september 2020 gaf.

We hebben onze dienstverlening vanwege corona aangepast. Er is een constante afweging gemaakt tussen een goede continuering van de dienstverlening en de gezondheid van medewerkers en bezoekers. Hierbij hebben wij de richtlijnen van de Rijksoverheid opgevolgd. Wij zijn altijd telefonisch bereikbaar geweest en hebben de dienstverlening aan de balie zoveel mogelijk door laten gaan door middel van een afsprakensysteem.

Tot slot de financiële doorkijk
De Jaarrekening 2020 sluit met een positief saldo van € 4,586 miljoen. Op het totale budget van € 80 miljoen (totaal begrote lasten inclusief toevoeging reserves) van 2020 betekent dit een afwijking van 5,7%. Ten opzichte van de actuele begroting is het een afwijking van € 3,924 miljoen.

Dit resultaat is hoofdzakelijk ontstaan door een grote winstneming bij de grondexploitatie (ruim € 2 miljoen). Dit komt doordat eind 2020 nog veel bedrijventerreinen zijn verkocht en de prognose voor de komende tijd goed is. Daarnaast hebben we coronacompensatie ontvangen die niet volledig is besteed maar wel onderdeel uit maakt van het resultaat (ruim € 0,8 miljoen). Dit komt omdat een aantal regelingen pas in 2021 worden uitgevoerd, maar ook doordat we in 2020 zowel rekening hebben gehouden met de meerlasten als de minderlasten door corona. We stellen voor de coronacompensatie beschikbaar te houden voor volgend jaar door resultaatbestemming. In de jaarstukken kunt u bij de diverse programma's de andere verklaringen van het verschil in de resultaten lezen.

In 2020 is geconstateerd dat het financiële perspectief de komende jaren behoorlijk onder druk staat en dat er een financiële opgave ligt. Er is daarom besloten tot het starten van een heroverwegingsproces om het structurele financiële perspectief weer op orde te krijgen.

Bestuur en organisatie

Het college van burgemeester en wethouders is het dagelijks bestuur van de gemeente en bestaat naast de burgemeester uit drie wethouders en de gemeentesecretaris. De samenstelling is als volgt:

Burgemeester Harry Oosterman

- Bestuur
- Openbare orde en veiligheid
- Overheidsparticipatie
- Lobby en acquisitie, waaronder economische ontwikkeling
- Lelystad Airport
- Organisatie
- Personeel
- OWO samenwerking
- P10 / plattelandsgemeenten
- Regio Deal (bestuurlijk)
- Dienstverlening / basisregistraties
- Regelgeving deregulering
- Europese en internationale zaken

Wethouder Esther Verhagen, OoststellingwerfsBelang

- Visie op samenleven
- Jeugd
- WMO
- Volksgezondheid
- Inkomstenondersteuning
- Armoede / schuldhulpverlening
- Maatschappelijke activering
- Inburgering /statushouders
- Eenzaamheid
- Mantelzorg en vrijwilligersbeleid
- Sport
- Kunst en cultuur
- Onderwijs, leerplicht / RMC
- Aandachtsgebieden (sociaal Haerenkwartier, Haulerwijk)
- Welzijnswerk (Scala)
- Adviesraad sociaal domein
- Fonds Ooststellingwerf
- Zorgeconomie

Wethouder Fimke Hijlkema, PvdA

- Duurzaamheid, klimaatadaptatie, energietransitie en CO2-reductie
- Biobased Economy
- Biosintrum
- Milieubeleid
- Biodiversiteit
- Afval
- Water
- Riolering
- FUMO
- Fysieke herstructurering Haerenkwartier
- Maatschappelijk accommodatiebeleid
- Woonvisie / woningbouwprogramma
- Vergunningen
- Hûs en Hiem
- Grondzaken
- Monumenten
- Dorpshuizen (gebouwen)

Wethouder Marcel Bos, CDA

- Werkgelegenheid en arbeidsmarkt
- Participatiewet / arbeidstoeleiding- integratie
- Sociale werkvoorziening (GR SW Fryslân, Caparis)
- Economische zaken (coproductie met burgemeester)
- Omgevingswet / -visie
- Ruimtelijke ordening
- Landbouw
- Glasvezel / mobiele bereikbaarheid
- Handhaving
- Financiën
- Belastingen
- Winkelgebied Oosterwolde

Wethouder Marian Jager-Wöltgens

- Dorpsbudgetten
- Visie op demografische ontwikkelingen
- Openbare ruimte / snippergroen
- Huisvesting Nanningaweg
- Bosbergtoren
- Recreatie en toerisme
- Natuur en landschap
- Verkeer, parkeren
- Masterplan Appelscha
- Regiodeal (uitvoering)

Gemeentesecretaris Willem Mutter

Leeswijzer

De Jaarstukken bestaan uit twee onderdelen: het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag staat per programma de vraag centraal of de gestelde doelen uit de programmabegroting 2020 gerealiseerd zijn in 2020. We geven antwoord op de vragen ‘wat hebben we bereikt?, ‘wat hebben we daarvoor gedaan?’ en ‘wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?’. Daarnaast tonen we de inzet van middelen door de 4e W-vraag ‘wat heeft het gekost?’ te beantwoorden en geven we een toelichting op afwijkingen. In de jaarrekening staan de balans, de programmarekening en de toelichting op de balans. De controleverklaring van de accountant gaat over de jaarrekening en in beperkte mate over het jaarverslag.

Algemeen

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten 2020

x € 1.000

Saldo jaarrekening	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	-73.052	-73.989	-78.079	-74.359	3.720 V
Baten	70.460	69.415	73.366	78.673	5.307 V
Saldo van baten en lasten	**-2.592**	**-4.574**	**-4.712**	**4.315**	**9.027 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-1.260	-958	-2.168	-3.959	- 1.791 N
Onttrekkingen	4.226	4.035	7.542	4.231	- 3.311 N
Mutatie reserves	**2.966**	**3.078**	**5.374**	**272**	**- 5.102 N**
Resultaat	**374**	**-1.496**	**662**	**4.586**	**3.924 V**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	**-1.664**	**-319**	**502**	**-2.412**	**- 2.914 N**
Structureel resultaat	**-1.290**	**-1.815**	**1.164**	**2.174**	**1.010 V**

Mutaties geraamd resultaat

In onderstaand overzicht zijn de mutaties in het begrotingssaldo (geraamd resultaat) in kaart gebracht.

x € 1.000

Mutaties geraamd resultaat	2020
Primitief begrotingsperspectief	-1.496
Gevolgen 'Samen Waarmaken'	1.643
Begrotingsperspectief na "Samen Waarmaken"	**147**
Gevolgen voorjaarsrapportage 2020	487
Gevolgen decembercirculaire 2019 (verwerkt in voorjaarsrapportage)	-56
Gevolgen meicirculaire 2020	173
Gevolgen najaarsrapportage 2020	391
Gevolgen reserves en voorzieningen jaarstukken 2019	-34
Toevoeging reserve Afvalstoffenheffing	-446
Geraamd resultaat	**662**

De Jaarrekening 2020 sluit met een positief saldo van € 4,586 miljoen. Op het totale budget van € 80 miljoen (totaal begrote lasten inclusief toevoeging reserves) van 2020 betekent dit een afwijking van 5,7%. Ten opzichte van de actuele begroting is het een afwijking van € 3,924 miljoen. Wij stellen u voor de genoemde overschrijdingen te autoriseren bij de vaststelling van de jaarstukken 2020.

Hierna beschrijven we het gerealiseerde resultaat op hoofdlijnen. Bij de programma's geven we per programma een nadere specificatie van de verschillenanalyse.

Analyse gerealiseerd resultaat

Analyse gerealiseerd resultaat 2020 op hoofdlijnen

In onderstaand overzicht treft u een analyse op hoofdlijnen aan van de belangrijkste financiële verschillen tussen de begroting 2020 na wijziging en de jaarstukken 2020. We geven verschillen aan die groter zijn dan € 100.000 en die bijdragen aan het resultaat. Het is in dit onderdeel nadrukkelijk niet de bedoeling een limitatieve opsomming te geven die per programma aansluit op onderstaand overzicht. In de programmaonderdelen, bij de 4e W-vraag 'wat heeft het gekost?', treft u een nadere gedetailleerde specificatie aan, waar we per programma de realisatie vergelijken met het geraamde resultaat.

x € 1.000

Analyse gerealiseerd resultaat	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
1. Sociale Domein	-18.612	-18.605	7 V
2. Welzijn & educatie	-6.182	-5.933	249 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	-1.783	470	2.254 V
5. Openbare orde en veiligheid	-1.988	-1.963	25 V
6. Bestuur & Dienstverlening	29.227	30.617	1.390 V
Resultaat	**662**	**4.586**	**3.924 V**

Programma 1

- Nadeel op de jeugdhulp van € 356.000. Het totale nadeel is € 569.000. Deels kan dit gedekt worden door coronacompensatie (€ 11.000 voor meerlasten en € 190.000 voor continuïteitsbijdrage/gegarandeerde omzet). De overschrijding heeft twee oorzaken. Enerzijds is gegarandeerde omzet betaald aan zorgaanbieders om ervoor te zorgen dat zij tijdens de coronaperiode niet in financiële problemen komen. Het gaat hier om ongeveer € 300.000. Het is lastig te beoordelen of we deze lasten als extra lasten moeten zien. Hoofdzakelijk gaat de continuïteitsbijdrage over hersteltrajecten waarvoor de 70/30 financiering geldt (70% betaling bij aanvang en 30% betaling bij afronding van het traject). Dit kan nu voor extra lasten zorgen of in de toekomst. Het resterende deel van de coronacompensatie 'Inhaalzorg en meerkosten jeugd en Wmo 2015' van € 190.000 (zie ook paragraaf 11 Corona) is de dekking voor een deel van deze coronagerelateerde lasten. Daarnaast zijn de lasten ongeveer € 240.000 hoger doordat in de tweede helft van 2020 duurdere trajecten zijn ingezet. Het gaat dan om trajecten die per traject rond de € 50.000 kosten.
- Maatwerkvoorziening natura materieel, nadeel € 185.000. Dit nadeel komt hoofdzakelijk doordat in 2020 meerdere grote woningaanpassingen zijn geweest. Er waren bijvoorbeeld twee woningaanpassingen van meer dan € 50.000 terwijl dit voorgaande jaren niet het geval is geweest. Voorheen was de begroting gebaseerd op vier grote aanpassingen van € 50.000. De begroting is eerder al naar beneden bijgesteld omdat het budget de afgelopen jaren niet volledig werd benut.
- Voordeel van € 462.000 op Wmo begeleiding. Dit komt doordat we een afrekening van de gemeente Leeuwarden hebben ontvangen voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang over 2019 en een voorschot over 2020, voordeel € 175.000. Daarnaast hebben we dit jaar een positieve afrekening van beschermd wonen ontvangen van € 43.000. In 2018 was deze afrekening bijna € 200.000 negatief en in 2019 ruim € 100.000 negatief. Daarnaast waren de lasten voor dagbesteding en begeleiding lager en voor maatwerk hoger. Dit komt voornamelijk door de quickwins die genomen zijn vanuit de Taskforce Wmo. De eventuele structurele uitwerking hiervan komt terug bij de Voorjaarsrapportage 2021 en Kaderbrief 2022.
- Levensonderhoud, voordeel € 395.000. Hoewel in de aantallen geen substantieel verschil zit zijn de lasten wel toegenomen. Tegelijkertijd is het definitieve buig-budget hoger vastgesteld dan begroot. Dit zorgt per saldo voor een voordeel ten opzichte van de begroting.

Programma 2

- Het Fonds, voordeel € 124.000. Door corona zijn er voor het Fonds minder aanvragen geweest en subsidies verstrekt. We stellen voor het restant van € 124.000 beschikbaar te houden voor 2021 door middel van resultaatsbestemming.

Programma 3

- Milieubeleid, voordeel € 105.000.Dit komt hoofdzakelijk doordat we een specifieke uitkering hebben ontvangen voor de Reductie Regeling Energie. Deze is verlengd, de uitgaven hebben niet allemaal plaatsgevonden in 2020. We stellen daarom voor om via resultaatsbestemming het resterende bedrag van € 61.500 beschikbaar te houden voor 2021.
- Vrijval van de reserve grondexploitatie, voordeel € 2.033.000. Elk jaar wordt de reserve geactualiseerd op basis van de toekomstige verkopen en huidige boekwaarden van de complexen. De omvang van de reserve is per ultimo 2020 te hoog en het verschil valt vrij.

Programma 5

Programma 5 bevat geen grote afwijkingen.

Programma 6

- Dotatie voorziening pensioenverplichtingen, nadeel € 190.000. De dotatie aan de voorzieningen lopende pensioenverplichtingen bestuurders en pensioenverplichting voormalige wethouders is € 190.000 hoger dan geraamd. Dit heeft te maken met een lagere rekenrente.
- Bij de personeelslasten is er een voordeel van € 123.000. En bij de OWO-kostenplaatsen is er per saldo een voordeel van € 65.000. Dit is o.a. het gevolg van het later invullen van vacatures.
- Bij de betaalde rente is er een nadeel van € 141.000. In 2020 is een nog te betalen post opgenomen voor te betalen heffingsrente. Het gaat hier om een drietal zaken (Afvalfonds, Bosbergtoren en Biosintrum) waar het verkeerde onderdeel btw is gebruikt. Dit is gegaan via de compensabele btw, terwijl het via de ondernemersbtw had moeten gaan. Dit betekent dat dit moet worden gecorrigeerd en dat heeft tot gevolg dat er heffingsrente in rekening wordt gebracht. De correctie die plaats gaat vinden is met ingang van 2016.
- Algemene uitkering, voordeel € 225.000. Dit zijn de gevolgen van de september- en decembercirculaire 2020. Die waren niet verwerkt in de begroting. Daarnaast is er nog een nadeel door de gehanteerde maatstaven.

Corona, voordeel € 836.000

Bij de toelichting op de afwijkingen per programma staan de corona meer- en minderlasten beschreven. In programma 6 staat de compensatie van het rijk verantwoord. Per saldo zorgt dit voor een voordeel. We stellen voor om dit via resultaatsbestemming beschikbaar te houden voor 2021. Zie ook paragraaf 11 'Corona'.

Bestemming gerealiseerd resultaat

Meerjarig beslag

Het bepaalde bodembedrag van de algemene reserve is € 3 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen is berekend dat de benodigde weerstandscapaciteit € 1,006 miljoen bedraagt. Er wordt een netto meerjarig beslag (2021-2024) gelegd op de algemene reserve van in totaal € 2,166 miljoen. Het meerjarig beslag bestaat uit de volgende onttrekkingen:

- Project Mader € 46.457 (verdeeld over de jaren 2021-2024)
- Uitbreiding sportcomplex Waskemeer € 240.000 (2021)
- MOP-wegen € 304.190 (2021)
- Uitvoeringsagenda woonvisie € 75.000 (2021)
- Biodiversiteit € 10.241 (2021)
- Biobased economy € 20.198 (2021)
- Omgevingswet € 360.908 (2021)
- Biosintrum € 1.000.000 (2021)
- Ondersteuning werkgelegenheid en leefbaarheid € 87.461 (2021)
- Onderzoek (subsidioloog/accommodatiebeleid/openbare ruimte) € 21.142 (2021)

Een uitgebreide specificatie van het meerjarig beslag vindt u in de nota reserves en voorzieningen.

Minimale niveau algemene reserve
Het minimale niveau van de algemene reserve voor de komende jaren is € 6,172 miljoen. De stand van de algemene reserve bedraagt per ultimo 2020 € 19,062 miljoen. Na toevoeging van het gerealiseerde resultaat over 2020 (zie tabel voorstel bestemming gerealiseerd resultaat), stijgt de algemene reserve naar € 22,353 miljoen.

x € 1.000

Minimale niveau Algemene reserve	Rekening 2020
Bodembedrag	3.000
Benodigde weerstandscapaciteit	1.006
Meerjarig beslag	2.166
Minimale niveau algemene reserve	**6.172**
Algemene reserve per ultimo 2020	19.062
Afwijking t.o.v. minimale niveau	**12.890**

x € 1.000

Voorstel bestemming gerealiseerd resultaat	Rekening 2020
Corona	836
Het Fonds	124
Prikkedam	32
RRE	62
Reserve organisatieontwikkelingen	71
Projectleider taskforce woningbouw	170
Toevoeging algemene reserve	3.291
Totaal voorstel resultaatbestemming	**4.586**

Actualisatie reserves en voorzieningen

Op basis van artikel 9 van de verordening ex. Artikel 212 (financiële verordening) is uitgesproken dat het College een nota reserves en voorzieningen opstelt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Volgens de financiële verordening wordt het beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen jaarlijks herzien. Daarbij worden onder meer het doel, de heroverwegingen en de bestedingen van de gevormde reserves en voorzieningen opnieuw beoordeeld. In de nota reserves en voorzieningen zijn alle reserves en voorzieningen opgenomen. Hieronder volgt een samenvatting van de beoordeling van de reserves en voorzieningen ultimo 2020.

Als uitgangspunt voor de beoordeling van de reserves en voorzieningen in de jaarrekening 2020 is de eindstand van de reserves en voorzieningen in de jaarrekening 2019 genomen. De beoordeling 2020 heeft de volgende resultaten opgeleverd: In 2020 is de buffer van de algemene reserve grondexploitatie € 2,033 miljoen te hoog, dit bedrag valt daarom vrij en is toegevoegd aan het exploitatieresultaat. Verder heeft de beoordeling van de reserves en voorzieningen de volgende instellingen/opheffingen voor de reserves, voorzieningen en schulden tot gevolg: het vormen van 1 voorziening (Voorziening Onderhoud MFS de Boekebeam). De jaarlijkse dotatie aan deze voorziening is € 16.000. Daarnaast is de dotatie aan de voorziening onderhoud sportaccommodaties 3 B's aangepast. De dotatie was € 30.000 en wordt vanaf 2021 verhoogd naar € 35.000.

U heeft de bevoegdheid om onttrekkingen en toevoegingen tot en met 31 december van het betreffende boekjaar met tijdige begrotingswijzigingen te autoriseren. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de ‘Nota reserves en voorzieningen’.

Programma 1 | Sociaal domein

Programma 1 en 2 zijn vanaf de begroting 2021 qua opzet veranderd (indeling per opgave uit de Visie op Samenleven). In 2020 werken we nog met een indeling per beleidsonderwerp. Zie ook programma 4, thema 4.6 (Visie op Samenleven). Bij thema 4.6 gaan we ook in op de doorontwikkeling van het Gebiedsteam, de Taskforce Grip op Uitgaven in het Sociaal Domein, de communicatiestrategie Sociaal Domein en de Monitor Sociaal Domein.

Thema 1.1 Jeugd

Wat willen we bereiken

- Kinderen en jongeren groeien op in een veilige en gezonde omgeving en krijgen de kans om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen tot zelfredzame en zelfbewuste (jong)volwassenen.
- We willen ervoor zorgen dat Ooststellingswerfse jongeren weerbaar worden gemaakt op het gebied van voeding, alcohol, drugs, roken, gokken, budgettering en social-media. Preventie begint bij de (aanstaande) ouders.
- We staan open voor overleg met jongeren om te kijken naar meer ontmoetingsplekken voor jongeren in de gemeente.
- We willen graag dat er binnen het team communicatie een specifieke medewerker beschikbaar is die zich richt op jongeren.
- We willen dat bij de indicatiestelling voor zorg geen rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van jongeren tot 18 jaar als mantelzorger.
- We willen dat er vanuit het Gebiedsteam wordt gewerkt met één aanspreekpunt per gezin (zie Visie op Samenleven).
- We willen de monitor Sociaal Domein handhaven.
- Goede zorg voor de jeugd is leidend. Elke jongere krijgt de hulp die nodig is. Dat blijft ook de komende jaren het uitgangspunt.

Wat hebben we bereikt

Veiligheid en gezonde omgeving

- Jongeren en/of gezinsleden die dat nodig hadden konden gebruik maken van de jeugdhulp of van de inzet van het Gebiedsteam, zodat ze konden werken aan hun problematiek.
- In totaal zijn er in 2020 594 indicaties afgegeven, het gaat hierbij om 457 unieke cliënten. Het totaal aantal unieke cliënten dat in 2020 jeugdhulp heeft ontvangen is 693, waarvan 12 cliënten een PGB hebben ontvangen.
- Er hebben in 2020 vijf aanbieders een beroep gedaan op de gegarandeerde omzet voor in totaal een bedrag van € 307.000.
- Het voorkomen dat er overlast ontstaat door verveling in de coronaperiode.
- Ouders konden prenatale voorlichting volgen waardoor ze meer handvatten kregen voor de opvoeding van het jonge kind.
- Jongeren konden preventielessen volgen in het onderwijs waardoor ze weerbaarder werden.
- Jongeren konden bij de Quest en Chats meedenken met onderwerpen die binnen de maatschappij speelden.
- Door kortere lijnen en een goede samenwerking tussen de gemeenschap en de algemene jeugdvoorzieningen, zoals basisscholen en sportverenigingen hebben we meer zicht op signalen onder jeugdigen.
- Met de inzet van Veilig Thuis hebben we een meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling en partners die kunnen adviseren in de aanpak op deze gebieden.
- Het Gebiedsteam is bekend op plekken waar onze jeugdigen en hun ouders zijn.
- Een outreachend medewerker (= proactieve professional) verslavingszorg is in het veld om signalen van middelengebruik onder jongeren op te vangen.
- De consulenten jeugd vanuit het Gebiedsteam bij de huisartsen zetten vroegtijdige actie in, hetgeen het aantal verwijzingen van de huisarts naar ‘dure’ zorg kan beperken.
- Er is aandacht voor jonge mantelzorgers zodat zij niet overbelast raken en een plek hebben om hun ervaringen te delen met gelijkgestemden. Eventuele signalen kunnen we op die manier ondervangen.
- Het Gebiedsteam is gestart met de pilot 'Gebiedsteam op school'.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Veilige en gezonde omgeving

- In 2020 is in gezamenlijkheid met jongeren, ouders en stakeholders een doe-agenda opgesteld met betrekking tot kwetsbare jeugdigen en ouders. In de doe-agenda zijn inspanningen opgenomen die we de komende jaren gaan uitvoeren om jeugdigen en ouders gezamenlijk te ondersteunen bij het opvoeden en opgroeien.
- Met alle Friese gemeenten geven we sinds 2018 uitvoering aan onze verantwoordelijkheid voor (de resultaatgerichte inkoop van) jeugdhulp. Het Gebiedsteam biedt zelf lichte vormen van ondersteuning en regelt zo nodig dat de jeugdige en/of gezinsleden elders passende (zwaardere vormen van) ondersteuning krijgen.
- We hebben lokaal ingezet op preventie. Bijvoorbeeld door prenatale voorlichting en preventielessen in het onderwijs.
- We hebben jongerenparticipatie actief vorm gegeven door middel van Chats & Quests.
- We hebben korte lijnen en samenwerking gestimuleerd tussen de gemeenschap en de algemene jeugdvoorzieningen, zoals basisscholen en sportverenigingen.
- Met het onderwijsveld hebben we afspraken gemaakt over het Passend Onderwijs en de samenwerking tussen het Gebiedsteam en de scholen.
- Daar waar veiligheid een rol speelde, waren veiligheidspartners zoals Veilig Thuis betrokken.
- Een evaluatie van de effectiviteit van de resultaatbekostiging Jeugd en implementatie verbeteringen vond plaats in het inkoopstelsel. De acties uit deze evaluatie worden in 2021 verder uitgewerkt.
- Er is een pilot met een outreachend medewerker verslavingszorg in het veld gerealiseerd.
- We hebben speciale aandacht voor jonge mantelzorgers gehad.
- We hebben geïnvesteerd in het activeringsprogramma Young leaders. Dit programma richt zich op buurtjeugd in Haulerwijk en Oosterwolde. Het doel is jongeren te stimuleren in hun ontwikkeling tot zelfbewuste personen die verantwoordelijkheid willen nemen in hun buurt. Jongeren die meedoen bouwen nieuwe competenties op, leren op zichzelf en hun toekomst te reflecteren en worden geactiveerd hun eigen kwaliteiten in te zetten als positief rolmodel voor andere buurtjeugd.

Weerbaarheid jongeren

Preventie begint bij (aanstaande) ouders en jonge kinderen. Er is in de gemeente Ooststellingwerf een sluitend palet van zorg en ondersteuning ontwikkeld voor de eerste 1.000 dagen van het kind. Dit bestaat uit de cursus Prenatale Voorlichting, Voorzorg, Vroegsignalering en HomeStart.

Met de uitkomsten van de Chats&Quests hebben we een breed en samenhangend programma opgesteld om een gezonde leefstijl onder jongeren te stimuleren. In gesprek met jongeren, ouders en experts verkenden we waar hun behoeften liggen, waar hun 'drive' zit om gezond te leven en wat hen zou helpen. We sloten aan bij de uitgangspunten van positieve gezondheid (omgaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen en zo veel mogelijk eigen regie voeren).

Op de basisscholen (groep 7 en 8) gaven we preventielessen. We hebben aandacht besteed aan roken en alcoholgebruik. Ook werden lessen op het gebied van budgettering aangeboden op de basisscholen.

Op het voortgezet onderwijs verzorgde Stichting Voorkom! de preventielessen. Daar is ook een ervaringsdeskundige bij. Via huiswerkopdrachten in de vorm van lesbrieven werden ook de ouders betrokken bij onderwerpen als roken, alcohol- en drugsgebruik, gameverslaving en groepsdruk. De workshop "ik dacht het niet" is gegeven op het voortgezet onderwijs. Daarnaast is er door het voortgezet onderwijs meegedaan met de NIX<18 campagne en is er in de biologielessen aandacht besteed aan alcoholgebruik. In Ooststellingwerf is de NIX<18 campagne actief gesteund.

Vanuit integraal veiligheidsbeleid (Uitvoeringsplan Drugsaanpak) gaven we uitvoering aan de repressieve aanpak rondom drugs (drugsproductie, drugshandel en de gevolgen van gebruik van drugs op de openbare orde en veiligheid).

Met het Fries programma jeugd, alcohol en drugs 2018-2021 werkten we aan het delen van inzichten middels themabijeenkomsten, deden we onderzoek naar de naleving van de leeftijdgrens voor alcohol en ondersteunden we de evenementenorganisaties met handreikingen op het voorkomen van middelengebruik bij jeugdigen.

Samen met Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) is een project gestart om het jongerenwerk, het Gebiedsteam en andere partners de tools te geven beter te signaleren en door te verwijzen. De jongerenwerkers van Scala hebben van VNN 'training on the job' gekregen om proactief met jongeren contact te leggen die middelen gebruiken.

Wanneer jongeren met alcohol of drugs worden betrapt, krijgen zij een Halt-straf. Samen met hun ouders bespraken we de situatie en zochten we naar een oplossing voor het alcohol- en drugsgebruik.

Het escalatieplatform is in de plaats gekomen van het sociaal team. Dit platform zorgt er o.a. voor dat casuïstiek die op casus- en/of regieniveau uit de hand loopt, op een hoger niveau besproken wordt. VNN nam deel aan dit platform en pakte o.a. alcohol gerelateerde casuïstiek op.

Ontmoetingsplekken
Uit de Quest&Chats bleek dat jongeren elkaar vooral wilden ontmoeten tijdens activiteiten. Samen met Stichting Scala (Jongerenwerk, buurtcoaches) is uitgezocht aan welke activiteiten jongeren behoefte hebben. In de Visie op Samenleven 2021-2024 is extra aandacht voor ontmoetingsplekken.

Communicatie jongeren
Dit is meegenomen onder het thema 'Visie op Samenleven' (Communicatiestrategie). Binnen de Communicatiestrategie richten we ons ook op jeugd. Sinds 2013 communiceren wij met jongeren via de door +Participatie ontwikkelde Quests&Chats en hun online vragenlijsten. Met moderne tools weten zij jongeren structureel te betrekken bij beleidsontwikkeling. Er is destijds voor gekozen om extra te investeren in het bereiken van jongeren door het gehele communicatieteam. Hiervoor is niet een specifieke medewerker aangesteld.

Indicatiestelling voor zorg
In de huidige Wmo- en Jeugdverordeningen is dit geregeld.

Monitor Sociaal Domein handhaven
De beheersing van de jeugdhulpkosten heeft speciale aandacht gehad van de Taskforce Grip op Sociaal Domein. Effectiviteit en efficiëntie van inzet van jeugdhulp zijn onder de loep genomen. De lokale interventies vanuit deze evaluatie die voor een groot deel zijn opgepakt waren de quickwins, de maatregelen team Backoffice Sociaal Domein en de opties voor beleidsmaatregelen. De Monitor Sociaal Domein is verder meegenomen onder het kopje 'Visie op Samenleven'.

Verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Fryslân (SDF)
Binnen de Centrumregeling SDF werken Friese gemeenten samen aan beleidsvoorbereiding en de inkoop van specialistische jeugdhulp en het bijbehorende contractbeheer. Het algemene doel is waar nodig specialistische jeugdhulp en ondersteuning te leveren aan inwoners van alle Friese gemeenten. Het afgelopen jaar hebben wij deze samenwerking geïntensiveerd.

Verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân (VRF)
Binnen de VRF werken Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners samen aan brandweerzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. De VRF werkte op het gebied van gezondheidszorg aan het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de Friese inwoner.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Veilige en gezonde omgeving
We regelden lokaal wat lokaal kon en regionaal/provinciaal wat moest. Een voorbeeld is de provinciale inkoop van specialistische jeugdhulp en Veilig Thuis. Hulp en ondersteuning zijn dicht bij de inwoners georganiseerd. Het Gebiedsteam hielp de inwoners snel verder door vragen te beantwoorden en zo nodig lichte vormen van ondersteuning te bieden. Waar nodig regelde het Gebiedsteam zwaardere vormen van jeugdhulp. De zorg werd goed gecoördineerd. En het aantal hulpverleners in een gezin werd beperkt.

Weerbaarheid
Jongeren en hun ouders werden op een positieve manier 'verleid' om gezond(er) te leven, vanuit de uitgangspunten van positieve gezondheid. Jongeren met een gezonde leefstijl ontwikkelden zich beter en hadden minder ondersteuning en zorg nodig.

Ontmoetingsplekken
Jongeren ontwikkelden, samen met Stichting Scala, zelf hun activiteiten. Dit gebeurde mede naar aanleiding van de dorpsgesprekken. Zo was er meer te doen voor jeugdigen in hun dorp, waardoor jeugdigen ook minder overlast veroorzaakten op straat. Tijdens de coronamaatregelen zijn verschillende activiteiten georganiseerd voor en door jongeren in samenwerking met het jongerenwerk, buurtsportcoaches en gemeente. Jongeren ervaren de coronamaatregelen soms als een bepaalde vrijheid die van hen wordt afgenomen. Daarover is ook voorlichting ingezet vanuit het jongerenwerk.

Communicatie
Enkele malen per jaar bezocht +Participatie de scholen voor voortgezet onderwijs om jongeren te vragen mee te denken over preventieonderwerpen.

Beleidskaders
- Toekomstvisie van het basisonderwijs in Ooststellingwerf (december 2013)
- Omvormingsplan Transitie Jeugdzorg Fryslân (februari 2014)
- Lokaal Jeugdbeleid 2014-2017 (mei 2014)
- 3 D's – Contouren notitie gebiedsteams (juli 2014)
- Beleidsplan 'Hart voor de jeugd' 2015-2018 (augustus 2014)
- Preventieplan Jeugd 2016, Samen bouwen aan een sterke toekomst! (januari 2016)
- Startdocument Inkoop Jeugdhulp in Friesland 2018 en verder (2017)
- Foar Fryske Bern Fries Actieplan Zorg voor Jeugd 2018 - 2020
- Handen op elkaar voor onze jeugd, convenant hoogspecialistische jeugdhulp Friesland 2018

Thema 1.2 WMO

Wat willen we bereiken
- Onze inwoners zijn zelfredzaam en samenredzaam. Ze doen mee aan de (lokale) samenleving. Voor mensen die het niet op eigen kracht redden bieden we een vangnet.
- We willen dat onze inwoners zo lang mogelijk op de door henzelf gewenste plek kunnen wonen en hier zelf regie over hebben. Indien nodig ontvangen zij zorg dichtbij huis. Wij vinden dat kangoeroewoningen mogelijk moeten blijven.
- We willen mantelzorgers ondersteunen, onder andere door te zorgen voor heldere informatievoorziening.
- We geven invulling aan de uitgangspunten van de inkoop Wmo 2020, onder andere 'van zwaar naar licht' en 'zorg dichtbij organiseren'. Inclusief dorpsdagvoorziening. Voor het onderdeel hulp bij het huishouden geldt dat deze toegankelijk, maar ook betaalbaar moet blijven.

Wat hebben we bereikt
Mantelzorg
- Binnen het Gebiedsteam wordt een mantelzorgconsulent aangesteld. Dit wordt via onze reguliere personeelsbegroting gefinancierd. De mantelzorgconsulent start op 1 juni 2021.
- Medewerkers van het Gebiedsteam hebben een sociale kaart beschikbaar omtrent alle beschikbare hulp voor mantelzorgers.

Corona
- Ondanks de coronamaatregelen en het uitblijven van de dagen van de mantelzorg hebben de mantelzorgers toch waardering ontvangen.
- Samen met aanbieders hebben we de dagbesteding, hulp bij het huishouden, vervoer etc. zoveel mogelijk door laten lopen, rekening houdend met RIVM-maatregelen. Zorgaanbieders die tijdelijk geen hulp konden leveren hebben we vanuit het oogpunt van bedrijfscontinuïteit gedeeltelijk doorbetaald. DRIVE hebben we ingezet om knelpunten in het vervoer op te kunnen vangen. Aanbieders hebben nog maar mondjesmaat een beroep gedaan op meerkosten (inhuur extra personeel etc.).

Communicatie/ondersteuning richting inwoner
- Om de communicatie over Wmo en Gebiedsteams te verbeteren hebben we afscheid genomen van 'de Vraagwijzer' en hebben we de gemeentelijke website inhoudelijk verbeterd.

- In 2020 zijn we van start gegaan met het continu meten van klantervaring binnen de Wmo en Jeugdwet. En we hebben een start gemaakt met het doorontwikkelen van de functie 'onafhankelijke cliëntondersteuning'.
- Om inwoners zo efficiënt mogelijk te kunnen ondersteunen is in 2020 gestart met een traject 'doorontwikkeling Gebiedsteams'. In het verlengde daarvan zijn we ook gestart met actualiseren van het beleidsmatig kader voor Wmo begeleiding.

Dagbesteding (zonder indicatie)

- Vanuit de 'doe-agenda's' hebben we - ondanks vertraging vanwege corona - een begin gemaakt met dagbesteding zonder indicatie. Wel-zijn op dorpse schaal in Oldeberkoop ontvangt nu structurele subsidie en met ZuidOostZorg zijn we in maart 2021 gestart met dagbesteding zonder indicatie voor inwoners met dementie. De dorpen zijn uitgenodigd dagbesteding voor eigen dorpsbewoners te starten. Met de verwachting dat daaruit initiatieven voortkomen die in 2021 van start kunnen gaan. De eerste contacten daaruit zijn gelegd.

Langer thuis wonen

- Om langer thuis wonen te faciliteren hebben we een eerste klantreis 'bijzondere woonvormen' gemaakt. De aandachtspunten die daar uitkomen verwerken we in 2021 in de visie op wonen en zorg die in 2021 wordt gerealiseerd. Met de corporaties hebben we de prestatieafspraken geactualiseerd. We zetten blijversleningen en verzilverleningen in om mensen langer thuis te kunnen laten wonen. In het Haerenkwartier zijn 44 levensbestendige huurwoningen gebouwd. En er zijn gelijkvloerse appartementen gebouwd. Daarnaast kan men een beroep doen op voorzieningen om langer thuis te kunnen blijven wonen.
- In 2020 zijn meer aanvragen voor woningaanpassing ingediend ten opzichte van 2019 (49 om 38). Een duidelijke reden daarvoor, behalve dat het aantal aanvragen jaarlijks fluctueert, is niet te geven.

Inkoop Wmo

- Vanwege de verminderde dienstverlening (en later faillissement) van het Hulpmiddelencentrum zijn we veranderd van hulpmiddelenaanbieder. Om de betaalbaarheid van de Wmo ook op langere termijn te waarborgen hebben we binnen de taskforce Wmo quickwins en beheermaatregelen voor de langere termijn opgesteld.
- Als gevolg van de inkoop Wmo zien we een verschuiving in 2020 van zware naar lichtere vormen van ondersteuning, zowel bij dagbesteding als bij begeleiding (2019: 173 indicaties specialistische begeleiding, 2020: 137 indicaties begeleiding plus). En in 2020 zijn de nieuwe producten gericht op door- of uitstroom voor het eerst ingezet: arbeidsmatige (26 personen) en activerende (17 personen) groepsbegeleiding. Het aantal unieke cliënten voor begeleiding en dagbesteding is redelijk stabiel, 2018: 434, 2019: 447 en 2020: 447.
- Binnen de hulp bij het huishouden zien we sinds de invoering van het abonnementstarief een stijging van het aantal unieke cliënten, 2018: 628, 2019: 831 en 2020: 853 cliënten. Er is landelijk en lokaal actie in gang gezet om deze kosten beheersbaar te houden.

Inclusie

In 2020 is gewerkt aan de Visie op Inclusie. De belangengroepen hebben meegedacht bij het opstellen van deze visie. In juli 2020 is de Visie op Inclusie vastgesteld door de gemeenteraad.

Zorgeconomie

Het project Zorgeconomie is in 2020 gecontinueerd met o.a. het atelier sociaal domein. Studenten van diverse opleidingen hebben in dit atelier gewerkt aan vraagstukken rondom onder meer eenzaamheid. Studenten kijken samen met lokale partners naar relevante vraagstukken en zoeken naar oplossingen. Vanuit de gemeente is gewerkt aan zorg en toerisme. Samen met de werkgroep toegankelijkheid Oosterwolde is bij een vijftal ondernemers onderzocht hoe toegankelijk zij zijn. Daarna is een ontbijtbijeenkomst georganiseerd met meer dan 40 ondernemers en andere belangstellenden. Hier werden kansen voor ondernemers onderzocht en werden ondernemers geïnspireerd door zorgondernemers en ervaringsdeskundigen. Het project flexwerkgeverschap is geëvalueerd. Tegelijkertijd is gewerkt aan het onderbrengen van het project Zorgeconomie in de Regio Deal Zuidoost. Hiermee is een mooie verankering van het project gerealiseerd. De gekozen thema's zijn positieve gezondheid en het realiseren van een bloeizone.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Mantelzorg

- Er zijn bijeenkomsten geweest voor de doe-agenda Gezondheid. Samen met mantelzorgers en belangrijke stakeholders is gekeken naar de prioritering op het gebied van de mantelzorgondersteuning en zijn werkende interventies vastgesteld.

Corona

- Er zijn alternatieven bedacht en uitgevoerd voor de waardering van de Mantelzorgers ten tijde van corona.
- We hebben periodiek in OWO-verband gesprekken met aanbieders gevoerd en nieuwsbrieven verstuurd, waarbij we de verwachting uitgesproken hebben dat we de aanbieders zoveel mogelijk hulp en ondersteuning blijven bieden ondanks de coronabeperkingen. Daar waar dit lastig bleek hebben we meegedacht om alternatieven in te zetten. Ook hebben we per gemeente belrondes met lokale aanbieders gehouden. Ook is de Welzijnslijn bij Scala ingevoerd.
- De vangnet functie hebben we ingevuld door minimale bezetting bij het Gebiedsteam te regelen tijdens corona.

Dagbesteding (zonder indicatie)

We hebben samen met Doarpswurk de dorpen benaderd om de mogelijkheden van dagbesteding zonder indicatie in de dorpen/dorpshuizen onder de aandacht te brengen. Een fysieke bijeenkomst in maart hebben we af moeten zeggen wegens corona, nu is de sessie in december digitaal gehouden.

Langer thuis wonen

Met corporaties en huurdersorganisaties zijn gesprekken gevoerd. Inwoners zijn geïnterviewd voor de klantreis. In het Haerenkwartier zijn levensloopbestendige huurwoningen (44) en gelijkvloerse appartementen gebouwd.

Inkoop Wmo

We hebben samen met Heerenveen, Opsterland en Weststellingwerf een Europese aanbesteding doorlopen. Samen met het Gebiedsteam, beleid, backoffice, financiën en collega's van andere afdelingen (voor de frisse blik) hebben we een taskforce Wmo ingericht waarbinnen allerlei maatregelen zijn doorgesproken.

Inclusie

Er is het afgelopen jaar tijd en aandacht besteed aan de interne bewustwording rondom Inclusie door het plaatsen van berichten op het intranet en door Inclusie te verweven in projecten van verschillende afdelingen. Een voorbeeld hiervan is dat website van de gemeente een toegankelijkheidsverklaring heeft. In het najaar is in de Week van de Toegankelijkheid aandacht besteed aan digitale inclusie.

Zorgeconomie

In het tweede half jaar is er gewerkt aan het opstellen van een projectplan voor het project Zorgeconomie onder de Regio Deal. Er is geïnvesteerd in het leggen van contacten met de andere gemeenten binnen de Regio Deal en het invullen van het project en de samenwerking. Het concept uitvoeringsplan is gereed en begin tweede kwartaal zal dit definitief worden gemaakt.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Mantelzorg

In 2020 is tweemaal een waardering verstuurd aan de geregistreerde mantelzorgers in de vorm van een VVV-bon en een ondersteunende boodschap van de wethouder.

Corona

Het Gebiedsteam heeft een belronde gedaan langs alle geregistreerde mantelzorgers, om te beoordelen of er extra hulp nodig is in de mantelzorgsituatie ten tijde van corona. Er kon ondanks corona net als voorheen een beroep worden gedaan op het vangnet van het Gebiedsteam. Personenvervoer Kort heeft inwoners die zich normaal laten vervoeren met de Wmo taxikaart maar dat nu wegens corona niet deden, gebeld met de vraag hoe het gaat. Dat werd zeer gewaardeerd.

Dagbesteding (zonder indicatie)
In Oldeberkoop konden inwoners ook in 2020 (voor zover mogelijk met corona) naar dagbesteding zonder indicatie. Voor inwoners met dementie en voor inwoners in de dorpen start deze vorm van dagbesteding in 2021.

Langer thuis wonen
Inwoners konden input leveren voor de klantreis. Vanaf 2021 is het de bedoeling dat inwoners makkelijker een bijzondere woonvorm op kunnen zetten.

Inkoop Wmo
Inwoners ontvangen weer tijdig en adequaat een hulpmiddel. Meer inwoners komen op een plek terecht waar zij door of uit kunnen stromen.

Inclusie
Na de zomer is er, samen met de belangengroepen, gewerkt aan de Lokale Inclusie Agenda; een agenda met punten waar de belangengroepen samen met de gemeente aan willen werken. Deze is inmiddels afgerond.

Zorgeconomie
Studenten hebben in het Atelier Sociaal Domein gewerkt aan vraagstukken die spelen binnen de gemeente. Hierin is er aandacht voor de samenwerking tussen overheid, onderwijs en organisaties uit de regio. In het semester dat in januari 2021 is afgerond, is gewerkt aan vraagstukken binnen het thema Ouderen en Positieve Gezondheid. Dit thema heeft een mooie verbinding met het project Zorgeconomie binnen de Regio Deal en met de doe-agenda van de afdeling Samenleving.

Beleidskaders
- Nota mantelzorgondersteuning 2013-2016 (verlengd 2017-2020)
- Beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning Oost- en Weststellingwerf 2015

Thema 1.3 Uitvoering Participatiewet

Wat willen we bereiken
- We willen mensen stimuleren mee te doen aan de samenleving, door werk, scholing, vrijwilligerswerk of een dagbesteding.
- We stimuleren ondernemers in Ooststellingwerf om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt zicht te geven op werk.
- Via een monitor maken we inzichtelijk hoeveel inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt daadwerkelijk voor langere tijd aan het werk komen.
- We willen invulling geven aan de beleidsnota ‘Op weg naar een Inclusief Ooststellingwerf’ door in te zetten op duurzame uitstroom en door de samenwerking met werkgevers te optimaliseren. Dit komt er concreet op neer dat we jaarlijks minimaal 20 kansrijken, 50 doorstromers en 30 uit de aandachtsgroep plaatsen en minimaal 15 werkervaringsplekken creëren binnen onze eigen organisatie.

Wat hebben we bereikt
Meedoen
Het jaar 2020 is een jaar geworden zoals wij deze nog nooit eerder meegemaakt hebben. Dit vanwege corona en de maatregelen die zijn getroffen om de verspreiding van het virus te beperken. Dit heeft ook een effect gehad op onze dienstverlening, maar toch zijn er mooie resultaten geboekt. Hieronder de belangrijkste wetenswaardigheden.

<u>Projecten en groepstrajecten</u>
Het is dit jaar lastig geweest projecten te starten, omdat groepsactiviteiten een groot deel van het jaar niet mogelijk waren. Een nieuw project, dat na uitstel in het voorjaar in september toch van start is gegaan, is het project dat opleidt tot assistent hovenier. Hieraan nemen 9 bijstandsgerechtigden, waaronder 4 statushouders, deel. Daarnaast hebben we, net als voorgaande jaren, gebruik gemaakt van groepstrajecten zoals ‘Iedereen in beweging’ en 'Wijknet'.

Stichting Werk Ooststellingwerf

Stichting Werk Ooststellingwerf biedt mogelijkheden aan mensen, met een afstand tot de arbeidsmarkt om werkervaring op te doen in het groen. In dit kader heeft de stichting in het verleden een aantal SW-medewerkers overgenomen van Caparis. Dit jaar is besloten hiervan per aankomend jaar 11 medewerkers in vaste dienst te nemen bij de gemeente (afd. Openbare Ruimte). Hiernaast biedt de stichting, op tijdelijke basis, mogelijkheden om arbeidsritme en ervaring op te doen.

Werkervaringsplaatsen bij de gemeente

Naast de activiteiten van de St. Werk Ooststellingwerf is het doel van de gemeentelijke organisatie jaarlijks mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen te bieden. Omdat het dit jaar door het vele thuiswerken moeilijk was de benodigde begeleiding te bieden is dit lastig geweest. Toch zijn er dit jaar ook weer kansen geboden aan werkzoekenden. Een mooi voorbeeld hiervan is een statushouder die in het kader van zijn opleiding de mogelijkheid is geboden zijn stage in de rol van budgetcoach specifiek voor statushouders uit te voeren.

Stimuleren ondernemers

De arbeidsmarkt is in 2020 op zijn kop gezet. Waar begin dit jaar nog sprake was van een zeer krappe arbeidsmarkt in diverse sectoren is dit omgebogen naar ondernemers die langere tijd de deuren hebben moeten sluiten, te maken hebben met omzetverlies en nog altijd onzekerheid over wat de toekomst gaat brengen. Ook ondernemers in onze gemeente hebben hiermee te maken. Door naast het reguliere contact met ondernemers snel en slagvaardig de tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) in te richten en uit te voeren hebben we ondernemers en ZZP'ers die dit nodig zijn de financiële ondersteuning geboden die nodig was om het hoofd boven water te houden. Daarnaast is samen met ondernemers en belangenverenigingen een klankbordgroep corona gevormd. Hierdoor is snel ingespeeld op vraagstukken waar ondernemers mee geconfronteerd worden door de coronamaatregelen.

Tozo

Begin dit jaar zijn gemeenten door het Rijk gevraagd de Tozo-regeling uit te voeren. De regels voor het verstrekken van de uitkering zijn gedurende het jaar aangescherpt. In de eerste periode, 1-3 t/m 31-5-2020, hebben we 372 aanvragen gehad, waarvan 318 zijn toegekend. In deze periode zijn ook 11 bedrijfskredieten verstrekt. In de tweede periode, 1-6 t/m 30-9-2020, hebben we 76 aanvragen ontvangen waarvan 50 zijn toegekend. In deze periode is ook nog één bedrijfskrediet verstrekt. De huidige regeling is gestart op 1-10-2020 en loopt tot 21-3-2021.

Verloop uitkeringsbestand

In 2019 zijn er gemiddeld over het hele jaar 548 uitkeringen per maand verstrekt (P-wet, Ioaw en Ioaz). In 2020 (t/m 15/12) was dat gemiddeld 557 per maand. We zijn dus iets gestegen met het aantal uitkeringspartijen, maar minder hard dan de landelijke stijging door corona.

Inzicht in aantal inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt

In 2019 is het plan opgevat een monitor te ontwikkelen waarmee beter in beeld gebracht kan worden welke uitstroom gerealiseerd is en hoe het bestand zich ontwikkelt. Dit is niet van de grond gekomen. Wel is een pakket van eisen opgesteld voor de aanbesteding van een nieuwe applicatie waarin een vereiste is opgenomen dat de applicatie mogelijkheden moet bieden de monitoring vorm te geven.

Invulling geven aan de beleidsnota 'Op weg naar een inclusief Ooststellingwerf'

In de notitie 'Op weg naar een inclusief Ooststellingwerf 2019 -2021' is de doelstelling geformuleerd dat we jaarlijks minimaal 20 kansrijken (voor zover we die in ons bestand hebben), 50 doorstromers en 30 mensen uit de aandachtsgroep plaatsen. In dit bijzondere jaar is deze doelstelling een extra uitdaging geweest. Toch is de doelstelling bereikt. Er is een totale uitstroom van 122 gerealiseerd.

De totale uitstroom heeft naast werk ook andere oorzaken. Denk aan het weer gaan volgen van onderwijs, leeftijd en andere inkomsten. Kijkend naar de totale uitstroom blijkt deze rond de 2,2% te liggen. Deze ligt lager dan bij gemeenten in dezelfde grootteklasse <50.000 inwoners (2,4%), maar hier staat tegenover dat de instroom die rond de 2,3% ligt ook lager blijkt te zijn. Bij gemeenten in dezelfde grootteklasse ligt deze namelijk rond 2,7%. Bron voor deze gegevens is de Divosa benchmark Werk en Inkomen.

Uit deze benchmark blijkt ook dat wij in 2020 op grond van de Participatiewet 74 mensen aan het werk hebben met een loonkostensubsidie en 6 mensen met forfaitaire loonkostensubsidie.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Meedoen

Het jaar 2020 heeft veel van de organisatie gevraagd qua aanpassingsvermogen. Dit ook in de dienstverlening aan bijstandsgerechtigden. Ook het Gebiedsteam heeft veelal vanuit huis moeten werken. Hierdoor zijn er minder persoonlijke contacten met bijstandsgerechtigden geweest. Er is echter snel ingespeeld op de situatie. Via de telefoon of digitaal zijn de contacten onderhouden en waar de situatie er om vroeg zijn rekeninghoudend met de maatregelen toch persoonlijke gesprekken gevoerd. Hierdoor hebben alle bijstandsgerechtigden de ondersteuning en begeleiding ontvangen die nodig was. Wat niet mogelijk is geweest is het organiseren van groepsbijeenkomsten gericht op het bij elkaar brengen van vraag en aanbod. Naast de directe dienstverlening aan bijstandsgerechtigden is er dit jaar veel gedaan met als doel zo veel mogelijk inwoners mee te laten doen in de samenleving. Hieronder een beeld van wat er zoal is gedaan.

Doorontwikkeling Gebiedsteam en doe-agenda's opgave Meedoen

Naast het reguliere werk dat door het Gebiedsteam is verricht, is er dit jaar door collega's van verschillende teams hard gewerkt aan de doorontwikkeling van het Gebiedsteam en de realisatie van twee van de doe-agenda's van opgave Meedoen uit de Visie op Samenleven. Voor het opstellen van de doe-agenda's 'Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt' en 'Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven' is samenwerking gezocht met de stakeholders om zo tot een door de samenleving gedragen plan te komen. Zowel de doorontwikkeling van het Gebiedsteam als de doe-agenda's zitten in de afrondende fase.

Pilot 'Erbij horen en meedoen'

In samenwerking met ZuidOostZorg en het COA is november dit jaar een pilot gestart die statushouders de kans biedt op eigen niveau en passend bij de persoonlijke interesse vrijwilligerswerk te doen bij Stellinghaven Oosterwolde. Doel is het bevorderen en versnellen van de integratie in onze samenleving en de taalbeheersing vergroten. De pilot biedt ook ruimte voor bijstandsgerechtigden waarvoor dit een passende interventie is.

Voorbereiding nieuwe inburgeringswet

De pilot 'Samenhangende aanpak statushouders' is begin dit jaar geëvalueerd. Het werken met gespecialiseerde casemanagers, een budgetcoach statushouders en sleutelpersonen is succesvol gebleken en sluit goed aan bij de regierol die wij als gemeente krijgen in de nieuwe inburgeringswet. Er is dan ook besloten deze werkwijze voort te zetten. Om de voorbereiding op deze nieuwe wet goed vorm te geven is in samenwerking met de gemeente Opsterland een projectleider aangetrokken. Overigens is door het Rijk besloten de ingangsdatum van de nieuwe wet te verschuiven naar 1 januari 2022.

Verbonden Partij: GR SW Fryslân / Caparis N.V

Ook bij Caparis heeft corona de nodige effecten gehad. Er is sprake geweest van sluiting en een sterk verminderde orderportefeuille. Van het Rijk zijn middelen ontvangen om de structuur van de SW-organisatie in stand te houden. Deze middelen zijn uitbetaald aan Caparis.
Caparis heeft waar mogelijk de werkzaamheden gecontinueerd en waar dit niet mogelijk was deze zo snel mogelijk weer opgestart, zodat de medewerkers kunnen blijven participeren. Er is veel energie gestoken in het corona-proof maken van de bedrijfsvoering en de ondersteuning en instructie hiervoor aan de medewerkers. Daarnaast heeft Caparis dit jaar stappen gezet waardoor ze toegroeien naar een 'ontwikkelbedrijf'. Streven is eind dit jaar met 80% van de medewerkers een ontwikkelgesprek te hebben gevoerd met als doel op maat vast te stellen en afspraken te maken over de ontwikkeling die de medewerker kan doormaken.

De bezetting van medewerkers uit onze gemeente bij Caparis neemt langzaam af. Eind 2020 was de bezetting 90,17 Fte. De bezetting begin dit jaar was 94,29 Fte. Dit is veroorzaakt door natuurlijk verloop of verhuizen.

Regionale werkbedrijf 'Fryslân Werkt!'
Binnen het regionale werkbedrijf 'Fryslân Werkt' werken we samen aan een inclusieve arbeidsmarkt, waarin mensen zo veel mogelijk en duurzaam meedoen. We doen dit met de andere Friese gemeenten, het UWV en de sociale partners in onze regio. Binnen het werkbedrijf werken we samen om baanafspraakbanen (voor mensen met een arbeidsbeperking) in te vullen. We kijken hierbij niet naar beperkingen, maar naar de mogelijkheden van de uitkeringsgerechtigde. We faciliteren werkgevers door een regionaal afgestemd aanbod voor werkgeversdienstverlening en re-integratie instrumenten. Daarnaast geven we uitvoering aan ons eigen beleid. We blijven lokaal doen wat lokaal kan en gaan kijken waar de koppeling met Fryslân Werkt een meerwaarde kan leveren.

Er stonden dit jaar diverse regionale activiteiten en bijeenkomsten op het programma om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Deze zijn afgelast als gevolg van corona.

Om de werkgelegenheid te behouden is door het Rijk een steun- en herstelpakket verstrekt aan de arbeidsmarktregio's. Binnen de regio Friesland zijn een zestal projectgroepen gestart die uitwerken hoe deze gelden in te zetten. Wij participeren hier als gemeente actief in.

Stimuleren werkgevers
Naast het adviseren en ondersteunen bij arbeidsmarktvraagstukken is er veel tijd geïnvesteerd in het bieden van ondersteuning gerelateerd aan de gevolgen van de corona maatregelen. Enkele voorbeelden van activiteiten die dit jaar hebben plaatsgevonden zijn: een bijeenkomst met HRM-medewerkers van grote bedrijven met als doel kennis te delen en de samenwerking te bevorderen. Ook is er met een afvaardiging van verschillende ondernemers/belangenverenigingen een klankbordgroep corona in het leven geroepen. Dit met als doel te horen wat de geluiden zijn in onze gemeente en in gezamenlijkheid acties uit te voeren voor ondernemend Ooststellingwerf. Een laatste voorbeeld is de samenwerking tussen ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente om te komen tot een sterk regionaal koopcentrum in Oosterwolde. Hierin zijn, ondanks het moeilijke jaar, grote stappen gezet. Het klankbordoverleg heeft er voor gezorgd dat we een netwerk en onderlinge contacten in Ooststellingwerf hebben gekregen. Korte lijnen en snel schakelen.

Inzicht in aantal inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt
Er is geen monitor ontwikkeld zoals gepland in 2019. Wel zijn voorbereidingen getroffen om het bestand bijstandsgerechtigden goed in beeld te brengen en te houden. Hiervoor wordt de Participatieladder gebruikt. Dit instrument biedt inzicht in de afstand die de bijstandsgerechtigde heeft tot de arbeidsmarkt en biedt de mogelijkheid om de ontwikkeling richting de arbeidsmarkt of een andere vorm van participeren te volgen. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de aanbesteding van een nieuwe applicatie. Hiervoor is een pakket van eisen opgesteld. In het pakket van eisen is opgenomen dat de applicatie geschikt is om informatie te genereren voor de monitoring.

Invulling geven aan de beleidsnota 'Op weg naar een inclusief Ooststellingwerf'
Naast de mooie cijfers die al genoemd zijn bij wat we bereikt hebben is het goed deze prestatie te illustreren met enkele mooie voorbeelden. Hieronder een drietal van deze succesverhalen.

1. Een statushouder is aangemeld bij een werkgelegenheidsplan van Philips. Na een valse start door uitstel vanwege corona is hij digitale lessen gaan volgen. Na succesvolle afronding is hij drie maanden via een werkervaringsplaats aan de slag gegaan en inmiddels uitgestroomd met een contract voor een half jaar.

2. Een jongere die tot de doelgroep banenafspraak behoort was vanuit dagbesteding doorgestroomd naar regulier werk. Het bleek niet de juiste werkplek en de jongere zou dus terugvallen op een WW-uitkering en valt onder de verantwoordelijkheid van het UWV. Toen de casemanager weet kreeg van de situatie is er proactief contact gezocht met o.a. het UWV wat erin heeft geresulteerd dat de jongere aansluitend op zijn contract via een proefplaatsing bij een ander bedrijf aan de slag is gegaan.

3. Als laatste een voorbeeld over een jongere die onderwijs heeft gevolgd op een Pro school en na zijn opleiding aan het werk is gegaan. Door de thuissituatie is hij heen en weer verhuisd tussen zijn ouders waardoor hij ook zijn baan verloor. Door de goede contacten met het RMC kwam deze jongere snel in beeld en in samenwerking met een organisatie gespecialiseerd in de bemiddeling van mensen uit het doelgroepenregister is een proefplaatsing gerealiseerd en heeft hij inmiddels een jaarcontract.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Inwoners

Ondanks de beperkingen die de coronamaatregelen dit jaar hebben veroorzaakt zijn inwoners betrokken bij het uitwerken van de doe-agenda's 'Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt' en 'Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven'.

Bijstandsgerechtigden, waaronder statushouders hebben, weliswaar op een andere wijze, ondersteuning gekregen waardoor het perspectief op werk of mee kunnen doen in de samenleving is bevorderd. Dit door het opdoen van werkervaring, het volgen van scholing of een re-integratietraject. Scala heeft in 2020 voor het eerst de maatschappelijke begeleiding van statushouders verzorgd, zodat ook deze doelgroep snel zijn weg vindt binnen onze gemeente.

Ondernemers

De dienstverlening aan ondernemers is dit jaar ook anders geweest dan in andere jaren. Er is veel energie gestoken in het financieel compenseren door de uitvoering van de Tozo-regeling. Daarnaast is proactief de samenwerking met ondernemers gezocht om de gevolgen van de coronamaatregelen het hoofd te bieden. Ook is met ondernemers samengewerkt bij de uitwerking van de doe-agenda 'Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt'.

Naast deze specifieke zaken is op maat samenwerking gezocht met ondernemers met als doel mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen te bieden.

Beleidskaders

- Visienota Vrijwilligerswerk en Tegenprestatie "Iedereen heeft iets te geven" (september 2014)
- Beleidsnotitie en marktbewerkingsplan Werkgeversdienstverlening Ooststellingwerf en Weststellingwerf 2015-2018 (oktober 2014)
- Herstructureringsplan (december 2015)
- Nota Beschut Werk Nieuw Ooststellingwerf 2017 - 2018 (juni 2017)
- Beleidsnota 'Op weg naar een inclusief Ooststellingwerf' (april 2019).

Thema 1.4 Inkomensverstrekking, armoedebeleid, schuldhulpverlening

Wat willen we bereiken

- We willen aandacht voor armoedebestrijding en vinden het belangrijk dat alle inwoners die hier recht op hebben op de hoogte zijn van de regelingen.
- We willen het huidige kwijtscheldingsbeleid handhaven.
- We verlangen een tegenprestatie van mensen in de bijstand op basis van maatwerk.
- We zetten op het gebied van armoedebestrijding in op het zo effectief en volledig mogelijk besteden van de budgetten die daarvoor beschikbaar zijn.
- We betrekken mensen bij de samenleving, voorkomen verdere achterstand tot de maatschappij en bevorderen een goede gezondheid.
- We onderzoeken of er meer of andere regelingen zijn die kunnen worden ingezet om inwoners met een schuld ruimte te geven hun schuld af te betalen.

Wat hebben we bereikt

Het ruimhartige stelsel van minimaregelingen (o.a. de kleding- en schoenenbonnen) zoals wij deze kennen in de gemeente is in 2020 gehandhaafd. We hebben deze regelingen breed gecommuniceerd via de Regelingenwijzer en ook is de informatie geplaatst op de website van de gemeente en waar nodig aangepast en versimpeld. We hebben in 2020 aan 143 gezinnen kleding- en schoenenbonnen verstrekt (voor in totaal 295 kinderen). Voor de compensatie regeling eigen risico hebben we aan 321 inwoners compensatie geboden (we hebben hiermee meer inwoners bereikt: 2019: 285 personen, 2018: 244 personen). Aan de collectieve zorgverzekering deden in 2020 828 deelnemers mee (2019: 839, 2018: 844). Hiermee maakt 44% van de potentiële doelgroep gebruik van deze verzekering (landelijk is dat 36%, bron evaluatierapport gemeentepolis BS&F).

Het jaar 2020 stond tevens in het teken van de invulling en inrichting van de doe-agenda rondom de opgave Meedoen, voortvloeiende uit de Visie op Samenleven. Hierin is aandacht voor armoedebestrijding, betrekken van inwoners, laagdrempelige communicatie, maatwerk en het wegnemen van financiële drempels om meedoen aan de maatschappij mogelijk te maken. Inwoners en netwerkpartners vanuit de Klankbordgroep Armoede zijn nauw betrokken bij het opstellen van deze doe-agenda. Daarnaast zijn in 2020 drie wetswijzigingen aangekondigd (wijziging Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in het kader van vroegsignalering, de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet en het adviesrecht schuldenbewind) waarvoor wij in 2020 al de nodige voorbereidingen hebben getroffen om deze in 2021 te kunnen uitvoeren. Deze zijn ook meegenomen in het opstellen van de doe-agenda.

De budgetten Armoedebeleid zijn volledig besteed. Uit dit budget is ook de inzet van een budgetcoach voor statushouders gefinancierd. We hebben meer ingezet op vroegsignalering van schulden ook als voorbereiding op de wetswijziging rondom de wettelijke taak rondom vroegsignalering. We hebben een digitale budgetcursus georganiseerd vanwege coronamaatregelen, maar hier was helaas te weinig animo voor. Ook de inwonersgroep Arm in Arm en de Klankbordgroep Armoede zijn niet fysiek bij elkaar geweest vanwege corona. Toch zijn zij wel op andere manieren betrokken bij onder andere het opstellen van de doe-agenda. Nieuw is het aangaan van een subsidierelatie met de Stichting Urgente Noden (SUN) Fryslân, verantwoording daarvan volgt in 2021.

Het huidige kwijtscheldingsbeleid is gehandhaafd. De tegenprestatie wordt op basis van maatwerk uitgevoerd, passend bij de persoonlijke mogelijkheden. Dit wordt ook meegenomen in de doe-agenda die is gemaakt rondom het maatschappelijk effect 'Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt'. Een voorbeeld van invulling tegenprestatie als maatwerk is als iemand ergens al vrijwilligerswerk doet en degene vraagt een uitkering aan, wij het vrijwilligerswerk dat al gedaan wordt als tegenprestatie beschouwen.

We hebben basisschoolkinderen bewust gemaakt van omgaan met geld via het programma 'Mike en Spike' (spelenderwijs leren omgaan met geld). Via subsidie aan de Stichting Scala hebben we de budgetmaatjes in staat gesteld om te ondersteunen bij schuldhulpverlening. Opvallend is dat we in 2020 slechts één ondernemer via bureau Zuidweg ondersteuning hebben geboden. Andere jaren lag dat aantal aanvragen voor ondernemers tussen de 10 en 15. Zowel Zuidweg als wij hebben daar geen verklaring voor.

Wat hebben we daarvoor gedaan

We hebben de huidige minimaregelingen gehandhaafd en deze waar nodig en mogelijk onder de aandacht gebracht. We hebben ingezet op communicatie via de Regelingenwijzer (zowel een papieren versie als een digitale versie). De Regelingenwijzer is breed verspreid in de gemeente. Daarnaast hebben we aandacht besteed aan begrijpelijke en goed vindbare informatie op de website van de gemeente.

Voor de kleding- en schoenenbonnen zijn 37 aanvragen ingediend, de rest is ambtshalve toegekend. De aanvragen voor de compensatieregeling (321) konden niet ambtshalve worden verwerkt; wij weten namelijk niet welke inwoners (een deel van) hun eigen risico bij de zorgverzekering hebben voldaan. Inwoners moeten dit dus individueel aanvragen.

We hebben samen met inwoners vanuit de inwonersgroep 'Arm in Arm' en 'Klankbordgroep Armoede' een doe-agenda opgesteld waarin aandacht is voor het brede palet aan interventies met het doel om mensen te laten meedoen aan het maatschappelijk leven. Ook is hierin aandacht voor onderlinge samenwerking en heldere laagdrempelige communicatie om kwetsbare burgers waar nodig en mogelijk te kunnen ondersteunen.

We zijn in voorbereiding op de diverse wetswijzigingen die in 2021 ingaan. Het gaat hierbij om de wijziging van de Wet op de gemeentelijke Schuldhulpverlening (Wgs) in het kader van vroegsignalering, de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet en het adviesrecht rondom schuldenbewind. We treffen nu alvast voorbereidingen zodat we in de loop van 2021 klaar zijn om deze wetswijzigingen uit te voeren.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Inwoners zijn goed geïnformeerd. Zij weten wat de mogelijkheden zijn en waar zij terecht kunnen voor ondersteuning bij een laag inkomen. Dit wordt gedaan via de Regelingenwijzer, maar ook via de netwerkpartners verenigd in de Klankbordgroep Armoede. De inwoner ontvangt maatwerk (onder andere in natura). Bij belemmeringen in de zelfredzaamheid of participatie is vanuit het Gebiedsteam ondersteuning beschikbaar.

Inwoners met een laag inkomen denken mee over armoedebeleid in de groep 'Arm in Arm'. Diegene die daarvoor in aanmerking komt weet beter welke mogelijkheden er zijn binnen het armoedebeleid.

Inwoners kunnen meedoen aan digitale budgetcursussen, maar kunnen ook persoonlijke ondersteuning krijgen door de budgetadviseurs van het Gebiedsteam of vrijwillige ondersteuning door bijvoorbeeld het Sociaal Steunpunt of ondersteuning bij de thuisadministratie door Humanitas. Inwoners komen door vroegsignalering eerder in beeld vanuit het idee dat daarmee verdere schulden worden voorkomen.

Beleidskaders

- Participatiewet en daarop te baseren richtlijnen, onder andere Studietoeslag en Individuele inkomenstoeslag
- Nota Armoedebeleid Oost- en Weststellingwerf (september 2014)
- Actieplan Armoedebeleid 2016-2019

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 1

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
1.1 Thema Jeugd	-8.142	-7.823	-7.010	-7.589	- 579 N
1.2 Thema WMO (incl. AWBZ)	-7.302	-6.833	-7.297	-7.086	211 V
1.3 Thema Participatie	-4.226	-4.143	-3.855	-4.105	- 250 N
1.4 Thema Inkomensverstrekking	-9.946	-9.554	-9.400	-11.463	- 2.062 N
Totaal Lasten	**-29.615**	**-28.352**	**-27.563**	**-30.242**	**- 2.679 N**
Baten					
1.1 Thema Jeugd	-	-	-	10	10 V
1.2 Thema WMO (incl. AWBZ)	334	225	235	451	216 V
1.3 Thema Participatie	545	2	2	55	53 V
1.4 Thema Inkomensverstrekking	8.741	7.948	7.948	10.450	2.502 V
Totaal Baten	**9.620**	**8.175**	**8.185**	**10.966**	**2.781 V**
Saldo van baten en lasten	**-19.995**	**-20.177**	**-19.378**	**-19.277**	**101 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	**-30**	**-**	**-221**	**-221**	**-**
Onttrekkingen	**1.335**	**719**	**987**	**893**	**- 94 N**
Mutatie reserves	**1.305**	**719**	**766**	**672**	**- 94 N**
Resultaat	**-18.689**	**-19.458**	**-18.612**	**-18.605**	**7 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 1	Verschil
Jeugdzorg	- 356 N
Reserve ambitiefonds	- 34 N
Maatwerkvoorziening natura materieel	- 185 N
Maatwerkvoorziening natura immaterieel	554 V
Algemene reserve (zorgeconomie)	- 61 N
Levensonderhoud	395 V
Bijzondere bijstand	48 V
Corona	- 374 N
Overige kleine afwijkingen	19 V
Totaal afwijkingen	**7 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 1.1 Jeugd

Jeugdhulp, nadeel € 356.000

Het totale nadeel is € 569.000. Deels kan dit gedekt worden door coronacompensatie (€ 11.000 voor meerlasten en € 190.000 voor continuïteitsbijdrage/gegarandeerde omzet), zie ook het kopje 'Corona'. De overschrijding heeft twee oorzaken. Enerzijds is gegarandeerde omzet betaald aan zorgaanbieders om ervoor te zorgen dat zij tijdens de coronaperiode niet in financiële problemen komen. Het gaat hier om ongeveer € 300.000. Het is lastig te beoordelen of we deze lasten als extra lasten moeten zien. Hoofdzakelijk gaat de continuïteitsbijdrage over hersteltrajecten waarvoor de 70/30 financiering geldt (70% betaling bij aanvang en 30% betaling bij afronding van het traject). Dit kan nu voor extra lasten zorgen of in de toekomst. Het resterende deel van de coronacompensatie 'Inhaalzorg en meerkosten jeugd en Wmo 2015' van € 190.000 (zie ook paragraaf 11 Corona) is de dekking voor een deel van deze coronagerelateerde lasten. Daarnaast zijn de lasten ongeveer € 240.000 hoger doordat in de tweede helft van 2020 duurdere trajecten zijn ingezet. Het gaat dan om trajecten die per traject rond de € 50.000 kosten.

Reserve ambitiefonds, nadeel € 34.000

In de raadsvergadering van 6 mei 2020 heeft u voor de pilot 'Gebiedsteam in de school' € 33.600 beschikbaar gesteld vanuit het Ambitiefonds. Het budget is in 2020 niet besteed doordat er nog vacatureruimte binnen het Gebiedsteam was. Het budget is voor een schooljaar en blijft daarom ook in 2021 beschikbaar.

Thema 1.2 WMO

Maatwerkvoorziening natura materieel, nadeel € 185.000

Dit nadeel komt hoofdzakelijk doordat in 2020 meerdere grote woningaanpassingen zijn geweest. Er waren bijvoorbeeld twee woningaanpassingen van meer dan € 50.000 terwijl dit voorgaande jaren niet het geval is geweest. Voorheen was de begroting gebaseerd op vier grote aanpassingen van € 50.000. De begroting is eerder al naar beneden bijgesteld omdat het budget de afgelopen jaren niet volledig werd benut.

Maatwerkvoorziening natura immaterieel, voordeel € 554.000

- Nadeel van € 98.000 op hulp bij het huishouden. Dit komt doordat in 2020 door meer cliënten gebruik is gemaakt van de huishoudelijke hulp ten opzichte van 2019. Er is door zorgaanbieders voor huishoudelijke hulp voor € 15.000 gedeclareerd aan niet geleverde zorg in verband met corona.
- Voordeel van € 462.000 op Wmo begeleiding. Dit komt doordat we een afrekening van de gemeente Leeuwarden hebben ontvangen voor maatschappelijke opvang en vrouwenopvang over 2019 en een voorschot over 2020, voordeel € 175.000. Daarnaast hebben we dit jaar een positieve afrekening van beschermd wonen ontvangen van € 43.000. In 2018 was deze afrekening bijna € 200.000 negatief en in 2019 ruim € 100.000 negatief. Daarnaast waren de lasten voor dagbesteding en begeleiding lager en voor maatwerk hoger. Dit komt voornamelijk door de quickwins die genomen zijn vanuit de Taskforce Wmo. De eventuele structurele uitwerking hiervan komt terug bij de Voorjaarsrapportage 2021 en Kaderbrief 2022.
- Zorgeconomie, voordeel € 106.000*. Door corona konden weinig activiteiten rondom zorgeconomie plaatsvinden. Een deel van de lasten vallen in programma 6. Per saldo is het restant € 61.000, dit vloeit terug naar de algemene reserve, conform raadsbesluit.
- Voordeel van € 55.000 op de eigen bijdrage Wmo, dit komt omdat een deel van de eigen bijdrage over 2019 in 2020 viel. Daarnaast kunnen we nu beter een inschatting maken van de baten die we nog verwachten door nieuwe rapportages van het CAK.

*Algemene reserve (zorgeconomie), nadeel € 61.000**

Het restant van het budget zorgeconomie vloeit terug naar de algemene reserve. Zie hierboven bij zorgeconomie.

Thema 1.4 Inkomensverstrekking

Levensonderhoud, voordeel € 395.000

Er is een voordeel van € 395.000 op de levensonderhoud. Hoewel in de aantallen geen substantieel verschil zit zijn de lasten wel toegenomen. Tegelijkertijd is het definitieve buig-budget hoger vastgesteld dan begroot. Dit zorgt per saldo voor een voordeel ten opzichte van de begroting.

Bijzondere bijstand, voordeel € 48.000

- Voordeel van € 57.000 op bijzondere bijstand. Dit voordeel komt voornamelijk omdat in 2020 ten opzichte van 2019 minder lasten waren voor reiskosten voor bijvoorbeeld scholing en arbeid, minder inrichtingslasten voor woningen en woonlasten waren en omdat er minder lasten waren voor kinderopvang.
- Een nadeel van € 46.000 op individuele inkomenstoeslag. Er is meer gebruik gemaakt van deze regeling. Daarnaast is van de individuele studietoeslag geen gebruik gemaakt, voordeel € 12.000.
- Voordeel van € 21.000 op armoedebeleid omdat over 2019 een teruggave is ontvangen van onder andere stichting Leergeld.

Corona, nadeel € 373.500

De coronacompensatie is verantwoord in programma 6. Per programma geven we aan wat de coronagerelateerde meer- en minderlasten zijn (nadeel is hogere last of lagere bate, voordeel is lagere last of hogere bate door corona). In programma 1 gaat het om de volgende lasten:

- Wmo, nadeel € 4.000. De lasten van de hoestpoli zijn ten laste gegaan van het budget maatwerkvoorziening natura materieel.
- Huishoudelijke hulp, voordeel € 6.500. Er is door zorgaanbieders voor huishoudelijke hulp voor € 15.500 gedeclareerd als niet geleverde zorg in verband met corona. Er is voor 70% gecompenseerd. Het verschil van 30% zorgt dan voor minderlasten, dit komt op € 6.500.
- Wmo informele zorg, voordeel € 36.000. Door corona zijn er geen mantelzorgdagen georganiseerd. Daarnaast is door corona minder ondersteuning van vrijwilligers geweest. Dit zorgt voor een voordeel.
- Wmo begeleiding, voordeel € 33.000. Er is in 2020 voor € 1.000 aan meerlasten gedeclareerd door zorgaanbieders voor Wmo begeleiding. Er is door zorgaanbieders voor Wmo begeleiding voor € 79.000 gedeclareerd aan niet geleverde zorg in verband met corona. Er is voor 70% gecompenseerd. Het verschil van 30% zorgt dan voor minderlasten, dit komt op € 34.000.
- Wmo vervoer, voordeel € 14.000. Er is door de vervoerder voor € 116.000 gedeclareerd aan niet geleverde zorg in verband met corona. Er is voor 80% gecompenseerd. Het verschil van 20% zorgt dan voor minderlasten, dit komt op € 29.000. Er is door vervoerders voor € 15.000 gedeclareerd voor beschermingsmiddelen (wanden, ontsmettingsmiddelen, mondmaskers). Dit zijn meer lasten.
- Wmo eigen bijdrage, nadeel € 34.000. De eigen bijdrage voor Wmo is vrijgesteld voor de maanden april en mei 2020, omdat door de coronacrisis een substantieel deel van de zorg en ondersteuning in de Wmo niet (volledig) kon worden geleverd. We hebben hiervoor van het rijk € 34.000 ontvangen als inkomstenderving.
- Participatie, nadeel € 211.000. Dit komt omdat we Caparis NV met € 211.000 hebben gecompenseerd voor de negatieve effecten van de coronamaatregelen. Van het rijk hebben we hiervoor € 224.000 ontvangen
- BBZ, nadeel € 3.000. Voor het uitvoeren van de TOZO regeling zijn lasten geweest.
- Jeugd aan zet, nadeel € 10.000. Vanwege corona zijn er extra zomer- en nazomeractiviteiten voor de jeugd in Haulerwijk georganiseerd. De extra kosten hiervoor bedragen € 10.000. Voor deze activiteiten is een separate coronaregeling beschikbaar gesteld. De kosten worden hieruit gedekt.
- Inhaalzorg en meerkosten jeugd. De meerlasten voor jeugd zijn in 2020 € 11.000 geweest. Daarnaast is continuïteitsbijdrage betaald aan zorgaanbieders waarvan niet zeker is of dit nu voor extra lasten heeft gezorgd of dit juist in de toekomst nog plaatsvindt. We gebruiken het resterende deel van de coronacompensatie voor 'Inhaalzorg en meerkosten jeugd en Wmo 2015' van € 190.000 als dekking in 2020 (zie ook paragraaf 11 Corona).

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 2 | Welzijn en educatie

Programma 1 en 2 zijn vanaf van de begroting 2021 qua opzet veranderd (indeling per opgave uit de Visie op Samenleven). In 2020 werken we nog met een indeling per beleidsonderwerp.

Zie ook programma 4, thema 4.6 (Visie op Samenleven).

Thema 2.1.1 Kunst en cultuur

Wat willen we bereiken

- We willen dat kunst en cultuur een bijdrage levert aan een aantrekkelijk woon- en verblijfklimaat in Ooststellingwerf.
- We willen kunst en cultuur bekend en toegankelijk maken voor met name kinderen en jongeren.
- We willen het cultureel erfgoed, inclusief de streektaal, beschermen en uitdragen.
- We willen dat kunst en cultuur een bindmiddel is voor de samenleving in Ooststellingwerf.
- We willen een faciliterende rol op het terrein van kunst en cultuur en ondersteunen initiatieven van inwoners op dit vlak.
- We willen bestaande kunstwerken blijven onderhouden en de huidige regelingen continueren.
- We willen de huidige bibliotheekvoorzieningen behouden.

Wat hebben we bereikt

- Kunst en cultuur draagt bij aan een aantrekkelijk woon- en verblijfklimaat in Ooststellingwerf
- Iedereen (ook kinderen en jongeren) krijgt de kans en de gelegenheid te participeren
- Via diverse activiteiten hebben we ons cultureel erfgoed, inclusief de streektaal, uitgedragen. Zo kan het een bindmiddel zijn voor de samenleving.
- De Bibliotheek is ondersteund.
- Door corona heeft het culturele veld veel activiteiten niet kunnen uitvoeren. We hebben meegedacht met instellingen over alternatieve uitvoering van projecten die passen binnen de coronamaatregelen. Er is gestart met het ontwikkelen van een regeling die de lokale culturele infrastructuur de gelegenheid geeft om coronanoodsteun aan te vragen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- We hebben subsidies verstrekt uit het budget Kunst & Cultuur. Daardoor faciliteren en stimuleren we activiteiten en initiatieven op het gebied van kunst en cultuur, inclusief cultuureducatie en de bibliotheek. Het onderwijs en culturele instellingen promoten het aanbod.
- We hebben het Kindpakket (Leergeld, Jeugdcultuurfonds en Jeugdsportfonds) opnieuw beschikbaar gesteld om deelname financieel mogelijk te maken.
- We hebben samen met de gemeente Weststellingwerf en de provincie Fryslân een regeling ter stimulering van het Stellingwerfs voorbereid waardoor we initiatieven vanuit de samenleving gericht op Stellingwerfs kunnen ondersteunen.
- Actualisatie van het boek 'Kunstwerken aan de weg'.
- Plaatsing van twee nieuwe kunstwerken in Makkinga en in Oude Willem. Het kunstwerk in Oude Willem is geplaatst ter afronding van de gebiedsontwikkeling.
- We hebben onze bestaande kunstwerken, bijvoorbeeld kunstwerken langs de weg en (oorlogs)monumenten onderhouden.
- Via het Fonds hebben we subsidies verstrekt voor projecten met een culturele inslag.
- We hebben dit jaar een alternatieve open monumentendag gehouden waarbij ook een aantal nieuwe monumenten zijn aangesloten.
- We hebben de monumentenverordening gewijzigd en vast laten stellen waarbij er uitgebreidere mogelijkheden zijn om aanspraak te maken op subsidie.
- We hebben monumentensubsidies verstrekt.
- Voor de doe-agenda Samenleven zijn voorbereidingen getroffen voor een brainstormsessie met stakeholders over een eventuele 'Bruisplek' in Oosterwolde.
- Voor de doe-agenda Samenleven zijn voorbereidingen getroffen voor een brainstormsessie met stakeholders over het beter bereiken van diverse doelgroepen.
- We hebben onderzocht wat de kosten zijn van het creëren van een fietsroute langs monumenten.
- Fonds Ooststellingwerf: onderhoud van klokkenstoel op kerkhof in Fochteloo.

- Fonds Ooststellingwerf: De Haeren, een ketel vol verhalen, ophalen verhalen bewoners Haerenkwartier, moeten samen leiden tot een kunstwerk.
- Fonds Ooststellingwerf: Openluchtspel Uit de klauwen, toneelspel met als inspiratie de geschiedenis van Appelscha en omgeving.
- Fonds Ooststellingwerf: Kerstuitvoering via livestream door Laudando.
- Tijdens de vrijwilligersawards is er waardering getoond voor de vrijwilligers in de lokale kunst en cultuursector.
- We hebben gesprekken gevoerd om instellingen het hoofd boven water te laten houden.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Kunst en cultuur is voor alle lagen van de bevolking toegankelijk. Initiatieven vanuit de samenleving zijn uitgewerkt.
- Veel inwoners zullen hebben ervaren dat in 2020 het aanbod aan culturele activiteiten beperkt is geweest als gevolg van de coronamaatregelen.
- Daar waar het kon heeft de gemeente meegewerkt en gedacht aan alternatieven die, binnen de coronamaatregelen, uitgevoerd konden worden.

Beleidskaders

- Het kunst- en cultuurbeleid gemeente Ooststellingwerf 2017-2019.
- Erfgoedverordening 2020
- Kerkenvisie
- Fonds Ooststellingwerf
- Subsidieverordening voor monumenten
- Convenant Nedersaksisch

.

Thema 2.1.2 Maatschappelijke activering

Wat willen we bereiken

- We willen brede aandacht voor eenzaamheid (zie Thema 2.4 Volksgezondheid).
- We willen ruimte geven aan maatschappelijke welzijnsinitiatieven, zoals bijvoorbeeld Wel-zijn dorpse schaal Oldeberkoop. We willen dit faciliteren en actief zoeken naar (professionele) verbinding.
- We willen dat inwoners goed op de hoogte zijn van de initiatieven die er zijn. We willen dat hulpverleners actief worden geïnformeerd over initiatieven opdat zij de mensen aan wie zij zorg verlenen goed kunnen informeren. We willen dat de gemeente actief over initiatieven communiceert via haar online- en offline kanalen.
- We ondersteunen dorpen en wijken bij de uitwerking van ideeën om de gemeenschap te versterken en activiteiten en projecten vorm te geven, met als doel vitale, samenredzame gemeenschappen.

Wat hebben we bereikt

- De inspanningen ten aanzien van het thema 'eenzaamheid' worden benoemd in thema 2.4 Volksgezondheid.
- We hebben alle dorpen uitgenodigd maatschappelijke (welzijns)initiatieven naar voren te brengen.
- We hebben Wel-zijn op dorpse schaal ook in 2020 ondersteuning geboden.
- Binnen de doe-agenda's 'ouder worden' en 'meedoen' worden voorstellen gedaan voor het borgen van communicatie.
- Verschillende initiatieven van groepen inwoners om het samenleven en samendoen in hun dorp of wijk te versterken beginnen uit de verf te komen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- We hebben samen met Doarpswurk een eerste digitale sessie gehouden met alle dorpen. Daarin hebben we voorbeelden van maatschappelijke initiatieven gedeeld en de dorpen uitgenodigd zelf met initiatieven te komen. Daarbij hebben we ook aangegeven op welke wijze Doarpswurk en gemeente kunnen ondersteunen. Die sessie was eerder i.v.m. corona uitgesteld en is nu in december gehouden maar dit heeft al twee potentiële ideeën opgeleverd.
- We hebben de tijdelijke subsidie aan Wel-zijn op dorpse schaal omgezet in een structurele subsidie.

- Voor het opstellen van de 'doe-agenda's' zijn meerdere sessies geweest met inwoners, maatschappelijke-, ouderen- en vrijwilligersorganisaties, ondernemers, zorgverleners, mantelzorgers etc.
- Opbouwwerkers ondersteunen groepen inwoners om hun idee voor hun dorp of wijk verder te brengen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Binnen de dorpen worden initiatieven ontwikkeld om dichtbij dagopvang zonder indicatie te bezoeken.
- In Oldeberkoop kunnen inwoners voortaan structureel naar dagopvang zonder indicatie.
- Inwoners konden en kunnen meedenken en input leveren voor de 'doe-agenda's' en in 2021 ook de vruchten daarvan plukken.
- Projecten voor bijvoorbeeld ontmoetingsruimtes, samen bewegen of eten, omzien naar elkaar, begeleiding van de veranderingen in het Haerenkwartier en ondersteuning van vrijwilligersbesturen krijgen vorm.

Thema 2.1.3 Dorpsbudgetten

Wat willen we bereiken

- We willen ideeën vanuit dorpen over leefbaarheid (in de breedste zin van het woord) stimuleren.
- We willen de dorpsbudgetten voor alle inwoners in stand houden en indien gewenst uitbreiden.

Wat hebben we bereikt

Alle dorpen in onze gemeente en vier wijken in Oosterwolde hebben een wijk- en dorpenbudget ontvangen in 2020. Dit budget is vrij besteedbaar voor de dorpen en wijken voor leefbaarheidsinitiatieven in hun dorp of wijk. Ook is Het Fonds in 1 tender in 2020 weggezet (15 initiatieven zijn gehonoreerd).

Wat hebben we daarvoor gedaan

De wijk- en dorpenbudgetten zijn uitbetaald aan de besturen van plaatselijk belangen (PB) van de dorpen en aan de besturen van Bewonerscommissies in Oosterwolde. Het Fonds is georganiseerd in 2020. Contacten met PB-besturen en besturen Bewonerscommissies waren veelal digitaal en we hebben een aantal keren een Nieuwsbrief Wijken- en dorpen opgesteld en toegestuurd aan de besturen van de PB-en en Bewonerscommissies.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

De wijk- en dorpenbudgetten zijn op dorps-en wijkniveau benut om leefbaarheidsinitiatieven te ondersteunen. Dit budget wordt heel divers ingezet. O.a. voor het plaatsen van bankjes, hondenpoepbestrijding, outdoor fitness toestellen, speeltoestellen, jongerenactiviteiten op de dorpen, activiteiten voor ouderen ondersteuning in de dorpshuizen etc.

Beleidskaders

- Notitie “Voortgang pilot dorpsagenda’s/gebiedsagenda’s” (voorjaar 2012)

Thema 2.2 Onderwijs

Wat willen we bereiken

- We willen vroegtijdig schoolverlaten voorkomen. We willen eraan bijdragen dat kinderen minimaal hun startkwalificatie behalen.
- We willen de samenwerking tussen instellingen binnen brede kindcentra stimuleren.
- We willen de huidige voorzieningen voor laaggeletterden behouden en activiteiten, zoals het DigiTaalhuis en de Taalgroep, voortzetten.
- Handhaven van de kwaliteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van het onderwijs. Dit binnen de (financiële) kaders van het Rijk.
- We willen bijdragen aan het voorkomen van onderwijsachterstanden voor peuters door de inzet van diverse Voor- en Vroegschoolse educatie.

Wat hebben we bereikt

Ontwikkeling Brede School

Vanuit de Brede School en het Integraal Kindcentrum (IKC) is er een samenhangend geheel van onderwijs, opvang, opvoeding en vrije tijd aanwezig. De inzet is gericht op het versterken en verrijken van de ontwikkelingskansen van kinderen, maar ook voor in de buurt en in het dorp. Voor het bevorderen van optimale ontwikkelingskansen voor leerlingen is de doorgaande leerlijn verder geoptimaliseerd. Er is een goede samenwerking en verbinding tussen voorschoolse educatie, basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Binnen het IKC zijn het onderwijs, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in gesprek over een bestuurlijke vormgeving.

Tegengaan laaggeletterdheid

In het kader van de aanpak van laaggeletterdheid werken we in de kinderopvang met Boekstart. In het primair onderwijs is 'de Bibliotheek op school' voortgezet. De resultaten van de bibliotheek op school over 2020 zijn positief te noemen, hiermee wordt daadwerkelijk een bijdrage geleverd aan het voorkomen van dyslexie. Het streven is om hiermee in de toekomst door te gaan indien dit financieel haalbaar is.

Het Taalnetwerk is verder gegaan met de aanpak van laaggeletterdheid. In Oosterwolde is het Digi-taalhuis en het Taalplein voortgezet. Het Taalplein is voor iedereen die wil oefenen met taal, rekenen en computeren en is niet gericht op het behalen van een certificaat of diploma, maar meer gericht op het goed kunnen functioneren in het dagelijks leven. De activiteiten van het Digi-taalhuis richten zich op mensen die op latere leeftijd de Nederlandse taal (beter) willen leren spreken en schrijven en op mensen voor wie Nederlands een nieuwe taal is, maar wel ingeburgerd zijn. Het is een samenwerkingsverband tussen ROC Friesland College, Bibliotheek (consulent Basisvaardigheden), Scala Welzijn, gemeente, Stichting Lezen en Schrijven, Humanitas en Vluchtelingenwerk.

Voor- en Vroegschoolse Educatie

Via de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is opnieuw een bijdrage geleverd aan het voorkomen van onderwijsachterstanden. Er is extra ingezet op kinderen met een risico op taalachterstand. Hiervoor is in 2020 het beleidskader ‘Spelenderwijs’ vastgesteld. Er zijn meer VVE doelgroep kinderen bereikt en toegeleid naar een passend aanbod dan voorheen begroot. Dit is gerealiseerd door samen te werken met Scala, kinderopvang, de Jeugdgezondheidszorg en het primair onderwijs. In augustus 2020 is de wetswijziging ingegaan waarin peuters 16 uur per week gebruik kunnen maken van het VVE-aanbod. Voor deze uitbreiding van het aantal uren en intensivering van de VVE ontvangen gemeenten vanaf 2019 een hoger budget van het Rijk.

Voorkomen vroegtijdig schoolverlaten

Door de leerplichtambtenaar en in samenwerking met StartWijzer (voorheen RMC De Friese Wouden) zijn acties in de vorm van maatwerk ingezet om alle leerplichtige kinderen te laten deelnemen aan het onderwijs. Acties zijn bijvoorbeeld doorontwikkeling e-portfolio, stay in school en take the next step. Deze regionale aanpak versterkt de kwaliteit. Het percentage jongeren dat de school vroegtijdig verlaat ligt in Ooststellingwerf op 1,36% (bron: DUO schooljaar 2018-2019). In de ons omringende gemeenten ligt het percentage iets hoger. Landelijk is dit gemiddeld 2,02% (schooljaar 2018-2019).

Dekkend en passend onderwijs

Op initiatief van onder andere SO Fryslân, RENN4 de Ambion Holding, Comprix, het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Friesland en de gemeente Heerenveen is er in 2019 een verkennend onderzoek uitgevoerd, om opvattingen en ideeën in kaart te brengen over de organisatie en bestuurlijke inrichting van voorzieningen voor speciaal (basis) onderwijs in de regio Zuidoost Friesland (Heerenveen, Oost- en Weststellingwerf). Bij dit onderzoek en de daarop volgende stappen zijn verschillende school- en gemeentebesturen aangehaakt. De gedeelde opvatting is dat het huidige voorzieningenaanbod voor speciaal (basis) onderwijs niet optimaal is en in onvoldoende mate ‘dekkend’. Deze constatering wordt vooral veroorzaakt door het groot aantal leerlingen dat buiten onze regio onderwijs volgt. Vanuit Ooststellingwerf kennen wij veel vervoersbewegingen richting RENN4 in Drachten, Assen en Steenwijk. De huidige samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg draagt ook bij aan de constatering. De deelnemers zijn het er tegelijk over eens dat er een ‘dekkend onderwijsaanbod’ in de regio gerealiseerd kan worden. De wil is er en de kinderen zijn er.

Als gemeente Ooststellingwerf willen wij nu als eerste stap een aantal basale data over jeugd en onderwijs beter in kaart brengen om daarna te kunnen bepalen welke vervolgstappen gezet kunnen worden met partijen in de eigen gemeente en/of met partijen in omliggende gemeenten.

In de afgelopen periode zijn er in omliggende gemeenten (Heerenveen, Weststellingwerf) en in de eigen gemeente initiatieven gestart om ervoor te zorgen dat in de regio een dekkend en passend onderwijsaanbod gerealiseerd kan worden voor kinderen met speciale behoeften. Vanuit Ooststellingwerf vinden we dit waardevol en willen we nader bepalen wat de situatie in onze eigen gemeente is.

BS de Twirrewyn/IKC Donkerbroek
In Donkerbroek is thuisnabij kwalitatief en toekombestendig onderwijs gerealiseerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Ontwikkeling van de Brede School
De basis voor de Brede School is een netwerk tussen partijen in en om de school. Dit netwerk is gebaseerd op samenwerking. Alle betrokkenen in het netwerk besteden aandacht aan het cognitief leren, creatieve, motorische en sociaal-emotioneel ontwikkeling. Daarnaast verzorgt de Brede School naschoolse activiteiten. Die zijn belangrijk voor de binding van de Brede School met het dorp of de wijk. In Oosterwolde is een Integraal Kindcentrum (IKC). Een IKC is een voorziening waar kinderen komen om te leren, spelen, ontwikkelen en ontmoeten. Een IKC vertrekt vanuit het kind en de vraag wat dat kind nodig heeft.

Optimale ontwikkelingskansen voor leerlingen
Wij bieden optimale ontwikkelingskansen door een doorlopende leerlijn. Dit betekent dat lesstof/onderwijs op elkaar aansluit als een kind van de ene klas naar de andere gaat, van primair naar voortgezet onderwijs en van onderwijs naar werk. We geven kinderen en jongeren goede ondersteuning. En extra zorg aan het kind dat het nodig heeft. Hierbij is ook een consulent jonge kind betrokken.

Pilot Gebiedsteam in de school
In september 2020 zijn we gestart met de Pilot Gebiedsteam in de school, waarbij gebiedsteammedewerkers (met specialisatie jeugd) van gemeente Ooststellingwerf, aanwezig zijn. Dit in vier scholen voor een halve dag per week. Doel hiervan is het bevorderen van preventie als het gaat om jeugd- en gezinsproblematiek. Door op de vindplaatsen, de scholen, aanwezig te zijn is de drempel tot hulp vanuit kinderen en gezinnen kleiner en kan de juiste hulpverlening eerder worden ingezet. De eerdere pilot in Appelscha heeft tot goede resultaten geleid doordat de partijen elkaar en elkaars expertise, goed hebben leren kennen.

Tegengaan laaggeletterdheid
Laaggeletterdheid komt voor bij een grote en diverse groep mensen. Laaggeletterdheid is een belemmering voor participatie van deze inwoners. We werken aan het vinden van laaggeletterden en ondersteunen hen vervolgens bij het leren lezen, schrijven en rekenen (basisvaardigheden). Dit doen we via het Digi-Taalhuis, het Taalplein en het Taalnetwerk door het ontwikkelen van deskundigheid bij professionals en vrijwilligers. Ook het voorleesproject van Humanitas maakt hier deel van uit.
Door de coronacrisis zijn de bibliotheken en daardoor het Taalplein en het Digi-Taalhuis langere tijd gesloten. Daardoor liggen de activiteiten stil. De verwachting is dat ze in het tweede kwartaal 2021 weer worden opgestart.

Voor- en Vroegschoolse Educatie
We bieden Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) aan alle kinderen die dat nodig hebben. We streven naar een bereik van 100% en kunnen constateren dat we in 2020 meer doelgroepkinderen een VVE-programma hebben kunnen aanbieden. Binnen het VVE-programma is er extra aandacht voor de taalverwerving van kinderen van nieuwkomers in de vorm van een tutor. De tutor begeleidt niet alleen de nieuwkomers kinderen, maar is ook vraagbaak voor de pedagogisch medewerkers in de peuterspeelgroepen en leerkrachten in het primair onderwijs. Alle peuterspeelgroepen zijn bezet met ten minste twee gekwalificeerde pedagogische medewerkers. De peuterspeelgroepen, de kinderopvang en het primair onderwijs werken nauw samen. Hierdoor is er een doorgaande lijn van de voorschoolse voorziening (in peuterspeelgroepen of kinderdagverblijven) naar de vroegschoolse voorziening (in groep 1 en 2).

Corona en noodopvang
Vanaf maart 2020 hebben alle kinderopvangorganisaties in de gemeente Ooststellingwerf in samenwerking met de scholen, gezorgd voor de noodopvang van kinderen met ouders die werken in cruciale beroepen voor kinderen uit kwetsbare gezinnen. Er zijn geen kinderen aan onze aandacht ontsnapt. De noodopvang heeft in goed overleg plaatsgevonden tussen onderwijs en kinderopvang, waarbij wij als gemeente ondersteuning hebben geboden.

Beleidskader 'Spelenderwijs'
In juni 2020 is het beleidskader 'Spelenderwijs' vastgesteld door de OWO-gemeenten, hierin zijn de uitgangspunten benoemd voor het VVE-beleid in onze gemeenten. De uitgangspunten zijn:

1. In de OWO-gemeenten bezoeken alle kinderen een voorschoolse voorziening.
2. Binnen de OWO-gemeenten is er een toegankelijk, dekkend en kwalitatief hoogwaardig aanbod van voorschoolse voorzieningen en VVE.

VE-monitor (voorschoolse educatie monitor)
Met de online VE-monitor wordt het proces van toewijzen en toeleiden van kinderen met een VVE-indicatie gedigitaliseerd en gestroomlijnd. De monitor biedt voor de VE-aanbieders, gemeenten en Jeugdgezondheidszorg, een actueel beeld van het aantal indicaties, reden plaatsing op een wachtlijst, het bereik en de resultaten van het VE- toeleidingsproces. Door inzicht te krijgen in deze cijfers, kunnen wij als gemeente acties inzetten om zoveel mogelijk kinderen met een VVE- indicatie te bereiken. De monitor draagt bij aan het uitgangspunt om aan alle kinderen met een VVE-indicatie een passend en dekkend VE-programma te bieden. In december 2020 is de VE-monitor operationeel gegaan.

Voorkomen voortijdig schoolverlaten
Het uitgangspunt is dat iedere jongere een startkwalificatie haalt. Is dit niet haalbaar, dan bieden we in samenwerking met de leerplichtambtenaar, StartWijzer en het Gebiedsteam een passend traject aan. Daarbij maken we gebruik van de inzet van hulpverlening of begeleiding richting arbeidsmarkt met een opleidingscomponent.

Dekkend en passend onderwijs
Wij kennen in onze gemeente een school voor SBO (Kampingerhof) en een VSO school (Mst. Duisterhout). Beide schoolbesturen hebben in 2018 verklaard een gezamenlijke ambitie en verantwoordelijkheid te hebben voor de leerlingen met speciale behoeften in de regio om ervoor te zorgen dat er een dekkend onderwijsaanbod wordt gerealiseerd. Het College heeft op 19 november 2019 ingestemd met de deelname aan de eerste fase van dit proces.

Naar aanleiding hiervan is een intentieverklaring opgesteld die op de steun mag rekenen van de gemeente Ooststellingwerf. In de intentieverklaring is een ambitie uitgesproken om mogelijk tot een kindvoorziening-plus te komen voor kinderen in de regio. Hiervoor is een businesscase in concept uitgewerkt. Om voor de korte termijn de eerste stappen te kunnen zetten is in de zomer van 2020 een subsidie aangevraagd bij AFB die is gehonoreerd. Nu worden de eerste stappen gezet door data te verzamelen voor onze gemeente. Als uit de dataverzameling blijkt dat de invoering van een specialistisch kindcentrum wenselijk is, dan heeft dat gevolgen voor de schoolbesturen en gemeente. We kunnen op basis van de verzamelde data een gefundeerde kosten en baten analyse maken om te beoordelen wat meedoen of niet meedoen ons brengt en kost.

BS de Twirrewyn/IKC Donkerbroek
De vernieuwbouw en uitbreiding van het schoolgebouw van voormalig bbs 't Startblok tot een aantrekkelijk, duurzaam en energieneutraal (= gasloos) schoolgebouw.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Uit de Onderwijsmonitor blijkt dat onderwijsachterstanden in onze gemeente afnemen.
- Alle kinderen krijgen de kans om zich in een doorgaande leerlijn optimaal te ontwikkelen.
- Ook laaggeletterden hebben de mogelijkheid om zich, via het Digi-Taalhuis en de Taalgroep, te ontwikkelen op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden.
- In de scholen is het Gebiedsteam zichtbaar.
- Jongeren krijgen volop begeleiding bij het behalen van een startkwalificatie en/of begeleiding richting de arbeidsmarkt.

- Het schoolgebouw is aangepast aan de eisen van de tijd, het schoolterrein is uitgebreid, volledig heringericht, goed bereikbaar en er zijn voldoende parkeerplaatsen voor personeel en andere gebruikers.

Beleidskaders

- Beleidsnota peuterspeelzaalwerk 'Een goed begin is het halve werk' (augustus 2010)
- Toekomstvisie van het Basisonderwijs in Ooststellingwerf (december 2013)
- Omvormingsplan peuterspeelzaalwerk Ooststellingwerf (juni 2016)
- Beleidskader 'Spelenderwijs' (juni 2020)

Thema 2.3 Sport

Wat willen we bereiken

- We willen gezondere inwoners en bevorderen van onderlinge contacten door sport en bewegen.
- We willen bestaande sportaccommodaties behouden en zoveel mogelijk verduurzamen. We doen onderzoek naar mogelijkheden om in deze verduurzaming te investeren. En eventueel een terugbetalingsregeling mogelijk te maken uit een deel van de opbrengst.
- We gaan, in samenspraak met de dorpen, bewegen in de openbare ruimte stimuleren, bijvoorbeeld door 'ommetjes' en het multifunctioneel inzetten van bestaande sportveldjes.
- We gaan onderzoeken wat maairobots kunnen betekenen voor de exploitatie en kwaliteit van de huidige sportvelden.
- We willen de huidige sportstimuleringsregelingen voor iedereen tot 18 jaar, tot een bepaalde inkomensgrens, behouden.
- We gaan verkennen wat de mogelijkheden zijn om iedereen vanaf 18 jaar, tot een bepaalde inkomensgrens, gratis te laten sporten. In ruil voor vrijwilligerswerk voor de sportvereniging.
- We willen dat elk kind wordt gestimuleerd om een zwemdiploma te behalen. Waar nodig faciliteren we dat tot een bepaalde inkomensgrens.
- We willen, in samenwerking met scholen en sportverenigingen, bewegen door kinderen stimuleren. Eventueel met inzet van buurtsportcoaches.
- Uitvoeren van de Visie Sportaccommodaties 2015-2030 (juni 2015).

Wat hebben we bereikt

- Bestaande sportaccommodaties behouden en zoveel mogelijk verduurzamen: We doen onderzoek naar mogelijkheden om in deze verduurzaming te investeren. De bestaande sportaccommodaties zijn behouden. Bij planmatig onderhoud wordt rekening gehouden met verduurzaming in relatie met de wet Milieubeheer. Een onderzoek naar volledige verduurzaming zal in 2021 plaatsvinden.
- Uitvoeren van de Visie Sportaccommodaties 2015-2030 (juni 2015): De uitvoering concentreert zich op de uitbreiding van sportcomplex Waskemeer en is nog niet afgerond.
- We zijn in 2020 gestart met een onderzoek wat maairobots kunnen betekenen voor de exploitatie en kwaliteit van de huidige sportvelden. Als gevolg van de corona is het onderzoek naar maairobots verlengd. In juni 2021 zal er een evaluatie plaats vinden.
- We hebben een Lokaal Sport- en beweegakkoord 2020-2022 vastgesteld met verschillende lokale organisaties/sportaanbieders/sportverenigingen/onderwijs-welzijn en zorgorganisaties.
- De buurtsportcoaches in dienst bij Stichting Scala worden ingezet in wijken en buurten en in het onderwijs. Door hen wordt intensief samengewerkt met scholen, sportverenigingen en andere organisaties om het sporten en bewegen onder diverse doelgroepen te stimuleren en verbeteren.
- De huidige sportstimuleringsregelingen voor iedereen tot 18 jaar zijn behouden en van deze regelingen wordt flink gebruik gemaakt.
- Er worden sportstimuleringsregelingen voor 18 jaar en ouder ontwikkeld. Uitvoering vanaf 2021.
- We hebben een automatische beregeningsinstallatie aangelegd op alle sportvelden in Oosterwolde en op de hoofdvelden in Appelscha, Donkerbroek en Haulerwijk.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Bestaande sportaccommodaties behouden en zoveel mogelijk verduurzamen: We doen onderzoek naar mogelijkheden om in deze verduurzaming te investeren.

- Relatiebeheer met de huidige exploitanten van de accommodaties; effectief en efficiënt laten uitvoeren van planmatig onderhoud en aanvragen SPUK-uitkering voor compensatie van btw op planmatig onderhoud. Ambtelijke voorbereiding voor onderzoek naar volledige verduurzaming.
- Uitvoeren van de Visie Sportaccommodaties 2015-2030 (juni 2015).
- De vergunningen voor de uitbreiding van het sportcomplex Waskemeer zijn van gemeentewege verstrekt. Bezwaarmakers hebben eerst een voorlopige voorziening aangevraagd tegen de uitbreiding, deze is afgewezen. De bodemprocedure is medio november 2020 door de rechtbank behandeld, en uit de uitspraak blijkt dat de beroepen tegen de besluiten niet-ontvankelijk zijn verklaard. De Ontwerp-omgevingsvergunning en ontwerpverklaring van geen bedenkingen van de uitbreiding van het sportpark zijn inmiddels ter inzage gepubliceerd.
- We zijn gestart met een proef met een maairobot op twee voetbalvelden in Donkerbroek. Ook zijn er automatische beregeningsinstallaties geïnstalleerd op alle sportvelden in Oosterwolde en op de hoofdvelden in Appelscha, Donkerbroek en Haulerwijk.
- We hebben een Lokaal sport- en beweegakkoord 2020-2022 afgesloten. Voor het realiseren daarvan is rijkssubsidie aangevraagd voor het aanstellen van een externe sportformateur en voor activiteitenbudget voor 2020. Beide zijn gehonoreerd en aan de gemeente uitbetaald.
- De buurtsportcoaches zijn actief in wijken en buurten en in het onderwijs. Zij zijn ook betrokken bij de verdere uitwerking van de activiteiten/projecten vanuit het Lokaal Sport- en beweegakkoord. De buurtsportcoaches zijn ook betrokken bij sport- en beweegondersteunende activiteiten in zorgcentra voor ouderen en in centra voor gehandicapten in onze gemeente. Zij organiseren ook naschoolse sportactiviteiten, voorbeeldlessen, uitlenen van materialen, kennismakingslessen met sportverenigingen etc. Ook ondersteunen de buurtsportcoaches het Sportplatform Haulerwijk en andere sportieve en beweeginitiatieven in andere dorpen zoals Langedijke en Oosterwolde.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Bestaande sportaccommodaties behouden en zoveel mogelijk verduurzamen: De bestaande accommodaties waren voor inwoners en ander gebruikers beschikbaar voor zover de Veiligheidsregio Fryslân dat toestond in relatie tot de coronamaatregelen.
- Uitvoeren van de Visie Sportaccommodaties 2015-2030 (juni 2015).
- Dat de uitbreiding van het sportcomplex Waskemeer nog in uitvoering is.
- De kwaliteit van onderhoud van de sportvelden is verbeterd door de automatische beregeningsinstallaties.
- De proef met de maairobot is nog niet afgerond.
- Uit het Lokaal Sport- en beweegakkoord 2020-2022 zijn diverse activiteiten/projecten voortgekomen zoals MQ-scan (beweegvaardigheid meten van basisschoolleerlingen), uitleen van sportmateriaalkisten voor de kinderopvang en het basisonderwijs en het opzetten van Sportplatform Oosterwolde (groepsapp voor alle sportverenigingen in Oosterwolde).

Beleidskaders

- Visienota Sport en Bewegen "zuidoost Friesland in Beweging" 2017-2021
- Beleidsuitgangspunten nota sport en bewegen in ZO Friesland
- Uitvoeringsnota sport en bewegen 2019-2022 (inclusief uitvoeringsnota Buurtsport 2019-2022)
- Gemeentelijk gezondheidsbeleid 2013-2016 (december 2013)
- Lokaal jeugdbeleid 2014-2017
- Analyse Sportaccommodaties in Ooststellingwerf (november 2014)
- Visie Sportaccommodaties in Ooststellingwerf 2015-2030 (juni 2015)

Thema 2.4 Volksgezondheid

Wat willen we bereiken

- We willen goede en veilige zorg voor al onze inwoners.
- We onderzoeken, in samenspraak met alle betrokken partijen, hoe we kunnen komen tot een integrale aanpak voor de verbetering van de leefstijl en het beschermen, behouden en bevorderen van de mentale en fysieke (positieve) gezondheid in het algemeen.

Wat hebben we bereikt

- We hebben door onderzoek en analyse keuzes kunnen maken waar op lange termijn de meeste gezondheidswinst te behalen valt.
- Er is met alle Friese gemeenten een Fries Preventie Aanpak vastgesteld, voor alle generaties.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Goede en veilige zorg

- In het project de Vitale Regio werken we samen met De Friesland Zorgverzekeraar, de GGD, partners uit het gezondheidscentrum en de doelgroep zelf aan een contextuele aanpak van laaggeletterdheid.
- Binnen het Escalatieplatform werken we met verschillende organisaties samen om inwoners met zeer complexe problematiek te ondersteunen en de situatie te de-escaleren.
- We hebben geïnvesteerd in een zo goed mogelijke dekking van het AED netwerk in onze kernen en dorpen.
- We zorgen voor een goede aansluiting met de ontwikkeling van de omgevingsvisie (Gezonde Leefomgeving).
- Binnen Wijkgericht werken is ingezet op een verbeterde samenwerking op de thema's eenzaamheid, dementie en mantelzorgers.

Verbetering leefstijl en bevorderen positieve gezondheid

- We hebben medewerkers getraind en kennis gedeeld over het gedachtengoed Positieve Gezondheid.
- We hebben met elkaar een nieuwe nota Preventie en Handhaving Alcohol opgesteld.
- We hebben voorbereidingen getroffen om te starten met JOGG aanpak.
- We hebben ons aangesloten bij het landelijke netwerk Eenzaamheid.
- Er is een platform gekomen waar mensen zich kunnen aanmelden voor het vinden van zingeving en duurzame vriendschappen (Vraag elkaar).
- Samenwerking met partners zoeken om gezondheidsvaardigheden van (oudere) inwoners te stimuleren (zoals het project voor Vitale Regio).
- De doe-agenda 'Gelukkig ouder worden' is met veel stakeholders opgesteld.
- We hebben met sportverenigingen afspraken gemaakt over de gezonde sportkantines.

Verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân (VRF)

Binnen de VRF werken Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners samen aan brandweerzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. De VRF werkt op het gebied van gezondheidszorg aan het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de Friese inwoner.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Goede en veilige zorg

- Het gezondheidscentrum is voor iedereen begrijpelijk en toegankelijk. Ook voor mensen die minder goed kunnen lezen en schrijven.
- Inwoners krijgen betere zorg, omdat de gemeente aan de achterkant meekijkt/stuurt op de kwaliteit.
- Escalerende situaties zijn sneller onder controle. Er is een meldpunt Verwarde personen.
- Inwoners weten makkelijker de weg naar preventieve interventies te vinden.
- Wel-zijn op recept wordt naast de huisartsen ook ingezet door Thuiszorg en het Gebiedsteam.
- Er zijn activiteiten georganiseerd in de supermarkt en op de markt waar mensen in gesprek kunnen met Vraag Elkaar.
- Met de huisartsen is samengewerkt hoe binnen de coronamaatregelen de griepvaccinaties georganiseerd konden worden.

Verbetering leefstijl en bevorderen positieve gezondheid

Naar aanleiding van de analyse van de GGD op basis van de gezondheidsmonitor en de dorpsgesprekken (Visie Samenleven) merkt de inwoner dat verschillende acties in de gemeente plaatsvinden om de fysieke en mentale (positieve) gezondheid van inwoners te bevorderen.

Beleidskaders

- Gemeentelijk Gezondheidsbeleid 2013-2016 (december 2013)
- Uitvoeringskompas Gezondheid 2018-2019

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 2

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
2.1 Thema Kunst en cultuur	-2.397	-2.735	-2.325	-2.136	189 V
2.2 Thema Onderwijs	-3.058	-3.087	-3.061	-3.247	- 186 N
2.3 Thema Sport	-1.458	-1.403	-1.754	-1.565	189 V
2.4 Thema Volksgezondheid	-241	-294	-306	-306	0 V
Totaal Lasten	**-7.154**	**-7.519**	**-7.446**	**-7.254**	**192 V**
Baten					
2.1 Thema Kunst en cultuur	119	21	21	30	9 V
2.2 Thema Onderwijs	401	401	484	665	182 V
2.3 Thema Sport	453	353	395	501	105 V
Totaal Baten	**974**	**775**	**900**	**1.196**	**297 V**
Saldo van baten en lasten	**-6.180**	**-6.744**	**-6.547**	**-6.058**	**489 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	**-93**	**-**	**-24**	**-24**	**-**
Onttrekkingen	**207**	**21**	**389**	**148**	**- 240 N**
Mutatie reserves	**115**	**21**	**365**	**125**	**- 240 N**
Resultaat	**-6.065**	**-6.723**	**-6.182**	**-5.933**	**249 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 2	Verschil
Maatschappelijke initiatieven	142 V
Jeugd- en volwassenenwerk	41 V
Peuterspeelzaalwerk	42 V
Welzijn- en sportaccommodaties	319 V
Algemene reserve	- 240 N
Corona	- 42 N
Overige kleine afwijkingen	- 14 N
Totaal afwijkingen	**249 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 2.1 Kunst en cultuur

*Maatschappelijke initiatieven, voordeel € 142.000**

Door corona zijn er voor het Fonds minder aanvragen geweest en subsidies verstrekt. De uitvoeringslasten van € 30.000 zijn verantwoord in programma 6, en komen daar als nadeel terug. We stellen voor het restant van € 124.000 beschikbaar te houden voor 2021 door middel van resultaatsbestemming. Zie hoofdstuk 'algemeen'.

Jeugd- en volwassenwerk, voordeel € 41.000

Voor 2020 was € 75.000 beschikbaar voor jeugd, weerbaarheid en jongerenplekken vanuit de reserve Sociaal Domein. Er is in 2020 minder inzet geweest o.a. door de coronacrisis en het werken aan de doe-agenda's. Daarnaast kunnen de middelen in 2021 effectiever worden ingezet in relatie tot de doe-agenda's. Dit zorgt voor een voordeel van € 50.000. De onttrekking uit de reserve sociaal domein vindt in 2021 plaats. Zie ook programma 3.

Thema 2.2. Onderwijs

Peuterspeelzaalwerk, voordeel € 42.000

Er was in 2020 rekening gehouden met lasten voor de rechtsvormwijziging, deze lasten vallen in 2021. Daarnaast hadden we een negatieve subsidieafrekening over 2019/2020 voor de VE peuterspeelgroepen en een positieve subsidieafrekening over 2019 voor de reguliere peuterspeelgroepen. Per saldo zorgt dit voor een voordeel.

Thema 2.3 Sport

Welzijn- en sportaccommodaties, voordeel € 319.000

- Sportaccommodatie 2B's, voordeel € 48.000 doordat de SPUK uitkering (compensatie btw sportaccommodaties) op dit product is geboekt, terwijl de kosten deels via een ander product (gymlokalen huisvesting onderwijs) lopen.
- Voordeel € 240.000* doordat de uitbreiding van het Sportcomplex Waskemeer nog niet is afgerond. Dit zorgt voor een lagere onttrekking uit de algemene reserve

*Algemene reserve, nadeel € 240.000**

Lagere onttrekking voor realisatie van uitbreiding sportcomplex Waskemeer € 240.000, zie welzijn- en sportaccommodaties.

Corona, nadeel € 41.500

De coronacompensatie is verantwoord in programma 6. Per programma geven we aan wat de coronagerelateerde meer- en minderlasten zijn (nadeel is hogere last of lagere bate, voordeel is lagere last of hogere bate door corona). In programma 2 gaat het om de volgende lasten:

- Peuterspeelzaalwerk, nadeel € 26.000. Er is voor € 23.000 aan meerkosten gemaakt voor noodopvang voor (kwetsbare) kinderen. Daarnaast is er een gemiste eigen bijdrage van € 3.000 van ouders die geen kinderopvangtoeslag (KOT) ontvangen.
- Leerlingenvervoer, voordeel € 18.500. De vervoerder heeft voor € 74.000 gedeclareerd aan omzetcompensatie. De compensatie is 80%. Het verschil van 20% is een voordeel van € 18.500.
- Gymnastieklokalen, nadeel € 12.000. De lagere baten (huren) van € 2.200 zijn een gevolg van de coronamaatregelen. Daarnaast waren er hogere lasten voor energie en schoonmaak van € 10.000 door corona.
- Welzijn- en sportaccommodaties, nadeel € 22.000. De lasten voor dorpshuizen zijn hoger dan begroot doordat er een coronacompensatie van € 22.000 heeft plaatsgevonden aan de dorpshuizen. De gemeente is hiervoor voor € 20.000 gecompenseerd via het rijk.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 3 | Ruimtelijke en economische ontwikkeling

We gaan een visie formuleren over de wijze waarop de gemeente kan anticiperen op de demografische ontwikkelingen. Daarnaast willen we inzetten op het behoud en versterken van recreatie en toerisme waarbij we aandacht hebben voor regionale samenwerking. Ook blijven we zorgen voor veilige fietspaden, wegen en kruisingen en hebben aandacht voor groen in de dorpen.

De mogelijke ingangsdatum van de nieuwe Omgevingswet is 2022. De Omgevingswet biedt kansen om op een vernieuwende wijze een omgevingsvisie voor de gemeente op te stellen, ter vervanging van de huidige structuurvisie. De Omgevingswet biedt ook meer mogelijkheden voor gemeenten om op een praktische en flexibele manier oplossingen te vinden voor maatschappelijke opgaven (demografische ontwikkelingen, voldoende woningaanbod, leegstand winkels).

Thema 3.1.1 Recreatie en Toerisme

Wat willen we bereiken

- We willen de promotie en marketing van onze gemeente als toeristische bestemming voortzetten.
- We willen inzetten op het ontwikkelen van nieuwe werkgelegenheid in de sector toerisme en recreatie.
- We willen inzetten op versterking van het bestaande recreatie en toerisme, passend bij de aard en schaal van de gemeente en de ruimtelijke kwaliteit.
- We willen inzetten op regionale samenwerking, waarbij we effectief samenwerken met buurgemeenten en over grenzen heen kijken.

Wat hebben we bereikt

Met financiële ondersteuning van de gemeente heeft de Coöperatie Appelscha 3.0 stevig aan de weg getimmerd met promotie en marketing van ons gebied. Dit samenwerkingsverband van ondernemers wordt nu gezien als serieuze partner voor andere promotie- en marketingorganisaties, zoals Merk Fryslân. Met hun slogan 'Bij Appelscha' zet de coöperatie in op toeristische promotie van onze hele regio, waarbij de aantrekkingskracht en landelijke naamsbekendheid van Appelscha goed wordt benut.

In de toerisme- en recreatiebranche zijn de maatregelen vanwege de coronacrisis extra hard aangekomen. Het voorseizoen ging verloren en de horeca is slechts enkele maanden open geweest. Zodoende hebben we ook qua ontwikkeling van nieuwe werkgelegenheid even een pas op de plaats moeten maken. Op het moment van schrijven is er nog geen zicht op heropening van de horeca, hetgeen ongetwijfeld effecten zal hebben op werkgelegenheid in toerisme en recreatie in onze gemeente.

Als partner in diverse projecten en programma's verwachten we meer in te kunnen zetten op versterking van het bestaande toeristische aanbod. We nemen daarom deel aan het provinciale project Vitale Logiesaccommodaties Friesland en aan de Regio Deal, waarin versterking van toerisme en recreatie een belangrijk onderdeel is.

Naast ons lidmaatschap van Recreatieschap Drenthe zijn we ook partner en uitvoerende partij geworden in de Regio Deal voor Zuidoost Friesland. Ook nemen we weer deel aan het netwerk voor Toeristische Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF). In beide regionale samenwerkingsvormen hebben we samen met andere gemeenten en partijen aan een stevige promotiecampagne voor 'Het Andere Friesland'. Een enorm succes, de Bosbergtoren is inmiddels de 'selfiespot' van de regio.

Verder zijn we in samenwerking met de regio bezig aan het project ErVaren en Turf. Dit project kent 9 deelprojecten. Afgelopen jaar zijn we bezig geweest met een inventarisatie van ruiter- en menroutes en ATB routes, themaroutes (eerste gereed: Smaakroute), en werken we aan de entreeborden langs de Turfroute.

Wat hebben we daarvoor gedaan

We gaan door met de promotie en marketing van onze gemeente in samenwerking met andere partijen. We hebben daarvoor regelmatig overleg gehad met de Coöperatie Appelscha regio 3.0 en met Toeristische Regiomarketing Zuidoost Friesland. Er zijn initiatieven gestart om studenten uit het hoger onderwijs te betrekken bij toeristisch onderzoek. De coronacrisis heeft ook hier geleid tot beperkte resultaten.

Vanaf het begin van de coronacrisis hebben we ondernemers zo goed mogelijk gefaciliteerd om van financiële compensatieregelingen gebruik te maken. We hebben ook meegedacht over het tijdelijk verruimen van mogelijkheden voor aangepaste vormen van bedrijfsvoering, zodat ondernemers zo goed mogelijk door de crisis konden komen. Zodoende heeft de dag- als verblijfsrecreatie tijdens het zomerseizoen toch een deel van het verloren voorseizoen goed kunnen maken.

We zijn actief lid van het Recreatieschap Drenthe. In dit samenwerkingsverband trekken we samen met alle Drentse gemeentes op qua toeristisch en recreatief beleid en uitvoering. Kwaliteitsverbetering van recreatieve voorzieningen is daarbij een continu aandachtspunt.

We maken initiatieven mogelijk die beleving van het gebied versterken, bijvoorbeeld de realisatie van ontbrekende schakels in MTB-routes, de economische upgrading van de Turfroute en het fietsroutenetwerk in de provincie Fryslân. Het betreft hier de aanleg van drie verbindingen vanuit Appelscha naar Veenhuizen, Hoogersmilde en Wateren/Noordwolde. We zijn ook begonnen met het voorbereiden van het verbeteren van drie recreatieve fietspaden; Schansmeerweg Donkerbroek, Bovenweg-Linde en Linde-Bekhof.

We hebben een bestuurlijk overleg met alle betrokkenen bij de doorontwikkeling van het Fochteloërveen.

Van het rijk is subsidie verkregen voor de projecten in het Drents Friese Wold. In samenwerking met de partners worden hiervoor projecten ter versterking van dit gebied uitgevoerd.

Bedrijfsbezoeken
Normaal gesproken leggen wij 10-15 bedrijfsbezoeken af, waarvan het merendeel bestuurlijk. Vanwege de coronacrisis is het aantal bezoeken beperkt geweest. Toch hebben we een aantal bedrijven kunnen bezoeken in de periode dat het wel kon. Tijdens de eerste lockdown zijn wel veel telefonische contacten geweest tussen bestuurders en ondernemers in de recreatie en toerisme sector. Ondernemers kwamen soms met nieuwe initiatieven maar ook de onzekere situatie in deze tijd voor ondernemers kwam aan bod tijdens de bezoeken.

Bosbergtoren
In de maanden juli en augustus is met grote inzet van medewerkers, ondernemers en torenwachters de Bosbergtoren opengesteld. Gedurende de openingstijden waren torenwachters aanwezig om de veiligheidsmaatregelen te handhaven en tussen door schoon te maken. De website is vernieuwd en er is een filmpje verschenen. In deze periode is de Bosbergtoren druk bezocht. Na deze drukke periode is de toegang geherprogrammeerd op een maximaal aantal bezoekers per periode en is in samenwerking met De Jongens van Outdoor en restaurant de Bosberg de toren open geweest totdat de strengere maatregelen (oktober 2020) van toepassing werden.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Normaal gesproken denken inwoners mee over en dragen bij aan toeristische ontwikkelingen, maar door de coronacrisis waren de mogelijkheden beperkt.

Het aantal dagrecreanten en toeristische overnachtingen is op basis van eerste inschattingen toegenomen in het zomerseizoen. Dit in tegenstelling tot het voorseizoen vanwege de coronamaatregelen. Of er meer banen in de toerisme- en recreatiesector zijn, is nog niet met zekerheid te zeggen vanwege de crisissituatie waarin veel toeristische ondernemingen zich bevinden. Ondanks de coronacrisis is er wel geïnvesteerd, onder andere in verbetering van routes. Inwoners profiteren ook van deze recreatieve voorzieningen.

Beleidskaders

- Masterplan Regio Appelscha (2017)
- Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 (2009)

Thema 3.1.2 BioBased Economy

Wat willen we bereiken

- We willen de ingezette koers van Biobased Economy (BBE) en de stimulerende rol van de gemeente voortzetten.
- We zetten in op het binnenhalen van bedrijven die passen binnen Biobased Economy en stimuleren dat hier gevestigde bedrijven zich hierin ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt

De ontwikkeling van een Biobased Economy is zichtbaar geworden in Ooststellingwerf en de gemeente Ooststellingwerf wordt geassocieerd met Biobased Economy. In het programma Biobased Economy zijn inmiddels 21 projecten afgerond. Binnen deze projecten is onderzoek naar Biobased Economy gedaan en zijn biobased producten ontwikkeld, zoals de biobased koffiebeker en een biobased vloer in het Biosintrum. Ook is er een voedselbos in Elsloo ontwikkeld en is er onderzoek gedaan naar streekproducten in de lokale horeca. Samenwerkingen met ondernemers en kennisinstellingen zijn gesmeed en kunnen ook binnen het nieuwe Programma Duurzaamheid worden benut.

Wat hebben we daarvoor gedaan

We zijn in gesprek gegaan met circa 40 ondernemers en kennisinstellingen in Ooststellingwerf. Hieruit is een lijst met 50 biobased projecten ontstaan. We hebben subsidies beschikbaar gesteld voor deze projecten in drie thema's: agro & food, bouw & materiaaltoepassingen en recreatie & toerisme. Hiermee konden projecten worden uitgevoerd en is er bijgedragen aan evenementen rond circulaire economie. Ook hebben we het biobased programma en de projecten geëvalueerd.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Restaurant De Jongens van Outdoor heeft biobased materialen toegepast in het interieur van het restaurant. Ook zijn er evenementen gesponsord, zoals Soil Food Week en het Congres Circulaire Economie. Biodiverse zadenmengsels, ontwikkeld door Cruijdt-Hoeck, worden gebruikt voor het openbaar groen. Met lokale boeren is onderzoek gedaan naar het lokaal composteren van groenstromen. Het voedselbos van Boeren in het bos is een ander zichtbaar resultaat, waar producten kunnen worden afgehaald en cursussen kunnen worden gevolgd. Het onderzoek van NHL Stenden over streekproducten in de lokale horeca, Proef Lokaal! heeft input gehad van inwoners middels een enquête over het gebruik van streekproducten. Ook het Biosintrum is één van de zichtbare resultaten van het Biobased Economy programma. MBO-studenten zijn sinds september 2019 gestart met diverse projecten in en rondom het Biosintrum. Zo hebben studenten van Friese Poort samengewerkt met leerlingen van het technasium aan het Stellingwerf College voor het ontwerp van een biobased brug. Bij de realisatie van deze brug op het Ecomunitypark worden wederom MBO-studenten betrokken.

Ook hebben de MBO-studenten van Friese Poort het terrein rondom het Biosintrum ingemeten zodat MBO-studenten van Nordwin College de terreininrichting kunnen verzorgen voor bodemproefvlakken en mesokosmossen. Daarnaast werken studenten van Friese Poort en Friesland College gezamenlijk aan een project voor biobased huizen. Vanuit de diverse projecten in en rondom het Biosintrum zijn meerdere leerlijnen bij MBO scholen in ontwikkeling, zoals de leerlijn Natuurlijk Bouwen, leerlijnen ten behoeve van een waterstof hub, opleidingsprojecten voor onderhoudsmonteurs elektrolyseapparaten, monteurs- en onderhoudsopleidingen voor diverse type zonnepanelen, etc.

De biobased projecten hebben hinder ondervonden van de coronamaatregelen, met name projecten waar het onderwijs bij betrokken is.

Beleidskaders

- Roadmap NOM: De biobased economy in Noord – Nederland (2011)
- Innovatiecontract BBE, topsectorenbeleid (2011)
- Innovating for sustainable growth a bioeconomy for Europe (2012)
- Structuurvisie Ecomunitypark 2012 - 2022 (2012)
- The Biobased economy in the Northeast – Netherlands (2013)
- Beleidsvisie biobased economy Ooststellingwerf (2016)
- Uitvoeringsprogramma BBE Ooststellingwerf 2016-2020 (sept 2016)

Thema 3.1.3 Werkgelegenheid

Wat willen we bereiken

- We willen onze energie richten op hier reeds gevestigde bedrijven. Als bedrijven zich in onze gemeente willen vestigen, moeten we ervoor zorgen kwaliteit te leveren. We besteden aandacht aan de kwaliteit van bedrijventerreinen.
- We willen dat er aandacht is voor de (her)ontwikkeling van alle bedrijventerreinen in onze gemeente.
- We willen een gunstig ondernemersklimaat bevorderen.
- We willen een visie formuleren om reeds gevestigde bedrijven te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken.
- We willen blijven investeren in de rol van de bedrijvencontactfunctionaris.
- We willen startende ondernemers en zzp-ers stimuleren en de weg wijzen.
- We willen het lokale inkoop- en aanbestedingsbeleid continueren.
- We willen de samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs bevorderen mede met hulp van het Biosintrum.

Wat hebben we bereikt

Het ondernemersloket was in 2020 het eerste aanspreekpunt voor ondernemers. Het lokaal inkoop- en aanbestedingsbeleid is maandelijks onder de aandacht gebracht bij ondernemers via de nieuwsbrief voor ondernemers. We zijn (pro)actief in verschillende samenwerkingen tussen het bedrijfsleven, onderwijs en overheid. Met het Biosintrum als basis hebben verschillende studenten vraagstukken in Ooststellingwerf opgepakt en kijken daar met een frisse blik van buiten naar.

Wat hebben we daarvoor gedaan

We hebben met het ondernemersloket vragen van starters, (nieuwe) bedrijven over onder andere innovatie, groei en corona opgepakt. In juni hebben we een nieuwe bedrijfscontactfunctionaris aangetrokken omdat we in deze rol blijven investeren.

Om in contact te blijven met de ondernemers en om te horen wat er speelt hebben we een klankbordgroep ondernemers bijeengeroepen. Hierin zit een vertegenwoordiger van alle georganiseerde verenigingen van ondernemers. Er zijn verschillende infrastructurele werken op de bedrijventerreinen in Haulerwijk en Venekoten uitgevoerd, dit jaar is geïnvesteerd in het verlichtingsplan voor het bedrijventerrein Venekoten. We zijn continu aan het werk om gevestigde bedrijven te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken, hierin speelt het ondernemersloket samen met de vakafdelingen een uitstekende rol. De lijntjes zijn kort er wordt snel geschakeld waar het kan en gecommuniceerd wanneer dit niet lukt.

De bedrijfskavels worden schaars, om die reden zijn we gestart met een verkenning van de uitleg van Venekoten. We hebben in het kader van een bedrijfsuitbreiding de procedurele begeleiding van het bedrijf gefaciliteerd en hebben als 1 overheid contact met het bedrijf onderhouden. Dit heeft de voortgang bespoedigd en vertrouwen gewonnen bij de multinational. In 2021 start de bouw van de uitbreiding en start in de komende jaren een groei van werkgelegenheid van ca. 120 medewerkers.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Voor de ondernemer is er een duidelijk aanspreekpunt bij de gemeente. We zijn goed zichtbaar. We bereiken een steeds groter wordende doelgroep met de nieuwsbrief en onze social media kanalen. Voor starters en ondernemers met en zonder personeel worden vragen opgepakt en waar nodig verbindingen gelegd met organisaties die ze verder kunnen helpen.

Beleidskaders

- Eindrapport "Samenwerken aan een krachtig en prachtig winkelgebied van Oosterwolde
- Koopstromenonderzoek Provincie Fryslân 2017

Thema 3.2 Verkeer, wegen en groen

Wat willen we bereiken

- We willen de extra investeringen op onderhoud wegen, zoals in de Meerjaren Onderhouds Planning wegen is vastgesteld, structureel doorzetten en uitvoeren.
- We zorgen voor veilige fietspaden, wegen en kruisingen.

Wat hebben we bereikt

De gemeente heeft de openbare ruimte (groen, kunstwerken, riolering en wegen) op het vastgestelde niveau onderhouden en op specifieke locaties is de verkeersveiligheid verbeterd. De levensduur van de wegen is zo lang mogelijk verlengd zonder dat dit tot (meer) onveilige situaties en mogelijke aansprakelijkheidsstellingen leidde. De raad heeft financiële middelen beschikbaar gesteld om in 2020, 2021 en 2022 de bermen te verbeteren.

In de winter van 2017/2018, 2018/2019 en 2019/2020 is uitvoering gegeven aan de motie 'Zoutkisten in wijken en buurten'. Er is gestart met een pilot van in totaal vijf stuks zoutkisten, deze zijn geplaatst in Oldeberkoop, Ravenswoud, Elsloo, Fochteloo en Langedijke. Vanwege het zachte winterseizoen 2019/2020 is de pilot met een jaar verlengd. Op basis van de resultaten van de pilot wordt een voorstel (inclusief budgettaire consequenties) gedaan over het vervolg op de pilot.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Onderhoud wegen en bruggen uitvoeren volgens plan

- De MOP wegen 2020-2024 is opgesteld, waarbij de uitvoeringsjaren 2020 en 2021 volop in uitvoering zijn.
- De MOP civieltechnische kunstwerken 2018-2022, uitvoeringsjaar 2020, is uitgevoerd.
- We zijn begonnen met maatregelen om de bermen langs A-routes die tevens landbouwroute zijn structureel te verbeteren. We hebben hoofdzakelijk graskeien aangebracht en gaan hier in 2021 en 2022 verder mee aan de slag. Dit voeren we uit in combinatie met de MOP wegen. We hebben u hierover geïnformeerd via een mededeling.
- We hebben de verharding van het industrieterrein Oosterwolde (Waardeel, Buurstede) en het industrieterrein Haulerwijk (Turfsteker) verbeterd door de stenen te vervangen voor asfalt. Dit is uitgevoerd in combinatie met de MOP wegen en het afkoppelen van hemelwaterriolering.
- We zijn begonnen met het voorbereiden van het verbeteren van drie recreatieve fietspaden; Schansmeerweg Donkerbroek, Bovenweg-Linde en Linde-Bekhof.
- We hebben diverse maatregelen uit het GVVP uitgevoerd i.c.m. de MOP wegen. Hiermee hebben we gezorgd voor veiligere wegen en ontmoedigen we o.a. het verkeer op het onderliggend wegennet N381. Het gaat hierbij o.a. om het kruispunt Zwetteweg-Haulerdiek en de fietsoversteek Verlaat tussen Oosterwolde en Appelscha. Daarnaast hebben we invulling gegeven aan uw motie fietsroute Appelscha - Ravenswoud. Voor deze drie maatregelen hebben we subsidie aangevraagd en ontvangen via de provinciale subsidieregeling ‘regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021’. De maatregelen worden afgerond in 2021.
- De realisatie van de verdubbeling N381 Donkerbroek – Oosterwolde is in 2020 afgerond. De gebiedsontwikkeling N381 Drachten – Drentse grens en een eerste evaluatie is uitgevoerd. In samenwerking met de gemeenten Opsterland en Ooststellingwerf zou de provincie - na afronding van de verdubbeling - nogmaals een evaluatie uitvoeren naar de verkeerseffecten naar onder meer de verkeersveiligheid, de verkeersintensiteiten en snelheden in het buitengebied. In 2019 was de verdubbeling N381 Donkerbroek - Oosterwolde volop in uitvoering en de provincie vindt 2020, in verband met de coronamaatregelen (bv. thuiswerken), geen representatief jaar voor een tweede evaluatie. De provincie heeft samen met de gemeenten Opsterland en Ooststellingwerf besloten om voor de provinciale wegen aan te sluiten bij het reguliere telprogramma van de provincie Fryslân. Deze informatie is te raadplegen via de website: www.fryslan.frl. Via het tabblad Cijfers en Kaarten kan worden doorgeklikt naar dashboards. De gemeenten Opsterland en Ooststellingwerf blijven hun eigen gemeentelijke wegen monitoren.
- We hebben subsidie aangevraagd en ontvangen via de provinciale subsidieregeling Fyts!mpuls 2020-2022. Hiermee verbeteren we in 2021 een groot deel van het fietspad Haule-Donkerbroek i.c.m. de MOP wegen.
- We hebben de voorbereidingen gedaan voor het vervangen van de fiets- voetgangersbrug Molenweg-Houtwal in Oosterwolde in het jaar 2021.

- We zijn begonnen met de voorbereiding voor het vervangen van de houten beschoeiing en de aanlegvoorziening aan de Quadoelenweg te Oosterwolde (ter hoogte van het Stellingwerf College).
- We vervangen in de periode 2019 tot en met 2022 alle traditionele openbare verlichting door LED verlichting. We hebben inmiddels ca. 85% van ons gehele areaal openbare verlichting vervangen door LED.

Openbaar Groen
We hebben bomenbeleid voor de gemeentelijke bomen opgesteld. We hebben zoveel mogelijk bomen, die voor onveilige situaties zorgden, gesnoeid. De eikenprocessierups was ook in 2020 volop aanwezig. We hebben dit in de gaten gehouden en de rups bestreden om de overlast te beperken. Daarnaast hebben we in 2020 een proef gehouden met een preventieve biologische bestrijding van de eikenprocessierups om de plaag beheersbaar te houden. We hebben plantvakken en bermen aangepast om daarmee de biodiversiteit te verhogen.

Riolering & Stedelijk water
We hebben doelmatig, efficiënt en rechtmatig invulling gegeven aan de afvalwater-, hemelwater- en grondwaterzorgplicht. De wijze waarop dat is gedaan is omschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het GRP is in 2020 vastgesteld en terug te vinden via: https://ooststellingwerf.rioolplan.nl.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Wegen & Verkeersveiligheid
- De gebruikers merken en zien dat de kwaliteit behouden blijft.
- De verkeersdeelnemers merken en zien dat de verkeersonveilige situaties aangepakt en verkeersveiliger worden.
- De weggebruikers merken en zien dat de bermen verbeterd worden.
- De gebruikers merken en zien dat verouderde bruggen en oevervoorzieningen vervangen worden.
- De gebruikers en bewoners merken dat het verkeer ontmoedigd wordt om het onderliggend wegennet te gebruiken.
- De weggebruikers merken en zien dat de fietsroutes veiliger worden.
- Er is ingezet op verkeersgedrag. Zo zijn er zijn een aantal verkeerscampagnes gestart: een verlichtingsactie en aandacht voor snelheid om verkeersgedrag te beïnvloeden.
- Voor de Fochtelooerveenweg zijn gezamenlijke afspraken gemaakt met Natuurmonumenten om, indien nodig, de weg tijdelijk af te sluiten t.b.v. kraanvogels en reptielen.

Openbaar Groen
- Op diverse locaties in de gemeente zijn werkzaamheden uitgevoerd om onveilige situaties met bomen te voorkomen.
- De gebruikers van de openbare ruimte zijn gewaarschuwd voor de aanwezigheid van de eikenprocessierups.
- Er zijn meer bloem- en kleurrijke plantvakken en bermen.

Riolering & Stedelijk water
Inwoners konden gebruik maken van een veilig, functioneel, heel en schoon afvalwaterafvoersysteem en hebben zo weinig mogelijk overlast en schade gehad door extreme neerslag en/of de grondwaterstand.

Beleidskaders

- Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan 2013-2018
- Meerjaren Onderhouds Planning (MOP) wegen 2020-2024 (januari 2020 door B&W vastgesteld)
- Meerjarenonderhoudsplanning (MOP) civieltechnische kunstwerken 2018-2022 (december 2017 door B&W vastgesteld)
- Meerjaren OnderhoudsPlanning (MOP) Openbare Verlichting 2018-2022 (maart 2018 door B&W vastgesteld)
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2020 - 2024 https://ooststellingwerf.rioolplan.nl (juni 2020 door de Raad vastgesteld)
- Notitie Groenbeleid 2011 (Raad januari 2012)
- Beleidsuitgangspunten voor gemeentelijke bomen in Ooststellingwerf (Raad oktober 2020)

Thema 3.3.1 Milieu 2030 CO2 neutraal, zonneweides

Wat willen we bereiken

- We zijn in 2030 een duurzame CO2-neutrale gemeente.
- We willen organisaties zoals bijvoorbeeld De Eendracht en DO! ondersteunen en betrekken bij het behalen van de milieudoelstellingen.
- We willen duurzaamheid bevorderen en faciliteren.
- We willen de bewustwording over duurzaamheid bevorderen.
- We willen het beleid rondom zonneparken herzien als de provincie meer ruimte geeft in het buitengebied. Voorwaarde is dat zonneparken goed worden ingepast in de omgeving, dat inwoners goed worden geïnformeerd en dat er wordt gestreefd naar draagvlak.
- We willen aandacht voor groen in de dorpen. In de komende periode stellen we een biodiversiteitsplan vast.

Wat hebben we bereikt

Investeringen in duurzaamheid

- In 2020 is de bewustwording over duurzame energie en energiebesparing gestimuleerd mede door uitvoering van de rijksregeling RRE (reductie regeling energie). Binnen dit project, met een looptijd tot 31 maart 2021, zijn acties opgenomen die zijn gericht op deelname van (jeugdige) inwoners.
- In verband met corona is het oorspronkelijk plan bijgesteld. De geplande energiecafe's, informatieavonden en andere publieksacties konden geen doorgang vinden en zijn voorlopig uitgesteld. Wel zijn in twee rondes in totaal 20 vrijwillige energiecoaches opgeleid. Deze coaches kunnen op verzoek een gratis energiescan van een woning maken. Hiervan is een filmpje gemaakt. Ook worden de energiecoaches daarbij getraind om op digitale manier een energiescan af te nemen. Verder is er voor gekozen om bespaarboxen beschikbaar te stellen. Eind 2020 is bij bijna 600 huishoudens een energiescan uitgevoerd of een bespaarbox geleverd.
- Ook is een actie 'junior energiecoach' onder leerlingen van basisscholen uitgevoerd. De kinderen werden gestimuleerd om samen met hun ouders het energieverbruik binnen het huishouden onder de loep te nemen. Hier deden bijna 30 gezinnen aan mee. De voorbereiding voor een nieuwe actie zijn al in volle gang.
- De belangstelling voor duurzaamheidsleningen is goed te noemen. Ook in 2020 is gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Het is een revolverend fonds, waardoor er jaarlijks door aflossing circa € 70.000 opnieuw beschikbaar komt voor dit fonds.
- Voor het project 'goed voorbeeld doet goed volgen' is in overleg met de woningbouwcorporaties een project specifiek gericht op huurwoningen gestart. Voor de monitoring van het energieverbruik is een update gestart voor de bestaande monitoringskastjes.
- We maken vorderingen op het gebied van pilots Waterstof en Smart Grids. Voor de pilot Waterstof wordt door de exploitant gestreefd naar realisatie van een elektrolyser waarmee zonne-energie kan worden omgezet in waterstofgas. Voor een locatie op het Ecomunitypark wordt op dit moment de ruimtelijke procedures voorbereid, met aandacht voor communicatie met de omgeving. Daarnaast is in samenhang met deze pilot een onderzoek opgestart naar de realisering van een 'waterstofwerkplaats' in deze omgeving.
- Met een Smart Grid beogen wij een samenhangend netwerk te realiseren voor duurzame energie-uitwisseling en -voorziening in Ooststellingwerf. Dit vraagt inspanningen van de deelnemers maar ook een soepele interpretatie of aanpassing van wetgeving. Deze inspanningen komen voort uit uw ambitie om in 2030 een energieneutraal Ooststellingwerf te realiseren. Het betekent dat we in 2030 net zoveel energie duurzaam opwekken als dat we verbruiken in Ooststellingwerf.
- Tot eind 2020 is in totaal nu circa 77 hectare aan zonneweides gerealiseerd. Hiermee kan circa 77 miljoen kWh aan duurzame elektriciteit worden opgewekt.
- De Postcoderoos Ravenswoud - Appelscha Boven is door Energiecoöperatie de Eendracht gerealiseerd.

Klimaatakkoord en RES Fryslân
Als uitvloeisel van het Nationaal Klimaatakkoord is Nederland opgedeeld in 30 verschillende regio's. Fryslân is als provincie aangewezen als één regio. Binnen deze regio's dienen strategieën (de regionale energie strategieën RES) te worden opgesteld om duurzame opwek van elektriciteit en duurzame warmte te realiseren. U heeft in mei 2020 ingestemd met de concept RES Fryslân. Deze concept RES wordt uitgewerkt tot een RES 1.0 die klaar moet zijn medio juni 2021. Een van de vereisten binnen de verduurzaming is dat er eind 2021 een warmtevisie door de afzonderlijke gemeenten moet worden opgeleverd.

Transitie Visie Warmte
Er is door de OWO-gemeenten een gezamenlijk plan van aanpak vastgesteld voor het opstellen van een transitievisie warmte. Op basis van dit plan van aanpak wordt de transitievisie in 2021 aan u ter vaststelling aangeboden.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Nota van uitgangspunten programma Duurzaamheid is vastgesteld.
- In 2020 zijn er circa 30 Duurzaamheidsleningen verstrekt.
- De werkgroep Smart Grid en de werkgroep Waterstof zijn bij elkaar geweest. De deelnemers zijn de woningbouwcorporaties, Stichting Duurzaam Ooststellingwerf, Energiecoöperatie 'de Eendracht' en Stichting Sameen. Deelname aan deze werkgroepen staat open voor andere deelnemers. Arriva heeft te kennen gegeven belangstelling te hebben voor deelname aan de werkgroep Waterstof.
- Er zijn coronaproof opleidingsavonden georganiseerd voor 2 groepen energiecoaches van elk 10 deelnemers. De vrijwillige energiecoaches zijn opgeleid om energiescans af te nemen bij koopwoningen in Ooststellingwerf.
- Scholen zijn geïnformeerd over de actie junior energiecoach en gestimuleerd om hieraan mee te doen. Circa 30 leerlingen hebben aan dit project meegedaan.
- Er is een update gestart van de 'slimme' monitoringskastjes voor het meten en volgen van het energiegebruik van de deelnemers binnen het project 'goed voorbeeld doet goed volgen'.
- Er zijn in 2020 ruim 570 energiebespaarboxen uitgereikt.
- In 2020 is door de OWO-gemeenten een gezamenlijk plan van aanpak vastgesteld voor de opstelling van een transitie visie Warmte.
- Er is een programma duurzaamheidseducatie 'Wortels en Vleugels' opgesteld samen met de scholen en Kunst&Co.

In 2020 zijn een aantal voorbereide publieksacties in verband met de onzekerheden rond corona niet doorgegaan, zoals:

- Energiecafe's in verschillende dorpen.
- Acties rondom energiebesparing (team tochtstrip en speur de energieslurper).
- Een voorgenomen collectieve inkoop van isolatie.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- In 2020 is door circa 30 huishoudens gebruik gemaakt van het budget voor de duurzaamheidsleningen.
- Op dit moment zijn er ruim 180 aanvragen en informatieverzoeken voor de duurzaamheidsleningen ingediend.
- Woningeigenaren zijn geïnformeerd over de mogelijkheden om een gratis bespaarbox of bespaarkaart aan te schaffen.
- Basisscholen en hun leerlingen zijn geïnformeerd over het project junior energiecoach.
- Verder zijn inwoners geïnformeerd over de gemeentelijke projecten: Goed voorbeeld doet goed volgen en perspectief op 0.
- Inwoners konden deelnemen aan de postcoderoos die in 2020 is gerealiseerd in Appelscha door energiewerkgroep Ravenswoud in samenwerking met de energiecoöperatie 'de Eendracht'. De werving van nog een volgende postcoderoos is in volle gang. De postcoderozen zijn gerealiseerd met behulp van de stimuleringslening postcoderozen zoals is opgenomen in de door u vastgestelde subsidieregeling 'duurzaam en leefbaar Ooststellingwerf 2019'.
- Verder zijn de inwoners via de gemeentelijke website en sociale media geïnformeerd over de gemeentelijke projecten en over de mogelijkheden voor een duurzaamheidslening.

Beleidskaders

- Milieubeleidsplan Ooststellingwerf 2010-2016 (mei 2010)
- Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030
- Infographic Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030
- Beleid zonnepaneelvelden gemeente Ooststellingwerf
- Programma duurzaamheidseducatie
- Concept RES

Thema 3.3.2 Afval

Wat willen we bereiken

- Uiterlijk in 2020 hergebruiken we 75% van ons afval. We hebben ons aangesloten bij de VANG-doelstellingen van het Rijk (VANG = Van Afval Naar Grondstof). In 2020 moet worden voldaan aan de landelijke richtlijnen om 75% van het huishoudelijk afval te scheiden en maximaal 100 kg per inwoner per jaar aan te verbranden restafval te hebben.
- We willen op zaterdag ruimere openingstijden van de milieustraat.
- We informeren u over de mogelijkheid om het slagboomtarief te verlagen en maken de financiële consequenties daarvan inzichtelijk.
- We willen een bewustwordingscampagne organiseren om samen met onze inwoners zwerfafval terug te dringen en onze afvalstromen beter te scheiden.

Wat hebben we bereikt

- De verwachting was dat de VANG-doelstelling 2020 zou worden gehaald. Dit was ingegeven door de gerealiseerde verbetering afvalscheiding in 2019 na invoering van Diftar+. Ook worden de installaties bij Omrin steeds beter afgesteld en wordt het restafval steeds beter nagescheiden. Echter, uit de VANG cijfers 2018-2020 blijkt dat in bijna alle Friese gemeenten de afvalhoeveelheden in 2020 zijn gestegen. Dit komt waarschijnlijk door corona door het meer thuiswerken en de opruimwoede van inwoners. Voor Ooststellingwerf betekent dit een lichte stijging van het VANG-cijfer van 114 kg naar 118 kg. De VANG-doelstelling van 100 kg te verbranden restafval per inwoner per jaar is in 2020 dus niet gehaald. Van de Friese gemeenten scoort Ooststellingwerf wel als één na beste voor wat betreft de doelstelling.
- Vanaf 1-1-2020 is de milieustraat op zaterdag 2 uur langer geopend (tot 14.30 uur).
- In juni 2020 is in de gemeente Ooststellingwerf het zwerfafval gemonitord. Het resultaat was dat Ooststellingwerf een schone gemeente is met een score van 8.8.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- De gemeente Ooststellingwerf neemt deel aan de provinciale communicatiecampagne 'Samen Halen We Alles Eruit'. Met deze campagne worden onze inwoners via de sociale media geïnformeerd over afvalpreventie, afvalscheiding en over de nascheiding van het restafval en kunststoffen bij onze afvalverwerker Omrin.
- De gemeente is Supporter van Schoon en roept haar inwoners voortdurend op dit ook te worden. De gemeente faciliteert vrijwilligers met inzamelmiddelen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- De inwoner, die z'n afval goed scheidt en daardoor minder afval heeft, betaalt minder afvalstoffenheffing.
- De uitbreiding van de openingstijden milieustraat op zaterdag geeft de inwoners meer ruimte (in tijd) om afval te brengen.
- Inmiddels zijn er ruim 100 vrijwilligers, die (wekelijks of maandelijks) zwerfafval in hun leefomgeving opruimen.
- In het begin van de coronaperiode werden er relatief veel bezoeken aan de Milieustraat gebracht. Om gevaarlijke situaties zo veel mogelijk te voorkomen zijn er twee maatregelen genomen: de maximum snelheid op de Nanningaweg is tijdelijk teruggebracht van 80 naar 60 kilometer per uur. En de afvalapp is uitgebreid met een functie/module, waarmee bezoekers zich vooraf aanmelden voor een bezoek aan de milieustraat. Door het aanmelden van een bezoek worden lange wachtrijen bij de milieustraat zoveel mogelijk voorkomen.

Beleidskaders

- Landelijk Afvalplan (LAP);
- Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030;
- Afvalstoffenverordening Ooststellingwerf 2014

Thema 3.4 Bouwen en wonen (inclusief volkshuisvesting)

Wat willen we bereiken

- We willen een aantrekkelijke woongemeente zijn voor onze huidige en toekomstige inwoners.
- De leefbaarheid in de dorpen behouden en ontwikkelen.
- Onze inwoners wonen in een passende huur- of koopwoning.
- Onze inwoners wonen in een huur- of koopwoning die past bij hun financiële situatie, gezinssamenstelling of zorgbehoefte. Daarnaast een woning die energieneutraal en digitaal ontsloten is.
- We blijven inzetten op inbreiding vóór uitbreiding. We kiezen daarbij voor het behoud van ruimtelijke kwaliteit.
- We willen aandacht voor sociale woningbouw zoals benoemd in de Woonvisie.
- We willen dat de uitvoeringsprogramma's van de Woonvisie voortvarend worden ontwikkeld en aan de raad worden voorgelegd ter vaststelling.

Wat hebben we bereikt

Ook in 2020 was Ooststellingwerf een aantrekkelijke woongemeente voor onze inwoners, ongeacht of er werd gewoond in een huur- of koopwoning. Door het realiseren van woningbouwplannen en het opstarten van nieuwe woningbouwprojecten is een bijdrage geleverd aan de leefbaarheid in onze dorpen. In totaal zijn er in Ooststellingwerf in 2020 168 nieuwbouwwoningen gerealiseerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan

We hebben uitvoering gegeven aan de doelstellingen in de Woonvisie 2017-2022. De coronacrisis lijkt geen negatieve invloed te hebben op de woningbehoefte in onze gemeente. Sterker nog, het lijkt erop dat de aantrekkelijkheid en potentie van onze gemeente juist is toegenomen. We zagen de druk op de woningmarkt in 2020 verder toenemen, met name in de koopsector. Om invulling te geven aan deze woningbehoefte en daarnaast te voldoen aan de oproep van de raad om te 'bouwen, bouwen, bouwen', hebben wij bij de provincie aangedrongen op meer woningbouwruimte. We hebben de gedeputeerde van de provincie uitgenodigd voor een bezoek aan onze gemeente om de woningbouw situatie en initiatieven te bespreken. Dit heeft ertoe geleid dat we in regionaal verband in overleg zijn met de provincie om te komen tot nieuwe woningbouwafspraken.

Daarnaast hebben we verschillende plannen uit het uitvoeringsprogramma woningbouw gerealiseerd, is gestart met de bouw of de ruimtelijke procedure. In Appelscha zijn op het voormalige miniatuurpark 55 woningen gerealiseerd, waarvan 32 in de huursector met prijzen onder de huurtoeslaggrens. Ook de 15 appartementen en 6 woningen in het plan Sinnesicht in Haulerwijk zijn ondanks de stikstofcrisis en coronacrisis opgeleverd. Op locatie De Wrongel in Oosterwolde zijn de eerste 10 woningen opgeleverd. De tweede fase volgt in 2021. Daarnaast wordt in een gedeelte van het plangebied een complex in combinatie met een zorgaanbieder gerealiseerd. Daarnaast is het bestemmingsplan voor de gebiedsontwikkeling aan de Dertien Aprilstraat onherroepelijk. Hier kunnen 53 appartementen worden gebouwd, die in combinatie met een zorgpartij verhuurd zullen worden. Het bestemmingsplan voor 7 woningen aan de Meester van Ekstraat in Haulerwijk en het voormalig Blughutterrein (max. 8 woningen) in Oldeberkoop zijn onherroepelijk.

Een plan waarbij geen extra woningen aan de voorraad toegevoegd worden, maar waar wel impuls aan de woonkwaliteit gegeven wordt, is de herstructurering van de wijk Haerenkwartier in Oosterwolde. Hier zijn de eerste 44 levensloopbestendige woningen opgeleverd en is daarna gestart met het bloksgewijs vervangen van woningen. Niet alleen de fysieke omgeving krijgt hier aandacht, maar ook het verbeteren van de leefbaarheid is een van de doelstellingen.

Daarnaast hebben we opnieuw prestatieafspraken met de woningcorporaties gemaakt. De gemeente geeft hiermee sturing aan de manier waarop corporaties bijdragen aan onze woonvisie. De prestatieafspraken gaan over de thema's betaalbaarheid, beschikbaarheid, duurzaamheid en kwaliteit, leefbaarheid en welzijn en zorg.

Door de realisatie van glasvezel in de buitengebieden zijn deze beter digitaal ontsloten, wat bijdraagt aan de kwaliteit van wonen.

We hebben een enquête gehouden onder gebruikers van Hûs en Hiem. De resultaten hiervan hebben we met de raad gedeeld.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Dat het goed wonen is in Ooststellingwerf in een aantrekkelijke woningvoorraad. Dat er kwaliteitsslagen in de woningvoorraad plaatsvinden. Anderzijds zullen de inwoners ook in 2020 geconfronteerd zijn met stijgende woningprijzen in alle segmenten van de voorraad. Deze trend beperkt de doorstroming.

Beleidskaders

- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf
- Woonvisie Ooststellingwerf 2017-2022 (mei 2017)
- Plan van Aanpak woningbouw Ooststellingwerf (december 2019)

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 3

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
3.1 Thema Economische ontwikk.	-575	-391	-1.915	-601	1.314 V
3.2 Thema Openbare ruimte	-2.819	-4.728	-4.944	-2.346	2.598 V
3.3 Thema Milieu	-4.970	-4.550	-5.624	-5.506	118 V
3.4 Thema Bouwen en wonen	-791	-1.508	-2.222	-1.019	1.203 V
Totaal Lasten	**-9.155**	**-11.177**	**-14.705**	**-9.472**	**5.233 V**
Baten					
3.1 Thema Economische ontwikk.	324	326	326	314	- 12 N
3.2 Thema Openbare ruimte	124	90	99	157	58 V
3.3 Thema Milieu	5.312	5.936	6.807	6.767	- 40 N
3.4 Thema Bouwen en wonen	1.086	988	2.042	3.351	1.309 V
Totaal Baten	**6.847**	**7.340**	**9.273**	**10.589**	**1.316 V**
Saldo van baten en lasten	**-2.308**	**-3.837**	**-5.432**	**1.117**	**6.549 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	**-289**	**-158**	**-1.847**	**-3.638**	**- 1.791 N**
Onttrekkingen	**2.046**	**2.851**	**5.496**	**2.991**	**- 2.504 N**
Mutatie reserves	**1.758**	**2.693**	**3.649**	**-647**	**- 4.295 N**
Resultaat	**-550**	**-1.144**	**-1.783**	**470**	**2.254 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 3	Verschil
Economische aangelegenheden	1.252 V
Algemene reserve	- 1.273 N
Reclamebelasting	43 V
Reserve ambitiefonds	- 40 N
Recreatie en toerisme	49 V
Verhardingen	2.622 V
Algemene reserve	- 304 N
Reserve strategische projecten	- 2.350 N
Openbaar groen	33 V
Milieubeleid	105 V
Afvalinzameling	- 34 N
RO, Vhv en Bestemmingsplannen	565 V
Algemene reserve	- 521 N
Ontwikkelplannen inclusief grondexploitatie	2.033 V
Grond en gebouwen	500 V
Algemene reserve	- 251 N
Reserve sociaal domein	- 50 N
Corona	- 62 N
Overige kleine afwijkingen	- 63 N
Totaal afwijkingen	**2.254 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 3.1 Thema Economische ontwikkelingen

Economische aangelegenheden, voordeel € 1.252.000

- Er is nog geen duidelijkheid over het Biosintrum, waardoor er nog niet is afgeschreven, de onttrekking van € 1.000.000* uit de algemene reserve heeft daarom niet plaatsgevonden en schuift door naar 2021.
- U heeft op 2 maart 2021 naar aanleiding van de evaluatie van het Uitvoeringsprogramma Biobased Economy Ooststellingwerf 2016-2020 besloten het resterende budget van € 253.000 voor Biobased Economy terug te brengen naar de Algemene Reserve en later de afweging te maken om deze middelen alsnog te gebruiken voor het verder vormgeven van Biobased Economy binnen het nieuwe programma Duurzaamheid 2021-2025. Daarnaast is er in 2020 nog een verplichting aangegaan waarvoor de lasten in 2021 vallen. De onttrekking uit de algemene reserve is voor 2020 daarom € 273.000* lager dan begroot.

*Algemene reserve, nadeel € 1.273.000**

Lagere onttrekking voor Biosintrum en Biobased Economy. Zie voor tekstuele toelichting Economische aangelegenheden. € 20.000 voor Biobased Economy wordt in 2021 onttrokken.

Reclamebelasting, voordeel € 43.000
Er is in 2020 € 40.000 beschikbaar gesteld vanuit het ambitiefonds voor de start van de uitvoering van de plannen voor een toekomstbestendig centrum van Oosterwolde. Dit bedrag is bedoeld om tot het moment waarop de BIZ bijdragen ter beschikking komen (medio 2021) een aantal zaken in gang te zetten, zoals het starten van de aanpak van de leegstand en een inzet van marketingactiviteiten. De voorbereidingen hiervoor zijn in 2020 gedaan. In 2021 wordt gestart met de uitvoering. Het budget voor de opstart van de BIZ blijft via de reserve ambitiefonds beschikbaar in 2021.

Reserve ambitiefonds, nadeel € 40.000
Lagere onttrekking voor de bedrijven investeringszone, zie toelichting bij reclamebelasting.

Recreatie en toerisme, voordeel € 49.000
Dit voordeel komt hoofdzakelijk doordat het uitvoeringsprogramma Streekagenda ZO Fryslân is beëindigd en er geen lasten waren voor het Gebiedenbeleid.

Thema 3.2 Openbare ruimte
Verhardingen, voordeel € 2.622.000

- Verhardingen: voor de MOP wegen is € 304.000 minder besteed dan begroot. De MOP wegen wordt tweejaarlijks vastgesteld. Om de werkzaamheden zo efficiënt mogelijk uit te voeren binnen twee jaar, kan het zijn dat dit budget voor een groter deel in 2020 of in 2021 besteed wordt (dus niet 50-50). Hiermee wordt het beschikbare budget beter ingezet. Het resterende bedrag wordt daarom toegevoegd aan de algemene reserve en weer onttrokken in 2021. Daarnaast zijn er hogere waterschapslasten geweest, zijn er herstelkosten geweest voor de schade door de brand aan de Houtwal in Oosterwolde en is er meer klein onderhoud van verhardingen geweest, onder andere voor het aanpakken van onveilige situaties door de staat van de verharding. Dit zorgt voor een nadeel van € 35.000.
- Voordeel van € 2.350.000* omdat de geraamde onttrekking voor de wijkvernieuwing Haerenkwartier (€ 2 miljoen) en het vervangen fiets-/voetgangersbrug Molenweg (€ 350.000) nog niet heeft plaatsgevonden omdat de investeringen nog niet zijn afgerond.

Algemene reserve, nadeel € 304.000
Het restant van de mop wegen toevoegen aan de algemene reserve, onttrekking vindt plaats in 2021.

*Strategische reserve, nadeel € 2.350.000**
De onttrekking voor de wijkvernieuwing Haerenkwartier en het vervangen van de fiets-/voetgangersbrug Molenweg heeft nog niet plaatsgevonden. Zie hierboven.

Openbaar groen, voordeel € 33.000
Het voordeel is voornamelijk ontstaan doordat we meer snippergroen hebben verkocht dan begroot.

Thema 3.3 Milieu
Milieubeleid, voordeel € 105.000

- We hebben een specifieke uitkering ontvangen voor de Reductie Regeling Energie. Deze is verlengd, de uitgaven hebben niet allemaal plaatsgevonden in 2020. We stellen daarom voor om via resultaatsbestemming het resterende bedrag van € 61.500* beschikbaar te houden voor 2021. Zie hoofdstuk 'algemeen'.
- Milieubeleid/uitvoeringsbudget duurzaamheid, voordeel van € 36.000 doordat het programma duurzaamheid nog niet gereed is. Daarom zijn we nog niet gestart met de uitvoering. Daarnaast is het project Perspectief op 0 vertraagd door corona.

Afvalinzameling, nadeel € 34.000
De baten afvalstoffenheffing zijn € 79.000 hoger dan begroot door een toename in aantal ledigingen en in tonnages. Dit is waarschijnlijk veroorzaakt door de coronacrisis waardoor mensen meer afval hebben aangeboden, zowel aan de weg als bij de milieustraat. Daarnaast waren er hogere lasten voor huishoudelijk afval, hogere lasten voor het verwerken van restafval en de hogere verbrandingstoeslag. Per saldo zorgt dit voor een nadeel van € 34.000. Bij de najaarsrapportage is ook al een nadeel gemeld dat verwerkt is in het resultaat (in plaats van via de reserve lastenverlichting). Het nadeel van € 34.000 komt daarom ook ten laste van het resultaat.

Riolering
Er zijn bij de riolering hogere lasten geweest. Dit komt voornamelijk doordat er werk uitbesteed moest worden in verband met ziekte. Daarnaast viel een deel van de lasten van het opstellen van het GRP in 2020 in plaats van in 2019 zoals gepland. Er waren hogere energielasten en er is een onderhoudsmanagementsysteem aangeschaft voor het beheren en onderhouden van de drukrioleringsgemalen in de gemeente. Daarnaast zijn de baten rioolheffing lager dan geraamd. Dit komt doordat de raad bij Samen Waarmaken (begroting 2020) heeft besloten extra lasten toe te rekenen aan het GRP. Bij het vaststellen van de rioolheffingstarieven 2020 (in december 2019) heeft de raad besloten om deze extra lasten te dekken uit de voorziening en de rioolheffing niet met dit bedrag te verhogen. Daardoor is de werkelijke dotatie aan de voorziening € 288.000 lager dan begroot. Dit heeft geen resultaatsconsequenties.

Thema 3.4 Bouwen en wonen
RO, Vhv en Bestemmingsplannen, voordeel € 565.000

- Bestemmingsplan Prikkedam voordeel € 32.000. Via de raadsmededeling nummer 651 bent u geïnformeerd over de voortgang in het beroep tegen het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan Motorcrossterrein De Prikkedam, het benoemen van de StAB als deskundige en het uitvoeren van een 'geluidonderzoek' door de StAB en daarmee samenhangende meerkosten. In de mededeling bent u ook geïnformeerd over het voornemen van het college om bij de najaarsrapportage 2020 in verband hiermee aanvullend budget aan te vragen en het voornemen om het ultimo 2020 resterende budget over te hevelen naar 2021 indien de zitting in het beroep pas in 2021 plaatsvindt. Omdat we bij de budgetoverheveling onvoldoende konden inschatten hoeveel budget er nog nodig zou zijn voor de voorbereidingen in 2020 is er toen bewust voor gekozen om het resterende budget via de resultaatbestemming 2020 over te hevelen. Zie hoofdstuk 'algemeen'.
- Nieuwe omgevingswet, voordeel € 361.000*. Op 16 december 2020 bent u geïnformeerd over de status van het programma en heeft u besloten om het programma inclusief het resterende budget met vier jaar te verlengen tot en met 2024. Het resterende budget blijft via de algemene reserve beschikbaar in 2021.
- Woonvisie, voordeel € 160.000*. De afgelopen jaren hebben we ons met name beziggehouden met het vaststellen van een plan van aanpak woningbouw en uitvoering daarvan. In 2020 is extra capaciteit aangetrokken voor wonen en is in regionaal verband gestart met onderhandelingen met de provincie over nieuwe regionale woningbouwafspraken. Nieuw woningmarktonderzoek en een nieuwe woonvisie zijn doorgeschoven naar 2021. Inmiddels is een startnotitie woon(zorg)visie opgesteld. We stellen voor het resterende budget via de algemene reserve beschikbaar te houden voor 2021.

*Algemene reserve, nadeel € 521.000**
Lagere onttrekking nieuwe omgevingswet € 361.000 en woonvisie € 160.000. Zie voor tekstuele toelichting RO, Vhv en Bestemmingsplannen.

*Ontwikkelplannen inclusief grondexploitatie, voordeel € 2.033.000**
Dit bestaat uit twee onderdelen: één ervan heeft invloed op het rekeningsresultaat en de ander niet. Invloed op het rekeningsresultaat is de jaarlijkse actualisatie van de omvang van de reserve grondexploitatie. De omvang van de reserve is gebaseerd op de risico's met betrekking tot de toekomstige verkopen voor de komende vijf jaar en de huidige boekwaarde van de complexen. De uitkomst van de berekening is dat de reserve € 2.033.000* te hoog is. Dit bedrag valt dan ook vrij in 2020.

De grondexploitatie is in administratief opzicht een sluitend systeem. Het saldo van de baten en lasten, na winstneming via de reserve, wordt verrekend met de boekwaarde op de balans. De toename (de lasten waren hoger dan de baten) van de boekwaarde is € 935.000:

- Resultaat uit reguliere baten en lasten € 1.227.000 (afname boekwaarde). In 2020 zijn er veel grondverkopen geweest. Bij de woningbouwcomplexen zijn er vier kavels verkocht (twee bij Donkerbroek en bij Langedijke en Elsloo elk één). Er zijn negen industriekavels in 2020 verkocht. Bij de najaarsrapportage 2020 meldden we al dat we verheugd kunnen constateren dat de verkoop ondanks de coronacrisis doorgaat. De bedrijven en de inwoners hebben vertrouwen in de toekomst.
- Toevoeging aan de reserve (toename boekwaarde) in verband met winstneming volgens de POC-methode (percentage of completion) € 2.162.000. Door de hogere opbrengsten wordt de winstneming ook hoger.

Bij de woningbouwcomplexen (Donkerbroek, Langedijke en Elsloo) hebben we nog totaal zes kavels beschikbaar (in 2021 zijn hiervan al vijf in optie). Het is de verwachting dat deze kavels uiterlijk 2022 zijn verkocht. Voor Waskemeer zijn we voorbereidingen aan het treffen om het vastgestelde exploitatieplan te wijzigen, dat heeft dan ook gevolgen voor de te verkopen kavels.

Bij de twee industriecomplexen (Oosterwolde en Haulerwijk) zijn er nog totaal 15 kavels beschikbaar (in 2021 is hiervan al zes in optie voor de komende jaren). Hier is de verwachting dat de 15 kavels binnen vijf jaar zijn verkocht. Dit betekent dat we ons aan het oriënteren zijn voor uitbreiding van het industrieterrein in Oosterwolde. Uitbreiding in Haulerwijk binnen de gemeentegrenzen is niet mogelijk. Zoals u weet zijn we met Opsterland in gesprek voor realisatie van uitbreiding op hun grondgebied.

Grond en gebouwen, voordeel € 500.000
Dit betreft afschrijving van bepaalde investeringen (Kuipenstreek en masterplan Oosterwolde). Hiertegenover staan bijdragen uit reserves. Zie ook algemene reserve hieronder en toelichting programma 6 kapitaalreserve. Daar staan de voordelen, het valt tegen elkaar weg.

Algemene reserve, nadeel € 251.000
Betreft niet uitgevoerde onttrekking Kuipenstreek 7, zie hierboven.

Reserve sociaal domein, nadeel € 50.000
Zie programma 2. Het restant van € 50.000 blijft beschikbaar voor jeugd weerbaarheid en jongerenplekken in 2021.

Corona, nadeel € 62.000
De coronacompensatie is verantwoord in programma 6. Per programma geven we aan wat de coronagerelateerde meer- en minderlasten zijn (nadeel is hogere last of lagere bate, voordeel is lagere last of hogere bate door corona). In programma 3 gaat het om de volgende lasten:

- Recreatie en toerisme, nadeel €33.000. Er zijn voor de Bosbergtoren hogere lasten en lagere baten geweest die coronagerelateerd zijn. Het betreft in totaal € 31.000. We hebben een inschatting gemaakt van de totale baten 2020 op basis van een uitvraag bij de grotere verblijfsaanbieders. Op basis daarvan verwachten we circa € 10.000 lagere baten toeristenbelasting. Daarna waren er nog wat coronagerelateerde lasten van € 2.000. We hebben van het rijk € 62.000 ontvangen als compensatie voor gederfde inkomsten toeristenbelasting.
- Toeristenbelasting, nadeel € 29.000. We hebben een inschatting gemaakt van de totale baten 2020 op basis van een uitvraag bij de grotere verblijfsaanbieders. Op basis daarvan verwachten we iets lagere baten toeristenbelasting. Het restant van de € 62.000 (€ 29.000) wordt ingezet als compensatie voor de maanden in 2020 dat er geen inkomsten uit toeristenbelasting zijn geweest.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 4 | Strategische projecten en ontwikkelingen

Naast de strategische projecten Venekoten-Centrum te Oosterwolde, het Masterplan Regio Appelscha en het Biosintrum in Oosterwolde stellen we in dit programma de strategische ontwikkelingen binnen onze gemeente centraal. Het gaat om de visie op Samenleven, de Omgevingsvisie, de visie op demografische ontwikkelingen en de aanleg van snel internet. Deze onderwerpen zijn per thema verder uitgewerkt. Ook in dit programma zijn opgenomen de Participatie in Ooststellingwerf, samen aan de slag! en Het Fonds, als onderdeel van de ontwikkeling van participatie in onze gemeente.

De baten en lasten van Programma 4 worden in de overige programma's verantwoord.

Thema 4.1 Venekoten Centrum Oosterwolde

Wat willen we bereiken

- We willen dat de uitvoering van het centrumplan Oosterwolde volgens plan wordt afgerond.
- We willen dat inwoners, ondernemers en vastgoedeigenaren een duidelijke stem krijgen bij de herinrichting en planontwikkeling van de Stationsstraat.

Wat hebben we bereikt

Samen met ondernemers en eigenaren is er gewerkt aan het Eindrapport 'Samenwerken aan een krachtig en prachtig winkelgebied in Oosterwolde'. Ook is er voldoende draagvlak voor het oprichten van een bedrijveninvesteringszone in het winkelgebied van Oosterwolde. De promotie van het winkelhart van Oosterwolde als regionale winkelvoorziening is een belangrijk onderdeel van de Regio Deal, onderdeel versterking regionale koopvoorzieningen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Wij hebben het proces om te komen tot een gezamenlijke aanpak zoals beschreven in het eindrapport en de bedrijveninvesteringszone gefaciliteerd.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

De ondernemers en eigenaren hebben samen gelopen voor het draagvlak voor de bedrijveninvesteringszone. We werken samen aan een toekomstbestendig winkelgebied.

Beleidskaders

- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf
- Masterplan Oosterwolde-centrum Venekoten-noord
- Eindrapport 'Samenwerken aan een krachtig en prachtig winkelgebied in Oosterwolde'

Thema 4.2 Masterplan regio Appelscha

Wat willen we bereiken

- We willen dat de uitvoering van het Masterplan Appelscha volgens plan wordt afgerond.
- We willen dat er een integrale visie wordt ontwikkeld op de ruimtelijke ontwikkeling van Appelscha waarin lopende projecten een plek krijgen.
- We willen onderzoeken in hoeverre toeristenbelasting kan terugvloeien naar de sector.

Wat hebben we bereikt

De laatste werkzaamheden voor bewegwijzering, als onderdeel van het Masterplan Appelscha, zijn afgerond. Hiermee beschouwen we de fysieke werkzaamheden van het Masterplan als afgerond, waarmee een stevig fundament is gelegd voor verdere toeristische ontwikkeling in Ooststellingwerf. Bij de behandeling van de jaarrekening 2019 is geconstateerd dat een aantal thema's uit het Masterplan nog aandacht nodig heeft. Gekeken wordt of we deze thema’s kunnen opnemen in de verdere uitwerking van het project het gastvrije andere Friesland.

Betere samenwerking tussen ondernemers in de toerisme- en recreatiebranche en betere gebiedsgerichte promotie hebben we gefaciliteerd door de Coöperatie Appelscha regio 3.0 financieel te ondersteunen. Dit was het sluitstuk van het Masterplan, zodat ondernemers voort kunnen bouwen op de fysieke infrastructuur die is ontwikkeld en aangelegd. Uiteraard heeft ook dit samenwerkingsverband dit jaar de nodige obstakels op haar weg gekregen door de coronacrisis. Desondanks zien we dat de coöperatie goede stappen heeft kunnen zetten om haar doelen te behalen. Vanwege de opgelopen vertraging in de uitvoering, onder andere door corona, heeft de coöperatie een jaar verlenging gekregen voor uitvoering van haar plannen.

Met de gemeente Westerveld hebben we gewerkt aan een gezamenlijk voorstel om beleefbaarheid en toegankelijkheid in het Drents-Friese Wold te verbeteren. Vanwege de coronacrisis heeft de geplande presentatie van dit onderwerp aan beide gemeenteraden geen doorgang kunnen vinden. Beleefbaarheid en toegankelijkheid blijven onderwerpen die we samen met ondernemers en natuur- en sportorganisaties willen blijven oppakken.

Halverwege 2020 hebben we, met vier andere gemeenten in Zuidoost Friesland, een Regio Deal gesloten met de Rijksoverheid en de provincie Fryslân. Visie-ontwikkeling op toerisme en recreatie heeft een prominente plaats in deze Regio Deal. De visie en integrale ontwikkeling van toerisme en recreatie op zowel gemeentelijk niveau als op dorpsniveau staat hier niet los van en zal daarom met de Regio Deal en de Omgevingsvisie een sluitend geheel moeten vormen.

Het Recreatieschap Drenthe heeft onderzoek laten doen naar mogelijkheden voor een nieuwe systematiek voor de toeristenbelasting in de Drentse gemeentes en Ooststellingwerf. We hebben als lid van het Recreatieschap onze input geleverd en eind 2020 is het definitieve advies vastgesteld.

Wat hebben we daarvoor gedaan

We hebben periodiek overleg met het bestuur van Coöperatie Appelscha regio 3.0. Begin 2020 hebben we de coöperatie uitgenodigd een presentatie te geven in een themabijeenkomst voor de gemeenteraad. Het was de bedoeling om een soortgelijke bijeenkomst te houden aan het eind van 2020, maar vanwege de coronamaatregelen heeft de coöperatie haar resultaten, plannen en projecten toegelicht in een video-presentatie.

We hebben weer aansluiting gezocht bij het regionale netwerk voor promotie en marketing van Zuidoost Friesland: Toeristische Regiomarketing Zuidoost Friesland. Mede hierdoor hebben we kunnen meeliften op een succesvolle campagne voor promotie van 'Het Andere Friesland'. Het streven naar een hoge notering in de top van nationale toeristische en recreatieve bestemming blijft bestaan en we blijven ons zodoende actief presenteren binnen dit soort netwerken.

De marktpartijen waarmee we in gesprek waren voor nieuwe ontwikkelingen aan de Boerestreek hebben zich teruggetrokken. We zijn nu in overleg met diverse partijen om te komen tot een stappenplan voor een aantrekkelijke toeristisch-recreatieve invulling voor braakliggende percelen aan de Boerestreek.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Meer bezoek van toeristen en recreanten levert doorgaans meer werkgelegenheid op en draagt bij aan behoud van voorzieningen.
- Met beter toegankelijke en ontsloten natuurgebieden voor recreatie wordt ook de woonomgeving aantrekkelijker.
- Inwoners worden betrokken bij ontwikkelingen in het gebied, wat leidt tot trots en binding. De coronacrisis heeft ook hier belemmeringen opgeworpen voor bijvoorbeeld participatieve sessies.

Beleidskaders

- Raadsbesluit Coöperatie Appelscha regio 3.0
- Masterplan Regio Appelscha (2017)
- Bestuursovereenkomst Ontwikkelagenda Appelscha (2008)
- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf

Thema 4.3 Biosintrum

Wat willen we bereiken

- We zien het Biosintrum als een uniek voorbeeld voor de verdere ontwikkeling van de BioBased Economy in Ooststellingwerf.
- We willen dat door de komst van het Biosintrum Mbo-studenten en Hbo-studenten naar Ooststellingwerf komen om onderwijs te volgen.
- We willen dat het Biosintrum ook een plek is voor toeristen en recreanten in onze gemeente.

Wat hebben we bereikt

- Dat het Biosintrum een plek is waar het leer- en kenniscentrum 'Bodem' zich gaat vestigen gedurende de komende drie jaar (Regio Deal). Hiermee worden studenten naar Oosterwolde getrokken.
- Dat het Biosintrum landelijke aandacht heeft gekregen door het bezoek van de koning en koningin. Dit levert niet uitsluitend bekendheid op onder biobased georiënteerde ondernemers en het onderwijs maar zeker ook op het toerisme.

Wat hebben we daarvoor gedaan

We hebben bijgedragen aan het verkrijgen van een grote subsidie vanuit het rijk voor het kenniscentrum Leer- en kenniscentrum Bodem.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Dat er mesokosmos bakken (outdoor lab) worden geplaatst. Inmiddels staan er zo'n acht bij de entree van het Biosintrum. Het worden er meer dan honderd. Dit wekt nieuwsgierigheid van passanten, studenten en ondernemers.

Beleidskaders

- Structuurvisie ecomunitypark 2012-2022
- Bestemmingsplan ecomunitypark

Thema 4.4 Participatie

Wat willen we bereiken

- We willen dat de gemeente komt met concrete voorstellen om inwoners actief te bereiken, te betrekken en ideeën op te halen.
- We willen dat participatie in elk raadsvoorstel een eigen paragraaf krijgt waarin staat hoe inwoners worden bereikt en betrokken.
- We willen dat inwoners ruimte voelen en krijgen om met eigen initiatieven te komen.
- We willen als raad meer in gesprek met inwoners en samen onderzoeken wat de mogelijkheden zijn.

Wat hebben we bereikt

We hebben inwoners, verenigingen, organisaties en ondernemers actief bereikt over diverse onderwerpen. Hierdoor weten we wat zij belangrijk vinden, wat zij zelf op kunnen en willen pakken en wat ze van anderen (onder andere van de gemeente) nodig hebben.

De genoemde groepen hebben meegedacht over de doelen en inspanningen in de doe-agenda's bij de Visie op Samenleven. Dit biedt de gemeenteraad goed zicht op wat zij belangrijk vindt en waar draagvlak voor is.

We hebben participatie geïntegreerd in onze werkwijze in alle domeinen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- We hielden een Burgerpeiling onder ruim 9000 inwoners in onze gemeente. De resultaten hiervan zijn begin 2021 beschikbaar.
- We startten de voorbereidingen voor een inwonerspanel met ingang van 2021.

- We organiseerden bijeenkomsten, hielden 1 op 1 interviews en gebruikten enquêtes om samen met inwoners, organisaties, instellingen en ondernemers de doelen en inspanningen te bepalen die u terug ziet in de doe-agenda's ter uitwerking van de Visie op Samenleven (besluitvorming over de doe-agenda's was op 2 maart 2021 in de raad).
- We hielden quests and chats met jongeren over corona, alcohol en drugsgebruik en inclusie.
- We spraken met de inwoners in de groep arm in arm (ervaringsdeskundigen mensen die met weinig geld moeten rond komen). Vanwege corona deden we dit in 2020 1 op 1 in plaats van in een groep.
- We onderhielden nauwe contacten met de Adviesraad Sociaal Domein waarin inwoners zitten die ons gevraagd en ongevraagd adviseren over onderwerpen op het terrein van samenleven.
- We bouwden ons cliënttevredenheidsonderzoek onder cliënten van het Gebiedsteam om naar een doorlopend cliënttevredenheidsonderzoek (in plaats van eens per jaar).
- We vragen regelmatig incidenteel groepjes inwoners om met ons mee te denken of hun mening te geven over een specifiek onderwerp. Bijvoorbeeld jongeren in verband met Coming Out Day en mensen met een beperking over de vragenlijst voor de Burgerpeiling (inclusie).
- We onderhouden contacten met de werkgroep toegankelijkheid.
- We treffen voorbereidingen voor een jeugdgemeenteraad voor 1 dag (raadsbesluit sept 2020).

Voor de Omgevingsvisie zijn in 2020 participatiesessies gehouden voor verschillende groepen:
- Waardensessies met collega's, die in de gemeente wonen.
- Verdiepingssessie met de agrarische sector en recreatie & toerisme (Toekomstbestendig Ooststellingwerf).
- Verdiepingssessie met de ondernemers (Bruisend Ooststellingwerf).
- Verdiepingssessie met maatschappelijke partners (sportverenigingen, zorgaanbieders, woningbouwverenigingen, belangenvertegenwoordigers, etc.) (Leefbaar Ooststellingwerf).
- Drie sessies met Dorps- en Plaatselijke Belangen.
- Videozuil bij het Stellingwerf College voor het ophalen van pitches bij de jeugd.

Alleen Toekomstbestendig Ooststellingwerf was een fysieke bijeenkomst: in verband met corona zijn de andere sessies eerst on hold gezet en in het najaar met digitale sessies opgepakt. De website is actief gemaakt en daarop kunnen inwoners suggesties achterlaten en de enquête invullen over de Omgevingsvisie. In 2021 wordt er ook nog een participatiesessie (of meerdere) georganiseerd voor alle inwoners van Ooststellingwerf.

In het kader van duurzaamheid zijn op het thema energiebesparing diverse bijeenkomsten in het begin van het jaar georganiseerd. In mei is het projectplan Energiebesparing omgebouwd naar meer digitale acties.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt
Dat zij invloed kunnen uitoefenen op het beleid. En zij merken dat wij hun mening en ervaringen serieus nemen.

Beleidskaders
- Participatie in Ooststellingwerf, samen aan de slag (jan 2018)

Thema 4.5 Het Fonds 2018-2021

Wat willen we bereiken
We zien Het Fonds als onderdeel van de ontwikkeling van participatie in onze gemeente en willen het proces en de resultaten jaarlijks evalueren.

Wat hebben we bereikt
In 2020 hebben 15 initiatieven een bijdrage ontvangen uit Het Fonds. Door corona is de stijgende lijn in aanvragen van de voorgaande jaren niet doorgezet. In totaal is voor ruim € 151.000 aan subsidies verstrekt. Dit betekent dat het resterende budget wordt doorgezet naar 2021 (via resultaatsbestemming). Verder hebben een aantal initiatieven uit 2019 meer ruimte gekregen omdat uitvoering in 2020 niet mogelijk bleek.

Wat hebben we daarvoor gedaan
We hebben de tenders van 2018 en 2019 geëvalueerd, de subsidieregeling voor Het Fonds weer verder verbeterd, een indieningsperiode vastgesteld, via verschillende kanalen gecommuniceerd over Het Fonds, een nieuw lid voor de adviescommissie geworven en op 8 december 2020 de rangschikking vastgesteld.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt
Hoewel Het Fonds voor verenigingen en stichtingen bedoeld is hebben we veel gecommuniceerd. Verder zien onze inwoners dat initiatieven worden gerealiseerd in hun buurt, dorp of bijvoorbeeld bij hun sportclub.

Beleidskaders
- Subsidieregeling Het Fonds 2018-2021
- Algemene subsidieverordening Ooststellingwerf

Thema 4.6 Visie op Samenleven (inclusief adviesraad)

Wat willen we bereiken
- We willen de Visie Sociaal Domein (Visie op Samenleven 2020-2024) zodra deze is vastgesteld verwerken in de begroting 2020 en uitwerken in uitvoeringsprogramma's.
- We willen het Gebiedsteam doorontwikkelen naar aanleiding van het onderzoek Zuiderlicht.
- We willen zicht op de uitgaven in het Sociaal Domein en sturen op de uitgaven in het sociaal domein om de uitgaven te beperken.
- Wij willen datagedreven handelen en goed monitoren waardoor gerichte interventies uitgezet worden.
- We willen indien mogelijk 1 aanspreekpunt per inwoner/gezin.
- We willen de Adviesraad Sociaal Domein in stand houden.

Wat hebben we bereikt
5 doe-agenda's ter uitwerking van de Visie op Samenleven
Er zijn voor 5 van de 15 effecten uit de Visie op Samenleven doe-agenda's opgesteld samen met alle stakeholders (inwoners, dorpen/buurten en partners uit de zorg, werk, onderwijs en welzijn, ondernemers, verenigingen en Adviesraad Sociaal Domein). De stakeholders hebben input geleverd voor doelstellingen waar zij zich aan willen verbinden en gezamenlijk is een 'pakket' van bestaande en nieuwe inspanningen tot stand gebracht om de doelen dichterbij te brengen. De raad heeft begin maart 2021 besloten over de doe-agenda's.

Doorontwikkeling Gebiedsteam
Bij de doorontwikkeling van het Gebiedsteam hebben we ons gericht op een aantal thema's, te weten de procesoptimalisatie, ontschot werken, werken in specialistische teams, werken als 1 team, met zo mogelijk 1 toegang en 1 locatie en preventie en positionering van het Gebiedsteam.

Grip op uitgaven Sociaal Domein
In 2020 zijn diverse interventies gepleegd waarmee we de uitgaven op het terrein van jeugd hebben beperkt (Taskforce Grip op Uitgaven). Er is geïnvesteerd in het Gebiedsteam zodat het Gebiedsteam zelf meer verschillende vormen van ondersteuning aan gezinnen, kinderen of jongeren kan bieden. En daarnaast dat het Gebiedsteam intensieve begeleiding kan bieden aan complexe gezinnen, die dan niet bij de zorgaanbieder terecht komen. Voor de begeleiding van complexe gezinnen zijn medewerkers opgeleid, het effect van deze maatregel zal daarom pas in 2021 zichtbaar worden.

Helaas is in september en in december 2020 de themaraad over mogelijke maatregelen op het terrein van Wmo niet doorgegaan. Uiteindelijk heeft deze in februari 2021 plaatsgevonden. Na de themaraad zal de raad hierover besluiten nemen via het heroverwegingsproces.

Begroting 2021
De begroting 2021 is aangepast op basis van de Visie op Samenleven. Tot en met 2020 waren programma 1 en 2 ingedeeld op basis van werksoorten (bv Wmo, maatschappelijke activering). In de door de raad vastgestelde Visie staan juist de effecten centraal en willen we meer integraal werken. Daarom zijn vanaf de begroting 2021 de programma's 1 (sociaal domein) en 2 (welzijn en educatie) omgevormd naar 1 beleidsprogramma 'Samenleven'. Dit programma bestaat uit de vier opgaven Meedoen, Samenleven, Gezondheid en Goed Opgroeien. Voor elke opgave is uitgewerkt welke effecten we willen behalen, welke interventies we hiervoor inzetten, wat de inwoner er van merkt en wat het kost. We kunnen op deze manier per effect verantwoording afleggen. De benodigde middelen zijn nog hetzelfde als in de begroting 2020. Alleen de indeling is anders. Over de totale indeling in de begroting worden in 2021 gesprekken gevoerd.

Datagedreven handelen en monitoren
De Monitor sociaal domein is doorontwikkeld. We hebben een beeld wat de gemeenteraad voor wensen en verwachtingen heeft over de Monitor zodat we de Monitor stap voor stap verder kunnen doorontwikkelen.

1 aanspreekpunt per inwoner/gezin
Bij het Gebiedsteam wordt zoveel als mogelijk gewerkt met 1 aanspreekpunt, 1 aanpak en 1 gezin.

Adviesraad Sociaal Domein
De Adviesraad heeft adviezen uitgebracht die de kwaliteit van ons beleid ten goede komen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Uitwerking Visie op Samenleven
Bij het programma Samenleven hebben we in 2020 ervaring opgedaan met opgavegestuurd werken. Dit vindt zijn weerslag in de vijf doe-agenda's die nu in concept klaar zijn. Drie zaken spelen daarbij een rol:

1. De dingen die inwoners belangrijk vinden en die bij hen leven staan centraal (de maatschappelijke effecten). Dit is anders dan we gewend waren (werken vanuit beleidsterreinen).
2. We hebben de samenleving nodig, we willen samenwerken. Dat vraagt een andere werkwijze van de medewerkers van de gemeente. Ze zijn niet alleen meer inhoudelijke experts en adviseurs, maar hun rol verschuift naar het verbinden van partijen en begeleiding geven aan samenwerking. Hun rol is steeds het lange termijn perspectief in de gaten te houden (bereiken we de effecten).
3. We willen denken vanuit mogelijkheden en niet vanuit regels. Dit speelt bij het Gebiedsteam (wat heeft deze inwoner nodig), maar ook bij het beleidsteam (wat is logisch om te doen en wat zeggen feiten en cijfers in plaats van: wat zijn de regels).

Doorontwikkeling Gebiedsteam
We zijn gestart met het opstellen van een notitie van uitgangspunten. Samen met de medewerkers van het Gebiedsteam zijn de thema's van de doorontwikkeling uitgewerkt. De thema's die zijn uitgewerkt zijn: preventie, ontschot werken, werken als 1 team, vanuit 1 toegang en 1 locatie, specialismen en procesoptimalisatie.

Grip op uitgaven Sociaal Domein
We hebben gemonitord wat de maatregelen op het terrein van Jeugd voor effect hebben opgeleverd. We hebben de potentiële maatregelen op het terrein van WMO in beeld gebracht.

Begroting 2021
Voor elke opgave uit de Visie op Samenleven is uitgewerkt welke effecten we willen behalen, welke inspanningen we hiervoor inzetten, wat de inwoner er van merkt en wat het kost. We kunnen op deze manier per effect verantwoording afleggen. De benodigde middelen zijn nog hetzelfde als in de begroting 2020. Alleen de indeling is anders.

Ontwikkelen communicatiestrategie
We hebben in 2020 gekozen voor communicatie vanuit praktijkvoorbeelden die passen bij de Visie op Samenleven. Diverse initiatieven en stakeholders kregen gelegenheid hun verhaal te vertellen (denk aan informele dagbesteding in dorpen, werkgever die iemand met een 'rugzakje' aan werk helpt). Door de coronaperiode hebben we dit minder frequent gedaan dan we oorspronkelijk van plan waren. We kozen voor meer communicatie over initiatieven die specifiek door corona zijn ontstaan. Momenteel bereiden we een communicatiestrategie voor om maatschappelijke initiatieven structureel een podium te geven. Daarnaast gaan we aan de slag met de communicatie-opdrachten die uit de doe-agenda's voortvloeien.

Nu de doorontwikkeling van het Gebiedsteam een afronding nadert, gaan we ook aan de slag met de communicatiestrategie om de bekendheid van het Gebiedsteam te vergroten.

Datagedreven handelen en Monitoren
- We hielden een thema-avond voor de raad om te horen of de uitgezette lijn voor de Monitor strookt met de wensen en verwachtingen van de gemeenteraad.
- We hebben in de doe-agenda's per doel op een rij gezet hoe we dit gaan monitoren de komende jaren.
- We hebben een Burgerpeiling uitgevoerd waarmee we voor (een deel van) de doe-agenda's kunnen monitoren wat het effect is voor inwoners.

1 aanspreekpunt per inwoner/gezin
Dit uitgangspunt wordt in de werkwijze zoveel als mogelijk gehanteerd.

Adviesraad Sociaal Domein
We hebben veelvuldig contact met de Adviesraad Sociaal Domein en blijven hen faciliteren om hun taak optimaal uit te voeren.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Visie op Samenleven 2020-2024
(Een selectie van) inwoners, dorpen/buurten en partners uit de zorg, werk, onderwijs en welzijn zijn uitgenodigd om input te leveren voor de 5 doe-agenda's. Zie ook monitoring.

Doorontwikkeling Gebiedsteam
In de coronatijd heeft de inwoner gemerkt dat zowel het maatwerkplan als de ondertekening van de aanvraag volledig digitaal kon worden afgehandeld. Het Wmo-proces is geoptimaliseerd en heeft een kortere doorlooptijd. Door een nauwe samenwerking met de partners en door vindplaatsgericht te werken (praktijkondersteuner bij de huisarts, Gebiedsteam op school) kan veel eerder ingesprongen worden bij dreigende problemen of kan escalatie voorkomen worden.

Ontwikkelen communicatiestrategie
Inwoners lezen over projecten en activiteiten in de samenleving, die illustreren hoe alle stakeholders concreet handen en voeten geven aan de doelen uit de Visie op Samenleven. Dit kan inspiratie opleveren voor samenwerking en/of nieuwe initiatieven vanuit de samenleving. Inwoners zijn gericht gewezen op voorzieningen of hulp die geboden kan worden tijdens deze coronacrisis.

Datagedreven handelen en monitoren
- Doordat wij cijfers en feiten over het Sociaal Domein goed op orde hebben kunnen we beter beleid maken en bijsturen. Daar plukken inwoners de vruchten van.
- Een deel van de inwoners boven de 18 kon hun mening geven in de Burgerpeiling.
- Jongeren konden hun mening geven in de chats en quests.

Adviesraad Sociaal Domein
De inwoner kan zich laten vertegenwoordigen door de Adviesraad.

Thema 4.7 Visie op demografische ontwikkelingen

Wat willen we bereiken
We gaan op korte termijn een visie formuleren over de wijze waarop de gemeente kan anticiperen op de demografische ontwikkelingen.

Wat hebben we bereikt
Er is besloten op dit moment geen Visie op demografische ontwikkelingen op te stellen. We constateren dat op verschillende beleidsterreinen visies zijn ontwikkeld, in ontwikkeling zijn of nog opgestart moeten worden. Deze visies hebben als uitgangspunt te anticiperen op demografische ontwikkelingen. We zien dat het op dit moment geen toegevoegde waarde heeft om een separate visie op te stellen, maar wel om in de toekomst de demografische ontwikkelingen te monitoren waarbij we willen kijken hoe deze zich verhouden tot (bestaande) visies. Hiervoor willen we een brede monitoring opzetten die alle leefbaarheidsindicatoren meet. Op die manier willen we kijken hoe Ooststellingwerf zich ontwikkelt in het licht van de demografische ontwikkelingen en kunnen we kijken waar bijsturing nodig is.

Wat hebben we daarvoor gedaan
Het college en de raad zijn over bovenstaande ontwikkelingen geïnformeerd.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt
In de bestaande, lopende en toekomstige visies wordt rekening gehouden met de demografische ontwikkelingen. In 2023 wordt op leefbaarheidsindicatoren over de verschillende beleidsterreinen heen gemonitord hoe de leefbaarheid in de gemeente Ooststellingwerf zich ontwikkelt en waar eventuele bijsturing nodig is.

Thema 4.8 Glasvezel

Wat willen we bereiken
We willen er maximaal op inzetten dat bijvoorbeeld coöperatie DFM Op Glas de grijze gebieden meeneemt bij de aanleg van glasvezel in de witte gebieden.

Wat hebben we bereikt
We hebben de verglazing/breedband hoog op de agenda staan in het belang van de leefbaarheid, bereikbaarheid en het aantrekkelijk vestigingsklimaat in de hele gemeente. In februari 2020 was DFM op Glas gestart met het vraagbundelingstraject. Helaas zijn de meeste bijeenkomsten door de coronamaatregelen afgelast. We blijven in gesprek met DFM op Glas/DeltaFiber over de voortzetting van de aanleg. Wij zijn door DFM op Glas geïnformeerd dat het bedrijf Delta Fiber de aanleg van glasvezel in onze gemeente op zich neemt. Begin 2021 pakt Delta Fiber de vraagbundeling in de gemeente Ooststellingwerf weer op.

Wat hebben we daarvoor gedaan
Regelmatig is er (bestuurlijk) overleg met DFM op Glas over de voortgang van onder meer de vraagbundeling. Er is inmiddels ook gebleken dat ook KPN zich wil inzetten op de verglazing in de gemeente Ooststellingwerf.

In de Raadsvergadering van 21 mei 2019 hebben we u geïnformeerd over onze intentie om een financiering van maximaal € 1.100.000 te verstrekken aan DFM op Glas voor de aanleg van glasvezel voor de ‘grijze’ adressen. In de afgelopen periode is er een koerswijziging geweest bij DFM op Glas en hierdoor is de voorgestelde financiering niet meer nodig. Via raadsmededeling #826 hebben wij u hiervan op de hoogte gebracht.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt
Het doel is om alle inwoners te voorzien van een glasvezelaansluiting. Kabelnoord heeft inmiddels bijna alle aansluitingen in de witte gebieden aangesloten op glasvezel. Inwoners in de grijze gebieden krijgen nu die mogelijkheid.

Thema 4.9 Omgevingswet, bestemmingsplannen

Wat willen we bereiken

We willen duidelijke kaders stellen met betrekking tot de Omgevingswet.

Wat hebben we bereikt

Omgevingswet

- De kennis van en bekendheid met de Omgevingswet is onder de medewerkers en het bestuur toegenomen.
- We hebben op grond van de actuele stand van zaken met betrekking tot de Omgevingswet een compleet beeld van de acties die nodig zijn voor een organisatiebrede invoering.
- We kunnen straks voldoen aan de digitale vereisten van de Omgevingswet.
- We bereiden medewerkers voor op het Anders Werken onder de Omgevingswet.
- We verkennen nadrukkelijk het juridische instrumentarium van de Omgevingswet (omgevingsvisie, omgevingsvergunning, omgevingsplan) en de processen die daarmee samenhangen.
- We werken wat betreft onze nieuwe Omgevingsvisie toe naar het straks ter inzage leggen van een ontwerp-omgevingsvisie.
- We hebben in de volle breedte uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma Omgevingswet Ooststellingwerf 2017-2020.
- We hebben in het dossier Omgevingswet nog nadrukkelijker de samenwerking binnen OWO gezocht.

Bestemmingsplannen

Tot 1 januari 2022 werken we met de Wet ruimtelijke ordening. In 2020 zijn verschillende (langlopende) bestemmingsplanprocedures afgerond. Daarnaast hebben zich verschillende nieuwe initiatieven ontplooid, waarvoor procedures zijn opgestart. Sinds 2020 heffen we leges voor principeverzoeken.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Omgevingswet

- We hebben informatiesessies georganiseerd en zijn gestart om in OWO-verband een basistraining Omgevingswet aan te bieden.
- We hebben een overzichtelijke en strakke werkplanning van alle acties gemaakt waarbij eerst zoveel mogelijk wordt gekoerst op de acties die straks wettelijk verplicht zijn, hierbij kijken we steeds of we acties in OWO- verband kunnen oppakken.
- We hebben het traject voor de aanschaf van nieuwe Omgevingswet-software nagenoeg afgerond en kunnen daarom tijdig aansluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).
- We hebben in het kader van het proces van de nieuwe Omgevingsvisie diverse participatiesessies georganiseerd.
- We hebben ons aangesloten bij diverse (Friese) werkgroepen om specifieke kennis op te doen ten aanzien van onderwerpen zoals ketensamenwerking, toepasbare regels en de bruidsschat.
- We hebben een plan van aanpak opgesteld om een pilot omgevingsplan te kunnen uitvoeren voor een deelgebied van onze gemeente.
- We hebben het uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2017-2020 volledig geactualiseerd en laten verlengen tot en met 2024 hierdoor kunnen we verder met de projecten en acties die al opgestart zijn of binnenkort zullen starten.
- We hebben in organisatorische zin geregeld dat de aansluiting met OWO-VTH en de drie OWO-programmamanagers goed geborgd is.

Bestemmingsplannen

In 2020 zijn verschillende bestemmingsplannen voor woningbouw vastgesteld. Daarnaast is ook de afronding van het bedrijventerrein in Haulerwijk mogelijk gemaakt en de uitbreiding van het onderstation in Oosterwolde. De procedure voor de herbestemming van de oude Poiesz-locatie is Appelscha is opgestart. Door de nieuwe werkwijze van de behandeling van principeverzoeken, werken we structureel volgens de 'ja, mits'-benadering.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Omgevingswet

In 2021 zal met name in de informatievoorziening rondom de Omgevingswet richting onze inwoners een forse inspanning moeten worden geleverd. De afgelopen periode is met name gericht geweest op de interne organisatie en de interne werkprocessen.

Bestemmingsplannen

Bij het voorbereiden van bestemmingsplannen zijn de inwoners betrokken en na vaststelling ligt er een duidelijk kader voor hun leefomgeving en (bouw)plannen. Principeverzoeken kunnen digitaal worden ingediend.

Beleidskaders

- Uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2017-2020
- Uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2021-2024

Thema 4.10 Regio Deal Zuidoost Friesland

Wat willen we bereiken

Regio Deal Zuidoost Friesland

Medio juli 2020 hebben de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Heerenveen en de Provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân een Regio Deal gesloten met het rijk. De vaststelling van de Regio Deal betekent een investering van € 30 miljoen in de regio Zuidoost Friesland in de komende vier jaar. Het Rijk levert een bijdrage van € 15 miljoen en de regio Zuidoost Friesland investeert met bestaande projecten en plannen de andere € 15 miljoen.

De Regio Deal Zuidoost Friesland versterkt de regionale centra, zorgt samen met de mienskip voor levendige kleine(re) kernen en het welzijn van de inwoners voor vitale kernen. De Regio Deal zet een plus op de integrale gebiedsontwikkeling beekdalen, gaat aan de slag met een robuust watersysteem en zet in op goede bodemgesteldheid, waterkwaliteit en biodiversiteit voor een veerkrachtig landschap. Met de thema's duurzame lokale energie en 'het gastvrije andere Friesland' legt de Regio Deal verbinding tussen de dorpen en het landschap. Voor de Regio Deal onderzoekt het Fries Sociaal Planbureau de regionale brede welvaart.

Alle betrokken partners in de regio trekken een aantal projecten. In dit thema beschrijven we uitsluitend de projecten waarvoor de gemeente Ooststellingwerf projecttrekker is. De projecttrekker is primair verantwoordelijk voor de inhoud, organisatie, planning, communicatie, financiën en verantwoording. Daarbij altijd rekening houdend met de regionale context.

Zorgeconomie

Met het project Zorgeconomie willen we als regio inzetten op een leefbare regio waar onze inwoners prettig kunnen (blijven) wonen en werken. Prettig wonen heeft niet alleen te maken met een goed onderhouden huis, een toegankelijk winkelcentrum of voldoende ontmoetingsplekken. Dit gaat erover wat we als regio kunnen doen om de sociaal maatschappelijke uitdagingen tegemoet te treden. Met alle partners binnen de Regio Deal Zuidoost Friesland ontwikkelen we een uitvoeringsprogramma Zorgeconomie. Dit uitvoeringsprogramma speelt in op regio specifieke vraagstukken zoals vergrijzing en ontgroening. Door het ontwikkelen van nieuwe concepten en preventieve ondersteuning aan inwoners en met name ouderen kan gevraagde zorg worden uitgesteld waardoor kosten worden bespaard. We besteden met het project Zorgeconomie aandacht aan de sociale vraagstukken binnen de kernen in Zuidoost Friesland. Een meer betrokken mienskip en sterkere sociale cohesie in de dorpen kunnen we alleen bereiken als we naast een fysieke aanpak ook kiezen voor een sociale inzet. Door deze koppeling kiezen we voor een integrale en meer samenhangende en duurzame aanpak. We willen met de mienskip de ontwikkelkansen voor zorg en welzijn oppakken. Met als doel dat oud en jong elkaar helpen en formele en informele zorg elkaar versterken. We willen dat onze (oudere) inwoners goed kunnen wonen en de juiste zorg op de juiste plaats en tijd kunnen ontvangen of halen. Om voldoende zorg te kunnen bieden, is voldoende goed geschoold personeel noodzakelijk. We werken toe naar een Blue Zone voor positieve gezondheid en behoud en versterking van de mate van geluk.

Masterplan Oosterwolde
De regionale kernen hebben een belangrijke voorzieningenfunctie voor de vele kleine dorpen in de regio. Deze voorzieningen staan zowel qua omvang als kwaliteit onder druk. Ook is de sociale cohesie in deze kernen minder groot dan in de kleinere dorpen. Om de cohesie te vergroten en de voorzieningenfunctie van regionale kernen te behouden en te versterken, komt er een sociaal-fysieke aanpak in de drie grotere kernen Wolvega, Gorredijk en Oosterwolde en in Akkrum en Jubbega. De sociale cohesie wordt vergroot door de mienskip te betrekken en ontmoetingsplaatsen te realiseren, de winkelcentra te vitaliseren (o.a. het tegengaan van leegstand) en het toevoegen van andere winkelconcepten. Hier wordt samen met de inwoners en ondernemers uitvoering aan gegeven. Door de Regio Deal Zuidoost Friesland kan er meer gelijktijdig en integraal aangepakt worden. Oosterwolde is één van de sterke regionale kernen binnen Zuidoost. Om die reden werkt Oosterwolde aan een Masterplan Oosterwolde waarin een structurele versterking van het centrum centraal staat. Onderdelen van het centrumgebied zijn verouderd en hebben een onaantrekkelijke uitstraling, o.a. door matig onderhoud en leegstand. Dit moet worden aangepakt.

Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme
Het project 'het gastvrije andere Friesland' heeft als doel een slimme groei van toerisme te realiseren. We pakken dit op binnen de context van de Regio Deal. Dit betekent dat we in Zuidoost Friesland een optimale balans willen ontwikkelen tussen toeristische druk en de draagkracht van de leefomgeving. Dit doen we, onder andere, aan de hand van een toeristische ontwikkelstrategie waarin de route naar die balans wordt uitgestippeld. Dit project geeft bovendien een impuls aan de bestaande regionale samenwerking tussen organisaties en netwerken van ondernemers, toerisme en recreatie platforms, Provincie Fryslân en de vijf betrokken regiogemeenten.

Leer- en kenniscentrum (LKC) Bodem
Het LKC-Bodem sluit met name aan op het veerkrachtig landschap en daarmee op maatschappelijke vraagstukken die gerelateerd zijn aan bodemgesteldheid, waterkwaliteit en biodiversiteit. Het Rijk wil dat in 2030 alle landbouwgronden duurzaam worden beheerd. Om dat te realiseren moeten we meer innoveren, nieuwe verdienmodellen ontwikkelen, kennis over duurzaam bodembeheer verspreiden en meer bewustwording creëren. Het LKC-Bodem draagt bij aan al deze terreinen. Het LKC-Bodem zal onderdeel worden van een breder in Noord-Nederland opgezette strategie en samenwerking voor praktijkgericht onderzoek naar duurzaam beheerde bodems.

Wat hebben we bereikt

Zorgeconomie
In 2020 is Zorgeconomie onderdeel geworden van de Regio Deal Zuidoost. Er is verder gewerkt met de drie genoemde thema's uit het projectformat: Positieve Gezondheid, Gezond en Veilig ouder worden en Werkgelegenheid in de zorg. Vanuit deze thema's is met de partners uit Zuidoost een inventarisatie gemaakt van de projecten die er al zijn in de gemeenten, zodat we een beeld hebben van de beginsituatie. In de loop van de verkenning is gekozen om Positieve Gezond en Gezond en Veilig ouder worden aan elkaar te koppelen, omdat hier veel raakvlakken liggen. Om te werken aan Positieve Gezondheid (van ouderen) is gekozen om in te zetten op de principes van de Blue Zone. Hierbij werken we aan de integrale gezondheid van de inwoners. Elke gemeente kiest een dorp waarmee aan de slag gegaan kan worden. Er is hiervoor een samenwerking gezocht met het Healthy Ageing Network Nothern Netherlands (HANNN). Het HANNN werkt aan Bloeizones in Friesland. Ook linken we Positieve Gezondheid aan het Atelier Sociaal Domein met de NHLStenden. Studenten gaan, vanuit dit thema, werken aan vraagstukken vanuit de praktijk. Ook is er een verkenning om MBO studenten aan te laten sluiten. Het Atelier Sociaal Domein is in 2020 in digitale vorm voortgezet. Voor het thema Werkgelegenheid in de zorg zien we kans om aan te sluiten bij een inventarisatie van de gemeente Smallingerland.

De thema's voor Zorgeconomie zijn inmiddels gekoppeld aan de uitvoerende projecten en begin 2021 wordt het uitvoeringsprogramma afgerond en bestuurlijk afgestemd. Om de projecten te monitoren is het Fries Sociaal Planbureau (FSP) ingeschakeld. Om het thema Zorgeconomie bij iedereen onder de aandacht te brengen is een webinar voorbereid om partners te inspireren. Door corona kon deze niet plaatsvinden, maar is deze verschoven naar het voorjaar van 2021.

Masterplan Oosterwolde
In 2020 is in het winkelgebied van Oosterwolde gewerkt aan de realisatie van een bedrijven investeringszone, deze gaat in 2021 in werking.

Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme
In 2020 is een project Uitvoeringsprogramma R&T Zuidoost Friesland opgesteld en deze is onderdeel geworden van de Regiodeal Zuidoost Friesland. De regio ontvangt voor dit onderdeel een Rijksbijdrage van € 1 miljoen. De reeds lopende samenwerking op het thema R&T binnen de vijf gemeenten is geïntensiveerd, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Ook zijn de relaties met de provincie en diverse partners aangehaald.

Leer- en Kenniscentrum Bodem
In 2020 is er vooral voor gezorgd dat het project in 2021 kan starten. Van augustus tot en met december is er veelvuldig overleg geweest tussen de gemeenteambtenaar en de uitvoerder van het project en is het project gepresenteerd in het Regioteam van de RegioDeal. Samen met de initiatiefnemers, Van Hall Larenstein en Biosintrum is een plan van aanpak opgesteld waarin de doelstelling en resultaten in de ingediende aanvraag bij de Regio Deal zijn vertaald naar een concrete planning. In de planning is met name ingezoomd op het eerste projectjaar waarin de onderzoeksfaciliteiten rondom het Biosintrum worden gerealiseerd, de organisatie wordt opgezet en de communicatie met de omgeving zal starten. In december zijn het plan van aanpak en de twee subsidiebeschikkingen behandeld in het College en de Raad en heeft de Raad het budget toegekend.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Zorgeconomie
Er is vooral gebouwd aan een stevig netwerk van waaruit Zorgeconomie verder handen en voeten kan krijgen in de regio Zuidoost. Het gaat dan om de verbinding met de partners binnen de Regio Deal, maar ook om belangrijke partners daarbuiten (HANNN, MBO instellingen). Er zijn bijeenkomsten georganiseerd om een gezamenlijke koers uit te zetten. De uitwerking van de projecten is opgenomen in het uitvoeringsprogramma.

Masterplan Oosterwolde
In 2020 is de basis voor een toekomt bestendig winkelgebied verstevigd. De samenwerking tussen ondernemers, vastgoedeigenaren, bewoners, andere belanghebbenden in het gebied en de gemeente is goed. Daarmee heeft de basis voor het vervolg een goede fundering.
Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme
Voor het opstellen van de regionale ontwikkelstrategie is een marktverkenning uitgevoerd onder enkele adviesbureaus. Hieruit is een geschikte partij geselecteerd en het planproces is opgestart.

Leer- en kenniscentrum Bodem
De relatie met de initiatiefnemers is verstevigd. Samen met de initiatiefnemers is ook het netwerk rondom het Leer- en kenniscentrum Bodem versterkt en zijn organisaties als provincie Fryslân en Wetterskip Fryslan geïnformeerd en aangehaakt bij het project. Het ingediende en goedgekeurde projectplan in de Regio Deal is "vertaald" naar twee subsidiebeschikkingen, voor Biosintrum en voor Van Hall Larenstein. De beschikkingen zijn getoetst op financiële en juridische aspecten voor zowel de te volgen aanbestedingsprocedure als de fiscale aspecten. Eind 2020 is de eerste 50% van de subsidie voor Biosintrum overgemaakt.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Zorgeconomie
De verkenning heeft zich in eerste instantie gericht op de partners binnen en buiten de Regio Deal. Voor het project rondom de Positieve Gezondheid (Blue Zone) gaat de focus meer verschuiven naar de inwoners. Met inwoners van de dorpen geven we invulling aan de projectplannen.

Masterplan Oosterwolde
Mede door de gezamenlijke aanpak zijn verschillende leegstaande panden ingevuld en is er ingezet op de promotie van het winkelgebied.

Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme
Het Uitvoeringsprogramma R&T richt zich in eerste instantie met name op de recreatieve sector en stakeholders. In het vervolg wordt ook de mienskip betrokken.

Leer- en kenniscentrum Bodem
Tijdens het bezoek van de koning en de koningin in de zomer van 2020 is er veel aandacht geweest voor het Leer- en Kenniscentrum Bodem. Een prototype mesocosmos is opgesteld bij de ingang van het Biosintrum en hierover is uitleg gegeven. De inwoners van Ooststellingwerf worden vooral in de tweede helft van 2021 geïnformeerd over het project en kunnen vanaf september 2021 de onderzoeksfaciliteiten bezoeken op het terrein van het Biosintrum. Verder wordt in 2021 de verbinding met de landbouw ondernemers gezocht. Insteek is dat een vertegenwoordiger plaatsneemt in de adviesraad.

Beleidskaders

- Dealtekst Regio Deal Zuidoost Friesland juni 2020

Programma 5 | Openbare orde en veiligheid

In de gemeente Ooststellingwerf willen we wonen, werken en naar school gaan in een veilige en schone omgeving. Dit realiseren we samen met alle betrokken partijen. We werken samen met partners om risico's te beheersen. Samen coördineren we ook de voorbereiding op hulpverlening bij incidenten en crises.

Thema 5.1 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken

- We willen een veilige woon- en leefomgeving.
- We willen meer bewustwording rondom het thema ondermijning.
- We beheersen risico's en coördineren hulpverlening bij incidenten en crises.
- Daar waar nodig willen we rondom scholen een inventarisatie van de verkeersveiligheid zowel qua fysieke inrichting als gedrag, voor zover de gemeente daar invloed op kan uitoefenen.
- We leggen een uitvoeringsplan handhaving parkeren aan u voor.

Wat hebben we bereikt

Bij openbare orde en veiligheid staat een veilige woon- en leefomgeving centraal. Als gemeente zijn we de spin in het web en hebben we aansluiting bij de partners. Samen leveren wij dan een bijdrage aan de veiligheid.

Als gevolg van de maatregelen die zijn genomen om corona een halt toe te roepen is de rol en functie van de gemeentelijke BOA veranderd. Een positief effect daarvan is dat de samenwerking in een stroomversnelling is geraakt. En daarmee bedoelen we de samenwerking tussen de BOA's, (team VTH), de politie, maar ook het jongerenwerk en de gemeentelijke beleidsadviseurs veiligheid. Signalen worden met elkaar gedeeld en de aanpak wordt met elkaar afgestemd.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Als gevolg van de uitbraak van corona zijn de prioriteiten veranderd. Ondanks die verschuiving is er nog steeds aandacht geweest voor de veiligheidsthema's in de gemeente.

- Bij zorgelijke signalen rondom een persoon is er een integrale aanpak opgezet. Dit in samenwerking met het Escalatieplatform en het Veiligheidshuis Fryslân.
- Vanuit het ondermijningsthema zijn er controles uitgevoerd op twee recreatieterreinen. Die controles zijn gezamenlijk met gemeente, Gebiedsteam en politie uitgevoerd.
- Sinds de uitbraak van corona werken we al in een grip 4/structuur. Dat betekent een grote inzet op de crisisorganisatie. De gemeente levert ook medewerkers aan die crisisorganisatie.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Door intensief samen te werken met de verschillende partners wordt er ingespeeld op de signalen vanuit inwoners en worden die ook meegenomen. De inwoner ziet en merkt dat de overheid adequaat reageert en ook handhaaft.

Beleidskaders

- Integraal veiligheidsbeleid 2017–2021
- Beleidsplan Crisisbeheersing 2015-2018

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 5

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
5.1 Thema Openbare orde en veiligheid	-1.485	-1.573	-1.573	-1.550	23 V
5.2 Thema Handhaving	-322	-341	-423	-430	- 7 N
Totaal Lasten	**-1.806**	**-1.913**	**-1.996**	**-1.980**	**16 V**
Baten					
5.1 Thema Openbare orde en veiligheid	27	-	-	0	0 V
5.2 Thema Handhaving	103	-	8	17	9 V
Totaal Baten	**130**	**-**	**8**	**18**	**10 V**
Saldo van baten en lasten	**-1.676**	**-1.913**	**-1.988**	**-1.963**	**25 V**
Resultaat	**-1.676**	**-1.913**	**-1.988**	**-1.963**	**25 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 5	Verschil
Corona	- 1 N
Overige kleine afwijkingen	26 V
Totaal afwijkingen	**25 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Corona, nadeel € 1.000

De coronacompensatie is verantwoord in programma 6. Per programma geven we aan wat de coronagerelateerde meer- en minderlasten zijn (nadeel is hogere last of lagere bate, voordeel is lagere last of hogere bate door corona). In programma 5 gaat het om de volgende lasten:

- Integrale veiligheid, voordeel € 9.000. Er is een voordeel omdat er rondom de jaarwisseling geen activiteiten zijn geweest in verband met corona en er zijn minder preventielessen op de scholen geweest door corona. Dit zorgt voor een voordeel van € 11.000. Daar naast zijn er nog voor € 4.000 coronagerelateerde lasten geweest.
- Toezicht en handhaving, nadeel € 10.000. De extra kosten voor toezicht en handhaving in OWO-verband bedragen ongeveer 30.000. Het aandeel van Ooststellingwerf bedraagt ruim € 10.000. Deze kosten zijn corona gerelateerd. Voor toezicht en handhaving is een separate corona regeling beschikbaar gesteld. De kosten worden hieruit gedekt.

Programma 6 | Bestuur en dienstverlening

Voor de eerste keer is in onze gemeente een raadsprogramma en uitvoeringsprogramma vastgesteld voor de bestuursperiode 2018-2022. Hieraan toegevoegd is het coalitieprogramma 2018-2022 'Saemen an de slag'. Kenmerkend voor Ooststellingwerf is dat de gemeente open en transparant wil besturen richting haar inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen; vertrouwen en ruimte geven om hen eigen verantwoordelijkheid te laten nemen en initiatief te ontplooien. De faciliterende rol van ons als 'eerste overheid' vraagt steeds meer aandacht. Dit houdt tevens in dat de gemeente continu de dienstverlening verbetert, zowel in kwaliteit als in begrijpelijkheid en toegankelijkheid. Verdere digitalisering staat het persoonlijke karakter van onze dienstverlening niet in de weg. 'Ja mits' is hierbij altijd ons vertrekpunt.

Thema 6.1 Bestuur

Wat willen we bereiken

- Het college zet in op sturing van de organisatie vanuit de principes:
  - Programmatisch werken
  - Integrale advisering
  - Sturing op effecten
  - Voortdurende afstemming tussen ambitie en capaciteit
- We trekken gezamenlijk met u en de ambtelijke organisatie op bij alle onderwerpen.
- We willen inzetten op minder regelgeving daar waar het niet effectief is en daardoor meer verantwoordelijkheid neerleggen bij inwoners en bedrijven.
- We willen de OWO-samenwerking optimaliseren, met als doel efficiëntie en kwaliteit.
- We willen staan voor een open en transparante gemeentelijke overheid die in samenspraak met inwoners, bedrijven een maatschappelijke organisaties beleid ontwikkelt en uitvoert en initiatieven mogelijk maakt (zie Programma 4 – Participatie).
- We hanteren het uitgangspunt dat we vertrouwen en ruimte willen geven aan inwoners, ondernemingen en maatschappelijke organisaties om zelf verantwoordelijkheden op zich te nemen (zie Programma 4 – Participatie).
- We stimuleren en ondersteunen initiatieven uit de samenleving (zie Programma 4 – Het Fonds).
- We willen actief, in samenspraak met u en de ambtelijke organisatie, werken aan burger- en overheidsparticipatie (zie Programma 4 – Participatie).
- We willen raadsvoorstellen met daarin verwerkt de bijbehorende context (raadsprogramma, beleid, moties, amendementen etc.).

Wat hebben we bereikt

Het afgelopen jaar is er gewerkt aan de ontwikkeling van programmamanagement en integraal werken. Die ontwikkeling is nog steeds gaande. De programma's zijn bemenst en komen goed op gang. Het zal tijd kosten om het programmamanagement te ontwikkelen en zo in te bedden in de organisatie dat het maximaal rendement oplevert.

De kwaliteit van de voorstellen waaronder het schetsen van context staat centraal in het project Rake voorstellen. De sjablonen zijn onder de loep genomen en er zijn trainingen georganiseerd voor medewerkers. Het doel is zo te komen tot een betere ondersteuning van het besluitvormingstraject. De ambtelijke voorbereidingen voor het tweede gedeelte van het project zijn afgerond. Het komende jaar wordt de raad hierbij betrokken.

We hebben hard gewerkt aan de kwaliteit en compleetheid van de Lange termijn Agenda (LTA). Via de raadsupdate worden ambitie, capaciteit en tijdpad op elkaar afgestemd. Hierdoor moet het gemakkelijker worden vooruit te kijken en capaciteit te plannen.

Via de raadsupdate wordt u regelmatig op de hoogte gehouden van de stand van zaken met betrekking tot corona vanuit de werkgroep.

Participatie is ingewikkelder in deze periode van corona. Ondanks dat is het toch gelukt om tijdens corona bijeenkomsten voor inwoners en bedrijven te organiseren. Het Fonds loopt nog.

Het OWO-visiedocument waarin de richting wordt bepaald voor de toekomst van de samenwerking is gereed en is aan u voorgelegd.

Beleidsindicatoren

De formatie bestaat uit het begrote aantal formatieplaatsen op 1 januari 2020 per 1.000 inwoners. Bezetting is het aantal fte's dat werkzaam is per 1.000 inwoners op 1 januari 2020 (formatie minus vacatureruimte).

Beleidsindicatoren thema Bestuur	Eenheid	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	8,7	8,7
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	8,2	8,6
2020			

Wat hebben we daarvoor gedaan

Onder invloed van de coronacrisis was het noodzakelijk de normale manier van werken aan te passen en zoveel mogelijk digitaal en online te laten verlopen. Het is gelukt om projecten zoveel mogelijk binnen de tijd af te ronden. Dit heeft wel geleid tot een hoge werkdruk bij medewerkers.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Inwoners hebben gemerkt dat de uitwerking en uitvoering van projecten tot stand is gekomen. Dat zie je terug in een aantal projecten zoals bijvoorbeeld in het Haerenkwartier. Bovendien hebben inwoners die een beroep moesten doen op coronaregelingen, zoals de TOZO maar ook voor het onderwijs en voor ondernemers, gemerkt dat de gemeentelijke organisatie flexibel is en haar uiterste best doet ondersteuning te bieden in deze moeilijke situatie.

Beleidskaders

- Strategische samenwerking OWO gemeenten
- Bestuursovereenkomst OWO
- Rapportage evaluatie OWO samenwerking
- Visiedocument Ooststellingwerf (2016)

Thema 6.2 Dienstverlening

Wat willen we bereiken

De inwoner (klant) staat centraal in onze dienstverlening en ervaart de gemeente als één organisatie. De organisatie is toegankelijk en de medewerkers zijn deskundig en betrokken. Hierbij ervaart de klant de toegankelijkheid, deskundigheid en betrokkenheid van de medewerker. De klant vindt zoveel mogelijk zelf zijn (digitale) weg en krijgt ondersteuning waar nodig. De klant ervaart een duidelijk, transparant en efficiënt proces. De klant is tevreden over de dienstverlening (minimaal een 7,5 bij de volgende meting burgerpeiling).

Wat hebben we bereikt

We hebben onze dienstverlening vanwege de coronapandemie aangepast. Wij hebben hier het belang van de bereikbaarheid van het gemeentehuis/'de gemeente' steeds als zéér belangrijk gemarkeerd. Ook de gezondheid van de medewerkers en bezoekers staat hoog in het vaandel. Er is een constante afweging gemaakt tussen een goede continuering van de dienstverlening en de gezondheid van medewerkers en bezoekers. Hierbij hebben wij de richtlijnen van de Rijksoverheid opgevolgd.
Wij zijn altijd telefonisch bereikbaar geweest en hebben de dienstverlening aan de balie zoveel mogelijk door laten gaan door middel van een afsprakensysteem. Met het afsprakensysteem konden wij sturen op de hoeveelheid bezoekers die zich tegelijkertijd in het gemeentehuis bevonden. We hebben bij elke noodgedwongen maatregel gekeken hoe we de inwoner (klant/cliënt) centraal konden stellen en toegankelijk konden blijven voor al onze inwoners. Voor de zomervakantie 2021 komt er een stand van zaken naar de gemeenteraad, er wordt dan teruggekomen op de reeds lopende burgerpeiling.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- De website is getoetst op toegankelijkheid en er is een toegankelijkheidsverklaring opgesteld.

- De informatie over het Gebiedsteam is op de website van de gemeente gezet, dit om de vindbaarheid te vergroten en alle informatie te centraliseren. https://www.ooststellingwerf.nl/gebiedsteam.
- Er is gestart met permanent klantonderzoek bij het Gebiedsteam (onderdelen WMO en Jeugd)
- Er is gestart met volledig werken op afspraak.
- Er is een uitvoeringsprogramma dienstverlening opgesteld en een start gemaakt met eerste projecten:
    - Project Direct Duidelijk. Doel hiervan is dat de gehele organisatie duidelijke en heldere taal gaat gebruiken (B1).
    - Burgerpeiling uitgevoerd en hierbij inclusiepanel betrokken.
    - Inwonerspanel.
    - Social Media strategie.
    - Kanaalstrategie. De strategie moet helpen om de klantcontactkanalen efficiënter in te zetten.
    - Doorontwikkeling MijnOoststellingwerf
    - Implementatie Wet Open Overheid.
    - Bekendmakingen digitaal beschikbaar en communicatie daarover verbeterd.
    - We hebben steeds beter inzicht in onze klantcontacten en kanalen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- De inwoner heeft gemerkt dat wij bij de balie beter voorbereid te werk kunnen gaan, omdat wij momenteel uitsluitend op afspraak werken. Wanneer wij een bijzondere afspraak zien in het afsprakensysteem kunnen wij van te voren contact opnemen met onze inwoner om de zaken voor alle partijen te verduidelijken. Op deze manier denken wij mee met onze inwoners.
- Ondanks corona zijn wij toegankelijk gebleven voor iedereen die wat geregeld wilde hebben met de gemeente. Zoveel mogelijk via de digitale weg. Via telefoon/chat en mail hebben wij minder digitaal vaardige inwoners ondersteuning geboden om toch zaken digitaal te kunnen regelen.
- Vrijwel alle producten en diensten zijn volledig digitaal te regelen.
- Het Gebiedsteam is voor inwoners met hulpvragen beter te vinden.
- De website is toegankelijker gemaakt, de informatie is overzichtelijk weergegeven en voor het Gebiedsteam zijn ondersteunend iconen toegevoegd.
- De inwoner wordt meer betrokken bij de te maken beleid/keuzes van de gemeente (inclusiepanel en inwonerspanel).

Beleidskaders

- Kwaliteitshandvest Gemeentelijke Dienstverlening
- Visie Dienstverlening in Ooststellingwerf 2019-2022 versie 2.0
- Programmaplan Dienstverlening Ooststellingwerf
- Uitvoeringsprogramma Dienstverlening 2020-2024

Thema 6.3 Financiën

Wat willen we bereiken

- We willen de komende periode blijven sturen op een meerjarige, structurele en een reëel sluitende begroting.
- We willen dat gemeentelijke tarieven in principe kostendekkend zijn.
- We willen in de komende periode mogelijke financiële overschotten riolering, passend in de meerjarenprognose, terug laten vloeien naar de inwoner.
- We willen in de komende periode het bestaande kwijtscheldingsbeleid continueren.
- We willen het inkoopbeleid verduurzamen, bij voorkeur met lokale partners.

Wat hebben we bereikt

- De begroting 2020 was door 'Samen Waarmaken' structureel en reëel in evenwicht. In 2020 is de begroting voor 2021 vastgesteld. Voor 2021 is deze reëel en structureel in evenwicht, voor de jaren daarna ligt er een opgave.

- De gemeentelijke tarieven zijn in principe kostendekkend. In 2020 is de nota leges 2021 vastgesteld waarin de gemiddelde kostendekkendheid van de leges voor titel 1, 2 en 3 (Algemene Dienstverlening, Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunningen en Europese dienstenrichtlijn) lager zijn dan 100%.
- In 2020 is het nieuwe GRP 2020-2024 vastgesteld. In 2021 is er een eenmalige korting op het tarief rioolheffing ten laste van de rioleringsreserve.
- De basis voor ons kwijtscheldingsbeleid is de Uitvoeringsregeling van de Invorderingswet 1990. De inkomenstoets is 100% bijstandsnorm.
- We werken vanuit het plan van aanpak 'Maatschappelijk Verantwoord Inkopen'.

Beleidsindicatoren

Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie (o.a. loonkosten, ICT, huisvesting, facilitair etc.). Onder overhead verstaan we alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Het werkelijke percentage inhuur wijkt af van de begroting doordat gedurende een jaar inhuur wordt gepleegd als gevolg van bijvoorbeeld ziekte, piekopvang of operationele keuze. Dit gebeurt door dekking met bestaande budgetten.

Beleidsindicatoren thema Financiën	Eenheid	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Apparaatskosten	In euro´s per inwoner	788	788
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	1,4%	10,7%
Overhead	% van totale lasten	12,1%	11,3%
2020			

Wat hebben we daarvoor gedaan

Begroting en 'Samen Waarmaken'

We hebben in november 2019 een reële begroting gepresenteerd. Door het vaststellen van het dekkingsplan 'Samen Waarmaken' werd deze structureel sluitend. De gemeentelijke belastingen en heffingen worden trendmatig verhoogd. De OZB-opbrengsten zijn met 3% verhoogd en in 2020 met 1,5% geïndexeerd. Er worden meer lasten toegerekend aan de rioolheffing (vanaf 2020) en afvalstoffenheffing (vanaf 2023) en we heffen leges voor principeverzoeken. De forensenbelasting wordt stapsgewijs verhoogd. Daarnaast is bij 'Samen Waarmaken' ingestemd met het verhogen van de toeristenbelasting vanaf 2021 naar € 1,40 per persoon per overnachting (en daarnaast met jaarlijkse indexatie van € 0,05). In de raadsvergadering van 30 maart 2021 is besloten om een tariefdifferentiatie toe te passen op de toeristenbelasting.

De Programmabegroting 2021-2024 is in november 2020 vastgesteld. De laatste jaarschijven hiervan zijn niet structureel in evenwicht. Daarom heeft de raad bij de Kaderbrief 2021 ingestemd met het starten van een heroverwegingsproces.

Tarieven

De tarieven voor producten zijn kostendekkend. In november 2020 is door de raad de nota leges 2021 vastgesteld.

Riolering

In 2020 is het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld. Er is toen besloten om het saldo van de rioleringsreserve van € 219.000 in 2021 in te zetten om een eenmalige korting op de rioolheffing te geven.

Deelneming: N.V. Bank Nederlandse gemeenten (BNG)

De BNG verstrekt tegen lage tarieven krediet aan Nederlandse overheden. Daarmee speelt de bank een essentiële rol in de financiering van gewenste maatschappelijke investeringen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Een financieel gezonde gemeente.

- Onze financiën zijn voor iedereen te bekijken.
- Onze belastingen, diensten en producten zijn betaalbaar.

Beleidskaders

- Financiële verordening 2020 (art 212 Gemeentewet)
- Controleverordening 2019 (art. 213 Gemeentewet)
- Doelmatigheid- en doeltreffendheidsverordening 2017 (art. 213a Gemeentewet)

Toelichting belangrijkste afwijkingen Programma 6

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
6.1 Thema Bestuur	-2.216	-1.558	-1.560	-1.680	- 120 N
6.2 Thema Dienstverlening	-360	-281	-326	-282	44 V
6.3 Thema Financiën	-22.767	-23.189	-24.482	-23.448	1.034 V
Totaal Lasten	**-25.343**	**-25.028**	**-26.368**	**-25.410**	**958 V**
Baten					
6.1 Thema Bestuur	117	-	-	42	42 V
6.2 Thema Dienstverlening	1.212	826	1.237	1.307	70 V
6.3 Thema Financiën	51.559	52.299	53.763	54.556	792 V
Totaal Baten	**52.888**	**53.125**	**55.001**	**55.905**	**904 V**
Saldo van baten en lasten	**27.545**	**28.097**	**28.632**	**30.495**	**1.863 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	**-849**	**-800**	**-77**	**-77**	**-**
Onttrekkingen	**637**	**445**	**671**	**199**	**- 473 N**
Mutatie reserves	**-212**	**-355**	**594**	**122**	**- 473 N**
Resultaat	**27.333**	**27.742**	**29.227**	**30.617**	**1.390 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 6	Verschil
Algemeen bestuur	44 V
College B&W	- 164 N
Samenwerking	45 V
Algemene reserve, samenwerking	- 45 N
Omgevingsvergunningen	82 V
Monumenten	33 V
Huisvesting	30 V
Advies en ondersteuning	30 V
Algemene overheadkosten	83 V
Saldo financieringsfunctie	31 V
Organisatorische kostenplaatsen en OWO kostenplaatsen	356 V
Reserve Sociaal Domein	- 60 N
Algemene reserve, ondersteuning werkgelegenheid/leefbaarheid	- 108 N
Belastingen en wet WOZ	- 31 N
Algemene uitkering	225 V
Nagekomen/buitengewone posten	- 223 N
Kapitaalreserve	- 256 N
Corona	1.314 V
Overige kleine afwijkingen	4 V
Totaal afwijkingen	**1.390 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 6.1 Bestuur

Algemeen bestuur, voordeel € 44.000

Voordeel van € 14.000 bij de accountantskosten, de verhoging van de lasten na de nieuwe aanbesteding is ingegaan per medio van het jaar. Lagere personeelslasten griffie voordeel € 17.000 door o.a. ontvangen detacheringsvergoeding. Bij de raad zijn er € 13.000 lagere algemene lasten zoals de reguliere automatiseringslasten en vorming en opleiding.

College B&W, nadeel € 164.000

De dotatie aan de voorzieningen lopende pensioenverplichtingen bestuurders en pensioenverplichting voormalige wethouders is € 190.000 hoger dan geraamd. Dit heeft te maken met een lagere rekenrente en het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd van een voormalig wethouder. Er is een voordeel van € 26.000 bij wachtgeld voormalige wethouders, inkomsten zijn verrekend met de uitkering.

Samenwerking, voordeel € 45.000

Het incidentele budget van € 45.000 is niet nodig geweest. Zie ook bij algemene reserve.

Algemene reserve, nadeel € 45.000

Lagere onttrekking omdat het budget niet uitgegeven. Het budget valt vrij in de algemene reserve.

Thema 6.2 Dienstverlening

Omgevingsvergunningen, voordeel € 82.000

In de laatste maanden van 2020 zijn er grotere vergunningen afgegeven dan bij de najaarsrapportage 2020 was voorzien.

Monumenten, voordeel € 33.000
Dit komt door lagere lasten voor het opstellen van de Kerkenvisie. Bij de budgetoverheveling van 2019 naar 2020 waren de lasten hoger ingeschat.

Thema 6.3 Financiën
Huisvesting, voordeel € 30.000
Lagere afschrijvingslasten van € 30.000 doordat bepaalde geplande vervangingen inventaris/meubilair niet zijn uitgevoerd. Gezien de omstandigheden is daar een pas op de plaats gemaakt.

Advies en ondersteuning, voordeel € 30.000
Voor de communicatiestrategie is € 15.000 ingezet. Het restant (voordeel) van € 30.000 wordt in 2021 gebruikt voor het maken van een communicatiestrategie voor de Visie op Samenleven en het profileren van het Gebiedsteam. Zie ook bij programma 3 reserve sociaal domein.

Algemene overheadkosten, voordeel € 83.000
Centrale personeelsbudgetten voor vervanging wegens zwangerschap-, ouderschapsverlof, ondernemingsraad en knelpunten staan hier opgenomen. De werkelijke lasten zijn bij de organisatorische kostenplaatsen vermeld.

Saldo financieringsfunctie, voordeel € 31.000
Hogere ontvangen rente € 15.000, bij de begroting is gerekend met een verkeerd rentepercentage. Hogere toegerekende rente € 16.000, is hier een voordeel en bij de programma's een nadeel.

Organisatorische kostenplaatsen en OWO-kostenplaatsen, voordeel € 356.000
- Projectondersteuning werkgelegenheid en leefbaarheid, voordeel 87.000*. Het restantbudget wordt in 2021 o.a. ingezet voor het project Rake voorstellen. Zie ook hieronder bij algemene reserve.
- Bij de OWO-kostenplaatsen is er per saldo een voordeel van € 65.000. Dit is o.a. het gevolg van het later invullen van vacatures.
- Het resultaat op de organisatorische kostenplaatsen is € 204.000 voordelig. Bij de personeelslasten is er een voordeel van € 123.000. Bij de begrotingsbehandeling van 2020 is er een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor onderzoek subsidioloog, openbare ruimte en accommodatiebeleid. Het restantbudget van € 21.000 wordt doorgeschoven naar 2021 en wordt gebruikt voor onderzoek naar versobering openbare ruimte (zie ook hieronder bij algemene reserve). Het budget voor herinrichting gebiedsteam is niet uitgegeven, voordeel € 60.000. In 2021 wordt verdere uitvoering gegeven aan de doorontwikkeling en hiervoor wordt dit budget ingezet. Zie ook hieronder bij reserve sociaal domein.

Reserve sociaal domein, nadeel € 60.000
Lagere onttrekking voor middelen herinrichting, zie hiervoor.

*Algemene reserve, nadeel € 108.000**
Lagere lasten bij projectondersteuning werkgelegenheid en leefbaarheid en het onderzoek subsidioloog/accommodatiebeleid en versobering openbare ruimte betekent een lagere onttrekking van totaal € 108.000*.

Belastingen en Wet WOZ, nadeel € 31.000
Voor het project WOZ-waarde van inhoud naar oppervlakte is € 31.000 meer uitgegeven. De dekking van de hogere uitgave is het voordeel bij de OWO-kostenplaatsen.

Algemene uitkering, voordeel € 225.000
Verrekening algemene uitkering eerdere jaren, nadeel € 17.000. De gevolgen van de september- en decembercirculaire 2020 zijn, buiten het corona-compensatiepakket gepubliceerd bij de septembercirculaire 2020, niet verwerkt in de begroting, voordeel totaal € 292.000. En daarnaast is er nog een nadelig verschil van € 50.000 als gevolg van de gehanteerde maatstaven.

Nagekomen/buitengewone posten, nadeel € 223.000
De dotatie aan de voorziening oninbare debiteuren is € 82.000, dit is berekend volgens de vastgestelde systematiek. In 2020 is een nog te betalen post opgenomen voor te betalen heffingsrente ad € 141.000*. Het gaat hier om een drietal zaken (Afvalfonds, Bosbergtoren en Biosintrum) waar het verkeerde onderdeel btw is gebruikt. Dit is gegaan via de compensabele btw, terwijl het via de ondernemersbtw had moeten gaan. Dit betekent dat dit moet worden gecorrigeerd en dat heeft tot gevolg dat er heffingsrente in rekening wordt gebracht. De correctie die plaats gaat vinden is met ingang van 2016.

Kapitaalreserve, nadeel € 256.000
Er is besloten dat een aantal investeringen gedekt worden via reserves. Op basis van de voorschriften en de financiële verordening moeten nu bepaalde investeringen worden geactiveerd. Na gereedkoming van de investering wordt begonnen met afschrijven. Op dat moment wordt de dekking uit de specifieke reserve overgeboekt naar de kapitaalreserve. Uit de kapitaalreserve wordt dan de afschrijving gedekt. In 2020 is begonnen met afschrijven voor de investeringen Masterplan Oosterwolde en Kuipenstreek. Dit betekent ook dat er voor Kuipenstreek € 251.500 vanuit de algemene reserve naar de kapitaalreserve is overgeboekt en voor het Masterplan Oosterwolde € 1.150.377 vanuit de reserve grondexploitatie naar de kapitaalreserve (zijn beide balansmutaties).

Corona, voordeel € 1.314.000

- Algemeen bestuur, nadeel van € 6.000 totaal. Een nadeel van € 20.000 voor preventieschermen en kosten digitaal vergaderen (software en ondersteuning) en een voordeel van € 14.000 voor lagere opleidingslasten.
- Overige leges, nadeel € 9.000 door lagere ontvangen leges. Dit komt doordat er vanwege corona nauwelijks evenementenvergunningen en drank- en horecavergunningen zijn afgegeven.
- Huisvesting, voordeel van € 43.000 totaal. Een nadeel van € 14.000 door kosten voor beschermingsmiddelen en een voordeel van € 57.000 bijvoorbeeld als gevolg van lagere kantinelasten en bureau- en kopieerkosten.
- Advies en ondersteuning, voordeel van € 78.000 totaal. Een nadeel van € 17.000 door extra communicatiekosten en een voordeel van 95.000 door minder HR-gerelateerde uitgaven. Dat komt vooral doordat er minder kosten zijn gemaakt voor organisatiebrede opleidingen/workshops i.v.m. de coronacrisis.
- Organisatorische kostenplaatsen, voordeel € 198.000. Voor het uitvoeren van de Tozo-regeling hebben we recht op € 234.000 voor de uitvoeringskosten. In 2020 hebben we de uitvoering opgelost met eigen personeel. Dit wordt betrokken bij de compensatie voor de coronacrisis. Er zijn minder kosten gemaakt voor opleidingen, reis- en verblijfkosten (€ 84.000 voordeel). Dit houdt verband met de coronacrisis. Verscheidene opleidingstrajecten zijn niet doorgegaan. In verband met de coronacrisis is er voor € 120.000 extra aan personeel ingehuurd dan wel uren uitgebreid.
- Algemene uitkering, voordeel € 136.000. De compensatie van de eerste twee corona-compensatiepakketten bedraag totaal € 874.000. Bij de decembercirculaire 2020 is daar € 136.000 bijgekomen.
- Nog te bestemmen posten, voordeel € 874.000. Op deze post is de ontvangen corona-compensatie verantwoord als last. De corona-uitgaven staan functioneel verantwoord bij de programma's. Conform de afspraak zal het restantbudget bij de bestemming van het resultaat worden betrokken.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Paragrafen

Paragraaf 1 | Lokale Heffingen

De gemeente stuurt rekeningen (aanslagen) voor een aantal belastingen en heffingen. Denk aan o.a. de onroerendezaakbelasting, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Deze lokale heffingen zijn een belangrijk onderdeel van onze inkomsten. Deze paragraaf laat de hoogte van de inkomsten zien en geeft een overzicht van de diverse heffingen.

Algemene beleidslijn

Het fiscale beleid voeren we uit in overeenstemming met de fiscale wetgeving, de gevormde jurisprudentie en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals die gelden voor het belastingrecht. Daarnaast zijn rechtvaardigheid, redelijkheid en billijkheid zowel bij de heffing als bij de invordering de bepalende elementen.

Bijzonderheden en ontwikkelingen

Precariobelasting

Het Kabinet heeft de precariobelasting voor nutsbedrijven per 1 juli 2017 gewijzigd (het deel voor kabels en leidingen voor de nutsbedrijven gaat onder de vrijstellingen vallen). Voor gemeenten die op 10 februari 2016 een verordening met tarief hadden vastgesteld voor precariobelasting op kabels en leidingen geldt een overgangstermijn tot 1 januari 2022. Dat geldt ook voor Ooststellingwerf. De opbrengst precariobelasting is tot en met 2021 geraamd in de begroting (€ 2,096 miljoen) tegen het door u vastgestelde tarief van € 2,18 per m1.

Er lopen momenteel geen beroepzaken tegen de precariobelasting.

De Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ)

Zoals elk jaar, worden de nieuwe WOZ-waarden gebruikt voor o.a. de heffing van de onroerendezaakbelasting, gebaseerd op het prijspeil van het voorliggende jaar. De waardepeildatum ligt steeds één jaar voor het belastingjaar en blijft daardoor actueel. Door de actualiteit van de waarde wordt deze mede voor andere doeleinden, zoals de belastingdienst voor de erfbelasting en eigen woningforfait, forensenbelasting, waterschapslasten en door notarissen gebruikt. Per 1 oktober 2016 is het mogelijk om als inwoner via Het WOZ Waardeloket inzicht te krijgen in de WOZ-waarden van andere (woning) panden, de WOZ-waarden voor woningen zijn openbaar. Het Kadaster beheert deze Landelijke Voorziening.

Tot nu toe worden de woningen, in Ooststellingwerf, getaxeerd op basis van de inhoud maar per 2022 gebeurt dit op basis van de oppervlakten (een nieuwe ontwikkeling en wettelijke verplichting). Landelijk zijn er verschillen in methodiek waardoor er nu gekozen is om alle gemeenten te laten taxeren op oppervlakten. De Landelijke Voorziening WOZ is openbaar voor vele afnemers zoals notarissen, CBS, de burgers etc. Als er niet wordt overgegaan op oppervlakte ontstaan er problemen bij de verplichte levering aan de afnemers. De Waarderingskamer gaat dit project monitoren. In 2018 zijn we gestart met de voorbereidingen. Ongeveer 98% van het woningbestand is klaar en het jaar 2021 wordt het testjaar zodat we in 2022 klaar zijn om de oppervlakten te gebruiken voor de waardebepaling voor de Wet WOZ.

Basisregistraties

Vanaf 1 juli 2011 geldt het verplicht gebruik van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (de BAG). Deze verplichting geldt dus ook voor de uitvoering van de Wet WOZ. In de gemeentelijke WOZ processen spelen de in de BAG opgenomen gegevens over adressen, oppervlakten en bouwjaren een belangrijke rol. De koppeling tussen de WOZ en de BAG is in december 2016 gerealiseerd. Halverwege 2016 zijn de Basisregistratie Kadaster (BRK) en de aansluiting van het Handelsregister (NHR) gerealiseerd.

Per 1 april 2016 is de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) aangesloten op de Landelijke Voorziening. Het jaar 2017 is gebruikt om de BGT te koppelen aan het beheer van de openbare ruimte (BOR) en de kaart van 2014 op te werken naar de huidige stand. Vanaf 1 december 2017 is het werkelijke beheer van de BGT verder opgepakt. Dit alles heeft te maken met de BGT op naar 2020 (fase 2): voltooiing en het vervolmaken van de BGT zodat het voldoet aan de wettelijke eisen. Eind 2019 was de BGT al klaar met dit traject.

Ontwikkelingen
Het kabinet is, voor de verkiezingen, bezig geweest met hervorming en herziening van het belastingstelsel voor lokale overheden. Het idee was om een verschuiving te laten plaatsvinden van rijksbelastingen naar gemeentebelastingen. Daarbij komen de 'kleine' belastingen te vervallen. Dit heeft onder andere impact (korting) op de inkomsten uit het Gemeentefonds en consequenties voor de wetgeving. Daarnaast zijn er voorstellen gedaan om het gemeentelijk belastinggebied te verruimen. Bijvoorbeeld door de invoering van een ingezetenenheffing en de wederinvoering van het gebruikersdeel OZB voor woningen.

Op 14 februari 2018 ondertekenden het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen echter een interbestuurlijk programma (IBP) met bijbehorende gezamenlijke agenda. Over de fiscale thema's zijn daarbij de volgende procesafspraken gemaakt: *Decentrale belastingstelsels hebben regulier onderhoud nodig om in goede staat te blijven en toekomstbestendig te zijn. Rijk en medeoverheden gaan aan dit onderhoud werken en verkennen daarnaast de mogelijkheden die decentrale belastingstelsels bieden om de realisatie van gezamenlijke ambities te faciliteren.*

Hervorming belastingstelsel door middel van het verruimen van het gemeentelijk belastinggebied wordt niet ondersteund door het nieuwe Kabinet (bron: Bijzondere Ledenbrief VNG als reactie op het Regeerakkoord 2017-2022).

Afvalstoffenheffing
Diftar+ is ingegaan per 1 januari 2019. Dit heeft alles te maken met de VANG doelstelling opgelegd vanuit het Rijk. Deze doelstelling betekent een afname van het aantal kg's restafval per inwoner per jaar. Het uiteindelijke doel voor 2025 is het aantal kg's terug te brengen naar 30 kg per inwoner per jaar.

De Omgevingswet
Het Kabinet is in 2011 begonnen met een grote stelselherziening van het omgevingsrecht. De Omgevingswet heeft ook gevolgen voor bestaande verordeningen, beleidsregels, nadere regels en besluiten. De wet dient in te gaan op 1 januari 2022. Voor zowel de BAG als de BGT moeten de gegevens/data op orde zijn.

Belastingsoorten

Onroerendezaakbelasting (OZB)
Vanaf 2020 wordt een benchmark woonlasten ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Daarmee komt een einde aan het monitoren met de macronorm onroerende zaakbelasting (ozb). Dat hebben het Rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) afgesproken. In de benchmark wordt naast de ozb ook de riool- en afvalstoffenheffing worden vergeleken. Door een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten en de tariefontwikkeling met landelijke en provinciale gemiddelden, moeten de onderlinge verschillen tussen gemeenten nog inzichtelijker worden. Ook moet de benchmark het lokale debat over de keuzes voor ontwikkelingen, zoals stijging van de lasten, bevorderen. Deze benchmark is voor 2020 nog niet klaar.

Woningwaarderingsstelsel
De Tweede Kamer heeft de motie van het lid Monasch over aanpassing van het woningwaarderingstelsel per 1 oktober 2015 aangenomen. Per 1 januari 2006 was namelijk de gebruikersbeschikking WOZ voor de huurder verdwenen, de gebruiker van een woning ontvangt geen aanslag OZB gebruiker meer. Met deze aanpassing wordt dit gerepareerd en krijgen de huurders weer belang bij de verkrijging van de WOZ-waarde. Vanaf 2016 kan een huurder bezwaar maken tegen de hoogte van de WOZ-waarde. Dit is van belang voor de hoogte van de huren. Aanpassing van de waarde kan doorwerken in de hoogte van de individuele huur. De uitvoeringskosten die gemeenten maken voor bijvoorbeeld de bezwaarprocedure dekt het Rijk niet. Tot nu toe heeft dat niet geleid tot noemenswaardige bezwaren. De hoogte van de huren binnen de gemeente zijn dan ook niet van dien aard dat verlaging van de WOZ-waarde doorwerkt in de hoogte van de huur.

Rioolheffing
In 2020 is het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2020 - 2024 vast gesteld. Het plan is een voortzetting van het vorige GRP op gebied van beheer en onderhoud. Aangevuld met beleid over klimaatadaptatie en -mitigatie. Uitgangspunt bij het opstellen van het nieuwe GRP is dat de rioolheffing met niet meer dan de inflatiecorrectie stijgt. In het kostendekkingsplan behorende bij het GRP is weergegeven hoe de heffing zich ontwikkelt in de periode 2020 - 2024.

Leges
De vorige nota leges dateert van 26 januari 2016. Hierin zijn de uitgangspunten voor de kostendekking voor de leges voor de periode 2016-2019 vastgelegd. De planning was dat er in 2019 een nieuwe nota leges vastgesteld zou worden. Vanwege de opgave rondom 'Samen Waarmaken' is het onderzoek vorig jaar niet uitgevoerd. Het college heeft u hierover geïnformeerd naar aanleiding van een technische vraag bij de jaarrekening 2019.

In 2020 is een geactualiseerde nota leges opgesteld voor 2021, die aansluit op de meest recente jurisprudentie en de feitelijke uitvoering. Deze is door u vastgesteld op 10 november 2020. De nota leges wordt in 2021 volledig herzien voor de periode 2022 en verder in verband met de invoering van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging. Naast de nieuwe wetgeving worden ook de mogelijkheden onderzocht voor een uniform legesmodel (titel 2) in OWO verband. Daarnaast worden dan ook de visie op dienstverlening in combinatie met servicenormen en de uitkomsten van de financiële heroverwegingen betrokken.

Toeristenbelasting
U heeft bij de programmabegroting 2020-2024 ingestemd met een verhoging van de toeristenbelasting naar € 1,40 per persoon per nacht vanaf 2021 en een jaarlijkse indexatie van € 0,05. Vanaf 2020 geldt voor kinderen tot en met de leeftijd van 4 jaren een vrijstelling voor de heffing toeristenbelasting. In december 2020 heeft de gemeente advies van het Recreatieschap Drenthe ontvangen waarin voor campings en groepsaccommodaties een tarief van € 1,10 per overnachting en voor overige verblijfsaanbieders een tarief van € 1,50 per overnachting wordt geadviseerd.

In de raadsvergadering van 30 maart 2021 is besloten om een tariefdifferentiatie toe te passen op de toeristenbelasting. Dit betekent dat het tarief per persoon per overnachting voor overnachtingen in kampeermiddelen op kampeerterreinen en in kampeerboerderijen € 1,10 zal zijn en vanaf 2022 het tarief per persoon per overnachting voor overnachtingen in andere verblijfsaccommodaties € 1,50 zal zijn.

Forensenbelasting
Onder de naam 'forensenbelasting' heffen we een belasting van personen die (voor meer dan 90 dagen per jaar) een gemeubileerde woning als bedoeld in artikel 223 van de Gemeentewet voor zichzelf en/of hun gezin beschikbaar houden. De belasting heffen we naar de heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelastingen (de WOZ-waarden). Bij de programmabegroting 2020-2023 heeft u besloten om de opbrengsten van de forensenbelasting in 2020 met € 15.000 te verhogen. Dit loopt op naar € 60.000 in 2023.

Afvalstoffenheffing
Voor het ophalen en verwerken van afval vraagt de gemeente aan inwoners een vergoeding. Dit noemen we afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing bestaat uit een vast bedrag per woning (vastrecht), een bedrag voor het aantal keren dat afval wordt aangeboden en het aantal kilo's restafval (Diftar+). Het vastrecht moet altijd worden betaald, ook als er geen afval wordt aangeboden. Om het vaste tarief afvalstoffenheffing voor 2020 op een laag niveau te houden is een onttrekking uit de reserve Lastenverlichting nodig (voorheen was dit de egalisatiereserve reiniging). De raad heeft in december 2020 besloten om € 446.000 toe te voegen aan de reserve lastenverlichting ten laste van het resultaat.

Reclamebelasting
U heeft op 14 december 2010 besloten tot de invoering, per 1 januari 2011, van reclamebelasting van het komgebied van Oosterwolde. De reclamebelasting houdt in dat de ondernemers een vast bedrag per jaar betalen. De gemeente legt deze belasting op en stort na aftrek van 5% beheerkosten de opbrengsten in een fonds. Met deze baten kunnen de ondernemers evenementen en activiteiten ontplooien, gericht op promotie en het zorgen voor een aantrekkelijk winkelklimaat van het centrum van Oosterwolde.

BIZ (Bedrijven Investeringszone)
Oosterwolde Promotion heeft een missie en een visie geformuleerd voor het winkelgebied in Oosterwolde. Dit moet leiden tot een plan waarin staat wie langs welke weg wat gaat doen om die missie/visie te realiseren. Het idee er bij is om ook te onderzoeken of het instellen van een BIZ voor het winkelgebied haalbaar is. Oosterwolde Promotion werkt hierbij nauw samen met de Vereniging van Vastgoed Eigenaren Oosterwolde en ook met ons als gemeente. Ook de Commerciele Club Ooststellingwerf en de Rabobank zijn bij dit proces betrokken. In verband hiermee is het convenant inzake de reclamebelasting verlengd voor 2019 en 2020.

In 2020 is begonnen met het onderzoek en de gesprekken over de BIZ. Op 7 september 2020 is het Biznessplan Bedrijven Investerings Zone Oosterwolde opgesteld. In de raad van 20 oktober 2020 is de verordening Bedrijveninvesteringszone Oosterwolde centrum 2021 vastgesteld.

Kwijtschelding
We voeren de kwijtschelding uit volgens de Uitvoeringsregeling van de Invorderingswet 1990. Als inkomenstoets voor de kwijtschelding wordt de 100% bijstandsnorm gehanteerd. Dit betekent dat, afgezien van vermogen cum annexis, aanvragers met een inkomen op bijstandsniveau in principe voor kwijtschelding in aanmerking komen. Kwijtschelding geldt niet voor alle belastingsoorten alleen voor de afvalstoffenheffing vast deel (+ Diftar tot € 100) en rioolheffing (alleen gebruikersdeel). Sinds begin 2018 is er een versnelde en vereenvoudigde toets om te bepalen of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding. De kosten voor kwijtschelding worden uiteindelijk vertaald in het tarief voor rioolheffing en vastrecht van de afvalstoffenheffing.

Inkomsten

Lokale heffingen en leges

x € 1.000

Lokale heffingen en leges	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
lokale heffingen	9.853	10.518	10.501	10.437	- 63 N
leges	1.219	691	1.273	1.349	76 V
Totaal	**11.071**	**11.209**	**11.774**	**11.786**	**13 V**

Lokale heffingen

x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
3.1 Thema Economische ontwikk.					
Toeristenbelasting	248	253	253	243	- 10 N
Reclamebelasting	41	41	41	41	0 V
3.3 Thema Milieu					
Rioolheffing (gecombineerd)	2.715	2.884	2.884	2.758	- 126 N
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	1.874	2.379	2.130	2.206	76 V
6.3 Thema Financiën					
Onroerende zaakbelasting eigenaren	2.603	2.558	2.741	2.733	- 8 N
Precariobelasting	2.075	2.096	2.118	2.118	- 0 N
Onroerende zaakbelasting gebruikers	231	230	242	249	7 V
Forensenbelasting	66	77	92	89	- 2 N
Totaal	**9.853**	**10.518**	**10.501**	**10.437**	**- 63 N**

Leges

x € 1.000

Leges	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
3.2 Thema Openbare ruimte					
Verharding	8	4	4	8	4 V
3.4 Thema Bouwen en wonen					
Bestemmingsplannen	14	25	30	32	2 V
6.2 Thema Dienstverlening					
Drank en horeca	-	-	-	-	-
Omgevingsvergunningen, baten	856	400	975	1.061	86 V
Burgerlijke stand / huwelijk	15	13	13	11	- 2 N
Burgerzakenleges	315	222	234	229	- 5 N
Overige leges	11	25	15	6	- 9 N
6.3 Thema Financiën					
IP Bedrijfsvoering algemeen	1	-	-	2	2 V
IP Huisvesting en werkplek	-	3	3	-	- 3 N
Totaal	**1.219**	**691**	**1.273**	**1.349**	**76 V**

Kostendekking

Toelichting Overhead

In de bijlage van de jaarstukken is een overzicht met taakvelden opgenomen. Op de taakvelden verantwoorden we alle baten en lasten die direct betrekking hebben op het taakveld, waaronder salarislasten. De lasten die we niet direct aan de taakvelden kunnen toerekenen, zijn de overheadkosten. Overhead is '*alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces*'. Het gaat hier dan om onder andere personele kosten, huisvesting, ICT, etc.

Omdat alle directe kosten al rechtstreeks zijn toegerekend aan de taakvelden, passen we een opslagpercentage toe voor overhead voor taakvelden waarvoor we kostendekkende tarieven mogen berekenen. Bijvoorbeeld afval en riolering.

Berekening van kostendekkendheid riolering en reiniging

In onderstaande tabellen staan de berekeningen van kostendekkendheid van de heffingen riolering en reiniging. Het uitgangspunt bij deze heffingen is volledige kostendekking. Naast de baten en lasten verantwoord op het taakveld mogen we een aantal lasten toerekenen, waaronder overhead. De overhead is berekend als opslagpercentage over de directe salarislasten die op het taakveld verantwoord zijn. Daarbij is onderscheid gemaakt in een opslagpercentage voor de salarislasten van de buitendienst (64%) en van de binnendienst (85%). Een deel van de opbrengst van de reinigingsheffing wordt gerealiseerd door een onttrekking aan de egalisatiereserve (reserve lastenverlichting). De dotatie aan de rioleringsvoorziening voor de exploitatie is verwerkt in de lasten van het taakveld.

Berekening van kostendekkendheid leges

Voor de gerealiseerde kosten is de systematiek gehanteerd, die ook bij de begroting 2021 is gehanteerd. Dit betekent dat er een betere toerekening van de personeelskosten heeft plaatsgevonden. De opbrengsten van titel 2 zijn aanzienlijk hoger dan begroot. Dit hangt vrijwel volledig samen met de leges van 2 grote projecten. Bij beide projecten was de verwachting bij de begroting 2020 dat de vergunning in 2019 zou worden verleend. Bij het ene project is de vergunning in januari 2020 verleend. Bij het andere project was de verwachting eveneens dat de vergunning in 2019 zou worden verleend. Eind 2019 is echter besloten om het project te splitsen in 2 fasen. De vergunning voor de eerste fase is in 2019 verleend. De vergunning voor de tweede fase is in 2020 verleend.

x € 1.000

Berekening van kostendekkendheid	Begroting Rioolheffing (taakveld 7.2)	Realisatie Rioolheffing (taakveld 7.2)	Begroting Reinigingsheffing (taakveld 7.3)	Realisatie Reinigingsheffing (taakveld 7.3)
Lasten				
Lasten	2.148	2.058	2.577	2.829
Baten	-35	-26	-537	-631
Netto lasten taakveld	**2.113**	**2.032**	**2.040**	**2.198**
Toe te rekenen lasten				
Overhead	328	355	115	118
Kwijtschelding	48	49	90	90
Rente			-1	-1
Dubieuze debiteuren	7	7	10	10
Watergangen	158	158		
BTW	230	157	126	126
Totaal toe te rekenen lasten	**771**	**726**	**339**	**343**

Totale lasten	**2.884**	**2.758**	**2.379**	**2.540**
Opbrengst heffingen	**-2.884**	**-2.758**	**-2.379**	**-2.322**
Dekkingspercentage	**100%**	**100%**	**100%**	**91%**

x € 1.000

Berekening van kostendekkendheid	Begroting Omgevingsvergunning titel 2	Realisatie Omgevingsvergunning titel 2	Begroting Leges burgerzaken titel 1 en titel 3	Realisatie Leges burgerzaken titel 1 en titel 3	Totaal begroting	Totaal realisatie
Lasten						
Lasten	402	396	233	331	635	727
Baten			0			
Netto lasten	**402**	**396**	**233**	**331**	**635**	**727**
Toe te rekenen lasten						
Overhead	220	265	65	188	285	453
Totaal toe te rekenen lasten	**220**	**265**	**65**	**188**	**285**	**453**
Totale lasten	**622**	**661**	**298**	**519**	**920**	**1.180**
Opbrengst heffingen	**-425**	**-1.093**	**-260**	**-256**	**-685**	**-1.349**
Dekkingspercentage	**68%**	**165%**	**87%**	**49%**	**74%**	**114%**

Paragraaf 2 | Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf laat zien hoe solide onze begroting is en in hoeverre we financiële tegenvallers kunnen opvangen. Het gaat om de relatie tussen de (financiële) weerstandscapaciteit en alle risico's die de gemeente loopt die niet zijn afgedekt door reserves, voorzieningen en verzekeringen. Door het vormen van een weerstandsvermogen hoeven we bij een financiële tegenvaller in de begrotingsuitvoering niet direct te anticiperen. Het weerstandsvermogen is op dit moment voldoende om de risico's af te dekken.

Conclusie weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit is per 31 december 2020 € 21,526 miljoen. Dit bestaat uit de Algemene reserve van € 16,062 miljoen (exclusief het bodembedrag van € 3 miljoen) en de bestemmingsreserves van € 5,464 miljoen. Het totaal van de bestemmingsreserves is € 8,424 miljoen. Voor de weerstandscapaciteit halen we hier de reserve Sociaal Domein € 0,590 miljoen, de kapitaalreserve € 1,315 miljoen en de Algemene reserve grondexploitatie € 1,055 miljoen vanaf.

De benodigde weerstandscapaciteit is € 1,006 miljoen (zie overzicht bij kwantificeerbare risico's). Het weerstandsvermogen is voldoende om de risico's af te dekken. Naast de beschikbare weerstandscapaciteit van € 21,526 miljoen is er nog de algemene buffer van € 3 miljoen (als onderdeel van de Algemene reserve). Deze beide gecombineerd maakt dat in relatie tot de omvang van de activiteiten er voldoende buffer aanwezig is voor het opvangen van de risico's.

Risico's die zich regelmatig voordoen en die vrij goed meetbaar zijn, maken geen onderdeel uit van de risico's binnen het weerstandsvermogen. Hiervoor zijn verzekeringen afgesloten of reserves en voorzieningen gevormd. We gaan op de volgende manier om met de risico's rondom grondexploitatie, openeinderegelingen, verbonden partijen en decentralisaties:

Grondexploitatie
Hiervoor is de Algemene reserve grondexploitatie ingesteld. Deze reserve is bestemd voor het opvangen van verliezen (bijvoorbeeld van niet-kostendekkende complexen), planschadeclaims en verlaging van verkoopprijzen. We beoordelen ieder jaar opnieuw of de reserve toereikend is.

Openeinderegelingen
De belangrijkste openeinderegelingen zijn de regelingen Sociaal Domein en WWB. De risico's binnen het Sociaal Domein (WMO, jeugd en participatie) kunnen niet meer worden gedekt uit de reserve Sociaal Domein. Onder de tabel met risico's staat een aparte toelichting hierover. Het risico in het kader van de WWB nemen we mee in de bepaling van de weerstandscapaciteit (risico nummer 1).

Verbonden Partijen
Jaarlijks beoordelen we de jaarrekeningen, begrotingen en tussentijdse rapportages van de verbonden partijen en leggen die aan u voor. We nemen deel aan aandeelhoudersvergaderingen en bij de meeste verbonden partijen ook aan tussentijdse overleggen. Net als bij de grondexploitatie geldt dat er geen extra financiële buffer noodzakelijk is, omdat er geen risico's zijn die een gevaar vormen voor de financiële positie. Als dit wel het geval is, nemen we dat risico mee in deze paragraaf. Dat beoordelen we ieder jaar opnieuw.

Projecten
De risico's bij projecten worden per project geïnventariseerd en maken onderdeel uit van het projectplan.

Algemene beleidslijn

Om het weerstandsvermogen te beoordelen zetten we de beschikbare weerstandscapaciteit af tegen de benodigde weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit is een optelsom van middelen die beschikbaar zijn om de gevolgen van risico's die niet begroot zijn te dekken.

Benodigde weerstandscapaciteit
De benodigde weerstandscapaciteit stellen we vast aan de hand van een risico-inventarisatie. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet. Daarnaast zijn de financiële gevolgen van deze risico's zo veel mogelijk weergegeven.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Het gaat dan vooral om de reservecapaciteit (algemene- en bestemmingsreserves), de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves. We bepalen de beschikbare weerstandscapaciteit aan de hand van de algemene reserve en bestemmingsreserve. We willen een beschikbare weerstandscapaciteit met minimaal de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risicobeheersing
Risicobeheersing is de manier waarop we risico's beheersen, inclusief de processen en systemen waarmee we dat doen. Onze organisatie heeft tal van beheersmaatregelen getroffen om de doelstellingen in de programma's te realiseren. Er is een grote verscheidenheid aan maatregelen, die we als volgt indelen:

- Juridische beheersmaatregelen (inkoopvoorwaarden, contractbepalingen, leveringsvoorwaarden, juridische kwaliteitszorg);
- Financiële beheersmaatregelen (financial control, verzekeringen, bankgaranties, financieringsfunctie artikel 13 Financiële verordening);
- Organisatorische beheersmaatregelen (AO/IC, procedures, 4-ogen-principe, audits);
- Materiële beheersmaatregelen en informatiebeveiligingsbeheersmaatregelen (gemeentelijk informatiebeveiligingsplan).

Twee keer per jaar, als onderdeel van de P&C-cyclus, actualiseren we het overzicht met de belangrijkste risico's. Dit doen we op basis van dossieronderzoek en interviews met management en medewerkers. Na identificatie van het risico brengen we de oorzaak en het gevolg van het risico in beeld. We kwantificeren ieder risico (als dat mogelijk is). En we maken een inschatting van de kans dat het risico zich voordoet, evenals het financiële gevolg. Dit resulteert in het risicoprofiel voor onze gemeente. Vervolgens inventariseren we voor elk risico de getroffen beheersmaatregelen.

Bij de kwantificeerbare risico's staat een opsomming van de risico's. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet, evenals de financiële gevolgen. Bij deze inschattingen gebruiken we onderstaande tabel:

Categorie	Kans op voorkomen	Kwantitatief	Financieel gevolg
1.	< of 1 keer per 10 jaar	10%	Geen geld gevolgen
2.	1 keer per 5-10 jaar	30%	< € 25.000
3.	1 keer per 2-5 jaar	50%	> € 25.000 - € 100.000
4.	1 keer per 1-2 jaar	70%	> € 100.000 - € 500.000
5.	1 keer per jaar of meerdere keren per jaar	90%	> € 500.000

Kwantificeerbare risico's

Bij deze jaarstukken is het overzicht van de risico's uit de programmabegroting 2021 geactualiseerd. De benodigde weerstandscapaciteit is ten opzichte van de Begroting 2021 € 12.000 lager. Dit heeft een aantal oorzaken:

- Risico 2 'Bijstelling algemene uitkering gemeentefonds (AU)', de algemene uitkering is aangepast en daarmee het risico ook (het risico is € 4.000 hoger)
- Risico 8 'Diverse gerechtelijke procedures', is aangepast (het risico is € 16.000 lager)

Nr.	Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit
1a.	**Risico: vangnet-uitkering wordt niet toegekend** Toelichting risico: Het risico is dat we niet voldoen aan de voorwaarden waardoor we geen vangnetuitkering ontvangen. Het risico is nu nihil omdat we geen aanspraak op de vangnetuitkering behoeven te doen.	-	-	-
1b.	**Risico: afwijking op WWB I-deel budgetten, waardoor beroep op algemene middelen onvermijdelijk is** Toelichting risico: Bij een tekort van 10% van het WWB I-deel budget moeten wij 7,5% betalen uit eigen middelen. In de begroting is al rekening gehouden met een tekort van 3,2%. Het risico gaat over het resterende mogelijke tekort. Beheersmaatregel: Eén keer per maand ontvangen we managementcijfers met de stand van zaken. Hierdoor kan op financieel gebied bijgestuurd worden. Ook zijn er procesmaatregelen aan de poort en ten aanzien van uitstroom. Beïnvloeding van klantaantallen is niet of zeer marginaal mogelijk.	2	4	€ 117.000
2.	**Risico: bijstelling algemene uitkering gemeentefonds (AU)** Toelichting risico: De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven, de zogenaamde “trap op, trap af systematiek”. Als na afloop van een jaar blijkt dat de rijksuitgaven lager zijn dan gepland, wordt de algemene uitkering naar beneden aangepast. Dit vertaalt zich in een aanpassing van het accres. We nemen 1% van de algemene uitkering op als benodigd weerstandsvermogen. Beheersmaatregel: drie keer per jaar verschijnt er een circulaire. Deze circulaires beoordelen we en rekenen we door.	-	-	€ 461.000
3.	**Risico: terugbetaling verstrekte geldleningen** Toelichting risico: Er zijn leningen verstrekt aan instellingen op het terrein van volkshuisvesting, veiligheid, sport en dorpshuizen. Het is niet in alle gevallen duidelijk of er voldoende opstallen, installaties e.d. aanwezig zijn, om in geval van het uitblijven van betaling de restant schuld te voldoen. Beheersmaatregel: bij eventuele achterstanden in aflossingen ondernemen we meteen actie.	1	3	€ 6.000
4.	**Risico: garanties woningbouwcorporaties** Toelichting risico: het waarborgfonds Sociale Woningbouw heeft de bestaande directe risico’s op geldleningen overgenomen. De gemeente kan op basis van de ‘achtervangregeling’ nog worden aangesproken. Beheersmaatregel: het door het waarborgfonds verstrekte overzicht beoordelen we en daarnaast beoordelen we bij een individuele aanvraag de situatie.	1	5	€ 50.000
5.	**Risico: National Hypotheek Garantie** Toelichting risico: vanaf 2011 heeft het Rijk de achtervang voor alle nieuwe hypotheekgaranties op zich genomen. De gemeente blijft echter wel garant staan voor de vóór 1 januari 2011 verleende garanties. Beheersmaatregel: we beoordelen het jaarlijks verstrekte overzicht van hypotheekgaranties.	1	4	€ 19.000
6.	**Risico: overige garanties** Toelichting risico: er zijn garanties verleend aan instellingen op het terrein van gezondheid, volkshuisvesting en onderwijs. Beheersmaatregel: we beoordelen het overzicht garanties.	1	5	€ 50.000
7.	**Leegstand in M.F.A.’s in eigendom van de gemeente met overwegend een onderwijsfunctie** Toelichting risico: Bij (gedeeltelijke) leegstand lopen de exploitatiekosten van het gebouw door terwijl de inkomsten wegvallen. De exploitatie van de M.F.A’s komt daarmee onder druk te staan. Op dit moment is er (gedeeltelijk) leegstand in MFS de Boekebeam door het opheffen van obs Dalton Mst van Hasseltschool en bij MFA de Samensprong. Beheersmaatregel: in 2013 is de ‘Visienota toekomst basisonderwijs in Ooststellingwerf’ door u vastgesteld, waarin de mogelijkheden staan voor het toekomstig onderwijslandschap. In maart 2012 is de notitie ‘platteland aan zet’ door u vastgesteld waarin de kaders zijn geschetst van het na te streven voorzieningenpeil.	5	4	€ 90.000
8.	**Risico: diverse gerechtelijke procedures** Toelichting risico: op basis van de huidige stand van zaken lopende procedures en/of te verwachten claims/procedures is een	5	4	€ 72.000

	inschatting gemaakt. Beheersmaatregel: juridische kwaliteitszorg en inhuur van externe juristen bij lopende procedures en/of te verwachten claims.			
9.	**Risico: veiligheidsmaatregelen politieke ambtsdragers** Toelichting risico: in rechtspositionele besluiten is uitdrukkelijk bepaald dat het betreffende bestuursorgaan verantwoordelijk is voor de bekostiging van voorzieningen ten behoeve van de politieke ambtsdrager, welke in het Stelsel bewaken en beveiligen worden aangemerkt als werkgeverskosten. In deze lijn past dat beveiliging op het werk maar ook daarbuiten voor zover die een werkgeverszorg is, voor rekening komt van de gemeente en door de gemeente geregeld wordt.	-	-	PM
10.	**Risico: extra budget beschikbaar voor jeugdzorg** Toelichting risico: In 2019 heeft het Rijk voor 2019 tm 2021 extra budget beschikbaar gesteld voor de jeugdzorg. Ook voor 2022 is extra budget beschikbaar gesteld. Vanaf 2023 is deze bate ook structureel geraamd in de begroting. Er is sprake van onzekerheid vanaf 2023.	2	4	€ 141.000
			TOTAAL	**€ 1.006.000**

Overige ontwikkelingen

Sociaal Domein

Binnen het Sociaal Domein zijn diverse risico's, hieronder staan de belangrijkste risico's. Risico's waarvan de financiële gevolgen duidelijk te bepalen zijn, zijn ook verwerkt in de begroting. De financiële impact van onderstaande risico's zijn op dit moment lastig in te schatten.

- In 2022 wordt een wijziging op de Jeugdwet van kracht betreffende het woonplaatsbeginsel. Op dit moment vallen jeugdigen, waarvoor geldt dat zij onder voogdij zijn gesteld of ouder zijn dan 18 jaar én in een jeugdhulpinstelling of pleeggezin verblijven, financieel onder de gemeente waar de jeugdige verblijft. Na de wetswijziging vallen deze jeugdigen financieel onder de gemeente waar zij woonden voordat zij verhuisden naar een jeugdhulpinstelling of pleeggezin. Dit zou kunnen leiden tot meerkosten voor onze gemeente, maar het verdeelmodel van de jeugdhulpgelden wordt ook aangepast. Hoeveel kinderen uit onze gemeente dit betreft, is bij ons niet bekend. In 2021 zal het ministerie inzicht verschaffen in de financiële effecten van de wetswijziging.
- Het Rijk heeft samen met gemeenten een traject gestart om de verdeelsystematiek van het Sociaal Domein aan te passen. Dit heeft gevolgen voor de verdeling per 2023. Zie ook herverdeling gemeentefonds hieronder.
- Het werkelijke inzicht in de lasten voor met name regionale Jeugdhulp is nog niet goed in beeld. Wij zijn als gemeente afhankelijk van derden van wie we de afrekeningen ontvangen.
- Per 2019 is het abonnementstarief Wmo ingevoerd. Iedereen die een eigen bijdrage in de Wmo betaalt, doet dit in de vorm van een vast maandbedrag. We lopen het risico dat dit tarief een aanzuigende werking gaat hebben op de zorgvraag.

Corona

We hebben in 2020 diverse meerkosten gehad door Corona. Zie hiervoor de toelichting op de financiële afwijkingen per programma en paragraaf 11. Het is op dit moment nog niet goed in te schatten wat de gevolgen van de coronacrisis voor de komende jaren zullen zijn. De gevolgen van de crisis betrekken we waar mogelijk bij het heroverwegingsproces. We verwachten (incidentele en/of structurele) budgettaire effecten bij bijvoorbeeld de bijzondere bijstand, toeristenbelasting, levensonderhoud (WWB en BBZ) en de veiligheidsregio. Dit is geen limitatieve opsomming. Daarnaast zullen er effecten zijn die pas later zichtbaar worden. Als het rijk door de Coronacrisis moet bezuinigen, zal dit effect hebben op de omvang van het gemeentefonds en daarmee op de hoogte van de algemene uitkering die wij ontvangen.

Herverdeling gemeentefonds

Onze belangrijkste bron van inkomsten is het gemeentefonds. In de afgelopen jaren is gebleken dat sommige gemeenten te weinig geld uit het gemeentefonds ontvangen in relatie tot hun lasten. Vanuit het Rijk is besloten om te onderzoeken hoe de gegroeide scheefheid van de afgelopen decennia weer recht te trekken is, en vanaf 2023 een herverdeling in te voeren.

Het ministerie van BZK heeft op 2 februari 2021 de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) gevraagd om advies te geven over het voorstel van de fondsbeheerders voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 2023. Met het indienen van deze adviesaanvraag, zijn ook de voorlopige uitkomsten van de verdeling voor individuele gemeenten bekend gemaakt.

Het doel van de verdeling is om iedere gemeente een gelijkwaardige financiële uitgangspositie te geven, zodat ze een gelijkwaardig voorzieningenniveau kunnen realiseren tegen gelijke belastingdruk: mensen moeten in principe toegang hebben tot hetzelfde voorzieningenniveau en dat mag niet afhankelijk zijn van de plek waar iemand woont.

Voor Ooststellingwerf komt de uitkomst van de herverdeling op een nadeel van 73 euro per inwoner. De uitkomsten nu zijn gebaseerd op gegevens uit 2017, dit moet nog worden omgezet naar het niveau van 2019. Dit kan voor verschillen in de uitkomsten zorgen. Het effect van de herverdeling zal niet ineens ingevoerd worden, er is sprake van een ingroeimodel van € 15 per inwoner per jaar.

Financiële kengetallen

Kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen ons helpen bij de beoordeling van de financiële positie van onze gemeente. De kengetallen geven informatie over hoeveel (financiële) ruimte onze gemeente heeft om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. Ook geeft het mogelijkheden om onze gemeente te vergelijken met andere gemeenten.

Kengetallen	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Netto schuldquote	42%	46%	34%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	35%	40%	28%
Solvabiliteitsratio	32%	31%	36%
Structurele exploitatieruimte	-1%	-1%	9%
Grondexploitatie	3%	4%	3%
Belastingcapaciteit	92%	87%	91%
EMU saldo (bedrag x € 1.000)	-818	-4.005	2.437

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen in relatie tot de financiële positie

Het is niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten we altijd in samenhang bekijken. Ze geven alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld van de financiële positie van onze gemeente. Op basis van de kengetallen concluderen we dat de financiële positie van onze gemeente goed is.

Netto schuldquote en Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote is de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en afgezet tegen de totale baten. We geven de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weer. Zo brengen we duidelijk in beeld wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich tussen de 0% en 100%. Voor een gemeente geldt dat als de netto schuldquote uitkomt boven de 130% er sprake is van een zeer hoge schuld. Boven de 100% blijft er weinig leencapaciteit over om de gevolgen van financiële tegenvallers (door bijvoorbeeld een economische recessie) op te vangen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het is het eigen vermogen (de reserves) als percentage van het balanstotaal. Een solvabiliteit tussen de 20% en 50% voor gemeenten is gemiddeld. Hoe hoger het solvabiliteitsratio, hoe hoger de weerbaarheid van de gemeente. Uit de tabel blijkt dat onze solvabiliteit gemiddeld is.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal geeft aan welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Grondexploitatie
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten (exclusief mutaties reserves). Hoe lager het kengetal, hoe lager de grondpositie ten opzichte van de totale geraamde baten. De grondexploitatie kan een behoorlijke invloed hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is belangrijk, deze moeten we weer terugverdienen bij de verkoop. Ieder jaar beoordelen we of de gronden tegen een actuele waarde op de balans staan. Het kengetal van 3% geeft aan dat het risico voor ons niet hoog is.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoeverre we een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kunnen opvangen en of er ruimte is voor nieuw beleid. De gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) voor een gezin worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Na de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn de belastinginkomsten de belangrijkste inkomsten voor een gemeente. Het Centrum van Onderzoek van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van de lokale lasten. Deze publicatie is de basis voor de berekening van dit kengetal. De woonlasten in onze gemeente zijn lager dan het landelijk gemiddelde. Het kengetal van 91% geeft aan dat er ruimte is om financiële tegenvallers op te vangen door het verhogen van de woonlasten.

Economische en Monetaire Unie (EMU)-saldo
De EMU-systematiek (kosten en opbrengsten) die het Rijk hanteert werkt anders dan het baten-lastenstelsel dat we (als decentrale overheid) hanteren. Investeringen en uitgaven bijvoorbeeld die we dekken uit reserves tellen wel door in het EMU-saldo, maar hebben geen gevolg voor de uitkomst in het baten-lastenstelsel. Dus bij een sluitende begroting kan het EMU-saldo negatief zijn. Tussen het Rijk en de decentrale overheden zijn afspraken gemaakt voor de beheersing van het EMU-saldo. Het tekort voor de decentrale overheid mag niet hoger uitkomen dan 0,4% van het bruto binnenlands product. Ons EMU-saldo voor 2020 is positief.

Paragraaf 3 | Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor investeringen nodig zijn. Het gaat om zaken die daarna regelmatig onderhoud vergen. Bijvoorbeeld wegen, gebouwen, riolering en groen. Het onderhoud van kapitaalgoederen is van groot belang voor een goede kwalitatieve instandhouding van het openbare voorzieningenniveau. Dit onder meer op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, vervoer en recreatie. In deze paragraaf gaan we per kapitaalgoed in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties.

Financiële consequenties

x € 1.000

Onderhoud kapitaalgoederen	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
2. Welzijn & educatie					
Huisvesting onderwijs	-1.570	-1.451	-1.450	-1.460	- 10 N
Welzijn- en sportaccommodaties	-794	-834	-1.147	-850	297 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.					
Verhardingen	-1.478	-3.469	-3.599	-977	2.622 V
Bruggen en oevervoorzieningen	-31	-63	-63	-68	- 6 N
Verkeersvoorzieningen	-224	-241	-221	-225	- 4 N
Openbaar Groen	-652	-599	-695	-662	33 V
Rioleringen	-1.664	-1.789	-1.656	-1.542	114 V
Rioolheffing	2.663	2.825	2.825	2.703	- 122 N
6. Bestuur & Dienstverlening					
Automatisering	-1.129	-1.137	-1.137	-1.154	- 16 N
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	**-4.879**	**-6.759**	**-7.145**	**-4.236**	**2.909**

Wegen, kunstwerken en verlichting

Wegen

Beleidskader

De MOP (MeerjarenOnderhoudsPlanning) Wegen is vastgesteld. De onderhoudswerkzaamheden worden op basis van de MOP uitgevoerd. Periodiek inspecteren we alle verhardingen voor het opstellen van de MOP. De gemeente maakt bij het beheer van haar wegen gebruik van een wegbeheersysteem dat een CROW-keurmerk voor wegbeheer heeft (CROW staat voor Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek). Voor het beheer van de wegen is een beheersysteem operationeel. De gegevens die in het beheersysteem zitten actualiseren we regelmatig. Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) is in 2013 door u vastgesteld. In 2018 is besloten om de bermen langs onze belangrijkste wegen te verbeteren. Hiervoor is een investeringskrediet beschikbaar gesteld voor 2020 t/m 2022.

Financiële gevolgen in de jaarstukken

De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Civieltechnische kunstwerken

Beleidskader

De onderhouds- en vervangingswerkzaamheden aan de civieltechnische kunstwerken worden op basis van de MOP uitgevoerd. De MOP actualiseren we periodiek, aan de hand van inspecties. Voor het beheer van de civieltechnische kunstwerken (met name bruggen) is een beheersysteem operationeel. De gegevens die in het beheersysteem zitten actualiseren we regelmatig.

In 2020 is er onderhoud gepleegd aan de brug Hooghout in Ravenswoud. Dit is gezamenlijk uitgevoerd met Natuurmomenten waarbij de kosten evenredig zijn verdeeld.

Financiële gevolgen in de jaarstukken
De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Openbare verlichting
Beleidskader
De onderhoud- en vervangingswerkzaamheden aan de openbare verlichting worden op basis van de MOP uitgevoerd. De MOP actualiseren we periodiek. Voor het beheer en onderhoud van de openbare verlichting participeren we, samen met de meeste andere Friese gemeenten en de provincie Fryslân, in de 'Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.' De coöperatie ondersteunt in het beheer en onderhoud van de openbare verlichting. In 2018 is besloten om de traditionele lichtpunten versneld te vervangen door led lichtpunten. Hiervoor is een investeringskrediet beschikbaar gesteld voor 2019 t/m 2022.

Financiële gevolgen in de jaarstukken
De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Groen, riolering en gebouwen

Groen
Beleidskader
Op 24 januari 2012 is de Notitie Groenbeleid 2011 door u vastgesteld. Hierin is de groenstructuur voor de 13 dorpen van onze gemeente vastgelegd. Met het groenstructuurplan is inzichtelijk gemaakt welk belangrijk groen in de leefomgeving aanwezig is. Ook is aangegeven welke grond door de gemeente kan worden afgestoten. Voor de uitvoering van het groenbeheer gebruiken we een groenbeheersysteem. Dit systeem wordt gebruikt om op basis van landelijke normen (IMAG-normen) te bepalen hoeveel uren nodig zijn en welk budget nodig is om het onderhoud aan de groenvoorzieningen uit te voeren. Het gemiddelde onderhoudsniveau in Ooststellingwerf is in overeenstemming met kwaliteitsniveau B van de Landelijke ‘CROW-kwaliteitscatalogus openbare ruimte’.

Er wordt een nieuw Biodiversiteitsplan, inclusief uitvoeringsagenda, opgesteld. Hiervoor is in 2019 het plan van aanpak vastgesteld en zijn er startbijeenkomsten georganiseerd. Het Biodiversiteitsplan vervangt, na vaststelling, de Notitie Groenbeleid 2011. Het biodiversiteitsplan wordt in het 2e kwartaal van 2021 in de raad behandeld.

Op 20 oktober 2020 heeft u de notitie 'Bomenbeleid Ooststellingwerf' vastgesteld. Hiermee zijn de beleidsuitgangspunten voor een zo veilig mogelijk, duurzaam en betaalbaar gemeentelijk bomenbestand omschreven.

Financiële gevolgen in de jaarstukken
De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Riolering
Beleidskader
In 2020 is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2020-2024 vastgesteld. Het plan is een voortzetting van het vorige GRP op gebied van beheer en onderhoud, aangevuld met beleid over klimaatadaptatie en -mitigatie.

Financiële gevolgen in de jaarstukken
Uitgangspunt binnen het GRP is dat de rioolheffing met niet meer dan de inflatiecorrectie stijgt. In het kostendekkingsplan behorende bij het GRP is weergegeven hoe de heffing zich ontwikkeld in de periode 2020-2024.

Gymnastieklokalen
Beleidskader
Per 1 januari 2015 is het 'onderhoud buitenkant' van de onderwijsgebouwen overgeheveld naar de schoolbesturen. De voorziening ‘Onderhoud onderwijsgebouwen en gymlokalen’ is daarom in 2015 opgeheven. Hiervoor is de voorziening ‘Onderhoud gymnastieklokalen’ in de plaats gekomen. De instandhouding van gymnastieklokalen blijft een gemeentelijke verantwoordelijkheid. De onderlegger hiervan is per 2019 de MOP 2019-2048 Gymnastieklokalen. Daarnaast is de BTW-compensatie per 2019 gewijzigd; deze loopt nu via de Specifieke Uitkering Sport (= SPUK).

Financiële gevolgen in de jaarstukken
De werkzaamheden worden binnen de financiële kaders uitgevoerd.

Overige gebouwen
Beleidskader
Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen is in verschillende meerjarenonderhoudsplannen (MOP’s) opgenomen. Het betreft de volgende gebouwen: het gemeentehuis, de gemeentewerf, het overslagstation, de Kompaan, molen ‘De Weijert’, gemeentelijke monumenten en woningen. De gemeentelijke gebouwen inspecteren we periodiek voor het actualiseren van de MOP’s.

De huidige buitendienstaccommodatie voldoet niet meer aan een aantal wettelijke- en ARBO technische eisen. Er wordt momenteel gewerkt aan de uitwerking van diverse ver- en nieuwbouw modellen op de huidige locatie.

Financiële gevolgen in de jaarstukken
De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Sport en ICT

Sportaccommodaties
Beleidskader
Per 2017 geldt een nieuwe exploitatieovereenkomst voor het beheer en de exploitatie van de 2 B's (sportcomplex de Boekhorst te Oosterwolde en sporthal de Bongerd te Haulerwijk) met dezelfde exploitant voor een periode van 5 jaar. Voor de andere B (= het Bosbad) is per 2017 Stichting Bosbad Appelscha (SBA) verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie. De gemeente en SBA hebben hiervoor een budgetovereenkomst getekend voor een periode van 10 jaar. SBA heeft het beheer en de exploitatie uitbesteed aan een exploitant. Per 2018 geldt een nieuwe exploitatieovereenkomst voor het beheer en de exploitatie van de Steegdenhal te Appelscha voor een periode van 10 jaar.

Financiële gevolgen in de jaarstukken
In 2018 is een nieuwe MOP opgesteld en in 2019 geïmplementeerd. In verband met onvoorziene uitgaven in 2020 en de verwachte extra uitgaven in 2020 is het voorstel om de dotatie te verhogen van € 30.000 per jaar naar € 35.000 per jaar. De voorziening is op basis van deze hogere dotatie tot 2030 toereikend voor het groot onderhoud.

Per 1 januari 2019 is de sportvrijstelling in de Wet op de omzetbelasting verruimd. Door deze wetswijziging vervalt het recht op aftrek van btw voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties. Er is een Specifieke Uitkering Sport (= SPUK) voor gemeenten om het btw nadeel (grotendeels) te compenseren. Het is nog niet helemaal duidelijk of de exploitant van de 3 B's en de Steegdenhal als winstbeogende instellingen worden aangemerkt. Daarom is ook voor 2020 een SPUK aanvraag ingediend. Die is toegekend maar wordt pas in 2021 definitief vastgesteld.

Sportterreinen

Beleidskader

Het specialistische onderhoud aan de grasvelden van de gemeentelijke sportterreinen wordt in opdracht van ons uitgevoerd. De basis van de onderhoudswerkzaamheden is de kwaliteitscriteria van de KNVB. Op basis hiervan voeren we planmatig onderhoud aan de sportvelden uit. Dit is vastgelegd in de notitie 'Planmatig onderhoud grassportvelden'. Het overige onderhoud voeren de sportverenigingen zelf uit. Hier krijgen de sportverenigingen een jaarlijkse vergoeding voor. Om tot een gelijkmatige verdeling van de veldrenovaties te komen is in 2013 een MOP 2014-2018 (renovatieplan) grassportvelden opgesteld. U heeft in 2016 besloten het sportcomplex Waskemeer met een wetraveld uit te breiden.

Financiële gevolgen in de jaarstukken

De aard en omvang van het planmatig onderhoud aan de grassportvelden zijn afgestemd op de beschikbare middelen. Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2014-2017 is besloten vanaf 2014 jaarlijks voor de renovatie van grassportvelden (1 toplaag) € 45.000 (incl. BTW) beschikbaar te stellen. De kosten voor het specialistisch onderhoud van het wetraveld Waskemeer zijn voor rekening van de gemeente.

De jaarlijkse kosten voor de renovatie van 1 grassportveld worden gedekt uit de exploitatie. Er is een aanvraag ingediend voor een uitgebreide omgevingsvergunning voor het sportcomplex Waskemeer. Na het succesvol verlopen van het dit proces kan het wetraveld worden gerealiseerd. In 2020 zijn de vergunningen verstrekt voor de uitbreiding van het sportcomplex Waskemeer. Er is door bezwaarmakers een voorlopige voorziening aangevraagd die is afgewezen. De behandeling van de bodemprocedure was medio november 2020. Medio december heeft de rechtbank uitspraak gedaan. Alle beroepen zijn ongegrond verklaard. Inmiddels is ook duidelijk geworden dat er geen hoger beroep is ingediend. De omgevingsvergunningen zijn daarmee onherroepelijk.

ICT

Zie paragraaf 10 OWO-samenwerking.

Paragraaf 4 | Financiering

De paragraaf Financiering gaat over het aantrekken, beheren en uitzetten van gelden. Ook het garanderen en verstrekken van geldleningen aan derden valt hieronder. Deze activiteiten vormen een onderdeel van de treasuryfunctie van de gemeente. Een adequate sturing op de geldstroom is noodzakelijk. In deze paragraaf gaan we in op de vraag hoe we gelden zo optimaal mogelijk beleggen dan wel aantrekken.

Algemene beleidslijn en Risicobeheer

Algemene beleidslijn

De financiële verordening Ooststellingwerf 2020 is door u op 16 december 2020 vastgesteld. In artikel 13 van deze verordening is de financieringsfunctie beschreven. De verordening berust op de bepalingen in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Het uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van risico's. Het doel is om doelmatig en doeltreffend om te gaan met de beschikbare financiële middelen.

Risicobeheer

Op grond van de Wet Fido moeten gemeenten zich houden aan de zogenaamde kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De uitkomst van die berekening is het maximale bedrag dat rente typisch 'kort' gefinancierd mag worden. De kasgeldlimiet voor 2020 bedraagt € 6,3 miljoen (8,5% van het begrotingstotaal 2020 van afgerond € 74 miljoen). Onderstaand schema laat zien dat de kasgeldlimiet niet is overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om te voorkomen dat wij in een bepaald jaar geconfronteerd worden met, in verhouding tot de vaste schuld, forse renteherzienings- en herfinancieringsproblemen. De norm is gesteld op 20% van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor Ooststellingwerf bedraagt de renterisiconorm € 13,7 miljoen. Dit betekent dat in 2020 de som van de vaste geldleningen waarvan de rente wordt herzien en de noodzakelijke herfinancieringen beneden de € 13,7 miljoen moet blijven. Onderstaand schema laat zien dat de renterisiconorm niet is overschreden.

x € 1.000

Kasgeldlimiet	Rekening 2020
Kasgeldlimiet aanvang begrotingsjaar	**-6.300**
Omvang netto vlottend	
1e kwartaal	8.895
2e kwartaal	10.672
3e kwartaal	14.890
4e kwartaal	13.733

x € 1.000

Rente risiconorm	Rekening 2020	Begroting 2021	Mjb 2022	Mjb 2023
Rente risiconorm	**14.800**	**14.523**	**14.115**	**14.090**
Aflossingen en renteherzieningen				
Reguliere aflossingen geldleningen	9.166	8.768	3.569	1.369
Geldleningen met renteherzieningen	-			
Totaal Aflossingen en renteherzieningen	**9.166**	**8.768**	**3.569**	**1.369**
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	**5.634**	**5.755**	**10.546**	**12.721**

Leningenportefeuille

Opgenomen gelden

De onderstaande tabel geeft inzicht in de samenstelling, grootte en rentegevoeligheid van de opgenomen geldleningen. De leningen zijn onderverdeeld in leningen opgenomen voor onze eigen huishouding en leningen opgenomen ten behoeve van woningcorporaties. Deze leningen zijn met een renteopslag weer doorgeleend naar de corporaties (sinds 1999 zijn we hiermee gestopt).

x € 1.000

Leningenportefeuille opgenomen gelden	Eigen leningen		Woningbouw leningen	
	Bedrag	Rente	Bedrag	Rente
Stand per 1 januari	**40.600**	**0,95%**	**2.640**	**4,23%**
Nieuwe leningen	4.800			
Reguliere aflossingen	-9.100		-66	
Vervroegde aflossingen				
Stand per 31 december	**36.300**	**0,84%**	**2.574**	**4,28%**

Het gemiddelde rentepercentage begin 2020 is als volgt berekend: rente 2020 / stand 1-1-2020. Het gemiddelde rentepercentage eind 2020: rente 2021 / stand per 31-12-2020. Voor de berekening van het gemiddelde rentepercentage is geen rekening gehouden met herfinanciering. Per saldo lossen we € 4,3 miljoen af op de leningenportefeuille, zonder rekening te houden met nieuwe financieringen.

Uitgezette gelden

De gemeente loopt met betrekking tot de verstrekte geldleningen beperkt risico. Veelal zijn er opstallen, installaties en dergelijke aanwezig die naar verwachting voldoende zijn om, in geval van het uitblijven van betaling, de restantschuld te voldoen. We voeren ten aanzien van overige debiteuren een actief beleid. Waar nodig nemen we tijdig de gebruikelijke invorderingsmaatregelen. Wanneer invordering niet (meer) mogelijk is, boeken we vordering af ten laste van het lopende boekjaar.

x € 1.000

Leningenportefeuille uitgezette gelden	Bedrag
Leningen aan woningbouwcorporaties	2.576
MFC Oldeberkoop	238
Volkskredietbank	119
Sportverenigingen	8
Dorpshuizen	18
Stichting Stimuleringsfonds (verzilverleningen)	300
Stichting Stimuleringsfonds (stimuleringsleningen)	200
Stichting Stimuleringsfonds (blijversleningen)	60
Stichting Stimuleringsfonds (duurzaamheidsleningen)	700
Stichting Stimuleringsfonds (startersleningen)	300
Stand per 31 december 2020	**4.519**

Overig

Schatkistbankieren

Vanaf 1 januari 2014 zijn alle decentrale overheden verplicht om te schatkistbankieren. Dit betekent dat we alle overtollige liquide middelen, het saldo liquide middelen boven het drempelbedrag van 0,75% van de begroting, moeten stallen bij het Rijk. Voor Ooststellingwerf betekent dit dat er gemiddeld een bedrag van € 555.000 (dit is 0,75% van het begrotingstotaal van € 74 miljoen) op de gezamenlijke bankrekeningen mag staan. Het saldo daarboven moeten we afstorten bij het Rijk. Zie de tabel in de bijlage voor het overzicht schatkistbankieren.

Liquiditeitsprognose
Twee keer per jaar onderzoeken we aan de hand van een liquiditeitsprognose in hoeverre we de huidige leningenportefeuille de komende jaren verder kunnen afbouwen door het aantrekken van deels fix en/of lineaire leningen.

Renteschema
Met ingang van 2017 is het Besluit Begroting en Verantwoording gewijzigd. Eén van de onderdelen is de gewijzigde rentetoerekening en de aanbeveling om onderstaand renteschema op te nemen. Elk jaar moet bij de jaarrekening de werkelijke doorbelaste rentelasten worden vergeleken met de voorgecalculeerde doorbelaste rentelasten. Als de afwijking meer dan 25% is dan moeten we overgaan tot correctie. In 2020 is dit niet het geval, zie onderstaande tabel.

x € 1.000

Renteschema werkelijk 2020		Bedrag
a. Werkelijke lasten over de korte en lange financiering		524
b. Werkelijke externe rentebaten (idem)		173
Saldo rentelasten en rentebaten		**351**
c1. Werkelijke rente die aan de grondexploitatie moet worden doorgerekend	16	
c2. Werkelijke rente van projectfinanciering	113	
c3. Werkelijke rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering)	115	
		14
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**337**
d1. Werkelijke rente over eigen vermogen		-
d2. Werkelijke rente over voorzieningen		-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**337**
e. De aan taakvelden werkelijke toegerekende rente		369
Verschil		**-32**

Paragraaf 5 | Bedrijfsvoering

De gemeente Ooststellingwerf wil met lef en passie werken aan duurzame en toekomstbestendige initiatieven. Groot en klein, van binnen en van buiten de organisatie. Met een mentaliteit die gebaseerd is op daadkracht, op 'meer doen, minder praten'. Vertrouwen in de kracht van medewerkers én inwoners is de basis onder het (samen)werken. We willen meer faciliteren dan regisseren, initiatief van buitenaf omarmen en zo het woon- werk-, en leefklimaat in Ooststellingwerf op continue basis verbeteren.

Interbestuurlijk toezicht en Human Resource Management

Interbestuurlijk toezicht

We geven uitvoering aan de Wet revitalisering generiek toezicht. Deze wet zorgt voor een vereenvoudiging van het toezicht tussen de verschillende bestuurslagen, het zogenoemde ‘interbestuurlijk toezicht’. Het belangrijkste uitgangspunt van de wet is dat het interbestuurlijk toezicht verschuift van verticaal toezicht (provincie - raad) naar horizontale verantwoording (college - raad). De provinciale toetsing vindt plaats op de volgende domeinen: Omgevingsrecht/Wabo, Ruimtelijke Ordening, Water en Riolering, Archief en Informatiestromen, Monumenten en Archeologie.

Human Resource Management

Het is duidelijk dat de pandemie voor de activiteiten van HR bepalend is geweest. Alles is op alles gezet om medewerkers thuis te laten werken, dit te faciliteren, online trainingen aan te bieden en maatwerk te verrichten waar dat kon. Innovatie en het creëren van goede randvoorwaarden heeft dan ook vooral in het teken gestaan van de versnelde flexibilisering van de werkplekken. Medewerkers hebben een grote stap gemaakt in het digitaal werken. Dat zijn waardevolle vaardigheden voor de toekomst. In de loop van het jaar was de basis, wat dat betreft, op orde en is het gelukt om ook andere zaken op te pakken. Zo is er gewerkt aan de verdere inbedding van programmamanagement, het verder verbeteren van de kwaliteit van voorstellen en is de bestuursopdracht in het fysiek domein afgerond. Daarnaast zijn we voor vernieuwende vormen van samenwerken Scrum, Lean en klantreizen op zoek gegaan naar online varianten en kijken we, met participatie van medewerkers, vooruit naar de nieuwe balans in werken na corona.

Financiën, Planning & Control & Juridische kwaliteitszorg

Financiën, Planning & Control

De financiële functie voorziet de gemeenteraad, het college en de organisatie van actuele en volledige financiële informatie voor de ondersteuning van de gemeentelijke beleidsontwikkeling en uitvoering. Deze functie is gericht op een duurzame en gezonde financiële positie van de gemeente. Kwaliteit, snelheid en toegankelijkheid spelen in deze processen een belangrijke rol.

In 2019 en 2020 is onderzoek gedaan naar de kostenbeheersing in het Sociaal Domein. De focus voor 2020 is Wmo geweest. Er zijn Quickwins geformuleerd die in de begroting 2021 zijn verwerkt. Daarnaast zijn er mogelijke maatregelen geformuleerd. Die worden op een later moment ter besluitvorming aan u voorgelegd.

In 2020 is onderzoek geweest naar de kostendekkendheid van de leges voor 2021. De nota leges wordt in 2021 volledig herzien voor de periode 2022 en verder in verband met de invoering van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging. Naast de nieuwe wetgeving worden ook de mogelijkheden onderzocht voor een uniform legesmodel (titel 2) in OWO verband. Daarnaast worden dan ook de visie op dienstverlening in combinatie met servicenormen en de uitkomsten van de financiële heroverwegingen betrokken.

De begroting 2020 is door 'Samen Waarmaken' weer in reëel en structureel evenwicht gebracht. Diverse ontwikkelingen zorgden er bij de kaderbrief 2021 voor dat het begrotingsperspectief vanaf 2022 negatief is. Ook de herverdeling van het gemeentefonds en de gevolgen van de coronacrisis zorgen voor onzekerheid. In 2021 wordt gestart met een heroverwegingsproces. Daarnaast gaan we in gesprek over de indeling van de Programmabegroting.

Juridische kwaliteitszorg (JKZ)
De juridische functie in de vakafdelingen en het cluster Bestuurlijk Juridische Zaken (BJZ) van het team Bedrijfsvoering zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de juridische kwaliteit van het gemeentelijk handelen. Zij ondersteunen daarnaast het bestuur en de organisatie met juridische advisering bij beleidsontwikkeling en uitvoering. Om deze kwaliteit te borgen blijven we investeren in kennis en kunde en vroegtijdige betrokkenheid van de juridisch adviseurs van BJZ bij dossiers. Vóór de beperkingen als gevolg van de coronamaatregelen is van de geplande cursus privaatrecht wel de sessie voor beginners gehouden.

We blijven de 'informele aanpak' stimuleren en inzetten: eerst het goede gesprek. We zetten met goed resultaat (pre)mediation in. Dit blijkt ook uit de jaarverslagen van de Algemene en Sociale Kamer van de commissie van advies voor de bezwaarschriften en de klachtenfunctionaris over 2019. In de jaarvergadering van de klachtenfunctionaris en de bezwaarschriftencommissie werd door de klachtenfunctionaris en de voorzitters waardering uitgesproken voor de oplossingsgerichte aanpak van klachten en bezwaren. Voor de komende periode houden we er rekening mee dat de beperkingen als gevolg van de coronapandemie nog langere tijd zullen duren. We zetten voor de komende periode in op de beschikbaarheid van online juridische informatie op intranet. Daarnaast gaan we verder met de reguliere activiteiten voor juridische kwaliteitszorg.

Rechtmatigheid, Inkoop, Informatiebeveiliging en Privacy

Rechtmatigheid
Betrouwbaarheid en rechtmatig handelen binnen wet & regelgeving is een belangrijk punt voor de gemeente. Jaarlijks leggen we in het Interne Controle plan de uitvoering van de verbijzonderde interne rechtmatigheidscontrole vast. De gemeente blijft zichtbaar werken aan de verbetering van processen zodanig dat afwijkingen gesignaleerd en gecorrigeerd worden.

Inkoop
Zie paragraaf 10 OWO-samenwerking.

Informatiebeveiliging en privacy
Inwoners, ondernemingen en instellingen moeten erop kunnen vertrouwen dat we zorgvuldig omgaan met (persoons)gegevens. Het is daarom van groot belang dat gegevens alleen onder strikte voorwaarden gebruikt worden en goed beveiligd zijn tegen onbevoegd gebruik. In 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) in werking getreden, waarmee er één normenkader is ontstaan voor gemeenten, provincies, waterschappen en rijk. Ons informatiebeveiligingsbeleid is in 2020 geactualiseerd en volledig gebaseerd op het treffen van technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen in het kader van dit normenkader.

De beveiligingsfunctionaris (CISO) zorgt voor de coördinatie en toezicht op de naleving van beveiligingsmaatregelen en -procedures, voor elk onderdeel van het informatiebeveiligingsbeleid. Beveiliging van onze gegevens en sturen op houding en gedrag vraagt continu aandacht en investeringen. De gemeente heeft diverse instrumenten ingezet om de informatiebeveiligings- en privacybewustzijn te optimaliseren. De gemeente heeft in 2020 zichtbaar voldaan aan de normen die noodzakelijk zijn voor de voortzetting van onze dienstverlening via DigiD en aan de specifiek normen welke gelden voor de BRP en de waardedocumenten, Suwinet, BAG, BGT en BRO.

Met de inwerkingtreding van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) zijn de eisen waaraan verwerkingen van persoonsgegevens moeten voldoen verscherpt. Burgers hebben het recht te weten welke gegevens van hen worden verwerkt, voor welk doel en met wie deze worden gedeeld. Ook hebben burgers het recht om gegevens uit de database te verwijderen, tenzij legitieme wettelijke vereisten dit voorkomen. De privacyrechten van burgers zijn daarmee uitgebreid en versterkt. Gegevensbescherming en privacy dringen door in alle processen binnen onze gemeentelijke organisatie. Privacy heeft een direct raakvlak met informatiebeveiliging en vraagt continue aandacht en investeringen. In 2020 hebben we zichtbaar gewerkt aan de inrichting van onze processen, systemen en interne organisatie conform de privacywetgeving. De gemeente beschikt over een register van verwerkingsactiviteiten en houdt deze actueel om daarmee te kunnen voldoen aan de verantwoordingsplicht en om inzicht te kunnen geven aan burgers wanneer zij hun privacyrechten uitoefenen. De Functionaris Gegevensbescherming houdt onafhankelijk toezicht op de naleving van de privacyregels.

Communicatie, ICT en OWO afdelingen

Communicatie

We spelen in op de belangrijke (online) trends en een eenduidige profilering van de gemeente over alle projecten en activiteiten heen. Niet alleen offline, maar we ontwikkelen ook online door, in beeld, tekst en video. We maken steeds meer gebruik van animatie, infographics en film. Naast uitvoerende activiteiten richtte communicatie zich ook dit jaar op het stimuleren, coachen en ontwikkelen van communicatiebewustzijn en -vaardigheden van de organisatie. We hebben een vernieuwde website en er kunnen steeds meer diensten online worden aangevraagd. We spelen een adviserende rol in de organisatieontwikkeling en participatievraagstukken. Communicatie richt zich op diverse onderwerpen zoals; Omgevingswet, zorgeconomie en Visie op Samenleven.

Informatie- en communicatietechnologie

Zie paragraaf 10 OWO-samenwerking.

Paragraaf 6 | Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente zeggenschap heeft. Een financieel belang betekent dat de gemeente financiële middelen beschikbaar heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de partij. De gemeente heeft ook een financieel belang als de verbonden partij haar financiële problemen kan verhalen op de gemeente. Elke verbonden partij draagt direct of indirect bij aan de beleidsdoelen van de gemeente. De verbonden partijen bestaan uit Gemeenschappelijke Regelingen, deelnemingen en overige verbonden partijen.

Algemene beleidslijn

Elke verbonden partij draagt direct of indirect bij aan de beleidsdoelen van de gemeente. In de programma's geven we aan op welke wijze de verbonden partij aansluit op het eigen beleid, de activiteiten en welke risico's er zijn met betrekking tot de samenwerking. Deze paragraaf is vereenvoudigd tot een totaalbeeld van participaties in verbonden partijen en van de financiële aspecten.

Verbonden partijen zijn (participaties in) Gemeenschappelijke Regelingen, stichtingen en verenigingen en vennootschappen. Van bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap heeft door een zetel in het bestuur of door stemrecht. Onder financieel belang verstaan we dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijtraakt in geval van faillissement van de verbonden partij. Of dat de gemeente voor een bepaald bedrag aansprakelijk wordt gesteld als de verbonden partij zijn/haar verplichtingen niet nakomt.

Deelname in een verbonden partij is een alternatief voor enerzijds het zelf uitvoeren van gemeentelijke taken of anderzijds het uitbesteden van deze taken. Het uitgangspunt is dat we alleen deelnemen in een verbonden partij als we daarmee een publiek belang dienen. Er kunnen verschillende redenen zijn om deel te nemen in een verbonden partij, bijvoorbeeld:

- Efficiencyvoordelen: kostenvoordeel door samenwerking.
- Risicospreiding: het delen van (financiële) risico's met andere partijen.
- Kennisvoordeel: gebruik maken van elkaars kennis en expertise.
- Bestuurlijke kracht/effectiviteit: deelnemers staan samen sterker.
- Katalysatorfunctie: de gemeente als belangrijke initiërende factor.

We streven naar het efficiënt uitvoeren van gemeentelijke taken op basis van samenwerking. Waarbij de sturingselementen zoals transparantie, kaderstelling, verantwoording en controle voldoende gewaarborgd zijn.

SDF

Verband	Gemeenschappelijke Regeling Centrumregeling samenwerking sociaal domein Friese gemeenten te Leeuwarden
Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemers	Alle 18 Friese gemeenten nemen deel in deze GR. Er vindt ambtelijk en bestuurlijk overleg plaats tussen gemeenten over (de uitvoer van) deze regeling.
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Binnen de Centrumregeling Sociaal Domein Friese Gemeenten (uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein Friesland (SDF)) werken de Friese gemeenten samen aan de inkoop van specialistische jeugdhulp en het bijbehorende contractbeheer. Het algemene doel van de regeling is specialistische zorg en ondersteuning leveren aan inwoners van alle Friese gemeenten.
Financieel belang	De centrumgemeente berekent de integrale kosten voor haar dienstverlening door aan gemeenten. De kosten voor de dienstverlening bestaan uit kosten voor instandhouding en kosten voor taakuitvoering. De kosten voor instandhouding worden onder gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantal van elke gemeente met peildatum 1 januari van jaar t-1. De kosten voor uitvoering van taken worden verdeeld onder gemeenten op basis van het percentuele aandeel dat een gemeente toekomt in het totaal van aantallen cliënten op basis van de Jeugdwet. Onze bijdrage voor 2020 is begroot op € 112.000. Op basis van de afrekening is de werkelijke bijdrage € 99.000 geweest.
Omvang van het vermogen x € 1.000	Het resultaat wordt verrekend met de bijdragen van de gemeente. Er is daarom geen sprake van vermogen.
Resultaat x € 1.000	€ 0

Risico's	Als het SDF de afspraken over de begroting niet haalt, krijgen de gemeenten achteraf alsnog de rekening gepresenteerd. Dit risico beheersen we intern door periodiek de uitgaven te monitoren en bij bestuurlijk en ambtelijk overleg input te leveren. Daarnaast bespreken we de begroting van het SDF in de planning- en controlcyclus van het SDF.

VRF

Verband	Veiligheidsregio Fryslân te Leeuwarden
Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemers	Een gemeenschappelijke regeling met de 18 Friese gemeenten. Zowel bestuurlijk als ambtelijk bestaan er gremia waarin (één van de) OWO-gemeente(n) vertegenwoordigd is/zijn: · Deelname in Algemeen Bestuur (AB) van de VRF (drie burgemeesters); · Deelname in Dagelijks Bestuur (DB) van de VRF (burgemeester Oosterman); · Deelname in Bestuurscommissie Veiligheid van de VRF (drie burgemeesters); · Deelname in Agendacommissie Veiligheid van de VRF (burgemeester Oosterman); · Deelname in Bestuurscommissie Gezondheid (drie portefeuillehouders); · Deelname in Agendacommissie Gezondheid (Heerenveen); · Deelname in POOK (Plenair Overleg Oranje Kolom) drie gemeentesecretarissen; · Deelname in ambtelijk regionaal overleg (zowel VRF-breed als in district Zuidoost) (3 Ambtenaren Openbare Orde en Veiligheid (AOV'ers)).
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Veiligheidsregio Fryslân (VRF) is een samenwerkingsverband van de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners. In de VRF werken zij samen aan brandweerzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zo willen we (gezondheids)risico's zo veel mogelijk beperken. En het beleid van gemeenten op het gebied van gezondheid en veiligheid bevorderen
Financieel belang	Bijdrage 2020 € 2.504.257: 1. Gezondheid € 186.437 2. Jeugdgezondheidszorg € 847.933 3. Veiligheid € 85.936 4. Brandweer € 1.383.951
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2019 € 5.266 31-12-2019 € 3.615 Vreemd vermogen: 1-1-2019 € 49.980 31-12-2019 € 59.907
Resultaat x € 1.000	€ -/- 524 (2019)
Risico's	Als de VRF zich niet houdt aan afspraken over de begroting, krijgen de gemeenten achteraf alsnog de rekening gepresenteerd. Dit risico beheersen we intern door periodiek de uitgaven te monitoren en bij bestuurlijk en ambtelijk overleg input te leveren. Daarnaast bespreken we de begroting en de jaarrekening van de VRF in de planning- en controlcyclus van de VRF.

SW Fryslân

Verband	Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening Fryslân te Drachten
Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemers	Er nemen naast Ooststellingwerf nog 7 gemeenten deel. Vertegenwoordiging in dagelijks en algemeen bestuur: wethouder Bos
Gemeentelijk belang en openbaar belang	De taken vanuit de voormalige Wet sociale werkvoorziening (WSW) moeten door ons als gemeente worden uitgevoerd. Op basis van efficiency en financiële redenen zijn deze taken uitbesteed aan de GR. Vanaf 1 januari 2015 is nieuwe instroom in de WSW niet meer mogelijk. Dit heeft tot gevolg dat de WSW alleen nog van kracht blijft voor

	de huidige werknemers met een vaste aanstelling. Voor de toekomst heeft de GR besloten de WSW verantwoord en versneld af te bouwen, met aandacht voor de positie van de huidige werknemers. Dit doen we door een gezamenlijk beschutwerkbedrijf (met 8 deelnemende gemeenten) in stand te houden. Nieuwe activiteiten van Caparis N.V. komen niet voor rekening van de aandeelhouders. Verder streeft de GR naar het terugdringen van het subsidie- en exploitatietekort bij Caparis N.V. Vanaf 1-1-2020 zijn de activiteiten van de GR veranderd waarbij er geen sprake meer is van de uitvoering van de WSW. Door de gemeente is een DVO (dienstverleningsovereenkomst) afgesloten met Caparis voor de uitvoering van deze activiteiten. Vanaf 2020 is daarom ook geen bijdrage aan de GR meer.
Financieel belang	Onze exploitatiebijdrage voor de GR SW Fryslân voor 2020 bedraagt € 0
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 01-01-2019 € 600 31-12-2019 € 458 Vreemd vermogen: 01-01-2019 € 5.661 31-12-2019 € 5.161
Resultaat x € 1.000	€ 0 (2019)
Risico's	Als gemeente lopen we het risico dat het subsidietekort oploopt in de komende jaren. Daarnaast zijn we verantwoordelijk voor uitstaande geldleningen van de GR.

Recreatieschap

Verband	**Recreatieschap Drenthe te Diever**
Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemers	Alle 12 Drentse gemeenten nemen deel. Vertegenwoordiging in algemeen bestuur door wethouder Hijlkema.
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Het samenwerkingsverband heeft tot taak de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van recreatie & toerisme. Het Recreatieschap heeft primair een ondersteunende en verbindende taak. Het is het instrument waarmee gezamenlijke acties kunnen worden ondernomen, beleidszaken kunnen worden afgestemd en gemeentegrens-overschrijdende zaken kunnen worden opgepakt. Individuele vraagstukken kunnen bovengemeentelijk (en daardoor in breder verband) worden opgepakt. “Samen is meer dan de som der delen”.
Financieel belang	Bijdrage 2020: € 78.306
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2019 € 665 31-12-2019 € 697 Vreemd vermogen: 1-1-2019 € 1.222 31-12-2019 € 670
Resultaat x € 1.000	€ 4 (2019)
Risico's	De financiële risico’s voor de Gemeenschappelijke Regeling zijn gering. De bijdrage is beperkt en de regeling heeft een financieel gezonde positie.

FUMO

Verband	**Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) te Grouw**
Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemers	Alle Friese gemeenten, de provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân. Vertegenwoordiging in algemeen bestuur door wethouder Hijlkema.
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Deelname aan de FUMO is wettelijk verplicht gesteld voor alle Friese gemeenten. Hiermee wordt beoogd de uitvoering van de milieuregelgeving te professionaliseren, te uniformeren en de afstemming met andere handhavingspartners (Justitie) te verbeteren. In het basistakenpakket is vastgelegd voor welke activiteiten (van bedrijven en instellingen) de FUMO haar werkzaamheden moet uitvoeren. De gemeente blijft het bevoegd gezag. De FUMO voert voor de gemeente gedeeltelijk het omgevingsrecht uit: de vergunningverlening en het toezicht van

	het milieucomponent van grote en complexe bedrijven en instellingen.	
Financieel belang	Bijdrage 2020 € 367.373	
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2019 € 647 31-12-2018 € 1.365	Vreemd vermogen: 1-1-2019 € 4.241 31-12-2019 € 4.781
Resultaat x € 1.000	€ 391 (2019)	
Risico's	De Gemeenschappelijke Regeling brengt een inherent risico mee, dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten. De FUMO vult een organisatie in op basis van uitgangspunten en een bedrijfsplan uit 2012. Intussen is gebleken dat die uitgangspunten niet meer actueel zijn. Dit verhoogt het risico van financiële tekorten in de aanloopfase. Diverse gemeenten, waaronder de OWO-gemeenten, hebben in een zienswijze aan de bel getrokken en dringend gevraagd om uiterst sober en zuinig te opereren. We voeren toezicht op de uitvoering van de taken door de FUMO. Op bestuurlijk niveau in het Algemeen Bestuur. Op ambtelijk niveau door deelname aan de Controllersgroep en het Opdrachtgeversoverleg. We hebben enkel de wettelijk verplichte basistaken in de FUMO ondergebracht. Niet de plustaken. Daarmee zijn we niet aansprakelijk voor de risico's die met de uitvoering van plustaken gepaard gaan.	

Lokale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit

Verband	**Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (voorheen Hûs en Hiem) te Leeuwarden**	
Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemers	Een Gemeenschappelijke Regeling van deelnemende gemeenten op het gebied van de bouwkundige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân. Vertegenwoordiging in het dagelijks bestuur door wethouder Hijlkema.	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	De commissie Ruimtelijke Kwaliteit Hûs en Hiem, welstandadvisering en monumentenzorg heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeente te behartigen op het gebied van de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Friesland. Betrokken gemeenten moeten op grond van de nieuwe Omgevingswet een onafhankelijke commissie benoemen die zich uitspreekt over verbouwingen, sloop of verplaatsing van rijksmonumenten. Daarnaast adviseert deze commissie ook over meer kwaliteitsvragen dan monumenten alleen.	
Financieel belang	Voor de dienstverlening biedt de gemeente geen vergoeding aan deze GR. Leges die de GR - Hûs en Hiem bij de gemeente in rekening brengt worden één op één doorberekend naar de aanvrager. De Gemeenschappelijke Regeling is budgetneutraal.	
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2019 € 369 31-12-2019 € 334	Vreemd vermogen: 1-1-2019 € 120 31-12-2019 € 82
Resultaat x € 1.000	€ 7 (2019)	
Risico's	In feite loopt de gemeente geen risico. Kosten gemaakt door de commissie worden één-op-één in rekening gebracht bij de aanvrager. Daarnaast is de financiële positie van de regeling gezond. Wel is het zaak alert te blijven bij maatschappelijke ontwikkelingen. Bijvoorbeeld het teruglopen van de bouwactiviteiten in relatie tot de financiële crisis zoals we die in de afgelopen jaren hebben ervaren. Dit risico kunnen we verminderen door in te spelen en actief te reageren op ontwikkelingen en toekomstprognoses in de begroting. Zo kunnen we daar waar nodig bijsturen of zelfs maatregelen afdwingen om de begroting kostendekkend te maken voor de komende jaren. Dit alles conform de eisen en voorschriften zoals die zijn gesteld in de Gemeenschappelijke Regeling Hûs en Hiem.	

Omrin

Verband	Omrin: a. Afvalsturing Friesland N.V. (OMRIN) te Leeuwarden b. N.V. Fryslân Miljeu te Leeuwarden	
Vennootschappen en Coöperaties		
Invloed	Gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder Hijlkema.	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Omrin (Afvalsturing en Fryslân Miljeu) is het bedrijf van en voor gemeenten voor de reinigingstaken. Zij verwerkt het ingezamelde huishoudelijke afval en exploiteert de gemeentelijke milieustraat. Het bedrijf wil als totaaloplosser de gehele afvalketen bestrijken (van kringloop tot storten). Samen met de aandeelhouders wordt het beleid bepaald.	
Financieel belang	Aandelenkapitaal: a. € 54.457 b. € 46.807 Het bruto dividend over 2019 bedraagt € 35.030 (Afvalsturing) en € 8.264 (NV Fryslân Miljeu)	
Omvang van het vermogen x € 1.000	a. Eigen vermogen: 1-1-2019 € 50.585 31-12-2019 € 57.000 b. Eigen vermogen: 1-1-2019 € 8.414 31-12-2019 € 8.286	a. Vreemd vermogen 1-1-2019 € 152.203 31-12-2019 € 142.008 b. Vreemd vermogen 1-1-2019 € 16.324 31-12-2019 € 17.225
Resultaat x € 1.000	a. € 6.536 (2019) b. € 507 (2019)	
Risico's	De risico's zijn beperkt. Op beleidsniveau is voor ons voldoende vertegenwoordiging en beslissingsbevoegdheid aanwezig. De onderneming heeft een gezonde financiële positie.	

BNG

Verband	N.V. Bank Nederlandse gemeenten te Den Haag	
Vennootschappen en Coöperaties		
Gemeentelijk belang en openbaar belang	De kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Daarmee speelt de bank een essentiële rol in de financiering van door overheden gewenste maatschappelijke investeringen. De aandeelhouders van de BNG zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De burgemeester van Ooststellingwerf vertegenwoordigt de gemeente.	
Financieel belang	18.720 aandelen a € 2,50 nominaal. Het dividend over 2019 is € 23.774	
Vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2019 € 4.991.000 31-12-2019 € 4.887.000	Vreemd vermogen: 1-1-2019 € 132.518.000 31-12-2019 € 144.802.000
Resultaat x € 1.000	€ 76.000 (2019)	
Risico's	De onderkende risico's voor de verbonden partij zijn minimaal. BNG publiceert op hun website het risicoprofiel. Daaruit blijkt dat door de topratings de bank in staat is tegen lage prijzen geld aan te trekken op de geld- en kapitaalmarkt. De BNG hanteert een strak kapitalisatiebeleid. De bank heeft een gezonde financiële positie.	

SBMVO

Verband	Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Oosterwolde	
Stichtingen en Verenigingen		
Gemeentelijk belang en openbaar belang	De stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed beheert en exploiteert en houdt de voorziening (= de Kampus) in stand voor de huidige gebruikers (= het Stellingwerf College, Kunst & COO en de Openbare Bibliotheek). Maar ook voor culturele evenementen en overige activiteiten in het openbaar belang en voor de inwoners van Ooststellingwerf. De Stichting is volle eigenaar en is verantwoordelijk voor de meerjarige instandhouding van de Kampus.	
Financieel belang	De gemeente staat garant voor een lening van € 1 miljoen.	
Vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2019 € 59 31-12-2019 € 65	Vreemd vermogen: 1-1-2019 € 1.057 31-12-2019 € 1.045
Resultaat x € 1.000	€ 6 (2019)	
Risico's	Een risico is dat de Stichting door onvoorziene omstandigheden zijn taak niet meer kan uitvoeren (bijvoorbeeld als een van de huidige gebruikers ophoudt te bestaan). Dit risico wordt beperkt doordat indien nodig bestuurlijk overleg plaatsvindt. Daarnaast ontvangen wij als gemeente jaarlijks het jaarverslag van de Stichting, dat we aan de gemeenteraad ter decharge voorleggen. Ooststellingwerf staat garant voor de lening van € 1.000.000. Uit de jaarrekening van de Stichting blijkt dat de stand van de liquide middelen samen met de activa ongeveer 1,7 keer de hoogte van de lening is. Daarom is het financiële risico voor ons gering.	

Paragraaf 7 | Grondbeleid

De gemeente is van actief grondbeleid overgegaan naar facilitair grondbeleid. Daarbij is de nadruk komen te liggen op de uitvoering van de wettelijke taken: volkshuisvesting en ruimtelijke ordening (RO). De gemeente heeft vanuit de Woningwet de volkshuisvestelijke taak. De RO taak is de zorg voor een goede ruimtelijke ordening uit hoofde van de procedures van de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

Faciliterend grondbeleid gaat uit van 'gebiedsontwikkeling door derden'. Uit Hoofdstuk 6.4 Wro vloeit voort dat het kosten verhaal daarbij verplicht is. De gemeente stelt het bestemmingsplan vast waarbij de kosten van gemeenschapsvoorzieningen worden verhaald. Dit gebeurt door het sluiten van een (anterieure) overeenkomst. Als dat niet lukt, dient er een exploitatieplan opgesteld te worden.

Algemene beleidslijn

De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Ooststellingwerf. Het beschrijft onder andere de diverse grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft en er worden concrete grondbeleidskeuzes gemaakt. Ook geeft het richtlijnen voor het 'in de markt zetten' van in exploitatie te brengen gronden. De methoden van prijsbepaling voor de toekomstige functie van de te verkopen grond staan beschreven, met als doel een zo marktconform mogelijke prijs. De gemeenteraad stelt jaarlijks een notitie vast waarin de grondprijzen en de parameters staan.

Het grondbeleid vindt de grondslag in de volgende wettelijke landelijke/ internationale regelgeving:

- Wet ruimtelijke ordening (Wro)
- Besluit ruimtelijke ordening (Bro)
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Wet voorkeursrecht Gemeenten (Wvg)
- Wet Markt en Overheid
- Gemeentewet (Gemw)
- Staatssteunregeling Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU).

Het realiseren van gebiedsontwikkeling en volkshuisvesting vraagt om een op maat gesneden aanpak. De aanpak die de Woonvisie 2017-2022 voorstaat, is om het beleid verder uit te werken in (flexibele) uitvoeringsagenda's. In de toekomst moeten we meer aandacht hebben voor het 'managen' van de gevolgen van de demografische ontwikkelingen. Dit heeft gevolgen voor onze in te zetten grondposities. Onze grondposities hebben we nu (grotendeels) aangewend voor zonnepaneelvelden.

Doelstelling

Het gemeentelijk grondbeleid heeft tot doel de bestuurlijke en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeente Ooststellingwerf mogelijk te maken door aankoop, exploitatie en uitgifte van gronden dan wel door medewerking te verlenen aan ontwikkeling van plannen door private personen, bedrijven en instellingen.

De wijze waarop we het grondbeleid uitvoeren

Extern: het grondbeleid is gericht op:

- Ruimtelijke kwaliteit.
- Het stimuleren van plaatselijke economie.
- Het inzetten op duurzaamheid.
- Het opstellen van economisch beleid.
- Het verbeteren van veiligheid en leefbaarheid.
- vraaggerichte aansluiting bij lokale initiatieven.

Intern: Het grondbeleid aanpassen aan de trends en ontwikkelingen in de samenleving:

- Richt het grondbedrijf zich primair op de volkshuisvestelijke en wettelijke taken uit de Wro.
- Voldoet het grondbedrijf aan de kwaliteitscriteria van het BBV.
- Heeft het grondbedrijf een interne bezetting (fte) met voldoende kennis en kunde (functies) om de regie goed uit te kunnen voeren.
- Is het grondbedrijf robuust, toekomstbestendig, gericht op continuïteit en in staat om te anticiperen op conjuncturele ontwikkelingen.
- Is het grondbedrijf financieel transparant en gezond (inzet op maximale terugverdiencapaciteit).

- Heeft het grondbedrijf nieuwe dwarsverbanden met de leefbaarheid.

Uitvoering

Met het oog op de komst van de Omgevingswet *(uitgesteld tot 1 januari 2022)* hebben we voorbereidingen getroffen voor een nieuwe nota grondbeleid die in 2021 moet worden aangepast. De consequenties voor het grondbeleid vloeien met name voort uit de Aanvullingswet Grondeigendom van de Omgevingswet. In de Aanvullingswet worden de instrumenten voor grondbeleid geïntegreerd in het stelsel van het omgevingsrecht.

Woningbouwopgave

De gemeentelijke woningbouwlocaties raken uitverkocht. Langedijke is in 2020 bijna volledig ingevuld, in Elsloo zijn 2 kavels onder optie en de overige 9 bouwterreinen zijn verkocht. In Donkerbroek-West zijn 2 kavels onder optie en de overige 9 verkocht. Met de corporaties Actium en WoonFriesland hebben we prestatieafspraken gemaakt voor 2021 over de volkshuisvestelijke opgave van Ooststellingwerf en zijn de prestatieafspraken van 2019 geëvalueerd. Actium is gestart met de herontwikkeling van het Haerenkwartier, hier worden 44 nieuwe woningen gebouwd en 127 gerenoveerd.

In 2019 zijn met de provincie Fryslân afspraken gemaakt over het woningbouwvolume tot en met 2025. Het plan van aanpak woningbouw Ooststellingwerf met afwegingskader is in 2019 vastgesteld en is in uitvoering. Ook in 2020 zijn we in gesprek gebleven met de provincie om alle mogelijkheden te benutten. We hebben hierbij aandacht voor innovatieve woningbouw.

Complexen grondexploitatie

We zijn zeer terughoudend met de aankoop van grond, we zijn immers afgestapt van het actief grondbeleid. Temeer omdat een aankoop nagenoeg gelijk wordt gevolgd door een afwaardering. De gronden die door de gemeente zijn aangekocht behouden we na afwaardering. De reden daarvoor is dat we ze gebruiken voor zonnepaneelvelden.

Ontwikkelingen niet-woningbouw

- Masterplan Oosterwolde Centrum - Venekoten Noord: het plan zet in op de verbetering van de openbare ruimte en het faciliteren van particulier initiatief.
- Masterplan Regio Appelscha: het plan voorziet in maatregelen om recreatie en toerisme te stimuleren.

Bedrijventerreinen

- Oosterwolde Venekoten: een strook bedrijfsterrein is ontsloten; deze grond is bijna voor de helft uitgegeven. De rest is in optie of nog vrij. Het Masterplan Oosterwolde Centrum - Venekoten Noord zet in op de revitalisering van het gebied Venekoten-Noord.
- Oosterwolde Ecomunity: dit is een particulier initiatief, gericht op de realisatie van een hoogwaardig duurzaam bedrijvenpark met een kenniscentrum.
- Haulerwijk De Turfsteker: in Haulerwijk is nog een gedeelte van het bedrijventerrein beschikbaar.

Grondexploitatie

Gemeentelijke woningbouwlocaties

Stand van zaken:

- Langedijke: 12 verkocht en 1 in optie
- Elsloo: 9 verkocht; 2 optie
- Donkerbroek West: 8 verkocht; 2 optie; 1 beschikbaar

Particuliere ontwikkelingen

- In Haulerwijk is in 2020 het project Sinnesicht opgeleverd. Het plan bestaat uit 6 bungalows en 15 appartementen. Het bestemmingsplan voor de bouw van 7 rijwoningen aan de Meester van Ekstraat is vastgesteld. Deze woningen zijn allemaal verkocht en zullen naar verwachting in 2021 worden opgeleverd.

- In Oosterwolde is op het terrein waar voorheen de coöperatieve zuivelindustrie “De Zuid-Oost-Hoek” was gelegen, het woningbouwproject De Wrongel in ontwikkeling. Er komen vrijstaande, half vrijstaande, rijwoningen en ook zorgappartementen voor ouderen. De omgevingsvergunning voor de bouw van het woonzorggebouw is in 2020 verleend. In 2020 zijn 10 zelfstandige woningen opgeleverd. In Oosterwolde is daarnaast het bestemmingsplan voor de realisatie van 55 appartementen aan de Dertien Aprilstraat in 2020 onherroepelijk geworden.
- In Appelscha is op het voormalige terrein van het miniatuurpark, nu gelegen aan de nieuwe straat ´Het Oldehof´ het project 'Klein Appelscha' gerealiseerd. In de zomer van 2020 zijn hier 32 huurwoningen met een huurprijs onder de huurtoeslaggrens opgeleverd. In december zijn hier 23 particuliere koopwoningen gereed gekomen.

Winstnemingen grondexploitatie
Voor de lopende complexen hebben we geen hoog risico. In overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de winsten die genomen konden worden (inclusief de winst bij afsluiting van de complexen) toegevoegd aan de Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG). Hierbij volgen wij overeenkomstig de nieuwe voorschriften het systeem van de POC (percentage of completion).

Bij verkoop van gronden (kaveluitgifte) wordt de gemeente ook geconfronteerd met de vennootschapsbelasting. De vennootschapsbelasting verrekenen we, mits aan de orde, met het betreffende complex.

Algemene reserve grondexploitatie
Het doel van de ARG is om de winsten van de complexen toe te voegen en over deze reserve te beschikken indien een complex niet kostendekkend is (een soort vereveningsfonds). Ook renteverliezen ten gevolge van een langere looptijd van een complex komen ten laste van de reserve. Om nu en in de toekomst verzekerd te zijn van een gezonde basis voor grondexploitatie is het op peil houden van de reserve van essentieel belang. We hebben sinds 2017 na het aanscherpen van de regels van het BBV de POC-methodiek moeten toepassen. Er wordt nu gekeken naar het 'percentage of completion'. De tussentijdse winstneming was voor 2020 € 2.161.882.

De stand van de reserve is per 31-12-2020 € 1.054.788. Naast een bedrag van € 473.373 als ARG, is voor Masterplan ‘Oosterwolde Centrum – Venekoten Noord’ € 581.415 beschikbaar.

Budget strategische aankopen
Het budget strategische aankopen is feitelijk een jaarlijks mandaat van de gemeenteraad aan het college om snel strategische aankopen te kunnen doen. Het college kan strategische aankopen verrichten tot een bedrag van € 1.000.000 per jaar. De voorwaarden om het krediet aan te mogen spreken staan in de ‘Nota Grondbeleid’ (zie financiële verordening 2020 Ooststellingwerf ex artikel 212 Gemeentewet, artikel 16, derde lid). In 2020 hebben wij dit budget ingezet voor de strategische aankoop van een woning gelegen aan Venekoten 14 te Oosterwolde.

Meerjarenbegroting grondexploitatie
Per complex (woningbouwgronden en industriegrond) houdt de gemeente een exploitatie bij waarin de huidige stand van zaken is opgenomen en een prognose wordt gegeven over de verdere looptijd van de exploitatie (doorgaans 10 jaar).

Paragraaf 8 | Gebiedsuitwerking

De maatschappij is altijd in beweging. De afgelopen jaren heeft de Rijksoverheid de beleidslijn ingezet van een terugtredende overheid naar meer initiatief voor de maatschappelijke instellingen. Deze paragraaf geeft inzicht in de veranderende maatschappelijke setting, om het voorzieningenniveau en de (fysieke en sociale) leefbaarheid ook in de toekomst in stand te houden. Inwoners krijgen en nemen steeds meer het initiatief voor de inrichting van hun eigen omgeving. Ook stimuleren we dorpen om meer samen te werken.

Algemene beleidslijn

Blik op de toekomst

Het primaat van de inrichting van de maatschappij komt steeds meer bij de inwoners te liggen. De term participatiemaatschappij blijft steeds meer bij. Inwoners krijgen en nemen steeds meer het initiatief voor de inrichting van hun eigen omgeving. Als gevolg hiervan neemt de zeggenschap van inwoners toe.

Uitvoeringprogramma 2018-2022

Het Uitvoeringsprogramma 2018-2022 is een integrale vertaling van de voornemens uit het Raadsprogramma 2018-2022 en het Coalitieakkoord 2018-2022. U heeft op 17 juli 2018 ingestemd met het verwerken van het uitvoeringsprogramma (inclusief met moties en amendementen) in de Programmabegroting 2019-2022. Speerpunten hierin om de leefbaarheid te borgen zijn het in standhouden van de dorpsbudgetten voor alle inwoners, de vervolgstap om actief in te zetten op Participatie en het continueren van Het Fonds in de periode 2018-2021.

Omgevingswet

De geplande datum van in werking treden is nu 1 januari 2022. De wet voorziet in het vaststellen van een omgevingsvisie; deze staat gepland voor het eerste halfjaar van 2021. Als deze visie door de raad is vastgesteld vervalt de Structuurvisie 2010-2020-2030 en de daaraan gekoppelde notitie Platteland aanzet.

Beleid

In het voorjaar van 2012 is de notitie ‘Platteland aanzet’ (Kaders gebiedsuitwerkingen) vastgesteld, met als doel het waarborgen van de leefbaarheid en de kwaliteit van de voorzieningen. Deze notitie is een uitvloeisel van de Structuurvisie 2010-2020-2030; Ooststellingwerf, de grenzeloze toekomst. Deze is op 15 september 2009 vastgesteld. In deze visie komen drie relevante zaken naar voren:

- De demografische veranderingen.
- De voorzieningen voor de inwoners.
- De indeling van de gemeente in vier overlappende gebieden.

U heeft in het voorjaar van 2012 ook kennisgenomen van de notitie 'Voortgang pilot dorpsagenda’s / gebiedsagenda’s' en ingestemd met de gewijzigde aanpak in het vervolgtraject (= versnellen en vereenvoudigen). Doel hiervan is de toegankelijkheid en de kwaliteit van de voorzieningen te waarborgen, de samenwerking tussen de dorpen te stimuleren en het opstellen van dorps- en gebiedsagenda’s in de vier gebieden. De notitie stoelt op de volgende uitgangspunten:

- Dorpsagenda’s focussen op leefbaarheid op dorpsniveau.
- Notitie 'Platteland aanzet' geeft gemeentelijke kaders en uitgangspunten.
- Gebiedsagenda’s focussen op het delen van voorzieningen door de dorpen in een gebied.
- Het opstellen van dorpsagenda’s versnellen en vereenvoudigen.
- Versneld opschalen naar gebiedsagenda’s.

In april 2018 heeft u ingestemd met de notitie 'Participatie in Ooststellingwerf, samen aan de slag!'. Centraal hierbij is de vraag: Hoe kunnen we de kracht van de gemeenschap optimaal benutten voor het invoeren van alle vormen van participatie? Dit willen en zullen we ook toepassen het uitvoeren van nieuwe en bestaande beleidsdoelstellingen. Burger- en overheidsparticipatie krijgen de komende periode een stevige verankering in het gemeentelijk bestel. We willen een gemeente zijn die dicht bij de inwoner staat en als betrouwbaar en betrokken wordt ervaren. Door gebruik te maken van de diverse participatievormen, gaan we de mogelijkheden van het particulier initiatief nog meer stimuleren.

Gebiedsbeleid

Dorpsbudgetten

Vanaf 2011 ontvangt elk dorp en de 4 wijken in Oosterwolde een eigen budget (€ 1.000 per dorp/€ 250 per wijk + € 1 per inwoner). Dit is bedoeld om de sociale samenhang en de zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid van de dorpen en wijken te stimuleren. Maar ook voor het ondersteunen van activiteiten en projecten op het niveau van dorpen en wijken. De dorpsbudgetten voorzien in een behoefte en functioneren naar volle tevredenheid Bij de Programmabegroting 2018-2021 zijn de dorpsbudgetten structureel verhoogd met € 25.000 tot € 65.000.

De dorpen/wijken zijn zelf verantwoordelijk voor de besteding, zonder tussenkomst van de gemeente. Dit is bedoeld om de dorpen/wijken leefbaar te houden. Hiervoor is ook het Project Dorps- en Wijkbeheer gestart. Dit is een samenwerkingsverband van de buitendienst, Caparis en de dorpen/wijken, bedoeld om de dorpen/wijken te ondersteunen met het treffen van maatregelen en voorzieningen in de openbare infrastructuur.

Participatie

Door het toepassen van overheidsparticipatie streven we het volgende na:

- Toename van betrokkenheid van onze inwoners bij vraagstukken in hun dorp/wijk.
- Toename van ervaren zeggenschap en eigenaarschap en (3) toename van het lerend vermogen van de gemeentelijke organisatie.

Het beschikbaar gestelde budget voor participatie is bij de begroting 2020 toegevoegd aan de reserve Ambitiefonds.

Het Fonds

In 2020 hebben 15 initiatieven een bijdrage ontvangen uit het fonds. Door corona is de stijgende lijn in aanvragen van de voorgaande jaren niet doorgezet. In totaal is voor ruim € 151.000 aan subsidies verstrekt. Dit betekent dat er bijna € 100.000 aan budget wordt doorgezet naar 2021. Verder hebben een aantal initiatieven uit 2019 meer ruimte gekregen omdat uitvoering in 2020 niet mogelijk bleek.

Bottum-up projecten in relatie tot de Streekagenda Zuidoost Fryslân

Het project Plattelânsprojecten is gestopt en vervangen door het Iepen Mienskipsfûns. De gemeentelijke cofinanciering is vervallen, maar de doelstelling is niet gewijzigd. Jaarlijks worden diverse Ooststellingwerfse projecten vanuit het Iepen Mienskipsfûns gesubsidieerd.

Aanvalsplan Aandachtsgebieden/gelden Benedictus

In 2011 is het project Aanvalsplan Stimuleringsregeling Aandachtsgebieden Fryslân gestart met een doorlooptijd tot 2024. Dit project is gericht op de wijken Haerenkwartier en Oosterwolde-Zuid. Het omvat een integrale aanpak van de problematiek op fysiek en sociaal terrein in deze wijken, in samenspraak met de bewoners. Oosterwolde Zuid wordt inmiddels niet meer aangemerkt als Aandachtsgebied. Voor 2020 tot en met 2023 is er weer subsidie beschikbaar voor de aandachtsgebieden vanuit de provincie Fryslân (€ 410.000). Er is een plan van aanpak Aandachtsgebieden 2020-2023 en een Uitvoeringsagenda opgesteld voor de Aandachtsgebieden Haerenkwartier, Haulerwijk en Algemeen. Hier wordt vanaf 2020 uitvoering aan gegeven.

Paragraaf 9 | Duurzaamheid

In december 2020 heeft u de Nota van Uitgangspunten Duurzaam Ooststellingwerf 2021 - 2025 vastgesteld. Dit is een doorstart van de Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030. Op basis van ervaringen en resultaten zijn de doelen en ambities aangescherpt. De focus ligt op de thema's Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulaire Economie. Samen met inwoners, bedrijven en instellingen stellen we per thema een uitvoeringsagenda op, waarin we de weg naar realisatie met u vastleggen. De uitvoeringsagenda bevat subthema's met concrete projecten en een financiële onderbouwing. De voortgang wordt gerapporteerd via de PenC-cyclus. We rapporteren dan niet alleen over de resultaten, maar ook waar we staan in de verschillende benchmarks zoals de gemeentelijke duurzaamheidsindex, de Klimaatmonitor, etc.

Energie

Doelstelling: een duurzame, energieneutrale gemeente in 2030 (Programma 3, Thema 3.3.1)
In 2030 gebruiken we niet meer energie (in TJ) dan we zelf duurzaam opwekken. We gebruiken zo spaarzaam mogelijk energie en als we energie gebruiken, doen we dat zo efficiënt mogelijk. Energie wekken we duurzaam op, met zo min mogelijk uitstoot van CO_2. Door energieneutraal te worden, verlagen we onze CO_2-uitstoot substantieel. Om onze doelstelling te behalen, moeten we flink versnellen. We blijven daarom inzetten op energiereductie en het duurzaam opwekken van energie.

Om onze ambitie te realiseren, zetten we in op het optimaal benutten van aanwezige potenties voor de opwekking van duurzame energie (zoals zon op dak), verduurzaming van de bebouwde omgeving en onderzoeken we de mogelijkheden voor duurzame vormen van mobiliteit. We verbinden en onderzoeken de mogelijkheden voor lokale energienetwerken (Smart Grids *1). Opslag van energie is daarin ook een onderwerp van groot belang. Nieuwe duurzame vormen van mobiliteit dragen bij aan onze verduurzaming en houden ons gebied ook in de toekomst voor iedereen bereikbaar. We volgen de ontwikkelingen op dit gebied en stimuleren zo goed als mogelijk. Verder willen we waterstofgas als energiedrager verder ontwikkelen. Om inzichtelijk te krijgen welke maatregelen noodzakelijk zijn om onze ambitie voor 2030 te halen, ontwikkelen we een energietool.

1) Smart grid is een elektriciteitssysteem dat gebruikmaakt van informatie, tweerichtingsverkeer, communicatietechnologieën en computerintelligentie op een geïntegreerde manier voor elektriciteitsopwekking, -distributie en -consumptie.

Van afval naar grondstof

Doelstelling: een duurzaam schone leefomgeving, niet meer te verbranden restafval dan 100kg per inwoner per jaar én 75% recyclen van het ingezamelde afval in 2020 (Programma 3, Thema 3.3.2)
We zetten in op meer scheiding en minder restafval. Nascheiding van grondstoffen uit het restafval vindt plaats bij Omrin.

Samen met inwoners, plaatselijke belangen en buurtcommissies blijven we inzetten op een schone en veilige leefomgeving. Vooralsnog worden projecten en acties met betrekking op de leefomgeving zoals aanpak zwerfafval en hondenpoep gecontinueerd.

Biobased Economy

Doelstelling: ontwikkelen van een Biobased economie (Programma 3, Thema 3.1.2)
Het 'Uitvoeringsprogramma Biobased economy 2016 - 2020' is afgerond en geëvalueerd. We willen de komende periode door met de lijn die we hebben ingezet voor dit thema. De strategie voor een Biobased economy en de uitvoering geven we vorm in het nieuwe programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021 -2025.

Biodiversiteit

Doelstelling: overal waar mogelijk passen we beheer op biodiversiteit toe en creëren we bewustwording en draagvlak door het belang van biodiversiteit actief uit te dragen (Programma 3, Thema 3.3.1)
In onze gemeente wordt het nieuwe biodiversiteitsbeheer op steeds meer plekken zichtbaar. Bijvoorbeeld door verschraling van onze bermen en aanleg van bloemrijke bermen. We willen meer samenwerken met inwoners en ondernemers om biodiversiteit onder de aandacht te brengen en te bevorderen. Ook het Wetterskip Fryslân is een partner; biodiversiteit is immers meer dan alleen groen. We continueren ons huidige beleid, maar zetten in op versnelling van uitvoering van projecten en acties. In 2019 is het plan van aanpak Biodiversiteit vastgesteld en zijn activiteiten in gang gezet om tot een biodiversiteitsplan te komen.

Duurzaamheidslening en stimuleringsregeling duurzame initiatieven (postcoderoos regeling)

In het fonds (SVN) Duurzaamheidslening zit € 500.000. Hieruit worden leningen verstrekt aan de inwoner van de gemeente Ooststellingwerf. In 2019 is het budget structureel met € 200.000 verhoogd. In 2019 is het budget voor de stimuleringsregeling duurzame initiatieven verhoogd naar € 200.000.

Financiën

x € 1.000

Financiën paragraaf 9 Duurzaamheid	
Eenmalig	
Biobased Economy	111
Biodiversiteit	5
Lasten Reductie Regeling Energie	185
Specifieke uitkering Reductie Regeling Energie	-185
Structureel	
Aanpak zwerfvuil- himmelwike (niet doorgegaan vanwege corona)	0
Milieueducatie	7
Uitvoeringsplan extra aanpak zwerfafval (tot en met 2022)	25
Budget milieubeleid	70
Uitvoeringsbudget duurzaamheid	39
Uitvoering energieloket (tot en met 2023)	4
Opbrengst retributie zonnepaneelvelden	-122
Daarnaast ook:	
Duurzaamheidslening (refundable)	207
Stimulering duurzame initiatieven (refundable)	40

Paragraaf 10 | OWO-samenwerking

Bestuursovereenkomst
De bestuursovereenkomst OWO-samenwerking van 2015 heeft per 1 juli 2017 de voltooiing van de bouw van de drie OWO-afdelingen bereikt. Na de bouwfase verkeren de OWO-afdelingen nu in de fase van continue verdere ontwikkeling en professionalisering en dat verloopt naar wens. De OWO-afdelingsplannen zijn de basis voor de onderlinge ambities, de bestaande afspraken en de financiële vereffening en verrekening tussen de drie gemeenten. Een uniek construct in Nederland. Nieuwe plannen of beleidsopgaven pakken de drie gemeenten, waar mogelijk, gezamenlijk op. Bij actuele of nieuwe (beleids)vraagstukken maken de OWO-gemeenten gebruik van elkaars kennis, kunde en/of capaciteit. Op deze manier lukt het de drie gemeenten om sneller en effectiever in te spelen op landelijke, provinciale of regionale opgaven. Een mooi voorbeeld hiervan is de invoering van de Omgevingswet.

OWO-visie
In 2020 is door de OWO-Regiegroep (de burgemeesters en de gemeentesecretarissen van de drie OWO-gemeenten) invulling gegeven aan de wens van de drie gemeenteraden om een OWO-visie te ontwikkelen. Veel zaken gaan goed, sommige onderdelen kunnen en moeten beter. Om het goede te behouden en samen nog sterker te worden, is de OWO-visie ontwikkeld. De colleges hebben ervoor gezorgd dat er een zorgvuldig proces is doorlopen zodat alle stakeholders zijn betrokken. Dit heeft ertoe geleid dat de drie burgemeesters als portefeuillehouders, namens de drie OWO-colleges, met trots de OWO-visie eind 2020 aan de raden hebben kunnen presenteren.

In de OWO-visie staat een tiental prioriteiten omschreven waarmee de OWO-samenwerking, gelet op alle ontwikkelingen buiten en binnen, aan de slag is en blijft. Cliché of niet, maar ‘stilstand is achteruitgang’ en dat ligt op de loer als de samenwerkende gemeenten hier geen aandacht aan besteden. Deze prioriteiten zijn:

1. OWO 2.0 - herijken OWO-afdelingen
   OWO 2.0 - zoektocht OWO-identiteit
2. Ambities en inrichting dienstverlening
3. Doorontwikkelen inkoop- en aanbestedingsbeleid
4. Datagedreven werken
5. Positioneren verzekeringen
6. Harmonisatie APV
7. Actualiseren VTH-beleidsplan
8. Omgevingswet
9. Informatieveiligheidsbeleid en privacy
10. Innovatie

OWO-afdelingen: het fundament van onze samenwerking
OWO is het antwoord van de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland op nauwer samenwerken tussen de gemeenten. Door krachten en kennis te bundelen, kunnen we de kwaliteit verhogen, de kwetsbaarheid verminderen en kosten besparen. OWO bestaat uit drie samenwerkende gemeenten die naast de eigen afdelingen drie gezamenlijke afdelingen hebben. Hier werkt ongeveer een derde van de medewerkers.

Ook buiten onze gemeenten is de OWO-samenwerking een begrip. Een bijzonder en uniek samenwerkingsverband: samen waar het kan én met behoud van eigenheid. Onverminderd zetten de afdelingen zich in voor de vier K’s:
1. meer Kwaliteit
2. vergroten Kennis
3. vermindering Kwetsbaarheid
4. minder (meer)Kosten

In 2020 zijn op het vlak van de vier K’s mooie resultaten geboekt. De personele bezetting op de Backoffice Sociaal Domein is kritisch onder de loep genomen. Door onder andere de digitalisering van het berichtenverkeer en door processen anders in te richten, konden werkzaamheden efficiënter uitgevoerd worden en is het mogelijk geweest om formatie in te leveren in 2020. Door vacatureruimte niet meer in te vullen na pensionering of vertrek van medewerkers is een bedrag van € 155.000 bespaard.

Op grond van de Wet VTH en het daaraan gekoppelde Besluit VTH zijn in de loop van 2020 verplicht taken op het terrein van bodem, asbest en inrichtingen overgedragen aan de FUMO. Structureel levert OWO-VTH vanaf 2021 1,1 FTE in. Door de schaalvergroting, als gevolg van de OWO-samenwerking, kan meer gewerkt worden met een flexibele schil waardoor de verrekening van de taakoverdracht snel gerealiseerd kon worden en is al in 2020 een structurele besparing van € 83.000 gerealiseerd.

In het navolgende deel van de paragraaf wordt per OWO-afdeling verantwoord over de ontwikkelingen en werkzaamheden in 2020. De financiële cijfers zijn verwerkt in de jaarrekeningen van de drie huizen. En zijn, waar nodig, bij het desbetreffende programma toegelicht.

Afdeling Beheer en Registratie

Team Belastingen & Vastgoedinformatie

Doorontwikkeling digitale dienstverlening

Het verzoek om kwijtschelding gemeentelijke belastingen, het versturen van aanslagen via MijnOverheid, het indienen van een bezwaar, het aanmaken en intrekken van een automatische incasso en het wijzigen van een bankrekeningnummer zijn gerealiseerd; in 2020 is een begin gemaakt met de aangifte toeristenbelasting.

Zelfevaluaties voor de BAG en de BGT (ENSIA-methodiek)

De zelfevaluaties voor 2019 zijn aangescherpt en het resultaat is te zien in de rapportage van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) van mei 2020. De Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) hebben de maximale score behaald. De Basisregistratie Ondergrond (BRO) is nieuw en de behaalde score is 83,3 procent en zit daarmee ruim boven de gestelde norm van zestig procent. De rapportage over 2020 wordt in mei 2021 verwacht.

Doorontwikkeling van GEO-informatie

Team Belastingen & Vastgoedinformatie (BVI) beheert een schat aan data (BAG, GIS, BGT) en is in 2020 gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden (intern en extern) van het gebruik en het onder de aandacht brengen bij de moederorganisaties. Er zijn veel verschillende kaartenlagen aangebracht in Iris, het informatieprogramma met kaartmateriaal. Dit wordt OWO-breed gebruikt voor allerlei informatie, van kadastrale gegevens tot het weten waar de riolering ligt of waar welke bomen staan. De kaarten zijn opgewerkt en aanwezig met de input van alle afdelingen. Het onderzoek naar de doorontwikkeling valt samen met het verder ontwikkelen van datagedreven werken.

Samenhangende objectenregistratie (SOR)

Dit is een langdurig traject dat heel langzaam wordt doorgevoerd. Het project wordt vanuit het ministerie van BZK begeleid. Ook de Waarderingskamer houdt zich bezig met deze nieuwe ontwikkeling. Dit betekent het creëren en borgen van afstemming tussen de BGT-, BAG-, BOR- (Beheer Openbare Ruimte) en WOZ- (Waardering Onroerende Zaken) registraties. In 2020 is gestart met het koppelen van de BAG en de BGT.

Digitaal werken buitendiensten

De drie buitendiensten en de gegevensbeheerders van de BGT en BOR werken digitaal samen. Ze werken met GBI online voor het digitaal registreren en melden van mutaties in de openbare ruimte. Team BVI ondersteunt met de inrichting, uitleg en verwerking van de gegevens. Deze werkwijze heeft zijn intrede gedaan en loopt naar volle tevredenheid van alle partijen.

Aanpassen aanslagen

In 2020 gebruiken we geen OLA's, de overschrijvingskaarten die aan de aanslag hangen, meer. De aanslag komt eruit te zien als een factuur. Alleen bij de Diftar is nog sprake van OLA's, bij de overige aanslagen niet. Dit gebeurt nu ook met de aanslagen die naar de Berichtenbox van MijnOverheid worden gestuurd.

Taxatie van inhoud naar oppervlakten

Dit project loopt op schema: op 31 december 2020 was 98 procent omgerekend naar de gebruiksoppervlakte. De Waarderingskamer heeft de aanpak zeer gewaardeerd en ons gecomplimenteerd. Aan het einde van het tweede kwartaal 2021 is het afgerond en gaat het testen beginnen.

Overig

- Participatie in de uitrol en ondersteuning van de Omgevingswet onder andere bij de DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet); deelname aan de afzonderlijke projecten van de OWO-gemeenten.

- Duurzaam personeelsbeleid zoals uitwisseling en mobiliteit, opleidingsmogelijkheden en eigenaarschap van eigen taken; een continu proces van aandacht waarbij ook in deze tijd flink gebruik gemaakt wordt van scholing/opleidingen dan wel bijscholing.
- Er is in 2020 gestart met het in kaart brengen van de personele bezetting van het cluster Invordering en het cluster BGT/GEO/WOZ om de toekomstige (verplichte) ontwikkelingen vanuit onder andere het ministerie van BZK en Waarderingskamer en tevens de wensen vanuit de moederorganisaties te kunnen oppakken en de kwaliteit te kunnen waarborgen; ondersteuning door de inventarisatie en optimalisatie van de werkprocessen en de daarmee samenhangende personele bezetting goed in kaart brengen, gebruikmakend van de Lean-methodiek.
- Bij het ontstaan van vacatures is in beeld gebracht hoe de vacature kan bijdragen aan de verdere doorontwikkeling van dat betreffende cluster.
- Deelname aan de Europese aanbesteding voor de belastingapplicaties en de BAG; in de toekomst ketengericht werken gebruikmakend van berichtenverkeer in een omgeving die voldoet aan een kwalitatief en efficiënter niveau van werken.

Team Backoffice Sociaal Domein
Uitvoering abonnementstarief
Door landelijke ICT-vertragingen konden pas eind augustus 2020, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2020, de inwoners met een eigen bijdrage verschuldigde Wmo-voorziening worden doorgegeven aan het CAK.

Invoering PGB 2.0
Invoering is voor gemeenten uitgesteld tot 2023. We volgden de webinars van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en bleven op de hoogte van de diverse ontwikkelingen.

Inbreng OWO- en gemeentelijke taskforces
Team Backoffice Sociaal Domein participeerde actief in taskforces en projectgroepen die gericht zijn op meer grip op de kosten in het Sociaal Domein met als doel de tekorten terug te dringen. Hieronder viel ook het OWO-brede onderzoek naar Grip op Jeugd.

Uitvoering totale factuurstroom Sociaal Domein
Vanaf 1 januari 2020 verlopen alle facturen op cliëntniveau via C-sam en Team Backoffice Sociaal Domein. Voorbeelden hiervan zijn de facturen Werk van Ooststellingwerf en Weststellingwerf en de taxinota's van Weststellingwerf die altijd nog een aparte route via Key2financiën volgden. In 2021 volgen het leerlingenvervoer en voorschotten in het kader van de Participatiewet.

Invoeren i-standaarden en standaard administratieprotocol
Om de administratieve lastendruk bij zorgaanbieders te verminderen, zijn er landelijk standaard administratieprotocollen opgesteld. Deze volgden we nauwgezet en hebben we doorgevoerd. In 2020 zijn de nieuwste standaarden iWmo/iJw doorgevoerd waarbij er op 1 januari 2021 een major release heeft plaatsgevonden.

Overig
- Afgelopen jaar heeft de focus door de coronabeperkingen en het thuiswerken vooral op het op orde houden van onze eigen processen en welbevinden van medewerkers gelegen en is minder ingezet op het extra ondersteunen van de Gebiedsteams.
- De digitalisering van de mutatieformulieren en dossiers van de gemeente Opsterland is in 2020 voorbereid wordt met de komst van i-documenten Opsterland in het eerste kwartaal van 2021 afgerond. Onder andere door de grote tijdsinvestering in de aanbesteding en de coronabeperkingen heeft dit langer geduurd.
- De komende jaren zullen administratieve processen digitaler en optimaler verlopen door proactief in te spelen op veranderingen en in te zetten op regie. Daarnaast hebben we te maken met een grote groep medewerkers die komende jaren met pensioen gaan. Dit biedt (ontwikkel)kansen voor medewerkers en de organisatie.
- Deelname aan de Europese aanbesteding voor het Sociaal Domein.

Datagedreven werken
De OWO-gemeenten willen zich ook verder ontwikkelen in het (meer) datagedreven werken. Om deze reden heeft het in de loop van 2020 een plek gekregen in de prioriteitenlijst van de OWO-samenwerking en is meegenomen in de eind 2020 aan de drie gemeenteraden aangeboden OWO-visie.

Binnen de OWO-gemeenten heeft nog niet iedereen eenzelfde beeld van het begrip datagedreven werken en dat maakt het lastiger om de juiste aanpak te hanteren en de organisaties in beweging te krijgen. Een OWO-werkgroep heeft het memo 'Datagedreven werken binnen de OWO-gemeenten' geschreven aan de hand waarvan nu verder wordt gewerkt. In dit memo wordt ingegaan op wat datagedreven werken is, wordt duidelijk gemaakt wat de toegevoegde waarde is en wordt het plan van aanpak voor de OWO-gemeenten uiteengezet. Eind 2020 is ook een onderzoek uitgevoerd naar gegevensmanagement binnen de OWO-gemeenten. Gegevensmanagement is het fundament van de gemeentelijke informatievoorziening en is een grondvoorwaarde voor het kwalitatief en kwantitatief beheersbaar houden van gegevens.

In december 2020 is een bijeenkomst geweest van de werkgroep met de programmamanager datagedreven werken van de gemeente Súdwest-Fryslân, één van de oprichters van DataFryslân. Deze bijeenkomst heeft duidelijk gemaakt dat een aantal zaken van groot belang is om datagedreven werken succesvol in te voeren. Het gaat dan om het creëren van draagvlak door met elkaar eenzelfde beeld te hebben over wat datagedreven werken is, het bekend en vertrouwd raken met de mogelijkheden die data(gedreven werken) biedt en dat bij de verantwoordelijkheid voor de processen ook de verantwoordelijkheid voor de onderliggende data hoort. Het credo daarbij is: klein beginnen met aansprekende businesscases met duidelijke toegevoegde waarde.

Afdeling Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering is verantwoordelijk voor Informatisering en automatisering, Business Intelligence, de documentaire informatievoorziening, de personeels- en salarisadministratie, inkoop en verzekeringen en de financiële administratie.

Informatisering en Automatisering (I&A)
ICT is niet meer weg te denken uit ons functioneren, onze manier van werken en communiceren. Onze ICT is er voor ruim 80.000 inwoners en bedrijven en ongeveer 900 gebruikers in ons OWO-netwerk.

2020: coronapandemie en de versnelde vlucht naar digitaal (thuis)werken
De crisisbeheersing rondom het coronavirus heeft in 2020 ertoe geleid dat de transitie gemaakt is met de drie gemeenten van binnenshuis werken naar het thuiswerken en digitale bestuurlijke besluitvorming. Deze transitie is geslaagd en in zeer korte tijd gerealiseerd. Een en ander heeft het thuiswerken, flexibel werken, met andere middelen en niet op locatie werken versneld. Het aanschaffen en uitreiken van laptops is daar een voorbeeld van. In 2020 heeft een majeure verstrekking en inrichting van het mobiele device landschap plaatsgevonden en is gebleken dat digitaal werken en digitale informatievoorziening belangrijke en onmisbare pijlers zijn van en voor het functioneren van de drie OWO-gemeenten.

De thuiswerkomgeving en -mogelijkheden zijn opgeschaald, Zoom en MS Teams zijn ingezet, de MiCollab app wordt breed gebruikt, er zijn ruim tweehonderd laptops ingericht en als toepassing voor flexibel werken en voor thuiswerken beschikbaar gesteld. Tevens hebben de raadsvergaderingen en besluitvormingen digitaal plaatsgevonden en zijn, waar nodig, ondersteund. Ook de extra beveiligingsmaatregelen, zoals onder andere 2-factor-authenticatie (2FA), mogen in deze opsomming niet ontbreken. De gerealiseerde (digitale) voorzieningen in 2020 kunnen we ook in 2021 gebruiken en voortzetten. Door het vele digitale werken hebben ook de beveiligingsvraagstukken een vlucht genomen. Deze zijn in beeld en zijn of worden opgepakt.

Documentaire Informatievoorziening (DIV)
De nazorg van de invoering in 2019 en 2020 van het zaakgericht werken in OWO-samenwerking vraagt aandacht. Zaakgericht werken biedt centraal inzicht in alle lopende zaken en ondersteunt volledige digitale dossiervorming. In 2020 is de uitfasering en ontsluiting van informatie van de oude documentaire management systemen, zoals Corsa en Decos, doorgevoerd. De oude opzet met meerdere verschillende systemen is daarmee omgebouwd naar een generiek zaaksysteem met een digitaal documentair management systeem. Omdat de oude werkwijzen en dossiers nog afwikkeling en dossiervorming vragen of conversie naar de nieuwe systemen is hierop extra capaciteit gezet. Een majeure klus die in de komende jaren nog weggewerkt moet worden.

Door de gevolgen van corona is een aantal werkzaamheden, die gepland waren in 2020, niet of nog niet uitgevoerd. De coronapandemie heeft inhuur in het eerste en tweede kwartaal vertraagd waardoor de geplande activiteiten in de tijd zijn opgeschoven en de werkmassa is blijven liggen. Dit neemt niet weg dat de werkzaamheden alsnog plaats moeten vinden.

Inkoop
Wij faciliteerden, motiveerden en stuurden centraal op onze OWO-inkoop beleidsdoelen: lokale en regionale inkoop daar waar dat kan, Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI), ambitiedocument circulaire economie Fryslân, bevorderen duurzaam inkopen en op landelijk niveau is meegedaan aan het traject Beter Aanbesteden. Dit laatste heeft als doel het verbeteren van inkoop van diensten en producten zodat het slimmer, beter en makkelijker wordt voor zowel ondernemers als overheden. In de zomer en het najaar 2020 is Inkoop met een ombuigingsvoorstel voorstel gekomen om een bijdrage te leveren aan de begroting door slimmer, centraler en integraal in OWO in te kopen. Een uitwerkingsplan wordt in 2021 gepresenteerd.

In 2020 zijn twee grote Europese aanbestedingen opgestart en door Inkoop begeleid: de aanbesteding voor ons financiële pakket in de drie gemeenten en de aanbesteding voor een groot deel van onze ICT-applicaties. Beide Europese aanbestedingen lopen in 2021 door en worden naar verwachting in 2021 afgerond.

Verzekeringen
In 2020 is het OWO-verzekeringsbeleid uitgewerkt en besproken met alle betrokkenen. In het eerste kwartaal van 2021 volgt een definitieve uitwerking, gevolgd door een uitvoeringsnotitie waarin onder meer werkprotocollen, procedures en aanpassing van systemen beschreven worden. In 2020 is gewerkt aan het gezamenlijk integreren van de diverse verzekeringsportefeuilles en het hierop collectief inkopen. Schademeldingen en schadeclaims zijn met betrokkenen en verzekeraars afgewikkeld.

Financiële administratie
Het op tijd binnen de gestelde wettelijke kaders betaalbaar stellen van facturen is een continu proces, waarbij de norm is dat minimaal 95 procent van de onbetwiste facturen binnen dertig dagen betaald is. Dit ontzorgt ondernemers en burgers financieel. De OWO-gemeenten betalen snel en op tijd. Daarnaast is het verwerken, muteren en verantwoorden van onze financiën in combinatie met het ontsluiten van deze informatie (ook aan derden zoals ministeries) in combinatie met onze ondersteuning voor de reguliere planning- en control cyclus een prominente activiteit die continu doorloopt.

Personeel- en salarisadministratie
Op het terrein van de personeel- en salarisadministratie zijn gebruikers gefaciliteerd met het softwarepakket e-HRM waarmee zij eenvoudig, overal en altijd hun zaken kunnen inzien of regelen, zoals salarisspecificatie, declaraties, verlofregelingen en secundaire arbeidsvoorwaarden. Leidinggevenden zijn ondersteund met digitale personeelsdossiers en het faciliteren van procesondersteuning en workflow. Daarnaast zijn rechtspositionele processen, wervings- en selectieprocessen en overige vraagstukken vanuit HRM ondersteund. Personeelsmutaties en betalingen aan personeel zijn op tijd verwerkt.

Afdeling Vergunningverlening Toezicht Handhaving
Het landschap waarin VTH zich bevindt, is volop in beweging. Vooral de komst van de Omgevingswet zorgt voor een ingrijpend veranderingsproces.

'Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving 2020-2024 OWO-gemeenten'
Het jaar 2020 kreeg in januari voor VTH een mooie start met het vaststellen van een OWO-breed beleidsplan VTH waarvoor de raden van de OWO-gemeenten de kaders hebben aangedragen. Dit is het eerste Beleidsplan OWO-VTH dat voor alle drie samenwerkende OWO-gemeenten geldt. Het plan harmoniseert de werkwijze rond de VTH-taken daar waar het kan. Maatwerk blijft mogelijk omdat de gemeentelijke beleids- en toetsingskaders voor ruimtelijke ordening, integrale veiligheid, Drank- en Horecawet, energietransitie en dergelijke blijven bestaan en per gemeente kunnen verschillen.

Met het vaststellen van het beleidsplan is ook een belangrijke basis gelegd voor de VTH-gerelateerde prioriteiten in de OWO-samenwerking zoals die zijn opgenomen in de OWO-visie. Een eerste prioriteit is gerealiseerd met dit gezamenlijke beleidsplan op het gebied van VTH. Bovendien is in het plan de basis gelegd om te werken volgens de principes van de Omgevingswet, een tweede belangrijke prioriteit uit de OWO-visie.

Het Beleidsplan OWO-VTH bevat het beleidskader voor de uitvoering van de VTH-taken voor de fysieke ruimtelijke leefomgeving. Daaronder vallen ook veel taken, gebaseerd op de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV). De OWO-gemeenten hebben ieder een eigen APV gebaseerd op een landelijk model. In 2020 zijn de drie APV's naast elkaar gelegd en is een eerste inventarisatie gemaakt; in 2021 wordt nader onderzocht waar harmonisatie (derde prioriteit uit de OWO-visie) mogelijk is.

Op basis van het beleidsplan is het verplichte jaarprogramma en -verslag gemaakt die - na vaststelling door de colleges - ter kennisname aan de OWO-raden zijn gestuurd. In dit jaarprogramma zijn de doelen uit het beleidsplan concreet gemaakt en is invulling gegeven aan de vier K's uit de OWO-samenwerking: uitvoeringsKwaliteit, verminderen Kwetsbaarheid, lagere gezamenlijke Kosten en een goede Klantgerichte dienstverlening. Met het vastgestelde beleidsplan en de uitwerking in een jaarlijks programma en verslag hebben de colleges ook invulling gegeven aan een aantal aanbevelingen uit het onderzoek van de rekenkamercommissie over het proces van vergunningverlening uit 2019.

Implementatie Omgevingswet
In 2020 is de invoering van de Omgevingswet opnieuw uitgesteld. De invoeringsdatum is nu 1 januari 2022 maar is allerminst in beton gegoten. De OWO-gemeenten hebben ieder een eigen traject te gaan op de Omgevingsvisie en uitwerking daarvan maar op een aantal praktische onderwerpen, de zogenaamde minimale eisen voor de invoering, werken de gemeenten samen. De aanschaf van bijvoorbeeld gezamenlijk software is in 2020 voorbereid evenals de organisatie van het beheer daarvan op één locatie. Op deze manier is invulling gegeven aan de vier K's uit de OWO-samenwerking. Ook is het proces tot afgifte van een Omgevingsvergunning samen 'ingeregeld' om straks aan de kortere wettelijke termijn te kunnen voldoen.

Coronapandemie
Het jaar 2020 was door de coronapandemie een bijzonder jaar. Afdeling OWO-VTH, waar ook de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) onder vallen, heeft hier heel nadrukkelijk mee te maken gehad. Het hele jaar door hebben de boa's naast hun gewone taken, weekenddiensten gedraaid. De nadruk in de aanpak lag op zichtbaarheid, preventie en communicatie.

Paragraaf 11 | Corona

In 2020 zijn we wereldwijd getroffen door het coronavirus. Deze pandemie heeft een enorme impact op ieders leven. Ook de gemeente Ooststellingwerf kreeg hier uiteraard mee te maken. In de najaarsrapportage 2020 zijn we al begonnen om hier een aparte paragraaf aan te wijden. Voor de jaarstukken 2020 gaan we hiermee door.

Begin 2020 is de coronacrisis ook in ons land opgedoken, met een lockdown half maart tot gevolg, en vervolgens nog het gehele jaar beperkingen in openstelling van voorzieningen. Ook in Ooststellingwerf, bij onze inwoners, bedrijven en organisaties zijn de gevolgen nadrukkelijk merkbaar. Op rijksniveau zijn hiervoor een aantal generieke maatregelen genomen, bijvoorbeeld het compenseren van het bedrijfsleven voor doorlopende lasten (bijvoorbeeld loonlasten en vaste lasten). Ook sportverenigingen zijn met landelijke regelingen tegemoet gekomen. De VNG is continu in gesprek met ministeries en het kabinet over de compensatie van gemeenten voor de lasten die zij maken als gevolg van de coronamaatregelen en lokaal noodzakelijke maatregelen om de sociale basisinfrastructuur overeind te houden. Dit heeft uitgemond in een compensatiepakket, dat in de septembercirculaire is opgenomen – en in de decembercirculaire verder is aangevuld.

In de diverse programma's zien we de (financiële) gevolgen van de coronapandemie terugkomen. In deze paragraaf geven wij een totaaloverzicht van de coronaeffecten voor Ooststellingwerf in 2020. Ook geven we verantwoording over de ontvangen coronamiddelen.

Impact corona op de gemeente

De gemeente heeft al vanaf het begin van de coronacrisis een belangrijke rol in het beperken van de schade van de crisis voor onze inwoners, bedrijven, verenigingen en organisaties. In de verschillende programma's staat beschreven welke inzet hiervoor is gedaan. Daarom beperken we ons in deze paragraaf tot een opsomming van de belangrijkste en opvallendste activiteiten en maatregelen:

- Tijdelijke prikpoli ingericht in gebouw Rikkingahof.
- Sporthal ingericht voor de griepprik in het najaar 2020.
- Vanuit de opdracht het zorglandschap in stand te houden:
    - Hebben we Wmo en Jeugdhulp aanbieders die gewone of aangepaste zorg leveren 100% vergoed. Veelal houdt aangepaste zorg (beeld)bellen in maar aanbieders is gevraagd daar waar mogelijk binnen de corona-richtlijnen ook face-to-face contact te hebben met de cliënt (thuis of op locatie, wandelen etc). Aanbieders die geen zorg leveren vergoeden we 70%. Eventuele meerlasten vergoeden we.
    - Hebben we in de tijd dat dagbesteding niet mogelijk was - en het personenvervoerstil lag, zowel leerlingenvervoer als vervoer naar kinderopvang- het taxibedrijf 80% van het vervoer dat zij anders zouden doen vergoed.
- Het Gebiedsteam heeft direct na de eerste lockdown digitale aanvraagformulieren en digitale plannen geïntroduceerd. Wanneer noodzakelijk, om voortgang in een casus te houden of om crisis te voorkomen, gaan huisbezoeken of zorgoverleggen gewoon door. De processen zijn aangepast om de aanvragen telefonisch en digitaal af te kunnen handelen. Het contact verliep via beeldbellen en telefonisch.
- Het Gebiedsteam heeft de Tijdelijke Overbruggingsregelingen Zelfstandige Ondernemers (TOZO-regeling) 1, 2 en 3 uitgevoerd. De Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Lasten (Tonk) wordt ook door ons uitgevoerd. Tozo 4 is in voorbereiding.
- Er zijn ondernemers die een betalingsregeling of uitstel van betaling hebben gekregen als het gaat om gemeentelijke belastingen.
- De huur van de gymlokalen is niet geïnd omdat gebruik niet mogelijk was.
- Via de ‘klankbordgroep ondernemers’ is voortdurend contact geweest met ondernemers in onze gemeente om snel in te kunnen spelen daar waar het mogelijk en nodig was.
- Er is in de eerste dagen van de coronacrisis gelijk kinderopvang geregeld voor ouders in vitale beroepen. Ook ’s nachts en in weekenden.
- Er zijn afspraken gemaakt met scholen, Gebiedsteam en kinderopvang over de procedure en oplossingen voor kinderen met gedrags- en sociaal-psychische problemen die thuis niet te handhaven zijn, maar ook voor kinderen die thuis niet veilig zijn.

- Vooral tijdens de eerste lockdown hebben de functionarissen van het bedrijvenloket ondernemers een helpende hand geboden bij interpretatie van de coronamaatregelen en de mogelijkheden voor financiële ondersteuning. Diverse ondernemers hebben hierdoor alsnog financiële steun kunnen krijgen.
- In winkelgebieden zijn afspraken gemaakt over routing; met horeca bedrijven zijn in de periode dat de terrassen open mochten maatwerk afspraken gemaakt over het vergroten van terrassen.
- De Bosbergtoren is tijdens de zomervakantie met behulp en onder toezicht van torenwachters open gegaan. De uitvoering is gedaan door mensen uit de bijstand die daarmee een betaalde baan hebben gekregen. Samen met ondernemers hebben we de periode direct na de zomervakantie opgelost.
- Om de culturele sector in stand te houden is een compensatieregeling kunst en cultuur vastgesteld.
- Er zijn diverse activiteiten geweest gericht op jongeren. Ook in de kerstvakantie zijn deze activiteiten op alternatieve manieren uitgevoerd.
- Mantelzorgers zijn gebeld tijdens de lockdown. Ook is er een brief met cadeaubon uitgegaan naar alle mantelzorgers.
- Diverse nieuwsbrieven aan ondernemers en plaatselijk belang zijn uitgegaan. Ook een papieren versie.
- We communiceren over de landelijke coronamaatregelen. Daarnaast is in de persoonlijke en algemene communicatie aandacht voor de verschillende beleidsterreinen. Hiervoor maken we gebruik van verschillende kanalen.
- Er is een compensatieregeling opgesteld voor buurt- en dorpshuizen
- Het Gebiedsteam biedt een pakket aan maatregelen voor mensen die in quarantaine zijn en niet zelfvoorzienend zijn.
- Er is uitgebreid aandacht gegeven aan de rol van budgetadvies bij schuldenproblematiek.

Overzicht corona gerelateerde voor- en nadelen per programma

Per programma hebben we in het onderdeel ‘toelichting belangrijkste afwijkingen’ de voor- en nadelen gerelateerd aan corona aangegeven. De coronacompensatie is verantwoord in programma 6. Onderstaand geven we een totaal overzicht van de voor- en nadelen gerelateerd aan corona per programma. Tevens geven we in dit overzicht aan of voor de meerlasten een specifieke corona compensatie regeling is.

In dit overzicht zijn niet alle meer en minder lasten opgenomen. Sommige meer en minder lasten zijn lastig uit de cijfers te herleiden. Een voorbeeld hiervan is afval. We zien dat er vooral tijdens de lockdowns meer afval is aangeboden, zowel aan de weg als bij de milieustraat. Het is lastig om aan te geven welk deel hiervan samenhangt met corona, daarnaast is dit een indirect gevolg van de coronamaatregelen. Mogelijk leidt dit in de nabije toekomst ook tot minder afval. We hebben er daarom voor gekozen om hier geen bedrag voor op te nemen.

Coronagerelateerde voor- en nadelen			
Programma 1	**Bedrag**	**Voor-/ nadeel**	**Specifieke regeling**
Meer lasten			
Wmo maatwerkvoorziening natura materieel	- 4.000	nadeel	4 Inhaalzorg en meerkosten jeugd en Wmo
Wmo begeleiding	- 1.000	nadeel	4 Inhaalzorg en meerkosten jeugd en Wmo
Wmo vervoer	- 15.000	nadeel	4 Inhaalzorg en meerkosten jeugd en Wmo
Participatie	- 211.000	nadeel	6 Participatie
BBZ	- 3.000	nadeel	Uitvoeringskosten TOZO
Jeugd	- 201.000	nadeel	4 Inhaalzorg en meerkosten jeugd en Wmo
Jeugd aan zet	- 10.000	nadeel	17 Jeugd aan zet
Minder baten			
WMO eigen bijdrage	- 34.000	nadeel	5 Eigen bijdrage Wmo abonnementstarief

Minder lasten			
Huishoudelijke hulp	6.500	voordeel	4 Inhaalzorg en meerkosten jeugd en Wmo
Wmo informele zorg	36.000	voordeel	4 Inhaalzorg en meerkosten jeugd en Wmo
Wmo beleleiding	34.000	voordeel	4 Inhaalzorg en meerkosten jeugd en Wmo
Wmo vervoer	29.000	voordeel	4 Inhaalzorg en meerkosten jeugd en Wmo
Totaal saldo programma 1	**- 373.500**		
Programma 2	**Bedrag**	**Voor-/ nadeel**	**Specifieke regeling**
Meer lasten			
Peuterspeelzaalwerk	- 26.000	nadeel	2 Voorschoolse voorziening, 3 Noodopvang kinderen
Gymnastieklokalen	- 10.000	nadeel	1 Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)
Welzijn- en sportaccommodaties (dorpshuizen)	- 22.000	nadeel	11 Buurt- en dorpshuizen
Minder baten			
Gymnastieklokalen	- 2.000	nadeel	1 Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)
Minder lasten			
Leerlingenvervoer	18.500	voordeel	1 Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)
Totaal saldo programma 2	**- 41.500**		
Programma 3	**Bedrag**	**Voor-/ nadeel**	**Specifieke regeling**
Meer lasten			
Bosbergtoren	- 24.000	nadeel	10 Toeristenbelasting
Recreatie & toerisme	- 2.000	nadeel	10 Toeristenbelasting
Minder baten			
Bosbergtoren	- 7.000	nadeel	10 Toeristenbelasting
Toeristenbelasting	- 29.000	nadeel	10 Toeristenbelasting
Totaal saldo programma 3	**- 62.000**		
Programma 5	**Bedrag**	**Voor-/ nadeel**	**Specifieke regeling**
Meer lasten			
Integrale veiligheid	- 4.000	nadeel	7 Toezicht en handhaving
Toezicht en handhaving	- 10.000	nadeel	7 Toezicht en handhaving
Minder lasten			
Integrale veiligheid	13.000	voordeel	7 Toezicht en handhaving
Totaal saldo programma 5	**- 1.000**		
Programma 6	**Bedrag**	**Voor-/ nadeel**	**Specifieke regeling**
Meer lasten			
Algemeen bestuur	- 20.000	nadeel	1 Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)
Huisvesting	- 14.000	nadeel	1 Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)
Advies en ondersteuning	- 17.000	nadeel	1 Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)

Organisatorische kostenplaatsen	- 120.000	nadeel	Deels uitvoeringskosten TOZO, deels 1 lagere apparaatskosten (opschalingskorting)
Minder baten			
Overige leges	- 9.000	nadeel	8 Precariobelasting, markt- en evenementenleges
Minder lasten			
Algemeen bestuur	14.000	voordeel	1 Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)
Huisvesting	57.000	voordeel	1 Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)
Advies en ondersteuning	95.000	voordeel	1 Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)
Organisatorische kostenplaatsen	84.000	voordeel	1 Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)
Meer baten			
Organisatorische kostenplaatsen	234.000	voordeel	Corona compensatie uitvoeringskosten TOZO
Algemene uitkering	136.000	voordeel	Corona compensatie
Nog te bestemmen posten	874.000	voordeel	Corona compensatie
Totaal saldo programma 6	**1.314.000**		
Totaal nadeel programma 1 t/m 6	**- 795.000**		
Totaal voordeel programma 1 t/m 6	**1.631.000**		**W.v. € 1.244.000 corona compensatie**
Totaal saldo programma 1 t/m 6	**836.000**		

Overzicht corona compensatie regelingen

Onderstaand geven we een overzicht van de corona compensatie regelingen en geven we per regeling aan wat de status is.

x € 1.000

Nr.	Omschrijving compensatie	Compensatie 2020	Compensatie 2021	Lasten 2020	Resultaat 2020	Reserveren 2021
Algemeen						
1	Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)	104	237	120	224	461
2	Voorschoolse voorziening peuters (DU)	15		- 3	12	12
3	Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep (DU)	37		- 23	14	14
4	Inhaalzorg en meerkosten jeugd en Wmo 2015	115		- 116	- 1	- 1
5	Eigen bijdrage Wmo abonnementstarief (DU)	34		- 34	-	-
6	Participatie (IU)	224		- 211	13	13
7	Toezicht en handhaving	65		- 1	64	64
8	Precariobelasting, markt- en evenementenleges (DU)	12		- 9	3	3
9	Extra kosten verkiezingen ivm corona (DU)	65	37	-	65	102
10	Toeristenbelasting (DU)	62		- 62	-	-
11	Buurt- en dorpshuizen	20		- 22	- 2	- 2

12	Vrijwilligersorganisatie	10		-	10	10
13	Lokale culturele voorzieningen	150	88	-	150	238
14	Re-integratie van bijstandsgerechtigden	59	207	-	59	266
15	Gemeentelijk schuldenbeleid en bijzondere bijstand	24	50	-	24	74
16	Compensatie quarantainekosten	4		-	4	4
17	Jeugd aan zet	10		- 10	-	-
18	Compensatie uitvoeringskosten TOZO	234		- 37	197	197
TOTAAL Algemene Compensatie en Lasten		**1.244**	**619**	**- 408**	**836**	**1.455**
	Specifieke uitkering TOZO	1.700		- 1.700	-	-
	TVS (tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties)	4		- 4	-	-
TOTAAL Specifieke Uitkering en Lasten		**1.704**	**-**	**- 1.704**	**-**	**-**
TOTAAL		**2.948**	**619**	**- 2.112**	**836**	**1.455**

Algemene middelen

Via het gemeentefonds hebben wij voor 2020 een bedrag ontvangen van € 1.244.000 (inclusief de nog te ontvangen compensatie uitvoeringskosten TOZO) en voor 2021 een bedrag van € 619.000. Ontvangsten via het gemeentefonds zijn algemene dekkingsmiddelen en daardoor in principe vrij besteedbaar. Wij willen ze zoveel mogelijk inzetten voor de gevolgen van Corona.

Zoals uit het overzicht blijkt hebben we van de compensatie in 2020 van € 1.244.000 per saldo € 218.000 benut. In totaal zijn de corona gerelateerde lasten € 605.000 geweest. We hebben minder corona compensatie benut omdat wij ook rekening hebben gehouden met minder lasten door corona.

Van de compensatie hebben we € 136.000 bij de decembercirculaire 2020 ontvangen. Deze middelen zijn daarom nog niet ingezet in 2020. Voor een aantal compensatieregelingen komen de lasten pas in 2021. Bijvoorbeeld de regelingen voor extra lasten voor verkiezingen en lokale culturele voorzieningen. Conform afspraak zal het restantbudget 2020 van € 1.026.000 bij de bestemming van het resultaat worden betrokken, zodat dit beschikbaar blijft voor corona gerelateerde meer lasten cq minder lasten in 2021. Het totaal dat nog beschikbaar is voor 2021 is dan € 1.645.000.

1. Lagere apparaatslasten (opschalingskorting)

Gezien de toegenomen financiële druk bij gemeenten door corona heeft het kabinet besloten de oploop in de opschalingskorting voor gemeenten in de jaren 2020 en 2021 incidenteel te schrappen. Dit leidt tot een verhoging van de algemene uitkering van het gemeentefonds. Voor ons is dat in 2020 € 104.000 en in 2021 € 237.000. Bij de najaarsrapportage heeft u ermee ingestemd deze middelen te reserveren voor de algemene lasten door corona waar geen andere regeling voor is.

Personeel

Bij de najaarsrapportage hebben we u geïnformeerd over de extra lasten door extra inzet van personeel door corona. Deze bedragen € 86.000. Daarnaast is er nog voor € 34.000 aan personeelslasten geweest voor de uitvoering van de TOZO regeling, deze lasten komen bij punt 18 terug. Daarnaast is er een voordeel van € 84.000 doordat er minder lasten zijn voor opleidingen en reis- en verblijfslasten. Per saldo is er sprake van een nadeel van € 2.000.

Huisvesting, thuiswerken, communicatie en overig

Bij de najaarsrapportage hebben we u geïnformeerd over de extra lasten voor huisvesting, thuiswerken, communicatie en overig. Over 2020 bedragen deze circa € 51.000. Er is echter ook sprake van € 166.000 minder lasten voor deze onderdelen door lagere opleidingslasten, lagere kantine-, bureau-, en kopieerkosten. Per saldo is er sprake van een voordeel van € 115.000.

Gymnastieklokalen
Als gevolg van de sluiting door de coronamaatregelen zijn de huurbaten circa € 2.000 lager. Daarnaast waren er hogere lasten voor energie en schoonmaak van € 10.000 door corona. Per saldo is sprake van een nadeel van € 12.000.

Leerlingenvervoer
In de tijd dat er niet fysiek onderwijs werd gegeven en het leerlingenvervoer stil lag is er een continuïteitsbijdrage van 80% betaald aan het leerlingenvervoer. De niet betaalde 20% is opgenomen als minderlasten. Dit levert een voordeel op van € 18.500.

Omgevingsvisie
Via raadsmededeling 659 hebben wij u geïnformeerd over mogelijke extra lasten voor de omgevingsvisie vanwege de coronamaatregelen tot een maximaal bedrag van € 20.000. We verwachten extra lasten in 2021. Deze extra lasten hebben betrekking op extra inzet van het bureau dat de omgevingsvisie opstelt en extra lasten voor het organiseren van een digitaal omgevingsfestival. Bij de najaarsrapportage heeft u ingestemd met het reserveren van € 20.000 voor extra lasten omgevingsvisie. Deze lasten zijn opgenomen bij verwachte lasten 2021.

Activiteiten jeugd
Rond de jaarwisseling en in het eerste kwartaal van 2021 heeft Scala diverse activiteiten uitgevoerd voor jeugd. De activiteiten waren een combinatie van voorlichting, online activiteiten en fysieke activiteiten (coronaproof). De lasten daarvan bedragen circa € 10.000. Deze zijn opgenomen bij verwachte lasten 2021.

2. Voorschoolse voorziening peuters
We hebben € 15.000 ontvangen om de eigen bijdrage van de ouders/verzorgers van een kind dat gebruik maakt van de gemeentelijke regelingen voorschoolse voorzieningen te compenseren voor de periode 16 maart t/m 7 juni 2020. De werkelijke lasten voor ons waren € 3.000. Bij de najaarsrapportage hebben we voorgesteld om het restant van € 9.000 beschikbaar te houden voor algemene coronalasten. Van 16 december tot 8 februari is de regeling opnieuw opengesteld. Er wordt op dit moment een inventarisatie gemaakt van de uren noodopvang. Voorstel is om de lasten van de voorschoolse voorziening peuters van de 2e lockdown te compenseren via deze regeling.

3. Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep
Voor kinderen van wie één of beide ouders werken in een cruciaal beroep of vitale sector, werd voor de periode medio maart tot 1 juli gratis noodopvang aangeboden. Gemeenten hebben deze noodopvang, in overleg met kinderopvangorganisaties en scholen, gecoördineerd. We hebben hiervoor € 37.000 ontvangen. De lasten hebben we aan de kinderopvangorganisaties en scholen vergoed. In totaal € 23.000. Bij de najaarsrapportage hebben we voorgesteld om het restant van € 14.000 beschikbaar te houden voor algemene coronalasten. De regeling is vanaf 16 december opnieuw opengesteld. Vanaf 8 februari zijn basisscholen, kinderopvang en peuterspeelgroepen weer open. De BSO is nog gesloten. Hiervoor geldt nog de noodopvang. Op dit moment wordt een inventarisatie gemaakt van uren noodopvang. We verwachten een toename aan noodopvang ten opzichte van de 1e lockdown. Voorstel is om de lasten van de noodopvang van de 2e lockdown te compenseren via deze regeling.

4. Inhaalzorg en meerlasten jeugd en Wmo 2015
We hebben bij de septembercirculaire € 76.000 en bij de decembercirculaire € 39.000 ontvangen als compensatie van de directe meerlasten voor aanbieders van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering en maatschappelijke ondersteuning die voortkomen uit de coronamaatregelen en het volgen van de RIVM-richtlijnen. Er is in 2020 voor circa € 20.000 aan meerlasten WMO geweest. In de tijd dat er geen huishoudelijke hulp en begeleiding werd gegeven en het WMO vervoer stil lag is er een continuïteitsbijdrage van 70% betaald aan de aanbieders van huishoudelijke hulp en begeleiding en een continuiteitsbijdrage van 80% aan aanbieders van WMO vervoer. De niet betaalde 30% cq 20% is opgenomen als minderlasten. Daarnaast zijn er minder lasten bij informele zorg, doordat er geen mantelzorgdagen zijn georganiseerd en er minder ondersteuning voor vrijwilligers is geweest. De lagere lasten leveren een voordeel op van € 105.500. Het saldo van de meerlasten van € 20.000 en minder lasten van € 105.500 zorgt voor een voordeel van € 85.500. Bij jeugd zijn ook meerlasten geweest dit loopt via SDF. Voor 2020 komt dit op € 11.000. Daarnaast hebben zorgaanbieders vergoeding gekregen voor niet geleverde zorg. Het is lastig in te schatten of dit voor nu of juist in de toekomst voor extra lasten zorgt. We stellen voor het

restant van deze coronacompensatie van € 190.000 hiervoor als dekking te gebruiken. Daarmee wordt de regeling in 2020 afgesloten.

5. Eigen bijdrage Wmo abonnementstarief
De eigen bijdrage voor Wmo is vrijgesteld voor de maanden april en mei 2020, omdat door de coronacrisis een substantieel deel van de zorg en ondersteuning in de Wmo niet (volledig) kon worden geleverd. We hebben hiervoor van het rijk € 34.000 ontvangen als inkomstenderving. Deze wordt in 2020 ingezet ter compensatie van de lagere eigen bijdrage Wmo. De regeling wordt hiermee in 2020 afgesloten.

6. Participatie
We hebben € 224.000 ontvangen voor het opvangen van de exploitatietekorten van de Sociale Werkbedrijven als gevolg van de coronamaatregelen. Als gevolg van het coronavirus zijn de Sociale Werkbedrijven geheel of gedeeltelijk gesloten. Daardoor vallen bedrijfsopbrengsten weg waarmee (deels) de loonlasten van medewerkers die werkzaam zijn voor een Sociale Werkbedrijf worden gefinancierd. We hebben aangegeven richting Caparis dat wij er welwillend tegenover staan om de ontvangen compensatie in te zetten bij Caparis. Inmiddels hebben we een factuur ontvangen (en voldaan) van Caparis van € 211.000. Dit bedrag is gebaseerd op het bedrag per SE dat de gemeente als compensatie heeft ontvangen. Het verschil komt waarschijnlijk door het aantal SE's waarmee gerekend wordt. Mogelijk wordt er nog een beroep gedaan op het resterende bedrag. Wij stellen daarom voor om het restant beschikbaar te houden voor participatie.

7. Toezicht en handhaving
We hebben € 65.000 ontvangen als compensatie voor de extra toezicht- en handhavingslasten al gevolg van de coronamaatregelen. De extra lasten van VTH voor toezicht en handhaving bedragen in 2020 circa € 30.000. Hiervan komt € 10.000 voor rekening van Ooststellingwerf. Daar naast zijn er nog voor € 4.000 coronagerelateerde lasten geweest. We hebben echter ook minderlasten van € 13.000 gehad doordat er rondom de jaarwisseling geen activiteiten zijn geweest in verband met corona en er zijn minder preventielessen op de scholen geweest door corona. Per saldo is er een nadeel van € 1.000.

8. Precariobelasting, markt- en evenementenleges
We ontvangen € 12.000, omdat in de periode van 1 maart tot 1 juni geen markten en evenementen zijn geweest waardoor we een terugval van inkomsten hadden uit markt- en evenementenleges. De lagere legesopbrengst door de coronamaatregelen bedraagt € 9.000. Ook voor 2021 houden we rekening met lagere legesopbrengsten. We stellen daarom voor deze compensatie hiervoor in te zetten en het restant beschikbaar te houden.

9. Extra lasten verkiezingen i.v.m. corona
We hebben bij de septembercirculaire € 65.000 en bij de decembercirculaire € 37.000 ontvangen om de extra lasten voor de verkiezingen (Tweede Kamerverkiezing) door de coronamaatregelen te compenseren. De lasten vallen in 2021. De raad heeft bij de najaarsrapportage ingestemd met het beschikbaar houden van het bedrag uit de septembercirculaire voor dit doel. Wij stellen voor om ook het bedrag uit de decembercirculaire beschikbaar te houden voor de extra lasten verkiezingen.

10. Toeristenbelasting
We zijn met € 62.000 gecompenseerd voor de dalende inkomsten uit toeristenbelasting als gevolg van de coronamaatregelen. We hebben € 2.000 aan extra lasten gehad voor een corona-steunpakket Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland. Als gevolg van de coronamaatregelen is er een nieuw ticketsysteem voor de bosbergtoren aangeschaft (zie raadsmededeling 617) en zijn er lasten voor de website. Daarnaast is de opbrengst voor de Bosbergtoren lager door een lager aantal bezoekers (vooral in de eerste corona-maanden). In totaal is er een nadeel van € 31.000. Extra personeel dat ingezet moest worden bij de Bosbergtoren is onderdeel van het kopje 'personeel'. Een groot deel van de verblijfsaanbieders heeft in de tweede helft van het jaar de geleden derving van het voorjaar kunnen compenseren. Dit geldt helaas niet voor alle verblijfaanbieders. We hebben een inschatting gemaakt van de totale baten 2020 op basis van een uitvraag bij de grotere verblijfsaanbieders. Op basis daarvan verwachten we dat de inkomsten iets lager uitvallen dan begroot. De exacte impact kunnen we pas vaststellen in het voorjaar 2021 als de aanslagen worden vastgesteld. Het restant van de € 62.000 (€ 29.000) wordt ingezet als compensatie voor de maanden in 2020 dat er geen inkomsten uit toeristenbelasting zijn geweest. De regeling wordt hiermee in 2020 afgesloten.

11. Buurt- en dorpshuizen
We worden met € 20.000 gecompenseerd voor de extra uitgaven voor de dorps- en buurthuizen als gevolg van de coronamaatregelen. SODO heeft ons voorgesteld om dit bedrag te verdelen op basis van 2x de betaalde OZB belasting. Wij zijn akkoord gegaan met dit voorstel en de compensatie van € 22.000 is uitbetaald. De regeling wordt hiermee in 2020 afgesloten.

12. Vrijwilligersorganisaties
Wij worden met € 10.000 gecompenseerd om lokale vrijwilligersorganisaties jeugd, zoals de scouting en speeltuinen, te compenseren voor schade als gevolg van de coronamaatregelen. Er wordt nu eerst ingezet op activiteiten voor jeugd. Zie punt 1 activiteiten jeugd. In het 2e kwartaal 2021 zal er een inventarisatie plaatsvinden naar de schade als gevolg van coronamaatregelen bij lokale vrijwilligersorganisaties jeugd. De raad wordt waar nodig geïnformeerd over de bevindingen en een eventueel compensatievoorstel.

13. Kunst & cultuur
We hebben bij de septembercirculaire € 150.000 ontvangen voor borging van de lokale en culturele infrastructuur in 2020. Bij de septembercirculaire hebben we € 88.000 ontvangen voor de compensatie van deze doelgroep in 2021. Inmiddels is er voor culturele instellingen voor 2020 een regeling opgesteld. De regeling geldt zowel voor bestaande subsidierelaties als voor culturele instellingen die geen subsidieregeling hebben met de gemeente. Aanvragen kunnen worden ingediend tot ultimo augustus 2021. De raad heeft bij de najaarsrapportage ingestemd met het beschikbaar houden van het bedrag uit de septembercirculaire voor dit doel. Wij stellen voor om ook het bedrag uit de decembercirculaire beschikbaar te houden voor deze doelgroep.

14. Re-integratie van bijstandsgerechtigden
Wij hebben bij de decembercirculaire voor 2020 € 59.000 en voor 2021 € 207.000 ontvangen voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. In samenwerking met casemanagers P-wet is een inventarisatie gedaan welke mogelijkheden er zijn om deze middelen in te zetten. Deze inventarisatie wordt gebruikt om een voorstel uit te werken. Wij stellen voor om de bedragen uit de decembercirculaire beschikbaar te houden voor deze doelgroep.

15. Gemeentelijk schuldenbeleid en bijzondere bijstand
Wij hebben bij de decembercirculaire voor 2020 € 24.000 en voor 2021 € 50.000 ontvangen voor het gemeentelijk schuldenbeleid vanwege de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek. We inventariseren hoe we deze middelen in kunnen zetten in aanvulling op de maatregelen in de doe-agenda's. Wij stellen voor om de bedragen uit de decembercirculaire beschikbaar te houden voor deze doelgroep.

16. Compensatie quarantainelasten
Bij de decembercirculaire hebben wij een compensatie van € 4.000 ontvangen voor onze rol bij het ondersteunen van mensen die in quarantaine moeten. Gezien het beperkte bedrag van deze compensatie stellen wij voor om deze compensatie in lijn met de opschalingskorting te gebruiken voor het dekken van corona gerelateerde lasten waar geen andere dekking voor is.

17. Jeugd aan zet in Crisistijd
Vanuit het programma maatschappelijke diensttijd (MTD) heeft onze gemeente een bijdrage van € 10.000 ontvangen om in deze coronatijd jongeren te ondersteunen en een maatschappelijke bijdrage te laten leveren. Wij hebben deze bijdrage besteed aan een programma van activiteiten dat in de periode juli tot en met oktober gerealiseerd is in Haulerwijk. Bij de organisatie zijn zoveel mogelijk jongeren betrokken.

18. Uitvoeringslasten TOZO
Voor het uitvoeren van de TOZO-regeling hebben we recht op € 234.000 voor de uitvoeringslasten. In 2020 hebben we € 37.000 uitvoeringslasten gemaakt. In 2021 worden aanvullende uitvoeringslasten verwacht. Voorstel is om deze middelen te reserveren voor de uitvoering van de TOZO-regeling.

Specifieke middelen

Dit betreffen in 2020 een tweetal regelingen, die specifiek worden gecompenseerd door het rijk.

Specifieke uitkering TOZO

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen. Als gemeente voeren we deze regeling zelf uit. Over de periode 1 maart 2020 tot en met ultimo 2020 hebben wij per saldo € 1.700.000 uitgegeven aan levensonderhoud en bedrijfskapitaal. Hiervoor worden we door het rijk volledig gecompenseerd.

TVS (tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties)

Er is een separate regeling 'tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties COVID-2019', die voorziet in een tegemoetkoming van kwijtgescholden huur in de periode van 1 maart tot 1 juni 2020. Wij verhuren alleen onze gymlokalen rechtstreeks (aan de amateursportverenigingen). En kunnen alleen voor die (kwijtgescholden) huur aanspraak maken op de regeling. Op basis van deze regeling hebben wij de huur van 13 verenigingen kwijtgescholden voor een bedrag van € 4.000. Hiervoor zijn wij volledig gecompenseerd door het rijk.

gemeente ooststellingwerf

Jaarrekening

Balans

Balans Activa

x € 1.000

Activa	31-dec-19	31-dec-20
Vaste Activa		
Immateriele vaste activa	**1.514**	**1.472**
Bijdrage activa derden	1.514	1.472
Materiele vaste activa	**59.800**	**60.690**
Invest. Met een economisch nut	37.875	38.812
Invest. Met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	20.218	19.637
Invest. In de openbare ruimte maatschappelijk nut	1.707	2.241
Financiële vaste activa	**14.399**	**18.667**
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	148	148
Leningen aan woningcorporaties	2.640	2.574
Overige langlopende leningen	1.968	1.944
Uitzettingen in `s Rijks schatkist met een rente typische looptijd van èèn jaar of langer	7.843	12.183
Overige uitzettingen met een typische looptijd van een jaar of langer	1.800	1.818
Totaal Vaste Activa	**75.713**	**80.829**
Vlottende activa		
Voorraden	**1.814**	**2.749**
Niet in exploitatie opgenomen bouwgrond	1.814	2.749
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond	-	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	**7.664**	**4.406**
Vorderingen openbaar lichaam	3.043	2.570
Overige vorderingen	4.621	1.836
Liquide middelen (kas, bank)	**498**	**476**
Liquide middelen (kas, bank)	498	476
Overlopende activa	**956**	**1.530**
Overig nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	956	1.530
Totaal Vlottende activa	**10.932**	**9.161**
Totaal Activa	**86.645**	**89.990**

gemeente ooststellingwerf

Balans Passiva

x € 1.000

Passiva	31-dec-19	31-dec-20
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**27.759**	**32.074**
Algemene reserve	16.374	19.062
Bestemmingsreserves	11.012	8.426
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	373	4.586
Voorzieningen	**10.796**	**10.827**
Voorzieningen	10.796	10.827
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	**43.240**	**38.874**
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	43.240	38.874
Totaal Vaste Passiva	**81.795**	**81.775**
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	**2.824**	**1.171**
Kasgeldlening	-	-
Banksaldi	-	
Overige schulden	2.824	1.171
Overlopende passiva	**2.026**	**7.044**
Vooruitontvangen bedragen van openbare lichamen	24	3.658
Overige vooruitbetaalde bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.002	3.386
Totaal Vlottende passiva	**4.850**	**8.215**
Totaal Passiva	**86.645**	**89.990**
Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen	1.338	1.325

Overzicht baten en lasten

Het overzicht met de structurele mutaties in de reserves is opgenomen bij de toelichting op de balans, onderdeel eigen vermogen. De algemene dekkingsmiddelen en de overhead vallen bij de programmaverantwoording onder programma 6. De vennootschapsbelasting valt bij de programmaverantwoording onder programma 3. Het voordeel op overhead is te verklaren door diverse voordelen gepresenteerd in programma 6. Het saldo per programma staat in de tabel begrotingsrechtmatigheid in de bijlage.

x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Programma's					
Lasten					
1. Sociale Domein	-29.615	-28.352	-27.563	-30.242	- 2.679 N
2. Welzijn & educatie	-7.154	-7.519	-7.446	-7.254	192 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	-9.176	-11.177	-14.705	-9.476	5.230 V
5. Openbare orde en veiligheid	-1.806	-1.913	-1.996	-1.980	16 V
6. Bestuur & Dienstverlening	-14.153	-13.347	-13.435	-14.377	- 942 N
Totaal Lasten	**-61.904**	**-62.308**	**-65.145**	**-63.329**	**1.816 V**
Baten					
1. Sociale Domein	9.620	8.175	8.185	10.966	2.781 V
2. Welzijn & educatie	974	775	900	1.196	297 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	6.847	7.340	9.273	10.589	1.316 V
5. Openbare orde en veiligheid	130	-	8	18	10 V
6. Bestuur & Dienstverlening	1.754	1.190	1.601	1.605	4 V
Totaal Baten	**19.326**	**17.480**	**19.967**	**24.373**	**4.406 V**
Totaal Programma's	**-42.578**	**-44.828**	**-45.178**	**-38.956**	**6.223 V**
Algemene dekkingsmiddelen					
Lasten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	-	-	-		-
Deelnemingen	-1	-1	-1	-1	- 0 N
Lokale heffingen	-17	-50	-50	-60	- 10 N
Saldo financieringsfunctie	-21	-320	-27	-27	1 V
Onvoorzien	-	-36	-21	-	21 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-40	-874	-	874 V
Totaal Lasten Algemene dekkingsmiddelen	**-39**	**-447**	**-973**	**-88**	**886 V**
Baten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	43.828	44.425	45.857	46.218	361 V

Deelnemingen	82	60	60	69	9 V
Lokale heffingen	5.021	5.030	5.262	5.433	171 V
Saldo financieringsfunctie	41	133	28	58	30 V
Onvoorzien	-	-			
Overige algemene dekkingsmiddelen	12	9	9	8	- 1 N
Totaal Baten Algemene dekkingsmiddelen	**48.985**	**49.657**	**51.216**	**51.786**	**570 V**
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**48.946**	**49.210**	**50.243**	**51.699**	**1.456 V**
Overhead					
Lasten Overhead	**-11.131**	**-11.234**	**-11.960**	**-10.946**	**1.014 V**
Baten Overhead	**2.150**	**2.278**	**2.183**	**2.513**	**330 V**
Totaal Overhead	**-8.982**	**-8.956**	**-9.777**	**-8.432**	**1.345 V**
Vennootschapsbelasting					
Lasten vennootschapsbelasting	**21**	**-**	**-**	**4**	**4 V**
Baten vennootschapsbelasting	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal vennootschapsbelasting	**21**	**-**	**-**	**4**	**4 V**
Saldo van baten en lasten	**-2.593**	**-4.574**	**-4.712**	**4.315**	**9.027 V**
Mutatie reserves **Mutatie reserves**					
Toevoegingen	**-1.260**	**-958**	**-2.168**	**-3.959**	**- 1.791 N**
Onttrekkingen	**4.226**	**4.035**	**7.542**	**4.231**	**- 3.311 N**
Totaal Mutatie reserves	**2.966**	**3.078**	**5.374**	**272**	**- 5.102 N**
Mutatie reserves	**2.966**	**3.078**	**5.374**	**272**	**- 5.102 N**
Resultaat	**373**	**-1.496**	**662**	**4.586**	**3.924 V**

Waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen
De jaarrekening is opgesteld op basis van de voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het gerealiseerde resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Kosten en opbrengsten worden verantwoord op basis van het baten en lasten stelsel. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico`s die hun oorsprong hebben voor het einde van het boekjaar, worden opgenomen als zij bekend zijn geworden voor opstelling van de cijfers.

Schattingen
Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Continuïteit
De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Immateriële vaste activa
Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- er is sprake van een investering door een derde;
- de investering draagt bij aan de publieke taak;
- de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- de bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven als was het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt in bezit van de gemeente.

Materiële vaste activa
De vaste activa worden onderscheiden in activa met economisch nut, activa met maatschappelijk nut en activa met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Activa met een maatschappelijk nut en verkrijgingsprijs van minder dan € 250.000 worden niet geactiveerd.

Activa met een economisch en maatschappelijk nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van daarvoor ontvangen subsidies en bijdragen van derden. Vanaf 2020 wordt bij investeringen in bedrijfsgebouwen een restwaarde gehanteerd. Deze restwaarde bedraagt maximaal 50% van de WOZ waarde na investering. Bij activering wordt het actief lineair afgeschreven, hier kan bij raadsbesluit van worden afgeweken qua afschrijvingsmethode en afschrijvingstermijn. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar na het gereedkomen van het actief. Activa met een meerjarig maatschappelijk nut zijn investeringen in aanleg en onderhoud van waterwegen, waterbouwkundige werken, wegen, straten, pleinen, fietspaden, voetpaden, bruggen, viaducten, tunnels, verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, reconstructie openbare ruimte en openbaar groen. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Het resterende wordt in één keer afgeschreven.

In de Financiële verordening 2020 Ooststellingwerf ex. artikel 212 Gemeentewet zijn de te hanteren afschrijvingstermijnen vastgelegd. Vaste activa wordt lineair afgeschreven, tenzij de raad in voorkomend geval anders besluit. Onderstaand overzicht geeft de belangrijkste afschrijvingstermijnen weer.

Afschrijvingstermijnen: Zie onderstaande tabel.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa
Voorraden
De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

De inschattingen rondom de opbrengsten van de grondexploitatie kennen een inherente onzekerheid die groter wordt naarmate de te verwachten opbrengsten verder weg in de tijd liggen. Daarom maken we voor het realiteitsgehalte van de verwachte opbrengsten een knip tussen de eerste vijf jaar en de periode daarna. Voor de bepaling van de tussentijdse winstneming nemen we de gerealiseerde opbrengsten alsmede de verwachte opbrengsten voor de eerste vijf jaren mee. In het geval die lijn zou leiden tot een tekort, terwijl gedurende de periode daarna nog voldoende opbrengsten worden verwacht, nemen we een deel van de opbrengsten in de restant periode mee, zodat per saldo geen verlies hoeft te worden genomen. Dat zou niet reëel zijn bij voldoende winstpotentie.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Reserves
In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve.

Voorzieningen
Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden). Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting voor de wethouders wordt op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord. Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Afschrijvingstermijnen

Omschrijving	Afschrijvingstermijn
Gronden en terreinen, hierop wordt niet afgeschreven. Als een investering inclusief grond is en de grondkosten niet afzonderlijk tot uitdrukking kunnen worden gebracht, wordt afgeschreven volgens de voor de opstallen geldende waarderingsmethodiek. Investeringen met een economisch nut worden niet geactiveerd met een verkrijgingsprijs kleiner dan € 25.000. Investeringen met een maatschappelijk nut worden niet geactiveerd met een verkrijgingsprijs kleiner dan € 250.000.	
1. Immateriële activa	
1.1 Kosten voor onderzoek en ontwikkeling (niet toe te rekenen aan een actief)	5
1.2 Bijdrage activa in eigendom van derden	Divers, conform 2 tot en met 6, afhankelijk van het soort actief.

2. Gebouwen	
2.1 Nieuwbouw gebouwen (inclusief onderwijs)	40
2.2 Renovatie, restauratie, aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen	25
2.3 Ingrijpende bouwkundige aanpassingen	40
2.4 Uitbreidingen/verbouwingen bestaande activa	20
2.5 Kantoorinventaris, schoolmeubilair, onderwijsleerpakketten, gebruiksduur verlengend groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen	10
3. Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	
3.1 Rioleringen en milieumaatregelen	50
3.2 Bouwkundige delen van gemalen, persleidingen	45
3.3 Mechanisch/elektrisch gedeelte pompen en gemalen riolering	25
3.4 Aanleg begraafplaatsen en vaarten	40
3.5 Oevervoorzieningen	15
4. Vervoer- en hulpmiddelen	
4.1 Zware vrachtauto`s, minikraan, aanhangers	10
4.2 Zware tractoren, grote houtversnipperaars	9
4.3 Sneeuwploegen, schaftwagens, aanhangstrooiers	15
4.4 Maaimachines	6
4.5 Lichte bestelauto`s	5
4.6 Zwaardere bestelauto`s	7
4.7 Opzetstrooiers	10
5. Machines, apparaten en installaties	
5.1 Telefooninstallaties, veiligheidsvoorzieningen	10
5.2 Technische installaties bedrijfsgebouwen (lift, c.v.)	15
5.3 Automatiseringsapparatuur (hardware en software)	5
6. Grond-,weg- en waterbouwkundige werken (maatschappelijk nut)	
6.1 Wegen, bruggen, viaducten, walbeschoeiing	15
6.2 Betonnen wegen, betonnen fietspaden, betonnen en kunststof bruggen	50
6.3 Stalen bruggen	25
6.4 Houten (fiets-) bruggen	25
6.5 Verkeersinstallaties	10
6.6 Armaturen straatverlichting	20
6.7 Lichtmasten	40

Toelichting op de balans activa

Immateriele vaste Activa

x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2019	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
Bijdragen activa aan derden						
Bijdragen activa aan derden	1.514	-	-	-42		1.472
Totaal Bijdragen activa aan derden	**1.514**	**-**	**-**	**-42**	**-**	**1.472**
Totaal	**1.514**	**-**	**-**	**-42**	**-**	**1.472**

Materiele vaste activa

x € 1.000

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2019	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Afschrij-vingen	Duurzame waarde Vermin-deringen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2020
Invest. met een economisch nut							
Bedrijfsgebouwen	34.609	2.468	-47	-1.246			35.784
Grond en terreinen	2.046		-55				1.991
Machines en apparaten	656	120	-17	-186			573
Overige materiele vaste activa	114			-11			103
Vervoermiddelen	450	27		-116			361
Totaal Materiele Vaste activa Ec.nut	**37.875**	**2.615**	**-119**	**-1.559**	**-**	**-**	**38.812**
Invest. met een econ.nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.							
Riolering	20.218	50		-632			19.637
Tot.invest.met een econ.nut waarv.ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**20.218**	**50**	**-**	**-632**	**-**	**-**	**19.637**
Invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut							
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	1.707	619		-85			2.241
Totaal Materiele Vaste Activa MTS nut	**1.707**	**619**	**-**	**-85**	**-**	**-**	**2.241**
Totaal	**59.801**	**3.284**	**-119**	**-2.276**	**-**	**-**	**60.690**

Toelichting tabel materiele vaste activa

Verminderingen:

- Grond en terreinen: er is een stuk grond (NIEG) aan de Nanningaweg verkocht, dus dit is niet meer in bezit van de gemeente.
- Bedrijfsgebouwen: dit is een schade uitkering van de waterschade bij het Biosintrum.
- Machines en apparaten: er is bij de beregeningsinstallatie voor de sportterreinen een SPUK uitkering ontvangen voor de betaalde btw.

Investeringen materiele vaste activa

- Aankoop Venekoten 14: dit is een strategische aankoop geweest. Dit kan in de toekomst nodig zijn voor uitbreiding van het industrieterrein. Het college is gemachtigd om tot € 1 miljoen strategische aankopen te doen.
- Biosintrum: De raad is geïnformeerd over de overschrijding van het krediet. De overdracht van het Biosintrum aan de stichting is opgeschort.

x € 1.000

Investeringen Materiële vaste activa	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2020	Werkelijk besteed t/m 2020
Invest.met een economisch nut			
Gebouw Biosintrum	3.600	58	3.962
Vernieuwbouw BS Twirrewyne	2.145	2.050	2.145
Aanschaf inventaris 2018	108	18	38
Aanschaf inventaris 2019	199	-	41
Aankoop Venekoten 14	-	341	341
Beregeningsinstallatie	121	120	120
Bedrijfswagen Piaggo	27	27	27
Totaal invest.met een economisch nut	**6.200**	**2.614**	**6.674**
Invest.met een econ.nut waarvoor ter bestrijding v.d.kosten een heffing kan worden geheven			
Vrijverval riolering 2020	550	50	50
Invest.met een econ.nut waarvoor ter bestrijding v.d.kosten een heffing kan worden geheven	**550**	**50**	**50**
Invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut			
Uitbreiding sportcomplex Waskemeer	240	37	97
Wijkvernieuwing Haerenkwartier	2.000	177	273
Openbare verlichting naar LED retrofit	140	4	125
Openbare verlichting naar LED armatuur	488	213	330
Vervanging fiets- en voetgangersbrug Molenweg	350	7	41
Aanleg graskeien	326	181	181
Totaal invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut	**3.544**	**619**	**1.047**
Totaal	**10.294**	**3.283**	**7.771**

Financiele vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2020 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

x € 1.000

Financiële vaste activa	Boek-waarde 31-12-2019	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Aflos-singen	Boek-waarde 31-12-2020
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen					
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	148				148
Totaal Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	**148**	**-**	**-**	**-**	**148**
Leningen aan					
Woningbouwcorporaties	2.640	-		-66	2.574
Totaal Leningen aan woningcorporaties	**2.640**	**-**	**-**	**-66**	**2.574**
Overige langlopende leningen					
Overige langlopende leningen	1.968			-24	1.944
Uitzettingen in `s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van èèn jaar of langer	7.843	4.340	-		12.183
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	1.800	18			1.818
Totaal Overige langlopende leningen	**11.611**	**4.358**	**-**	**-24**	**15.945**
Totaal	**14.399**	**4.358**	**-**	**-90**	**18.667**

Deelnemingen

x € 1.000

Deelnemingen	Boek-waarde 31-12-2019	Boek-waarde 31-12-2020
Deelnemingen kapitaalverstrekkingen		
Aandelen Afvalsturing Friesland N.V.	54	54
Aandelen Enexis + alle B.V.s die uit de verkoop van Essent zijn ontstaan	4	4
Aandelen Fryslân Miljeu	47	47
Aandelen N.V. Bank Ned. Gemeenten	42	42
Totaal deelnemingen kapitaalverstrekking	**148**	**148**
Totaal	**148**	**148**

Overige langlopende geldleningen

De volgende geldleningen zijn verstrekt:

x € 1.000

Overige langlopende geldleningen	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020
Overige langlopende leningen		
Leningen sportverenigingen	16	8
Leningen dorpshuizen	24	18
Stichting MFC Oldeberkoop	247	239
Stichting Stimuleringsfonds	1.560	1.560
Stichting Kredietbank Nederland	119	119
Totaal nieuwe leningen	**1.968**	**1.944**

Voorraden

x € 1.000

Voorraden	31-dec-19	31-dec-20
Onderhanden werk incl. expl. bouwgrond voorraad		
Onderh. Werk incl. expl.bouwgr.voorraad	1.814	2.749
Totaal Onderhanden werk incl.expl.bouwgrond voorraad	**1.814**	**2.749**
Totaal	**1.814**	**2.749**

Bouwgrond in exploitatie 1

x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Boek-waarde 31-12-2019	Investe-ringen	Inkomsten	Winst-uitname	Voor-ziening	Balans-waarde 31-12-2020
Grondexploitatie						
38 Industrieterrein Venekoten geheel	1.209	415	1.284	2.054		2.394
46 Haulerwijk Industrieterrein Beute	288	2		-1		289
47 Haulerwijk Industrieterrein Beute 2e fase	135	60	67	39		167
104 De Kromten Waskemeer	54					54
111 Langedijke Melman II	-200	12	87	22		-253
117 Elsloo	87	13	94	11		18
128 Donkerbroek-west	241	13	210	37		81
Totaal	**1.814**	**515**	**1.741**	**2.162**	**-**	**2.749**

Bouwgrond in exploitatie 2

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de huidige inzichten en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is van onzekerheden, die periodiek wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen.

x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Boek-waarde 31-12-2020	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (eindwaarde)	Genomen verliezen tm. 2020
Grondexploitatie					
38 Industrieterrein Venekoten geheel	2.394	132	4.351	-1.825	298
46 Haulerwijk Industrieterrein Beute	289	6	673	-379	1
47 Haulerwijk Industrieterrein Beute 2e fase	167	-14	877	-724	87
104 De Kromten Waskemeer	54	52	162	-56	
111 Langedijke Melman II	-253	208	92	-136	
117 Elsloo	18	153	228	-57	
128 Donkerbroek-west	81	147	336	-108	
Totaal	**2.749**	**683**	**6.718**	**-3.285**	**386**

Uitzettingen korter dan 1 jaar

x € 1.000

Uitzettingen korter dan één jaar	31-dec-19	31-dec-20
Vorderingen openbaar lichaam		
Debiteuren Openbaar lichaam	16	106
BCF belastingdienst	3.027	2.464
Totaal Vorderingen openbaar lichaam	**3.043**	**2.570**
Overige vorderingen		
Debiteuren	530	877
Debiteuren belastingen	3.210	307
Debiteuren SoZaWe/uitkeringen	1.638	1.399
Totaal Overige vorderingen	**5.378**	**2.583**
Voorzieningen oninbaarheid		
Voorz. oninbare (belasting)debiteuren	-162	-200
Voorz. oninbare debiteuren SoZaWe	-594	-546
Totaal Voorzieningen oninbaarheid	**-756**	**-746**
Totaal	**7.664**	**4.406**

Liquide middelen en overlopende activa

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een kredietfaciliteit van € 4,5 miljoen afgesproken.

x € 1.000

Liquide middelen (kas, bank)	31-dec-19	31-dec-20
Banksaldo	498	476
Totaal	**498**	**476**

x € 1.000

Overlopende activa	31-dec-19	31-dec-20
Vooruitbetaalde bedragen	346	367
Nog te ontvangen bedragen	610	1.163
Totaal	**956**	**1.530**

Toelichting op de balans passiva

Reserves

De specifieke toelichting over het verloop, de aard en de reden van de reserves en voorzieningen is in de bijlage 'Nota reserves en voorzieningen per 31-12-2020' opgenomen. In de kolom 'toevoegingen' is het resultaat over dienstjaar 2019, een bedrag van € 373.000, volgens het besluit over de resultaatbestemming verwerkt.

x € 1.000

Reserves	Boek-waarde 31-12-2019	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	Boek-waarde 31-12-2020
Algemene reserves				
Algemene reserve vrij aanwendbaar	16.374	3.895	-1.207	19.062
Totaal Algemene reserves	**16.374**	**3.895**	**-1.207**	**19.062**
Bestemmingsreserves grondexploitatie				
Algemene reserve grondexploitatie	2.073	2.166	-3.183	1.055
Totaal Bestemmingsreserves grondexploitatie	**2.073**	**2.166**	**-3.183**	**1.055**
Bestemmingsreserves opvang schommeling tarieven				
Lastenverlichting	391	446	-116	721
Totaal Bestemmingsreserves opvang schommeling tarieven	**391**	**446**	**-116**	**721**
Overige bestemmingsreserves				
Reserve precariobelasting	3.218		-3.218	-
Reserve strategische projecten	3.102		-186	2.916
Reserve monumenten (2013)	94			94
Reserve sociaal domein	1.065		-475	590
Reserve organisatieontwikkelingen	180		-17	163
Reserve rioleringen	219	-	-	219
Reserve overheveling budgetten	218	567	-218	567
Reserve kapitaallasten	-	1.402	-87	1.315
Reserve ambitiefonds	453	475	-143	785
Totaal Overige bestemmingsreserves	**8.548**	**2.444**	**-4.344**	**6.648**
Totaal	**27.386**	**8.951**	**-8.851**	**27.486**

Structurele toevoegingen en onttrekkingen

x € 1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
Structurele toevoegingen			
Totaal structurele toevoegingen	-	-	-
Structurele onttrekkingen	343	87	256 V
Totaal structurele onttrekkingen	**343**	**87**	**256 V**
Totaal structurele toevoegingen en onttrekkingen	**343**	**87**	**256 V**

Reserve overheveling budgetten

In het volgende overzicht volgt een nadere uiteenzetting van de reserve overheveling budgetten.

x € 1.000

Reserve overheveling budgetten	31-dec-20
Uitvoeringsbudget programma Samenleven	25
Werkdeel P-budget	130
Inhuurbudget DIV	67
Invoeringsbudget wet inburgering	46
Algemene voorziening jeugd	20
Visie op demografische ontwikkeling	25
Gezondheidsbeleid	18
Klimaatmiddelen (transitievisiewarmte)	202
Energieloketten	20
Dorpshuizenbudget	6
Rekenkamercommissie	10
Totaal	**568**

Voorzieningen

x € 1.000

Voorzieningen	Boek-waarde 31-12-2019	Toevoe-gingen	Vrijval	Onttrek-kingen	Boek-waarde 31-12-2020
Voorz. Verplichtingen, verliezen en risico (art 44, 1a)					
Voorziening bodemsanering	475	-	-	-	475
Totaal Voorz. Verplichtingen, verliezen en risico (art 44, 1a)	**475**	**-**	**-**	**-**	**475**
Voorz.tbv gelijkm. verd.lst (art 44. 1c)					
Voorz.onderh.geld de Kompaan	131	20	-	-48	103
Voorz.onderh.geld Steegdenhal	64	16		-15	64
Vz. Ond. Sportacc. 3 B`s	913	30	-	-309	634
Voorz. Onderhoud gymlokalen	259	15	-	-154	120
Voorziening Onderhoud MFS de Boekebeam	-	164	-	-	164
Voorz.onderhoud gebouwen	489	75	-	-18	547

Totaal Voorz.tbv gelijkm. verd.lst (art 44. 1c)	**1.856**	**319**	**-**	**-543**	**1.632**
Voorz. Van derden verkregen middelen (art 44, lid 2)					
Voorziening riolering	5.266	149	-	-50	5.365
Voorziening kostendekking leges	-	-	-	-	-
Totaal Voorz. Van derden verkregen middelen (art 44, lid 2)	**5.266**	**149**	**-**	**-50**	**5.365**
Voorz.arb.kst gerel.verpl. ongel.verl.					
Voorz. lopende pens. bestuurders	1.958	147	-	-109	1.996
Voorz.pensioen vm./huidige wethouders	1.240	118	-	-	1.358
Totaal Voorz.arb.kst gerel.verpl. ongel.verl.	**3.199**	**265**	**-**	**-109**	**3.355**
Totaal	**10.796**	**733**	**-**	**-702**	**10.827**

Vaste schulden

In onderstaande tabel staat het verloop van de vaste schulden over het jaar 2020.

x € 1.000

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar	31-dec-19	Opname	Aflossing	31-dec-20
Onderhandse leningen				
Opgen.onderhands leningen van bin.landse banken	126.583	4.800		131.383
Aflos.onderhands leningen van bin.landse banken	-83.343		-9.166	-92.509
Totaal	**43.240**	**4.800**	**-9.166**	**38.874**

Netto vlottende schulden met rente typische looptijd korten dan 1 jaar en overlopende passiva

x € 1.000

Kortlopende schulden korter dan één jaar	31-dec-19	31-dec-20
Kasgeldlening	-	-
Overige schulden	2.824	1.171
Totaal	**2.824**	**1.171**

x € 1.000

Overlopende passiva	31-dec-19	31-dec-20
Vooruitontvangen bedragen van openbare lichamen	24	3.658
Overige vooruitbetaalde bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.002	3.386
Totaal	**2.026**	**7.044**

Toelichting op de balans niet uit de balans blijkende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kunnen we als volgt specificeren:

x € 1.000

Waarborgen en garanties	Aard/ Omschrijving	Oorspronk. bedrag	Percentage borgstelling	Restant eind 2019	Restant eind 2020
Stg. Beheer multifunctioneel vastgoed Oosterwolde	aankoop/afbouw gebouw en financiering overdrachts-belasting + aanloopkosten	1.600	100%	1.000	1.000
Gemeente Smallingerland	verdubbeling N381 Drachten-Donkerbroek	250	100%	250	250
Coöperatieve Vereniging Fryslân	aanleg breedband in Langedijke	125	100%	87,5	75
Totaal		**1.975**		**1.338**	**1.325**

Toelichting

In 2020 is niets betaald wegens verleende borg- en garantiestellingen voor geldleningen. De woningbouwcorporaties, actief in onze gemeente, maken gebruik van het Waarborgfonds voor de Sociale Woningbouw (WSW). De corporaties kunnen door het WSW geborgde leningen afsluiten. Het schuldrestant van deze leningen bedraagt per 31 december 2020 € 52,1 miljoen, hiervoor staan we gezamenlijk met het Rijk garant. Voor Stichting WoonFriesland is het € 10,0 miljoen, Stichting Woonzorg Nederland € 1,8 miljoen en als laatste Stichting Actium € 40,3 miljoen. De gemeente kan als gevolg van de 'achtervangregeling' nog in beperkte mate worden aangesproken.

Contractuele verplichtingen

De gemeente heeft meerjarige contractuele verplichtingen afgesloten. Op basis van geregistreerde contracten uit de contractenbank blijkt dat dit € 5,35 miljoen bedraagt. Overigens moet hierbij wel worden vermeld dat de contractenbank op dit moment nog niet volledig is gevuld.

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt.

Toelichting overzicht baten en lasten

Toelichting overzicht baten en lasten

De toelichting op de afwijkingen baten en lasten tussen rekening en begroting is in overeenstemming met artikel 28 lid a BBV opgenomen in de programmaverantwoording. Per programma geven we bij de 4e W-vraag antwoord op de vraag 'Wat heeft het gekost'. Afwijkingen > € 25.000 zijn daar toegelicht.

Overzicht onvoorzien

x € 1.000

Onvoorziene uitgaven	Algemeen	College	Totaal
Primitieve begroting			
Vast bedrag per inwoner (€ 0,68)	21		21
Budget college		15	15
Totaal Primitieve begroting	**21**	**15**	**36**
Begrotingswijzigingen			
Subsidie Stellingwerfcollege en Historische Vereniging Oosterwolde t.b.v. 75 jaar vrijheid		-7	-7
Subsidie voor de Stichting Erfgoed & Publiek voor het project "Ferhalen te plak"		-3	-3
Roekenbeheerplan	-5		-5
			-
Totaal begrotingswijzigingen	**-5**	**-10**	**-15**
Restant onvoorziene uitgaven	**16**	**5**	**21**

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2019	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2020	Verschil
Lasten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	-	-	-	-	-
Deelnemingen	-1	-1	-1	-1	- 0 N
Lokale heffingen	-17	-50	-50	-60	- 10 N
Saldo financieringsfunctie	-21	-320	-27	-27	1 V
Onvoorzien	-	-36	-21	-	21
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-40	-874	-	874 V
Totaal Lasten Algemene dekkingsmiddelen	**-39**	**-447**	**-973**	**-88**	**886 V**
Baten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	43.828	44.425	45.857	46.218	361 V
Deelnemingen	82	60	60	69	9 V
Lokale heffingen	5.021	5.030	5.262	5.433	171 V
Saldo financieringsfunctie	41	133	28	58	30 V
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Overige algemene dekkingsmiddelen	12	9	9	8	- 1 N
Totaal Baten Algemene dekkingsmiddelen	**48.985**	**49.657**	**51.216**	**51.786**	**570 V**
Totaal	**48.946**	**49.210**	**50.243**	**51.699**	**1.456 V**

Toelichting

Zie de toelichting belangrijkste afwijkingen bij de programma's.

Overzicht incidentele baten en lasten

In het overzicht staan per programma de incidentele baten en lasten hoger dan € 100.000. De toelichting op de verschillende posten uit het onderstaand overzicht staat bij de diverse programma's.

x € 1.000

Incidentele lasten en baten 2020	Lasten			Baten		
	Actuele begroting	Rekening 2020	Verschil	Actuele begroting	Rekening 2020	Verschil
1 Sociaal Domein						
Ondersteuning zorgeconomie, dekking algemene reserve	-111	-50	61 V	111	50	- 61 N
Tekort jeugd, dekking algemene reserve	-	-	-	400	400	-
Tekort Hulp Huishouden, dekking reserve sociaal domein	-	-	-	269	269	-
2 Welzijn en Educatie						
Sportcomplex Waskemeer, dekking algemene reserve	-240	-	240 V	240	-	- 240 N
Pilot opbouwwerk, dekking reserve ambitiefonds	-143	-143	-	143	143	-
3 Ruimtelijke & Economische ontwikkelingen						
Vrijval reserve grondexploitatie	-	-	-	-	2.033	2.033 V
Omgevingswet, dekking algemene reserve	-389	-28	361 V	389	28	- 361 N
Uitvoeringsagenda Woonvisie, dekking algemene reserve	-168	-8	160 V	168	8	- 160 N
MOP-wegen, dekking algemene reserve	-250	-250	-	250	250	-
Wijkvernieuwing Haerenkwartier, dekking reserve strategische projecten	-2.000	-	2.000 V	2.000	-	- 2.000 N
Fiets- en voetgangersbrug Molenweg, dekking reserve strategische projecten	-350	-	350 V	350	-	- 350 N
Aula Oosterwolde, dekking algemene reserve	-251	-	251 V	251	-	- 251 N
Reductieregeling energie, specifieke uitkering	-246	-184	62 V	246	246	-
Toevoeging reserve lastenverlichting	-446	-446	-			-
4 Strategische projecten						
Biobased Economy (nieuw beleid 2019-2022) dekking algemene reserve	-374	-101	273 V	374	101	- 273 N
Biosintrum, dekking algemene reserve	-1.000	-	1.000 V	1.000	-	- 1.000 N
Het Fonds	-274	-150	124 V	24	24	-
Overheidsparticipatie, toevoeging ambitiefonds	-475	-475	-			-
6 Bestuur en Dienstverlening						
Betaalde rente, heffingsrente	-	-141	- 141 N	-	-	-
Ondersteuning werkgelegenheid en leefbaarheid	-113	-26	87 V	113	26	- 87 N
Coronacompensatie en lasten	-874	-408	466 V	874	1.244	370 V
Totaal incidentele lasten en baten	**-7.704**	**-2.410**	**5.294 V**	**7.202**	**4.822**	**- 2.380 N**
Saldo incidentele lasten en baten	**-502**				**2.412 V**	**2.914 V**

Lijst verschillen incidentele lasten en baten	
Vrijval reserve grondexploitatie	2.033
Reductieregeling energie, zie voorstel resultaatsbestemming	62
Het Fonds, zie voorstel resultaatsbestemming	124
Heffingsrente	-141
Coronacompensatie en lasten (zie paragraaf corona)	836
	2.914

Bijlagen

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

In 2006 heeft de Rijksoverheid haar besluitvorming rondom de wet Single Information/Single Audit (SISA) voor specifieke uitkeringen afgerond. Hiermee wordt beoogd het grote aantal specifieke uitkeringen van ministeries aan gemeenten en hiermee samenhangende afzonderlijke verantwoordingen te verminderen. Dit betekent dat de Rijksoverheid voldoende heeft aan de jaarrekening van de gemeente en er geen afzonderlijke verantwoording per specifieke uitkering wordt gevraagd. Daarvoor in de plaats wordt bij de jaarrekening een bijlage gevoegd waarin alleen de voor de Rijksoverheid noodzakelijke verantwoordingsinformatie per specifieke uitkering wordt opgenomen.

Op grond van artikel 24 lid 3 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maakt de bijlage met verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen onderdeel uit van de jaarrekening van de gemeente. Hieronder volgt een overzicht van de regelingen waarover verantwoording wordt afgelegd aan het ministerie.

Tabel Sisa

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021

FIN	B1	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*
			11	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Totaal ontvangen bedrag beschikking *Aard controle R* *Indicator: C1/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*				
			€ 246.043	Nee				
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord		

						ministerie.
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*
				Indicator: C1/03	*Indicator: C1/04*	*Indicator: C1/05*	*Indicator: C1/06*
			1	Energiecafé	€ 9.393	Ja	
			2	Speur de Energieslurper	€ 6.658	Ja	
			3	Junior Energiecoach	€ 18.196	Ja	
			4	Vrijwillige Energiecoaches	€ 24.499	Ja	
			5	Team Tochtstrip	€ 9.437	Ja	
			6	Bespaarboxen	€ 31.218	Ja	
			7	Cadeaubonnen	€ 85.099	Ja	
				Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: C1/07	*Indicator: C1/08*	*Indicator: C1/09*	*Indicator: C1/10*
			1	Energiecafé	€ 9.393		Nee
			2	Speur de Energieslurper	€ 6.658		Nee
			3	Junior Energiecoach	€ 18.196		Nee
			4	Vrijwillige Energiecoaches	€ 24.499		Nee
			5	Team Tochtstrip	€ 9.437		Nee
			6	Bespaarboxen	€ 31.218		Nee
			7	Cadeaubonnen	€ 85.099		Nee
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)**		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)

			educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)		
		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: D8/01*	*Aard controle R* *Indicator: D8/02*	*Aard controle R* *Indicator: D8/03*	*Aard controle R* *Indicator: D8/04*	
			€ 435.916	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	
		1	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	*Aard controle R* *Indicator: D8/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	*Aard controle R* *Indicator: D8/08*	
Ien W	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*	
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	

				Aard controle n.v.t. *Indicator: E20/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*	
			1	Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60	Nee	1		
			2	Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden	Nee	5		
			3	Aanleg van 1 rijloper met fiets(suggestie) stroken en bermen	Nee	1.200		
			4					
Ien W	**E27B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen** Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen** Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*
			1	1308002 verkeersveiligheid	€ 5.123	€ 2.459		
			2					

			3					
			4					
				Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
					Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: E27B/06	*Indicator: E27B/07*	*Indicator: E27B/08*	*Indicator: E27B/09*	*Indicator: E27B/10*
			1	1308002 verkeersveiligheid	€ 27.411	€ 27.411		Ja
			2					
			3					
			4					
EZK	**F9**	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**		Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting
						Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: F9/01	*Indicator: F9/02*	*Indicator: F9/03*	*Indicator: F9/04*	*Indicator: F9/05*
			1	Extern advies	€ 0	€ 0	Nee	

			transitievisie warmte						
			2						
			3						
			4						
			5						
			6						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*						
			Nee						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 7.209.996	€ 175.816	€ 579.295	€ 900	€ 104.512	€ 547	
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: G2/07	*Indicator: G2/08*	*Indicator: G2/09*	*Indicator: G2/10*	*Indicator: G2/11*	*Indicator: G2/12*
			€ 50.101	€ 8.434	€ 0	€ 412.053	€ 0	Ja
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G3/01	*Indicator: G3/02*	*Indicator: G3/03*	*Indicator: G3/04*	*Indicator: G3/05*	*Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 31.833	€ 0	€ 0	€ 0
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t.					

			Indicator: G3/07					
			Ja					
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/01*	*Aard controle R* *Indicator: G4/02*	*Aard controle R* *Indicator: G4/03*	*Aard controle R* *Indicator: G4/04*	*Aard controle R* *Indicator: G4/05*	*Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 1.134.539	€ 72.048	€ 3.610	€ 0	€ 0
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 271.454	€ 15.410	€ 139	€ 0	€ 0
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 206.714	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/07*	*Aard controle R* *Indicator: G4/08*	*Aard controle R* *Indicator: G4/09*	*Aard controle R* *Indicator: G4/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator:*	

									G4/11
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	338	14	€ 0	Ja	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	73	3		Ja	
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	77	1		Ja	
				Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
				Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/12*	*Aard controle R* *Indicator: G4/13*	*Aard controle R* *Indicator: G4/14*	*Aard controle R* *Indicator: G4/15*	*Aard controle R* *Indicator: G4/16*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					
V W S	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten		Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R.* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
				€ 121.111	€ 11.534				
				Projectnaam/nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting

				Aard controle n.v.t. *Indicator: H4/03*	*Aard controle R* *Indicator: H4/04*	*Aard controle R* *Indicator: H4/05*	*Aard controle R* *Indicator: H4/06*	*Aard controle R* *Indicator: H4/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1	Sportcomplex de Boekhorst te Oosterwold	€ 44.043	€ 44.043	€ 0	€ 0	
			2	Sporthal De Bongerd te Haulerwijk	€ 1.460	€ 1.460	€ 0	€ 0	
			3	Sporthal de Steegdenhal te Appelscha	€ 3.203	€ 3.203	€ 0	€ 0	
			4	Onderhoud sportterreinen	€ 40.608	€ 40.608	€ 0	€ 0	
			5	Beregeningsinstallatie	€ 21.069	€ 21.069	€ 0	€ 0	
			6	Gymnastiekzalen	€ 22.262	€ 14.222	€ 0	€ 8.040	

			Kopie projectnaam/nummer	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: H4/09*	*Aard controle R* *Indicator: H4/10*	*Aard controle R* *Indicator: H4/11*	
		1	Sportcomplex de Boekhorst te Oosterwold	€ 44.043	36%	
		2	Sporthal De Bongerd te Haulerwijk	€ 1.460	1%	
		3	Sporthal de Steegdenhal te Appelscha	€ 3.203	3%	
		4	Onderhoud sportterreinen	€ 40.608	34%	
		5	Beregeningsinstallatie	€ 21.069	17%	
		6	Gymnastiekzalen	€ 22.262	18%	

VW	**H8**	**Regeling Sportakkoord**	Besteding aanstellen	Besteding uitvoering	Cumulatieve besteding	Cumulatieve besteding	Eindverantwoording

S			sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	(Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
			€ 15.000	€ 21.143	€ 15.000	€ 21.143	Ja	
LNV	**L5B**	**Regiodeals 3e tranche** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoording sinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/01*	Kenmerk/beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/02*	Betreft pijler Een pijler per regel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/03*	Besteding per pijler (Jaar T) *Aard controle R* *Indicator: L5B/04*	Cofinancieri ng per pijler (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: L5B/05*	
		1	060085 Gemeente Ooststellingwerf	DGNVLG/20208478	Vitale kernen		€ 269.091	
		2	060085 Gemeente Ooststellingwerf	DGNVLG/20208478	Veerkrachtig landschap	€ 530.000	€ 171.027	
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator L5B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoording sinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		

			Aard controle n.v.t. *Indicator: L5B/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/09*			
		1	060085 Gemeente Ooststellingwerf		€ 269.091				
		2	060085 Gemeente Ooststellingwerf	€ 530.000	€ 171.027				
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. *Indicator: L5B/10*	*Aard controle R* *Indicator: L5B/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/12*				
					Nee				

Overzicht wet normering bezoldiging topfunctionarissen

WNT verantwoording 2020

De WNT is van toepassing op Gemeente Ooststellingwerf. Het voor Gemeente Ooststellingwerf toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000. Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

WNT 2020	W. Mutter	M. van Bergen	S. van Hemmen
Functie(s)	**Gemeentesecretaris**	**Griffier**	**Griffier**
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 29-2	1-3 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,8889	0,8333
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**€ 201.000**	**€ 29.290**	**€ 139.578**
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 96.987	€ 11.410	€ 55.984
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.150	€ 2.094	€ 7.196
Subtotaal	**€ 114.137**	**€ 13.504**	**€ 63.180**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	
Totaal bezoldiging	**€ 114.137**	**€ 13.504**	**€ 63.180**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2019	W. Mutter	M. van Bergen
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1-10 tm 31-12	1-1 tm 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,8889
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 24.025	€ 68.129
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 4.205	€ 11.747
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	*€ 48.898*	*€ 172.447*
Totaal bezoldiging 2019	**€ 28.230**	**€ 79.876**

gemeente ooststellingwerf

Overzicht schatkistbankieren.

x € 1.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren		2020			
	-1 Drempelbedrag				
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
	-2 Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	**382**	**412**	403	456
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	173	143	152	99
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				

(1) Berekening drempelbedrag

		2020
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	74.000
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan 500 miljoen	74.000
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de 500 miljoen te boven gaat	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	555

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	34.756	37.513	37.066	41.909
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	382	412	403	456

Begrotingsrechtmatigheid

De door u vastgestelde begroting en begrotingswijzigingen zijn de norm voor de begrotingsrechtmatigheid. Bestedingen boven het vastgestelde begrotingsbedrag (lasten) per programma die niet door u zijn geautoriseerd zijn strikt genomen onrechtmatig. Er kunnen verschillende soorten begrotingsafwijkingen worden onderkend. Het hangt dan van de reden af of de overschrijding meetelt in het oordeel van de accountant.

Uit onderstaande tabel blijkt dat er bij programma 1 en 6 overschrijdingen zijn bij de lasten. We hebben geconstateerd dat deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en niet eerder bekend waren. De overschrijdingen vallen daarmee in de categorie “onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel”.

Wij verzoeken u deze overschrijdingen alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2020. Voor een toelichting op de overschrijding verwijzen we naar het overzicht algemene dekkingsmiddelen.

x € 1.000

	Actuele Begroting			Rekening 2020			Afwijking		
	Baten	Lasten	saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Saldo van baten en lasten									
Programma									
1. Sociale Domein	8.185	-27.563	-19.378	10.966	-30.242	-19.277	2.781 V	- 2.679 N	101 V
2. Welzijn & educatie	900	-7.446	-6.547	1.196	-7.254	-6.058	297 V	192 V	489 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	9.273	-14.705	-5.432	10.589	-9.476	1.113	1.316 V	5.230 V	6.545 V
5. Openbare orde en veiligheid	8	-1.996	-1.988	18	-1.980	-1.963	10 V	16 V	25 V
6. Bestuur & Dienstverlening	1.601	-13.435	-11.834	1.605	-14.377	-12.772	4 V	- 942 N	- 938 N
Totaal programma	**19.967**	**-65.145**	**-45.178**	**24.373**	**-63.329**	**-38.956**	**4.406 V**	**1.816 V**	**6.223 V**
Algemene dekkingsmiddelen									
Algemene uitkering	45.857	-	45.857	46.218	-	46.218	361 V	-	361 V
Deelnemingen	60	-1	59	69	-1	68	9 V	- 0 N	9 V
Lokale heffingen	5.262	-50	5.212	5.433	-60	5.373	171 V	- 10 N	161 V
Saldo financieringsfunctie	28	-27	1	58	-27	31	30 V	1 V	31 V
Onvoorzien	-	-21	-21	-	-	-	-	21 V	21 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	9	-874	-865	8	-	8	- 1 N	874 V	873 V
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**51.216**	**-973**	**50.243**	**51.786**	**-88**	**51.699**	**570 V**	**886 V**	**1.456 V**
Overhead									
Overhead	2.183	-11.960	-9.777	2.513	-10.946	-8.432	330 V	1.014 V	1.345 V
Totaal overhead	**2.183**	**-11.960**	**-9.777**	**2.513**	**-10.946**	**-8.432**	**330 V**	**1.014 V**	**1.345 V**
Vennootschapsbelasting									
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	4	4	-	4 V	4 V
Totaal vennootschapsbelasting	**-**	**-**	**-**	**-**	**4**	**4**	**-**	**4 V**	**4 V**
Saldo van baten en lasten	**73.366**	**-78.079**	**-4.712**	**78.673**	**-74.359**	**4.315**	**5.307 V**	**3.720 V**	**9.027 V**

Mutatie reserve									
Toevoegingen en onttrekkingen									
Toevoegingen		-2.168	-2.168		-3.959	-3.959	-	- 1.791 N	- 1.791 N
Onttrekkingen	7.542		7.542	4.231		4.231	- 3.311 N	-	- 3.311 N
Totaal toevoegingen en onttrekkingen	**7.542**	**-2.168**	**5.374**	**4.231**	**-3.959**	**272**	**- 3.311 N**	**- 1.791 N**	**- 5.102 N**
Resultaat	**80.909**	**-80.247**	**662 V**	**82.904**	**-78.318**	**4.586 V**	**1.995**	**1.929**	**3.924 V**

Kerngegevens

Fysieke kerngegevens

Peildatum gegevens: 1 januari van het begrotings- en rekeningjaar.

Fysieke kerngegevens	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Sociale structuur					
Aantal inwoners	25.540	25.459	25.479	25.460	25.470
• van 0 - 18 jaar			4.595	4.625	4.821
• van 0 - 19 jaar	5.494	5.417			
• van 19 - 64 jaar			14.312	14.705	14.375
• van 20 - 64 jaar	14.247	14.120			
• van 65 jaar en ouder	5.799	5.922	6.572	6.130	6.274
Aantal periodiek bijstandsgerechtigden	623	593	538	547	555
• WWB / BBZ	565	546	494	503	512
• IOAW / IOAZ	58	47	44	44	43
Fysieke structuur					
Oppervlakte in hectare 1)	22.611	22.611	22.611	22.611	22.611
• binnenwater	264	276	264	264	264
• land	22.347	22.335	22.347	22.347	22.347
Aantal woonruimten voor de algemene uitkering	11.773	11.816	11.873	11.910	11.824
Lengte van de wegen (km)	387	387	387	387	387
• binnen de bebouwde kom	132	132	132	132	132
• buiten de bebouwde kom	255	255	255	255	255
Lengte van recreatieve fiets-, ruiter- en wandelpaden (km)	79	79	79	79	79
Lengte van waterwegen (km)	32	32	32	32	32
Openbaar groen in hectare	295	306	306	306	306
• beplanting	88	87	87	87	87
• gras	207	219	219	219	219
Aantal bomen langs wegen en openbaar groen	36.300	36.000	36.000	36.000	36.000
Aantal rioolaansluitingen voor rioolbelastingen	12.179	12.351	12.403	12.403	12.370

Peildatum gegevens: 1 januari van het begrotings- en rekeningjaar

gemeente ooststellingwerf

Financiele kerngegevens

x € 1.000

Financiële kerngegevens	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Exploitatielasten	70.180	69.265	73.052	73.989	74.359
Opbrengst belastingen	4.530	6.964	5.263	5.254	5.473
Opbrengst onroerendezaakbelasting	2.925	2.919	2.834	2.788	2.982
Algemene uitkering gemeentefonds 1)	26.019	41.730	43.828	44.425	46.218
Boekwaarde vaste activa	71.223	67.564	68.109	64.007	75.713
Vaste schuld	31.893	26.367	25.304	23.240	43.240
Eigen financieringsmiddelen:	42.811	37.441	40.117	36.681	38.938
Reserves	30.425	26.314	29.412	26.082	27.386
Voorzieningen	12.386	11.127	10.705	10.599	11.552
Loonkosten	11.766	12.853	14.687	15.745	15.385
Bijdragen en subsidies	3.855	3.839	3.281	4.578	4.643

1) miv rekening 2018 inclusief sociaal domein

Bedrag per inwoner

Bedrag per inwoner	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020
Exploitatielasten	2.750	2.720	2.870	2.910	2.920
Opbrengst belastingen	180	270	210	210	210
Opbrengst onroerendezaakbelasting	110	110	110	110	120
Algemene uitkering gemeentefonds	1.020	1.640	1.720	1.740	1.810
Boekwaarde vaste activa	2.790	2.650	2.670	2.510	2.970
Vaste schuld	1.250	1.040	990	910	1.700
Eigen financieringsmiddelen:					
Reserves	1.190	1.030	1.150	1.020	1.080
Voorzieningen	480	440	420	420	450
Loonkosten	460	500	580	620	600
Bijdragen en subsidies	150	150	130	180	180

gemeente ooststellingwerf

Overzicht taakvelden

x € 1.000

	Begroting 2020 na wijziging			Jaarrekening 2020			
Taakvelden	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil saldo
0.1 Bestuur	-1.556	0	-1.556	-1.675	42	-1.633	77
0.10 Mutaties reserves	-2.168	7.542	5.374	-3.959	4.231	272	5102
0.2 Burgerzaken	-564	262	-302	-595	246	-349	47
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-681	480	-200	-203	482	279	-479
0.4 Overhead	-11.960	2.183	-9.777	-10.946	2.513	-8.432	-1345
0.5 Treasury	-28	89	61	-27	127	100	-39
0.61 OZB woningen	-271	2.482	2.211	-474	2.607	2.133	78
0.62 OZB niet-woningen	-203	688	484	-191	691	500	-16
0.64 Belastingen Overig	-74	2.228	2.154	-95	2.240	2.145	9
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	45.857	45.857	0	46.218	46.218	-361
0.8 Overige baten en lasten	-895	9	-886	-227	8	-219	-666
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	4	0	4	-4
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.572	0	-1.572	-1.582	0	-1.582	9
1.2 Openbare orde en veiligheid	-571	0	-571	-543	0	-543	-28
2.1 Verkeer en vervoer	-4.963	35	-4.928	-2.439	68	-2.372	-2556
2.2 Parkeren	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	-8	0	-8	-8	0	-8	1
3.1 Economische ontwikkeling	-20	0	-20	-28	2	-26	6
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-452	658	206	-482	2.569	2.087	-1881
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-225	0	-225	-195	0	-195	-30
3.4 Economische promotie	-206	345	139	-187	332	145	-6
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.678	67	-1.611	-1.887	230	-1.658	47
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.474	416	-1.057	-1.473	436	-1.037	-21
5.1 Sportbeleid en activering	-255	35	-220	-258	35	-223	3
5.2 Sportaccommodaties	-1.450	137	-1.314	-1.238	239	-999	-314
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-446	0	-446	-448	10	-438	-8
5.5 Cultureel erfgoed	-168	16	-152	-128	38	-89	-63
5.6 Media	-571	21	-551	-571	20	-551	1
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.609	95	-2.514	-2.694	116	-2.578	64
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.954	224	-1.730	-1.722	227	-1.495	-235
6.2 Wijkteams	-2.128	0	-2.128	-2.310	0	-2.310	182
6.3 Inkomensregelingen	-9.940	7.948	-1.992	-12.053	10.450	-1.603	-389
6.4 Begeleide participatie	-3.584	0	-3.584	-3.843	0	-3.843	259

6.5 Arbeidsparticipatie	-955	2	-953	-956	55	-901	-51
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-412	0	-412	-623	-1	-623	211
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-6.920	200	-6.720	-6.593	452	-6.141	-579
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-5.308	0	-5.308	-6.133	10	-6.124	815
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-218	35	-183	-177	0	-177	-6
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-1.025	0	-1.025	-865	0	-865	-159
7.1 Volksgezondheid	-1.217	0	-1.217	-1.209	0	-1.209	-8
7.2 Riolering	-2.148	2.919	771	-2.058	2.784	726	45
7.3 Afval	-2.693	2.743	50	-2.829	2.837	8	42
7.4 Milieubeheer	-1.878	1.154	-725	-1.789	1.163	-626	-99
8.1 Ruimtelijke ordening	-2.939	137	-2.802	-1.236	72	-1.164	-1638
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-251	743	492	-27	109	82	410
8.3 Wonen en bouwen	-1.611	1.160	-451	-1.345	1.246	-99	-352
Resultaat na bestemming	**-80.247**	**80.909**	**662**	**-78.318**	**82.904**	**4.586**	**-3.924**

Verdelingsprincipe taakvelden

In onderstaand overzicht staat het verdelingsprincipe van de taakvelden. De taakvelden sluiten niet 1 op 1 aan op de programma's (en thema's) in de jaarstukken. Dit komt hoofdzakelijk doordat in de jaarstukken de salarislasten in programma 6 worden verantwoord, terwijl bij het overzicht van de taakvelden de (directe) salarislasten zijn verdeeld over de diverse taakvelden.

Programma/Thema	Taakvelden
Programma 1	
1.1 Thema Jeugd	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-
	7.1 Volksgezondheid
1.2 Thema WMO (incl. AWBZ)	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+
1.3 Thema Participatie	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	6.4 Begeleide participatie
	6.5 Arbeidsparticipatie
1.4 Thema Inkomensverstrekking	6.3 Inkomensregelingen
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
1.9 Thema Reserves programma 1	0.10 Mutaties reserves
Programma 2	
2.1 Thema Kunst en cultuur	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
	5.6 Media

	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
2.2 Thema Onderwijs	4.2 Onderwijshuisvesting
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
2.3 Thema Sport	5.1 Sportbeleid en activering
	5.2 Sportaccommodaties
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
2.4 Thema Volksgezondheid	7.1 Volksgezondheid
2.9 Thema Reserves programma 2	0.10 Mutaties reserves
Programma 3	
3.1 Thema Economische ontwikk.	0.64 Belastingen Overig
	3.1 Economische ontwikkeling
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
	3.4 Economische promotie
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	8.1 Ruimtelijke ordening
3.2 Thema Openbare ruimte	2.1 Verkeer en vervoer
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
3.3 Thema Milieu	0.64 Belastingen Overig
	6.3 Inkomensregelingen
	7.2 Riolering
	7.3 Afval
	7.4 Milieubeheer
3.4 Thema Bouwen en wonen	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
	0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
	5.5 Cultureel erfgoed
	8.1 Ruimtelijke ordening
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
	8.3 Wonen en bouwen
3.9 Thema Reserves programma 3	0.10 Mutaties reserves
Programma 5	
5.1 Thema Openbare orde en veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer
	1.2 Openbare orde en veiligheid
5.2 Thema Handhaving	7.4 Milieubeheer
5.9 Thema Reserves programma 5	0.10 Mutaties reserves
Programma 6	
6.1 Thema Bestuur	0.1 Bestuur
	0.2 Burgerzaken
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

6.2 Thema Dienstverlening	0.2 Burgerzaken
	5.5 Cultureel erfgoed
	8.3 Wonen en bouwen
6.3 Thema Financiën	0.1 Bestuur
	0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten
	0.2 Burgerzaken
	0.4 Overhead
	0.5 Treasury
	0.61 OZB woningen
	0.62 OZB niet-woningen
	0.64 Belastingen Overig
	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
	0.8 Overige baten en lasten
	1.1 Crisisbeheersing en brandweer
	1.2 Openbare orde en veiligheid
	2.1 Verkeer en vervoer
	2.2 Parkeren
	2.4 Economische havens en waterwegen
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
	3.4 Economische promotie
	4.1 Openbaar basisonderwijs
	4.2 Onderwijshuisvesting
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
	5.1 Sportbeleid en activering
	5.2 Sportaccommodaties
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
	5.5 Cultureel erfgoed
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.2 Wijkteams
	6.3 Inkomensregelingen
	6.4 Begeleide participatie
	6.5 Arbeidsparticipatie
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-
	7.1 Volksgezondheid
	7.2 Riolering
	7.3 Afval
	7.4 Milieubeheer

	8.1 Ruimtelijke ordening
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
	8.3 Wonen en bouwen
6.9 Thema Reserves programma 6	0.10 Mutaties reserves

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Het is voor gemeenten verplicht om een vaste lijst van beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en jaarstukken. Als bijlage voor deze jaarstukken zijn twee overzichten opgenomen waarin de prestaties van de gemeente Ooststellingwerf worden vergeleken met het landelijk gemiddelde en met alle Friese gemeenten.

- Vergelijking beleidsindicatoren gemeente Ooststellingwerf vs Nederland
- Vergelijking beleidsindicatoren gemeente Ooststellingwerf vs Friese gemeenten

Deze cijfers komen van de website waarstaatjegemeente.nl en hebben als peildatum 16 februari 2021. Op de website waarstaatjegemeente.nl vindt u meer uitleg over deze indicatoren en kan naar behoefte met elke gemeente in Nederland een vergelijking gemaakt worden.

In programma 6 Bestuur en Dienstverlening zijn een 5-tal beleidsindicatoren opgenomen die op basis van eigen informatie zijn berekend.

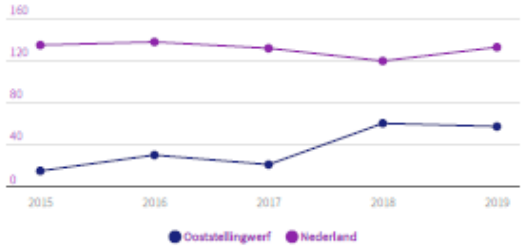
gemeente ooststellingwerf

Besluit Begroting en Verantwoording

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

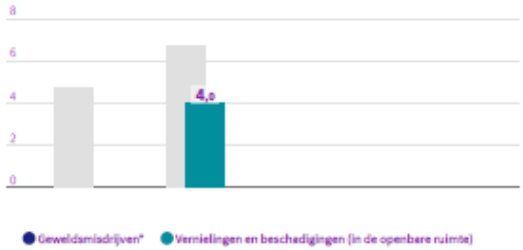
Veiligheid

Verwijzingen Halt
per 10.000 jongeren

Halt | 2015 - 2019

Misdrijven
Ooststellingwerf, per 1.000 inwoners

meerdere bronnen | 2020

Economie

Functiemenging

45,3% Ooststelling...
53,2% Nederland

Meerdere bronnen | 2019

Vestigingen (van bedrijven)
per 1.000 inw.15 t/m 64jr

156,7 Ooststelling...
151,6 Nederland

LISA | 2019

Onderwijs

Absoluut verzuim
per 1.000 leerlingen

0,8
Ooststellingwerf

1,8
Nederland

DUO/Ingrado | 2017

Relatief verzuim
per 1.000 leerlingen

27
Ooststellingwerf

26
Nederland

DUO/Ingrado | 2019

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,4% Ooststellingwerf
2,0% Nederland

DUO/Ingrado | 2019

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

57,0% Ooststellingwerf
48,7% Nederland

Meerdere bronnen | 2016

Volksgezondheid en Milieu

Sociaal domein

Banen
per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

	Ooststellingwerf	Nederland
	596,9	792,1

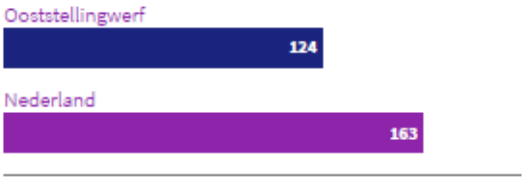
Meerdere bronnen | 2019

Jongeren met een delict voor de rechter

1% Ooststellingwerf
1% Nederland

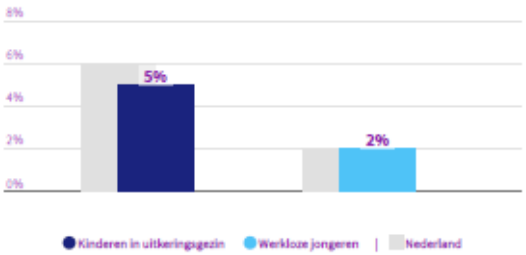
CBS Jeugd | 2019

Omvang huishoudelijk restafval
kg per inwoner

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2019

Achterstand onder jeugd
Ooststellingwerf

CBS Jeugd | 2019

Hernieuwbare elektriciteit

18,3% Ooststellingwerf

17,6% Nederland

Klimaatmonitor-RWS | 2018

Netto arbeidsparticipatie

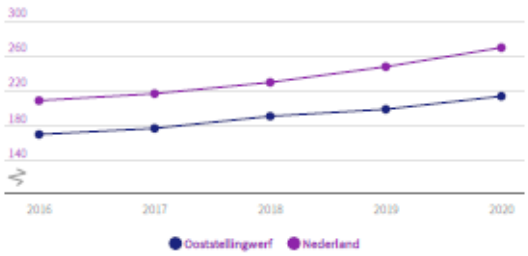
67,3% Ooststellingwerf

68,8% Nederland

CBS | 2019

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde
x €1.000

CBS - WOZ | 2016 - 2020

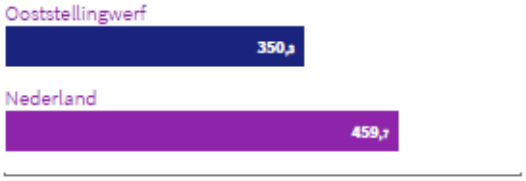
Nieuw gebouwde woningen
per 1.000 woningen

1,2 Ooststellingwerf

9,2 Nederland

BAG/ABF | 2019

Personen met een bijstandsuitkering
per 10.000 inwoners

CBS | 2020

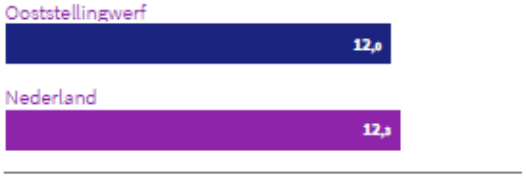
Lopende re-integratievoorzieningen
per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

231,2 Ooststellingwerf

202,0 Nederland

CBS | 2020

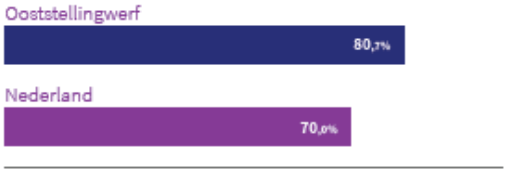
Jongeren met jeugdhulp
% van alle jongeren tot 18 jaar

CBS Jeugd | 2019

gemeente ooststellingwerf

Demografische druk

CBS | 2020

Jongeren met jeugdbescherming

1,7% Ooststellingwerf

1,2% Nederland

CBS Jeugd | 2019

Jongeren met jeugdreclassering

0,3% Ooststellingwerf

0,4% Nederland

CBS Jeugd | 2019

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 534 Ooststellingwerf

€ 700 Nederland

COELO, Groningen | 2020

Cliënten met een maatwe...

per 10.000 inwoners

Ooststellingwerf	Nederland
750	640

CBS MSD WMO | 2020

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 710 Ooststellingwerf

€ 773 Nederland

COELO, Groningen | 2020

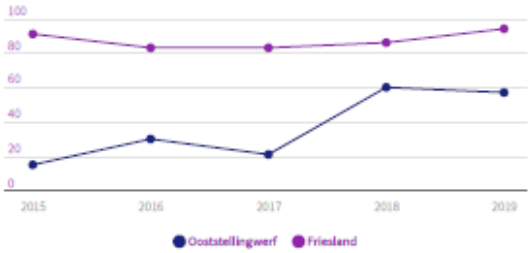
gemeente ooststellingwerf

Besluit Begroting en Verantwoording

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

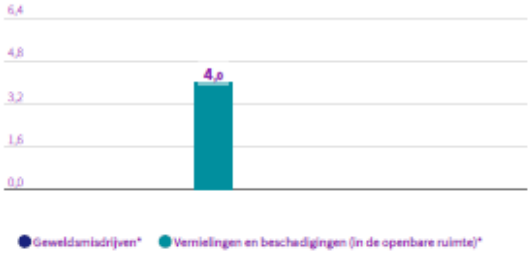
Veiligheid

Verwijzingen Halt
per 10.000 jongeren

Halt | 2015 - 2019

Misdrijven
Ooststellingwerf, per 1.000 inwoners

meerdere bronnen | 2020

Economie

Functiemenging

45,3% Ooststelling...
50,2% Friesland

Meerdere bronnen | 2019

Vestigingen (van bedrijven)
per 1.000 inw.15 t/m 64jr

156,7 Ooststelling...
152,7 Friesland

LISA | 2019

Onderwijs

Absoluut verzuim
per 1.000 leerlingen

0,8 Ooststellingwerf

1,2 Friesland

DUO/Ingrado | 2017

Relatief verzuim
per 1.000 leerlingen

27 Ooststellingwerf

20 Friesland

DUO/Ingrado | 2019

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,4% Ooststellingwerf
1,8% Friesland

DUO/Ingrado | 2019

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

57,0% Ooststellingwerf
53,5% Friesland

Meerdere bronnen | 2016

Volksgezondheid en Milieu

Sociaal domein

Banen
per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

	Ooststellingwerf	Friesland
	596,9	744,0

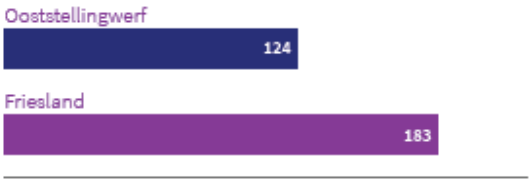
Meerdere bronnen | 2019

Jongeren met een delict voor de rechter

1% Ooststellingwerf
1% Friesland

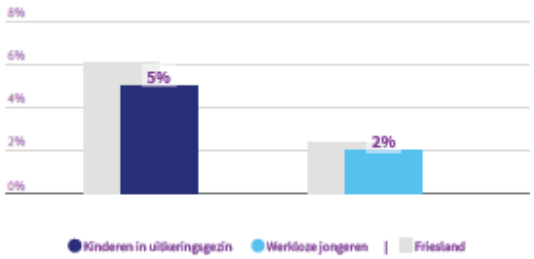
CBS Jeugd | 2019

Omvang huishoudelijk restafval
kg per inwoner

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2019

Achterstand onder jeugd
Ooststellingwerf

CBS Jeugd | 2019

Hernieuwbare elektriciteit

18,3% Ooststellingwerf

25,4% Friesland

Klimaatmonitor-RWS | 2018

Netto arbeidsparticipatie

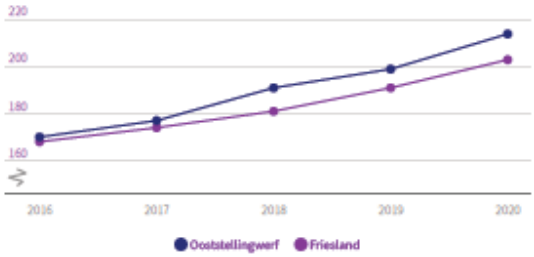
67,3% Ooststellingwerf

68,2% Friesland

CBS | 2019

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde
x €1.000

CBS - WOZ | 2016 - 2020

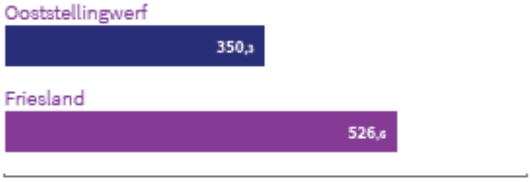
Nieuw gebouwde woningen
per 1.000 woningen

1,2 Ooststellingwerf

7,3 Friesland

BAG/ABF | 2019

Personen met een bijstandsuitkering
per 10.000 inwoners

CBS | 2020

Lopende re-integratievoorzieningen
per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

231,2 Ooststellingwerf

309,7 Friesland

CBS | 2020

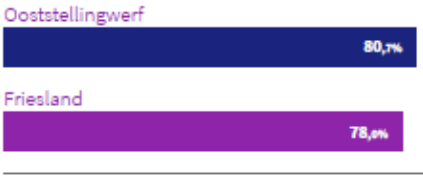
Jongeren met jeugdhulp
% van alle jongeren tot 18 jaar

CBS Jeugd | 2019

gemeente ooststellingwerf

Demografische druk

CBS | 2020

Jongeren met jeugdbescherming

1,7% Ooststellingwerf

1,5% Friesland

CBS Jeugd | 2019

Jongeren met jeugdreclassering

0,3% Ooststellingwerf

0,3% Friesland

CBS Jeugd | 2019

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 534 Ooststellingwerf

€ 660 Friesland

COELO, Groningen | 2020

Cliënten met een maatwe... per 10.000 inwoners	Ooststellingwerf	Friesland
	750	688

CBS MSD WMO | 2020

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 710 Ooststellingwerf

€ 760 Friesland

COELO, Groningen | 2020